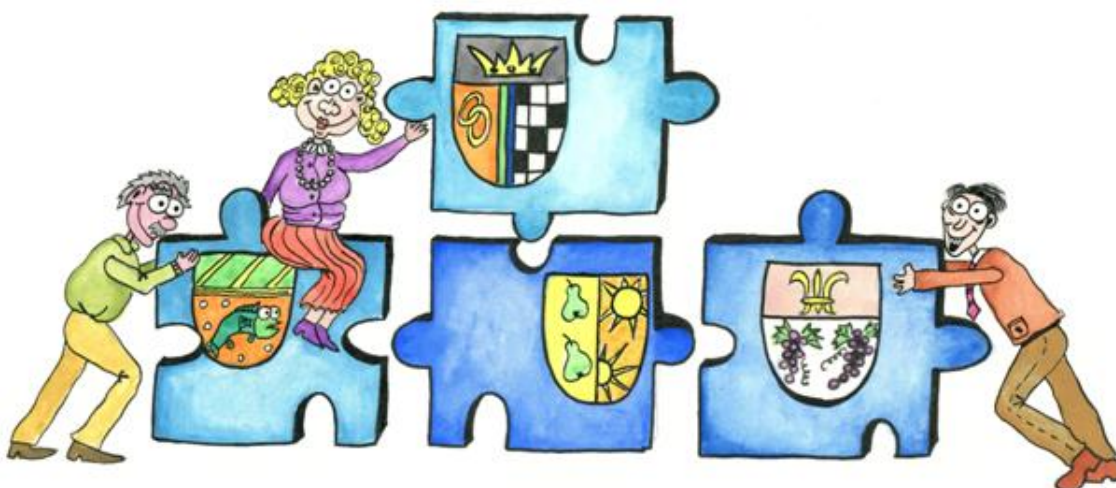

Strategie území správního obvodu ORP Hlinsko v oblasti v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Obsah:

1. Úvod	1
1.1. Základní informace o strategii	1
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	2
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	3
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována.....	3
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží.....	3
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty.....	3
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza ..	5
2.1. Profil území správního obvodu	5
2.1.1. Identifikace správního obvodu.....	5
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu.....	6
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území.....	15
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje.....	16
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	17
3. Téma 1.: Školství	19
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	19
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	19
3.1.2. Obecné informace.....	21
3.1.3. Základní vzdělávání	26
3.1.4. Předškolní vzdělávání.....	34
3.1.5. Zařízení jeslového typu	38
3.1.6. Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby	38
3.1.7. Financování	41
3.1.8. Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	45
3.1.9. SWOT analýza školství.....	50
3.1.10. Souhrn výsledků analýz (analytické části).....	51
3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání.....	51
3.2.1. Struktura návrhové části	51
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	53
3.2.3. Popis cílů v oblasti školství	55
3.2.4. Indikátory	56
3.3. Pravidla pro řízení strategie.....	56
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	56
3.3.2. Systém změn strategie	58
3.3.3. Akční plán.....	58
3.4. Závěr a postup zpracování.....	61

3.4.1.	Shrnutí.....	61
3.4.2.	Popis postupu tvorby strategie.....	61
3.5.	Přílohy.....	61
3.5.1.	Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání.....	61
3.5.2.	Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl	
2.4	61	
4.	Téma 2.: Sociální služby	63
4.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	63
4.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	63
4.1.2.	Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	64
4.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	78
4.1.4.	SWOT analýza oblasti.....	82
4.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části).....	82
4.2.	Návrhová část pro oblast sociálních služeb.....	83
4.2.1.	Struktura návrhové části.....	83
4.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	85
4.2.3.	Popis cílů v oblasti sociálních služeb	86
4.2.4.	Indikátory	87
4.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	87
4.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie.....	87
4.3.2.	Systém změn strategie	89
4.3.3.	Akční plán.....	89
4.4.	Závěr a postup zpracování.....	91
4.4.1.	Shrnutí.....	91
4.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	92
4.5.	Přílohy.....	93
5.	Téma 3.: Odpadové hospodářství	96
5.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	96
5.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	96
5.1.2.	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu	97
5.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	121
5.1.4.	SWOT analýza oblasti.....	124
5.1.5.	Souhrn výsledků analýz.....	125
5.2.	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství.....	126
5.2.1.	Struktura návrhové části.....	126

5.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	128
5.2.3.	Popis cílů v oblasti odpadového hospodářství	130
5.2.4.	Indikátory	131
5.3.	Pravidla pro řízení strategie	132
5.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	132
5.3.2.	Systém změn strategie	134
5.3.3.	Akční plán	134
5.4.	Závěr a postup zpracování	136
5.4.1.	Shrnutí	136
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	136
5.5.	Přílohy k tématu 3: odpadové hospodářství	138
6.	Téma 4.: Cestovní ruch	160
6.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	160
6.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	160
6.1.2.	Popis ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	160
6.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	180
6.1.4.	SWOT analýza oblasti	184
6.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	187
6.2.	Návrhová část pro oblast cestovního ruchu	188
6.2.1.	Struktura návrhové části	188
6.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	190
6.2.3.	Popis cílů v oblasti cestovního ruchu	192
6.2.4.	Indikátory	194
6.3.	Pravidla pro řízení strategie	196
6.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	196
6.3.2.	Systém změn strategie	198
6.3.3.	Akční plán	198
6.4.	Závěr a postup zpracování	201
6.4.1.	Shrnutí	201
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	201
7.	Závěr, kontakty	202
8.	Přílohy	204
	Seznam tabulek	205

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Hlinsko v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovní ruch)
Řešené území	Správní obvod ORP Hlinsko
	Počet obyvatel správního obvodu: 21 265
	Počet obcí ve správním obvodu: 22
	Rozloha správního obvodu: 24 659,35 ha
Názvy obcí správního obvodu	Města: Hlinsko
	Obce: Dědová, Hamry, Holetín, Jeníkov, Kameničky, Kladno, Krouna, Miřetice, Otřadov, Pokřikov, Raná, Studnice, Svratouch, Tisovec, Trhová Kamenice, Včelákov, Vítanov, Vojtěchov, Vortová, Všeradov, Vysočina
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Hlinsko
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátor meziobecní spolupráce (člen realizačního týmu smluvního partnera)
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Hlinsko
Forma a datum projednání/schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 27. 5. 2014. Schváleno na shromáždění starostů dne 27. 5. 2014.
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace.
Související legislativa	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
Doba realizace strategie	2014-2020
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Hlinsko
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Hlinsko realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Hlinskem a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována pracovníky ORP Hlinsko

Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: Cestovní ruch

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 22 obcí, z toho 1 má statut města.

Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Dědová Počet obyvatel: 136 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Raná Počet obyvatel: 388 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Hamry Počet obyvatel: 269 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Studnice Počet obyvatel: 468 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Hlinsko Počet obyvatel: 9 972 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Svratouch Počet obyvatel: 889 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Holetín Počet obyvatel: 753 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Tisovec Počet obyvatel: 323 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Jeníkov Počet obyvatel: 468 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Trhová Kamenice Počet obyvatel: 909 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Kameničky Počet obyvatel: 798 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Včelákov Počet obyvatel: 562 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Kladno Počet obyvatel: 239 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Vítanov Počet obyvatel: 433 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Krouna Počet obyvatel: 1 351 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Vojtěchov Počet obyvatel: 418 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Miřetice Počet obyvatel: 1 213 Zapojení do tvorby strategie: ano			Název obce: Vortová Počet obyvatel: 261 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Otradov Počet obyvatel: 281 Zapojení do tvorby strategie: ano			Název obce: Všeradov Počet obyvatel: 164 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Pokřikov Počet obyvatel: 262 Zapojení do tvorby strategie: ano			Název obce: Vysočina Počet obyvatel: 708 Zapojení do tvorby strategie: ano

Zdroj: Český statistický úřad

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP Hlinsko realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Hlinskem a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a město Hlinsko je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Ing. Olga Ondráčková.

Strategie byla zpracována pracovníky ORP Hlinsko

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
Stát		
1	Politika územního rozvoje	http://www.uur.cz/images/publikace/metodickeprirucky/plnezneni/pur-cr-2008-2009/pur-cr-2008-cz.pdf
2	Plán odpadového hospodářství ČR	http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr
3	Bílá kniha - národní program rozvoje vzdělávání v České republice	http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol
4	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2011 - 2015	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009
Kraj		
1	Zásady územního rozvoje Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/zasady-uzemniho-rozvoje/61723/textova-část
2	Program rozvoje Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje
4	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2012 – 2015	http://www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-2012-2015
5	Akční plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na rok 2014	http://www.pardubickykraj.cz/akcni-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-pk
6	Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2012 - 2015	http://www.pardubickykraj.cz/krajsky-plan-vyrovnavani-prilezitosti-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim-na-obdobi-2012-2015
7	Krajský plán prevence rizikového chování Pardubického kraje 2012-2014	http://www.pardubickykraj.cz/prevence-rizikoveho-chovani-a-ochrana-zdravi/72425/krajsky-plan-prevence-rizikoveho-chovani-pardubickeho-kraje-2012-2014
8	Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi
9	Oblast cestovního ruchu	http://www.pardubickykraj.cz/oblast-cestovniho-ruchu
10	Krajská koncepce hospodaření s odpady	http://www.pardubickykraj.cz/krajska-koncepce-hospodareni-s-odpady
11	Regionální inovační strategie Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/regionalni-inovacni-strategie
Mikroregiony, města a obce		
1	Program rozvoje města Hlinska	http://www.hlinsko.cz/download/19/5397.pdf
2	Koncepce rozvoje mikroregionu Hlinecko	http://www.hlineckoregion.cz/pdf/Koncepce_rozvoje_MH_2010_2013.pdf
3	Územně analytické podklady pro správní obvod obce s rozšířenou působností Hlinsko	http://www.hlinsko.cz/download/31/4796.pdf

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Správní obvod Hlinsko leží na jihu Pardubického kraje a svojí jižní částí sousedí s obcemi kraje Vysočina. Nejdelší hranice na západě a severu je obklopena územím správního obvodu Chrudim, menší částí na východě hraničí s Poličskem.

Území Hlinecka leží na 24 659 hektarech a představuje 5,5 % rozlohy kraje. Hlinecko patří k územím se značně členitým reliéfem, jihozápadní část leží v Železných horách, na východě se rozprostírají Žďárské vrchy. Nejvyšším bodem správního území je Karlštejn, který se nachází u obce Svratouch a leží v nadmořské výšce 783 m. n. m. Nejvýše položenou obcí je obec Svratouch - 665 m. n. m. oproti tomu nejnižše položenou obcí správního obvodu je obec Miřetice, která se nachází ve 390 m. n. m. Hlinsko se nachází v nadmořské výšce 582 m. n. m. Hlinecko je charakteristické svým členitým reliéfem podhorské a místy až horské krajiny s množstvím jehličnatých či smíšených lesů. Půdy jsou převážně hlinitopísčité až písčitohlinité a hlinité a v severní části půdy hornité a na jihu půdy slabě až středně podzolové. Na území je několik ložisek rašelin.

Klimatologická charakteristika území je rozdílná, vyplývá z velkých rozdílů nadmořských výšek částí mikroregionu. Území patří k nejstálejším oblastem z hlediska teplot a místem s vysokým ročním průměrem slunečního svitu. Páteřním tokem mikroregionu je řeka Chrudimka. Probíhá tedy hlavní evropská rozvodnice dělící úmoří Černého a Severního moře.

Na území ORP Hlinsko se nachází 22 obcí, kde k 1. 1. 2013 žilo celkem 21 265 obyvatel (4,1 % obyvatelstva kraje). Hustota zalidnění na Hlinecku (86,6 osob/km²) nedosahuje krajského průměru. Téměř polovina obyvatel žije ve městě Hlinsko, které je jedinou obcí se statutem města ve správním území.

SO ORP HLINSKO

Obrázek 1: Administrativní členění správního obvodu

Zdroj: Český statistický úřad

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

V ORP Hlinsko se nachází 22 obcí, z nichž jedna má statut města a dvě městyse. Jak dokládá tabulka 4, počet obcí a výměra správního obvodu se od roku 2005 do roku 2012 nezměnil. Dále je z tabulky 4 zřejmé, že ve sledovaném období mírně klesl podíl zemědělské půdy a vzrostla výměra lesních pozemků a zastavěných ploch.

Tabulka 4: Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	22	22	22	22	22	22	22	22
Počet částí obcí	74	74	74	74	74	74	74	74
Počet katastrálních území	46	46	46	46	46	46	46	46
Počet obcí se statutem města	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet obcí se statutem městyse	0	0	2	2	2	2	2	2
POZEMKY								
Výměra (tis. ha)	24,66	24,66	24,66	24,66	24,66	24,66	24,66	24,66
zemědělská půda (tis. ha)	13,35	13,35	13,34	13,33	13,33	13,32	13,29	13,29
lesní pozemky (tis. ha)	8,75	8,76	8,76	8,77	8,77	8,80	8,82	8,83
zastavěné plochy (tis. ha)	0,308	0,308	0,308	0,309	0,310	0,311	0,312	0,312
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	87,16	87,14	87,31	87,21	87,21	87,18	86,58	86,24

Zdroj: Český statistický úřad

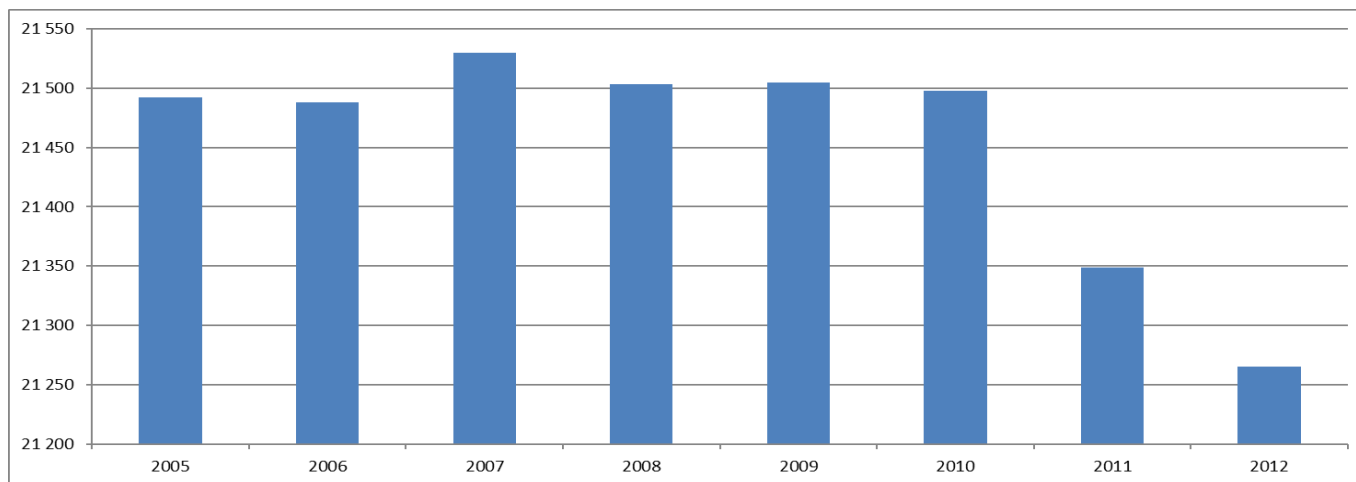
Počet žen a mužů je vyrovnaný. Z tabulky 5 je zřetelné, že podíl dětí do 14 let se snížil v průběhu sledovaného období o 8%, počet osob v produktivním věku se snížil o 3% a naproti tomu počet osob starších 65 let se zvýšil o 17%. Stárnutí obyvatel správního obvodu potvrzuje i index stáří, který se za posledních sedm let vzrostl o 23%. Průměrný věk v regionu se za sledované období zvýšil téměř o rok a půl. Hodnoty migrace jsou v záporných číslech, protože více obyvatel odchází, než se přestěhovává. Úbytek souvisí s celkovou atmosférou v regionu, neboť zde není dostatek pracovních míst pro kvalifikované pracovníky a zejména mladí lidé zde nenachází adekvátní možnost zaměstnání.

Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		21 492	21 488	21 530	21 503	21 505	21 498	21 349	21 265
v tom:	muži	10 619	10 626	10 644	10 641	10 641	10 645	10 539	10 537
	ženy	10 873	10 862	10 886	10 862	10 864	10 853	10 810	10 728
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	3 387	3 272	3 231	3 165	3 136	3 109	3 093	3 114
	15 - 64	14 827	14 867	14 913	14 874	14 811	14 758	14 510	14 316
	65 +	3 278	3 349	3 386	3 464	3 558	3 631	3 746	3 835
Průměrný věk (celkem)			40,04	40,26	40,58	40,87	41,10	41,42	41,68
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		97%	102%	105%	109%	113%	117%	121%	123%
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	1 760	1 694	1 692	1 658	1 654	1 647	1 612	1 643
	15 - 64	7 575	7 614	7 630	7 618	7 596	7 590	7 438	7 352
	65 +	1 284	1 318	1 322	1 365	1 391	1 408	1 489	1 542
Průměrný věk			38,26	38,44	38,76	39,05	39,30	39,66	39,89
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		73%	78%	78%	82%	84%	85%	92%	94%
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	1 627	1 578	1 539	1 507	1 482	1 462	1 481	1 471
	15 - 64	7 252	7 253	7 283	7 256	7 215	7 168	7 072	6 964
	65 +	1 994	2 031	2 064	2 099	2 167	2 223	2 257	2 293
Průměrný věk			41,78	42,04	42,36	42,65	43,00	43,13	43,43
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		123%	129%	134%	139%	146%	152%	152%	156%
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)									
celková		-42	-4	42	-27	2	-7	-98	-84
přirozená		-14	-1	-15	-13	-10	-21	-22	-39
stěhováním (mechanická)		-28	-3	57	-14	12	14	-76	-45

Zdroj: Český statistický úřad

Z obrázku 2 je patrné, že počet obyvatel v ORP Hlinsko v posledních letech klesal. Pokles počtu obyvatel nebyl nijak významný, neboť při porovnání roku 2008 s rokem 2012 se počet obyvatel snížil pouze o 1%.

Obrázek 2 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

Zdroj: Český statistický úřad

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

V ORP Hlinsko je dostatečný počet základních a mateřských škol. Jejich počet je uveden v tabulce 6. Ve správním obvodu je pouze všeobecné gymnázium. Problémem je zejména, že v regionu chybí střešní škola, která by poskytovala obecně technické vzdělání, protože dochází ke generační obměně současných pracovníků a hrozí, že do tří let nebude dostatek odborných zaměstnanců. V ORP Hlinsko sice není jazyková škola, ale obyvatelé si mají možnost vybrat z jazykových kursů, které probíhají zejména v Hlinsku.

Tabulka 6: Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení
Počet obcí s MŠ	8	41%
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	4	18%
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	5	23%
Počet středních škol:	1	5%
-obory gymnázií	1	5%
-obory středních odborných škol a praktických škol	0	0%
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	0	0%
Počet základních uměleckých škol	1	5%
Počet konzervatoří	0	0%
Počet jazykových škol	0	0%
Počet vyšších odborných škol	0	0%
Počet vysokých škol	0	0%

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 7 zobrazuje počet sportovních a kulturních zařízení v obcích náležejících ORP Hlinsko. I když je u některých zařízení kulturních a sportovních zařízení uveden počet jedna nebo nula neznámá to, že počet zařízení není nedostatečný, ale že po zařízení není poptávka.

Tabulka 7: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení
Veřejná knihovna vč. poboček	18	73%
Stálá kina	2	9%
Divadlo	1	5%
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	4	18%
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	2	9%
Kulturní zařízení ostatní	29	100%
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	4	5%
Koupaliště a bazény	6	27%
-z toho kryté	1	5%
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	25	82%
Tělocvičny (vč. školních)	15	36%
Stadiony otevřené	1	5%
Stadiony kryté	0	0%
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	5%
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	1	5%

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 8 je patrné, že počet ordinací se nevyvíjí celorepublikovému průměru ve venkovských oblastech. Komplikované může být dojíždění za lékařskou péčí z malých obcí do okolních měst. V ORP Hlinsko se nenacházejí žádná lůžková zařízení, nejbližší zařízení tohoto typu je Nemocnice Chrudim (29 km) a Nemocnice Havlíčkův Brod (32 km). V ORP Hlinsko chybí ordinace alergologa, nejbližší se nachází v Chrudimi. V Hlinsku se nachází lékařská služba první pomoci a výjezdové středisko rychlé lékařské služby.

Tabulka 8 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení
Sdružená ambulantní zařízení	1	5%
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	0	0%
Ambulantní zařízení	53	18%
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	1	5%
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	10	18%

Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	7	18%
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	8	9%
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	3	9%
Zařízení lékárenské péče	6	14%
Nemocnice	0	0%
Odborné léčebné ústavy	0	0%
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	0	0%
Ostatní lůžková zařízení	0	0%

Zdroj: Vlastní zpracování

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Zaměříme-li se na ORP Hlinsko z pohledu ekonomické aktivity obyvatel, zjistíme, že v regionu je 46% ekonomicky aktivního obyvatelstva. Z tabulky 9, ze které je patrné další členění ekonomicky aktivního obyvatelstva, je zřejmé, že 89% obyvatel je v zaměstnaneckém poměru, 3,5 % představují zaměstnavatelé, z nichž naprostá většina (80%) jsou muži. Dále z hodnot v tabulce 10 vyplývá, že téměř 11% z ekonomicky aktivních osob je nezaměstnaných a v tomto ohledu mírně převažují ženy. Co se ekonomicky neaktivních obyvatel týká, trend v ORP Hlinsko se nevymyká celorepublikovému, neboť nepracující důchodci značně převažují nad žáky, studenty a uční.

Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		9 698	5 457	4 241	
v tom:	zaměstnaní	8 636	4 954	3 682	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	8 061	4 759	3 302
		zaměstnavatelé	332	264	68
		pracující na vlastní účet	1 163	870	293
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	279	146	133
		ženy na mateřské dovolené	186	-	186
nezaměstnaní		1 062	503	559	
Ekonomicky neaktivní celkem		10 656	4 526	6 130	
z toho	nepracující důchodci	5 416	2 083	3 333	
	žáci, studenti, uční	3 381	1 690	1 691	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		702	417	285	

Zdroj: Český statistický úřad

Jak dokládá tabulka 10, do škol a zaměstnání dojíždí více než 3 500 obyvatel, což představuje 26% zaměstnaných osob. Téměř 14% studentů dojíždí za vzděláním mimo obec. Obyvatelé, kteří dojíždějí za zaměstnáním mimo region, často umísťují děti do škol v obcích, kde pracují, proto jsou některé školy v regionu naplněny méně, než by bylo možné.

Tabulka 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			3 564
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		2 249
	v tom	v rámci obce	0
		do jiné obce okresu	1 406
		do jiného okresu kraje	238
		do jiného kraje	574
		do zahraničí	31
	vyjíždějící do škol		1 315
	v tom	v rámci obce	855
mimo obec		460	

Zdroj: Český statistický úřad

V ORP Hlinsko se nachází více než 8 000 domácností, z nichž je 67% tvořeno jednou rodinou, 28% tvoří domácnosti jednotlivců, a shodně 2% jsou zastoupeny domácnostmi tvořenými dvěma a více rodinami a vícečlenné nerodinné domácnosti. Pozitivním trendem je, že téměř 82% dětí pochází z úplných rodin. Konkrétní hodnoty jsou patrné v tabulce 11.

Tabulka 11: Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			8 162	
v tom:	tvořené 1 rodinou		5 480	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	2 596
			se závislými dětmi	1 861
		neúplné	bez závislých dětí	515
			se závislými dětmi	508
	tvořené 2 a více rodinami		192	
	domácnosti jednotlivců		2 295	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		195	

Zdroj: Český statistický úřad

Správní obvod Hlinsko byl v roce 2013 zařazen do státem vytvořeného seznamu hospodářsky slabých regionů. Vyšší nezaměstnanost je způsobena zrušením nebo omezením výroby několika tradičních firem, čímž došlo k růstu počtu uchazečů a poklesu počtu volných míst. Nepříznivým trendem v ORP Hlinsko je růst počtu osob s evidencí na úřadě práce nad 12 měsíců a to zejména u dělnických profesí bez odborné kvalifikace (např. montážní dělníci). V důsledku horšího uplatnění na trhu práce vyjíždí občané za prací do širšího regionu (Chrudim, Pardubice, Chotěboř, Žďár nad Sázavou). V současné době se správní obvod Hlinsko potýká s nedostatkem pozic pro absolventy vysokých škol, kteří zde obtížně získávají praxi, odcházejí z regionu a není zaručeno, že se vrátí zpět. Toto lze označit jako zásadní problém v souvislosti s vylidňováním celého regionu (úbytek obyvatel, nadprůměrné procento seniorů).

Tabulka 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	1020	1031	866	696	629	752	1176	1385	1132
z toho (%):	18,8	21,2	23,8	26,9	24,5	24,1	23,0	21,4	21,8
občané se zdravotním postižením	192	219	206	187	154	181	270	297	247
z toho (%):	14,1	13,4	10,9	7,6	6,0	7,6	7,0	5,6	7,5
absolventi	144	138	94	53	38	57	82	78	85
z toho (%):	21,1	26,2	27,4	24,6	22,7	17,7	16,3	23,0	28,9
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	215	270	237	171	143	133	192	319	327
Volná pracovní místa	38	87	78	210	250	132	38	32	42
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	26,8	11,9	11,1	3,3	2,5	5,7	30,9	43,3	27
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	9,8	9,9	7,5	6,2	5,6	6,9	11,2	13,2	10,6

Zdroj: Český statistický úřad

Z tabulky 13 vyplývá, že v ORP Hlinsko je velké procento (téměř 80%) živnostníků. Tito podnikatelé ale nevytvářejí velký počet pracovních míst. Průmyslové podniky tvoří jednu pětinu odvětví podnikání, zemědělství cca 8%, stavebnictví cca 14%. Téměř jedna čtvrtina všech zaměstnanců působí v oblasti obchodu, zbylých 35% je v oblasti služeb, do kterých jsou zahrnuty i služby v oblasti cestovního ruchu. Z mnoha průzkumů v posledních deseti letech vyplývá, že vzhledem k charakteru regionu (zdravé ovzduší, příznivé podmínky Vysočiny pro turistiku a cykloturistiku) je cestovní ruch jednou z oblastí, které má perspektivu rozvíjet region.

Tabulka 13: Charakteristika trhu práce v území ORP

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	3 941	4 038	4 130	4 237	4 321	4 468	4 500	4 660	4 763	4 804
fyzické osoby celkem	2 897	2 980	3 045	3 139	3 224	3 342	3 525	3 666	3 755	3 780
z toho zemědělství podnikatelé		2	68	70	71	76	92	96	98	100
vyjádření v %		0%	2%	2%	2%	2%	3%	3%	3%	3%
právníky celkem	1 044	1 058	1 085	1 098	1 097	1 126	975	994	1 008	1 024
z toho obchodní společnosti	211	219	230	236	239	252	264	272	283	289
vyjádření v %	20%	21%	21%	21%	22%	22%	27%	27%	28%	28%
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	10,7	10,4	10,2	10,2	10,1	10	7,3	7,4	7,5	7,7
průmysl celkem	19,8	19,8	19,9	19,6	19,4	19,4	20,2	20,1	20,3	20,0
stavebnictví	11,8	12,4	12,1	12,8	13,4	13,4	14	14,1	13,8	13,9
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel									22,5	22,0

Zdroj: Český statistický úřad

D. Doprava

Na území ORP Hlinsko se nacházejí dvě železniční tratě, a to jednokolejná trať celostátního významu č. 238 Pardubice - Havlíčkův Brod a regionální jednokolejná trať č. 261 Svitavy – Žďárec u Skutče. Trať Pardubice - Havlíčkův Brod je v současné době využívána především pro osobní dopravu, neboť část obyvatel Hlinska a okolních obcí dojíždí za vzděláním nebo zaměstnáním do Chrudimi, Pardubic, Ždírcce nad Doubravou nebo do Havlíčkova Brodu. V roce 2012 došlo k zavedení programu IREDO, který propojuje autobusovou a vlakovou dopravu. Naproti tomu železniční trať č. 261 Svitavy – Žďárec u Skutče je v dnešních dnech v úpadku a uvažuje se o jejím zrušení. Důvodem omezení spojení na této trati je malý počet cestujících a nutná potřeba modernizace trati.

Ostatní dopravní obslužnost je zajišťována pravidelnými linkami autobusů, které uspokojují potřeby místních obyvatel, ale z hlediska cestovního ruchu je úroveň nevyhovující. Místní linky jsou protínány i dálkovými spoji. ORP Hlinsko je napojeno na Integrovaný dopravní systém Pardubického kraje.

Páteřními silničními komunikacemi na území ORP Hlinsko je silnice I/34, která propojuje České Budějovice - Havlíčkův Brod (I/38) - Hlinsko - Svitavy (I/43) - Koclířov (I/35), a silnice I/37, která spojuje Trutnov (I/14, I/16) - Jaroměř (I/33) - Hradec Králové (I/31) (připojení na D 11) – Pardubice (I/36) - Chrudim (I/17) - Ždírec (I/34) - Žďár n. Sázavou (I/19) - Velkou Bíteš (D1 km 162). Obě tyto silnice byly v minulých letech průběžně opravovány a jejich stav je v současné době uspokojivý.

V ORP Hlinsko je poměrně hustá síť místních komunikací, které spojují obce mezi sebou, a některé obce mají mnoho místních částí a tím pádem spravují mnoho kilometrů komunikací. Opravy těchto komunikací jsou financovány obcemi a vzhledem k omezeným obecním rozpočtům je obce nejsou schopny udržet v dostatečné kvalitě. Vzhledem k nepříznivým povětrnostním podmínkám (600 m.n.m.) a sněhu je komplikovaná údržba stavu místních komunikací, což je jeden z nejpálčivějších dlouhodobých problémů. V ORP Hlinsko se nenachází žádné letiště.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

ORP Hlinsko je v seznamu hospodářsky slabých regionů. ORP Hlinsko je přesně velikostně definováno 2091 firem, z nichž 2068 se řadí k tzv. malým firmám (do 50 zaměstnanců), 20 firem je tzv. středních (50-249 zaměstnanců) a pouze 3 jsou velké podniky nad 250 zaměstnanců. Z počtu 2068 malých podniků také můžeme konstatovat, že celkem 1707 je tzv. mikropodniků do 10 zaměstnanců (z počtu 82,5% malých podniků) a 81,6% z celkového počtu podniků.

V ORP Hlinsko jsou nejenom pro region tradiční podniky, které se věnují např. kožešnictví, ale nové dynamicky se rozvíjející společnosti (např. Mias OC spol. s r.o. - výroba kancelářského nábytku, Backer Elektro CZ a.s. - trubková topná tělesa). Některá tradiční odvětví jako např. dekorační látky, technologické tkaniny, výroba elektrospotřebičů bohužel zanikla. Průmysl je zastoupen prosperujícími firmami (MEGA-TECH Industries Hlinsko s.r.o., Mlékárna Hlinsko, a.s., Pivovar Rychtář, a.s., FANS, a.s., PŘÍHODA s.r.o., Technolen technický textil s.r.o.) i drobnějšími podnikatelskými subjekty s tradiční výrobou (kožešnictví, kamenoprůmysl, výroba kancelářského nábytku, kovovýroba). Průmyslová výroba je více soustředěna v Hlinsku, kam dojíždí za prací i obyvatelé ostatních obcí.

Ve správním obvodu Hlinsko se nachází žulový lom, kde je těžena hlinecká žula. Žádné jiné přírodní suroviny se zde netěží.

Statistiky jasně ukazují, že význam mikropodniků a malých podniků je pro rozvoj ORP Hlinsko klíčovým, v regionu se nepředpokládá vznik velkých podnikatelských zón anebo příchod velkých firem.

Podíl zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví se pohybuje nad průměrem kraje. Míra nezaměstnanosti z dosažitelných uchazečů k 31. 12. 2011 byla 10,6 %. Proti roku 2010 poklesla míra nezaměstna-

nosti o 2,6 procentního bodu, což pro Hlinecko spolu s Moravskotřebovskem znamenalo nejvyšší pokles v Pardubickém kraji.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

ORP Hlinsko leží z velké části v CHKO Žďárské vrchy a Železné hory. Vzhledem k množství lesů, rozptýlenosti jednotlivých obcí a nepřítomnosti větších výrobních celků, lze kvalitu ovzduší hodnotit jako velmi dobrou. Avšak v některých domácnostech se stále z ekonomických příp. technických důvodů vytápí tuhými palivy, což kvalitě ovzduší rozhodně nepřidá, do budoucna je předpoklad využití „kotlečkových“ dotací, prostřednictvím kterých by mohlo dojít k výměně starých kotlů na pevná paliva.

Mezi hlavní příčiny znečištění povrchových a podzemních vod se řadí odpadní vody, tekuté odpady z areálů živočišné výroby, agrochemikálie, skládky a silniční doprava. Díky tomu, že se některé části mikroregionu nacházejí ve III. pásmu hygienické ochrany vodního zdroje, se zde nemůže v zimním období solit, a proto můžeme vyloučit znečištění spodních vod tímto způsobem. Znečištění odpadními vodami je eliminováno vzhledem k rostoucí výstavbě kanalizace. Jistou ekologickou zátěž může představovat stará skládka v Hlinsku, která se realizuje v roce 2014 za 25 milionů korun. Areálů živočišné výroby, které by vypouštěly škodlivé látky, je na našem území minimum.

Kvalitu vodních toků lze celkově považovat za velmi dobrou i díky existenci ochranných pásem vodních zdrojů, ze kterých je pitnou vodou zásobována převážná část mikroregionu. Na území mikroregionu jsou dvě chráněné oblasti přirozené akumulace vod – Žďárské vrchy a Východočeská křída.

Kvalita půdy je také dobrá, neboť ve zdejších lokalitách neprobíhala v minulosti příliš intenzivní zemědělská výroba, která by navozovala nadprůměrné znečištění půd chemickými hnojivy. Proto ve zdejších kraji pokračuje pěstování tradičních plodin, zejména kvalitních brambor a některých druhů obilí. Vzhledem k tomu, že na našem území se nacházejí dvě CHKO, několik přírodních rezervací a přírodních památek, lze hodnotit pozitivně i složku živých organismů, rostlinných a živočišných druhů. V ORP Hlinsko je velmi dobře řešeno odpadové hospodářství a též podmínky pro třídění odpadu jsou nadprůměrné.

Zdravé životní prostředí má velké předpoklady k rozvoji cestovního ruchu.

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

VTL plynovod DN 500 protíná území ORP Hlinsko. Jsou z něj napájeny objekt Mlékárna Hlinsko s.r.o. a město Hlinsko.

Potřeba elektrické energie není kryta vlastními zdroji. Rozvod elektrické energie je prováděn distribučním vedením z tepelných elektráren Opatovice a Chvaletice.

Město Hlinsko má centrální čistírnu odpadních vod. Problém je v obcích s počtem obyvatel do 5 000, kde jsou kanalizační sítě různé kvality, a likvidace odpadních vod je nedostatečná. Ve správním obvodu Hlinsko je 91% obcí plynofikováno (95% obyvatel), 40% obcí má kanalizaci (80% obyvatel), 23% obcí má nebo je připojeno k čistírně odpadních vod (59% obyvatel) a 87% obcí má vodovod (97% obyvatel). Většina obcí je plynofikována a ve většině je vybudován veřejný vodovod.

O svoz, třídění a ukládání odpadu se v ORP Hlinsko starají Technické služby Hlinsko s.r.o. Ve správním obvodu Hlinsko je pouze jedna skládka komunálního odpadu a to Hlinsko - Srní.

Městský úřad Hlinsko zabezpečuje koordinaci bezpečnostních opatření a plnění úkolů oddělení krizového řízení, které je podřízeno starostce města. Krizový štáb je pracovní orgán starosty určený k řešení krizových situací na území správního obvodu města Hlinska. Řídí se statutem a jednacím řádem krizo-

vého štábu. Starosta preventivně svolává krizový štáb, zejména k projednání zásadních záležitostí, které se týkají krizové situace a k přijetí krizových opatření. Krizový štáb ORP Hlinsko má celkem 18 členů.

Všechny obce v ORP Hlinsko jsou připojeny k pevné lince, která ovšem s příchodem mobilních telefonů ztrácí na významu. Pokrytí sítí mobilních operátorů lze hodnotit jako dostatečné, ovšem vzhledem k členitosti terénu nejsou vždy všichni operátoři dostupní. Celé území ORP Hlinsko je zajištěn připojení k internetu, které je stále zrychlováno. Ve větších obcích je preferováno bezdrátové připojení.

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

Návštěvníci regionu mají řadu možností pro sportovní vyžití a turistiku. Zdejší krajina láká k výletům, a proto zde vzniká hustá síť turistických tras a cyklotras, které jsou využívány hlavně v letních měsících. V zimních měsících jsou připraveny kvalitní běžecké tratě a velmi dobře upravena sjezdovka v Hlinsku a Trhové Kamenici.

K turisticky vyhledávaným oblastem regionu patří největší expozice lidového stavitelství v Čechách – Soubor lidových staveb Vysočina na Veselém Kopci a v přilehlých lokalitách Hlinecka. Součástí uvedeného komplexu je i malebná čtvrť Betlém v Hlinsku představující soubor roubených domků z 18. a 19. století. Známa je obec Kameničky, kde tvořil na počátku 20. století malíř Antonín Slaviček. Na památku obětí fašismu byl postaven památník v Ležákách u obce Miřetice. Blízko obce Svatouch, v oblasti hlavního evropského rozvodí mezi řekami tekoucími do Černého a Severního moře, se u loveckého zámečku Karlštejn nachází nejvyšší bod chrudimského okresu (783 m n. m.). Mezi každoroční akce patří folkový festival-Hlinecký folkový špekáček, festival folklórních souborů "Adámkovy folklórní slavnosti", ARTSY FARTSY - divadelní festival mladých lidí v letních měsících, koncerty moderní hudby v rámci programu Léto s Rychtářem a den otevřených dveří v pivovaru. Dalším turistickým lákadlem oblasti jsou Vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku, které byly v roce 2010 zapsány do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva organizace UNESCO.

V okolí jsou zatopené lomy a rybníky, kde je možné se koupat v letních měsících. Dále se na území nachází na 200 různých sakrálních staveb regionálního významu. Z mnoha studií vyplývá, že rozvoj cestovního ruchu jde ruku v ruce s rozvojem regionu. Vzhledem k množství tradic a řemesel, tradičních producentů bude v budoucnu možné označit regionální výrobu a prodejny, což bude mít pozitivní dopad na rozvoj cestovního ruchu.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 14: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí
Počet obcí s platným územním plánem	21	95%
Počet obcí s plánem v přípravě	4	18%
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	22	100%

Zdroj: Stavební úřad MěÚ Hlinsko

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tabulka 15: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Hlinsko	1	přirozené centrum území, jediné město v ORP a širokém okolí, centrum služeb, hustá obchodní síť, kulturní centrum, největší počet zaměstnavatelů v regionu, jediné místo středního školství
Městys Trhová Kamenice	1	leží na frekventované silnici I/37, menší spádová obec okolo Hlinska, centrum autobusových spojů
Obec Krouna	1	největší katastrální území v ORP Hlinsko, malá podnikatelská zóna
Obec Vysočina	1	golfové hřiště, Veselý Kopec - cestovní ruch, malá průmyslová zóna (místní část Možděnice)
Obce Dědová, Hamry, Holetín, Jeníkov, Kameničky, Kladno, Miřetice, Otradov, Pokřikov, Raná, Studnice, Svratouch, Tisovec, Vítanov, Vojtěchov, Vortová, Všeradov a městys Včelákov	18	dobré vztahy, spolupracují, spolupráce v odpadovém hospodářství, v rámci možností se starají o svěřený majetek
Pardubický kraj	1	správa silnic, zřizovatel středních škol, nemocnic, ...
Česká republika	1	důležitý např. z hlediska politiky územního rozvoje (dopravní koridor přes území SO)
Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy a Železné hory	2	ovlivňují zacházení s přírodou, vyjadřují se ke stavbám, kácení stromů, osázení lesa, zasahují do běžných činností obyvatel, firem, zemědělských subjektů
Soubor lidových staveb Vysočina	1	starají se o památkově chráněné objekty, vyjadřují se k stavbám v památkových zónách
Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko	1	odpadové hospodářství
Místní akční skupina Hlinecko, o.s.	1	regionální partner, sdružuje všechny skupiny obyvatel, nositel integrované strategie 2014-2020
Gymnázium K. V. Raise, Hlinsko, Adámkova 55	1	jediná střední škola v regionu, spolupracuje se všemi základními školami
Krajská hospodářská komora Pardubického kraje	1	četná spolupráce mezi veřejnou sférou a podnikatelskými subjekty z různých odvětví
Městský kulturní klub Hlinečan, příspěvková organizace	1	koncentruje kulturní akce v regionu

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tabulka 16: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
Silný lokální patriotismus	Vyšší hodnota míry nezaměstnanosti mladých lidí do 29 let
Dobrá spolupráce mezi jednotlivými subjekty v regionu	Stárnoucí populace-nadprůměrný počet osob důchodového věku oproti ČR (vylidňování)
Dobře vybudovaná síť sociálních služeb a prevence	Střední odborné školství pouze mimo region
Dostatečně zajištěná dopravní obslužnost veřejnou železniční a autobusovou dopravou (kromě víkendů)	Absence velkých firem jako zaměstnavatelů
Dostatečně zajištěné základní školství a základní zdravotnictví	Nedostatek turistické infrastruktury a kvalitních veřejných nebo komerčních rekreačních zařízení
Zvyšující se trend zakládajících mikropodniků v regionu	Ne příliš příznivé předpoklady pro rozvoj intenzivní zemědělské výroby
Jedno z nejlepších životních prostředí v ČR	Špatný stav místních komunikací
Příležitosti:	Hrozby:
Příprava speciálních programů pro absolventy, kteří mají zájem pracovat a zůstat v regionu	Odchod obyvatel, zejména mladých rodáků (absolventů SŠ a VŠ)
Rozvoj tradice jarmarků, podpora řemeslných, farmářských a sedláckých trhů a prodejen regionálních výrobků	Snížení úrovně nebo zánik základního školství v menších obcích
Společný tlak na regionální podporu vzniku a rozvoje malých podniků, zejména start mikropodniků	Nerespektování principů partnerství (obec + občan + podnikatel + zemědělec + NNO)
Využití bohatství krajiny a čistoty životního prostředí pro rozvoj cestovního ruchu, zapojení zemědělců a podnikatelů do cestovního ruchu	Zvyšování nezaměstnanosti, klesající kupní síla a životní úroveň
Podpora základní občanské vybavenosti a aktivit občanů v menších obcích, rozvoj podmínek pro volnočasové aktivity všech věkových úrovní	
Kvalitní a účinná propagace regionu doma i v zahraničí	
Dobudování kanalizace a čistíren odpadních vod v menších obcích	

Zdroj: Vlastní zpracování

ORP Hlinsko se vyznačuje velmi kvalitním životním prostředím, což jde ruku v ruce s potenciálem k rozvoji cestovního ruchu a tím, že tu obyvatelé rádi žijí. Příležitostmi v rozvoji cestovního ruchu je vybudování turistických stezek a zázemí pro turisty, podpora regionálních tradic a výrobků.

Problémem je ovšem odchod mladých lidí do větších měst, především kvůli nedostatečnému počtu míst pro absolventy, a to zejména středních a vysokých škol. To je způsobeno mimo jiné tím, že v regionu je málo velkých zaměstnavatelů a chybí zde střední odborné školství, které by území zatraktivnilo pro případné investory. Pozitivem je naopak vzrůstající množství malých a středních firem. Firmy v regi-

onu by uvítaly opravu místních komunikací. Odchod mladých obyvatel se pak negativně projevuje i na mateřských a základních školách.

V regionu jsou velmi dobře zajištěny základní služby, které jsou ovšem koncentrovány ve městě Hlinsko. Příležitost se ovšem nabízí ve zlepšení služeb pro občany v menších obcích, čímž je snaha zmírnit celospolečenský trend vysídlování venkova.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj vzdělávání je jednou z významných povinností obce, kterou jí ukládá školský zákon. Za tím účelem obec buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Problematika předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutně k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Zákonné ustanovení také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani státní příspěvek zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co si jí obec může dovolit poskytnout.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi, o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Obecné informace

V ORP Hlinsko se nachází devět mateřských a jedenáct základních škol, z tohoto počtu jsou čtyři sloučené základní a mateřské školy, které jsou v Holetíně, Kameničkách, Svratouchu a Krouně. Chybí zde zařízení pro péči o děti do tří let. Ve správním obvodu Hlinsko jsou pouze základní a mateřské školy, jejichž zřizovatelem je obec. Co se středního školství v regionu týká, jediným zástupcem je všeobecné gymnázium Karla Václava Raisa Hlinsko, které nabízí čtyřletý a osmiletý obor studia a které je zřizováno Krajským úřadem Pardubického kraje.

Tabulka 17 uvádí počet škol v ORP Hlinsko od školního roku 2005/2006 do roku 2012/2013, které jsou členěny do kategorií podle velikosti obce. Porovnáme-li obce podle počtu obyvatel, ve více než polovině obcí žije méně než 500 obyvatel. Dále je zde pouze jedno město Hlinsko, které spadá do kategorie 5 000 až 9 999 obyvatel. Město Hlinsko je přirozeným centrem území, i proto se zde nachází tři úplné základní školy, dvě mateřské školy, základní umělecká škola, dům dětí a mládeže a již zmiňované gymnázium. Hned za městem Hlinskem je nejvíce škol v obcích, kde sídlí 500 až 999 obyvatel. Mezi lety 2007/2008 a 2012/2013 se počet zařízení sledovaných v tabulce 17 nezměnil. Ve školním roce 2006/2007 a 2005/2006 ubylo mateřských škol, neboť v roce 2006 byla zrušena MŠ Tisovec v Tisovci (232 obyvatel v obci) a v roce 2007 došlo ke sloučení MŠ Rubešova ve městě Hlinsko - 9 702 obyvatel a MŠ Milíčova - opět v Hlinsku.

Tabulka 17: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Hlinsko	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	celkem
2007/2008 - 2012/2013							
Počet obcí	2	11	6	2	0	1	22
Počet ZŠ 1. a 2. stupeň	0	0	3	1	0	3	7
Počet ZŠ jen 1. stupeň	0	1	2	1	0	0	4
Počet MŠ	0	1	4	2	0	2	9
Gymnázia	0	0	0	0	0	1	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	0	3	1	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	2	2
2006/2007							
Počet obcí	2	11	6	2	0	1	22
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	3	1	0	3	7
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	1	2	1	0	0	4
Počet MŠ	0	1	4	2	0	3	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	1	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	0	3	1	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	2	2
2005/2006							
Počet obcí	2	11	6	2	0	1	22
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	3	1	0	3	7

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Hlinsko	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	celkem
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	1	2	1	0	0	4
Počet MŠ	0	2	4	2	0	3	11
Gymnázia	0	0	0	0	0	1	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	0	3	1	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	2	2

Zdroj: Výkazy MŠMT

Konkrétní výčet škol, který je rozdělený podle počtu obyvatel v jednotlivých obcích, je následující:

- 200 až 499 - obec Pokřikov (Mateřská škola, Pokřikov, okres Chrudim), obec Raná (Základní škola Raná),
- 500 až 999 - obec Holetín (Základní škola a mateřská škola Holetín), obec Kameničky (Základní škola a Mateřská škola Kameničky), obec Svratouch (Základní škola a mateřská škola Svratouch), městys Trhová Kamenice (Mateřská škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim, Základní škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim), městys Včelákov (Základní škola, Včelákov, okres Chrudim),
- 1 000 až 1 999 - obec Krouna (Základní škola a mateřská škola Krouna), obec Miřetice (Mateřská škola Miřetice, okres Chrudim, Základní škola Miřetice),
- 5 000 až 9 999 - město Hlinsko (Mateřská škola, Hlinsko, Budovatelů 1229, Mateřská škola, Hlinsko, Rubešova 1250, Základní škola, Hlinsko, Resslerova 603, Základní škola, Hlinsko, Smetanova 403, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, Dům dětí a mládeže Hlinsko, Základní umělecká škola Hlinsko).

Počty škol a školských zařízení v jednotlivých obcích jsou patrné v tabulce 18. V regionu nejsou samostatné školy se speciálními třídami. ZŠ praktická a ZŠ speciální Hlinsko je součástí Základní školy Hlinsko, Ležáků 1449 a Mateřská škola, Hlinsko, Rubešova 1250 otevírá jednu speciální logopedickou třídu.

Tabulka 18: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP ve školním roce 2013/2014

Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
Celkem škol	19	9	11	1	1	0	0	1
Dědová	0	0	0	0	0	0	0	0
Hamry	0	0	0	0	0	0	0	0
Hlinsko	8	2	3	1	1	0	0	1
Holetín	1	1	1	0	0	0	0	0
Jeníkov	0	0	0	0	0	0	0	0
Kameničky	1	1	1	0	0	0	0	0
Kladno	0	0	0	0	0	0	0	0
Krouna	1	1	1	0	0	0	0	0
Miřetice	2	1	1	0	0	0	0	0

Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
Otradov	0	0	0	0	0	0	0	0
Pokřikov	1	1	0	0	0	0	0	0
Raná	1	0	1	0	0	0	0	0
Studnice	0	0	0	0	0	0	0	0
Svratouch	1	1	1	0	0	0	0	0
Tisovec	0	0	0	0	0	0	0	0
Trhová Kamenice	2	1	1	0	0	0	0	0
Včelákov	1	0	1	0	0	0	0	0
Vítanov	0	0	0	0	0	0	0	0
Vojtěchov	0	0	0	0	0	0	0	0
Vortová	0	0	0	0	0	0	0	0
Všeradov	0	0	0	0	0	0	0	0
Vysočina	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školách a školských zařízeních v regionu bylo ve školním roce 2012/2013 zaměstnáno téměř 300 osob, z nichž 70% tvořili pedagogičtí pracovníci, což je známkou zájmu kvalifikovaných osob o místa v regionu. Nejvíce zaměstnanců vykazují základní školy. Z tabulky 19, která znázorňuje počty zaměstnanců mezi školními roky 2005/2006 až 2012/2013, je zřejmé, že se ve sledovaném období počty příliš nezměnily.

Tabulka 19: Pracovníci ve školství ORP Hlinsko

Typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	66,9	51,3	15,6
základní školy	149,5	116,7	32,7
základní umělecké školy	12,3	10,9	1,4
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	9,8	8,5	1,3
školní družiny a kluby	14,5	14,5	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,1	3,2	0,9
zařízení školního stravování	32,6	0,0	32,7
celkem rok 2012/2013	289,6	205,1	84,5
2011/2012			
mateřské školy	66,4	51,0	15,4

Typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
základní školy	150,2	117,5	32,7
základní umělecké školy	11,1	9,7	1,4
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	11,5	10,2	1,3
školní družiny a kluby	14,4	14,4	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,0	3,0	1,0
zařízení školního stravování	33,4	0,0	33,4
celkem rok 2011/2012	291,1	205,9	85,2
2010/2011			
mateřské školy	66,5	51,0	15,4
základní školy	156,2	120,2	36,0
základní umělecké školy	10,9	9,5	1,4
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	11,4	9,6	1,8
školní družiny a kluby	14,4	14,4	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,0	3,0	1,0
zařízení školního stravování	43,2	0,0	43,2
celkem rok 2010/2011	306,6	207,7	98,9
2009/2010			
mateřské školy	62,3	47,8	14,5
základní školy	158,5	122,2	36,2
základní umělecké školy	11,0	9,7	1,4
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	10,8	8,9	1,9
školní družiny a kluby	14,3	14,3	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,0	3,0	1,0
zařízení školního stravování	47,2	0,0	47,2
celkem rok 2009/2010	308,1	205,9	102,2
2008/2009			
mateřské školy	57,6	44,3	13,3
základní školy	160,8	123,8	37,0
základní umělecké školy	11,3	9,9	1,4
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	10,7	8,8	1,9

Typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
školní družiny a kluby	14,8	14,8	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,0	3,0	1,0
dětské domovy	0,0		
zařízení školního stravování	45,7	0,0	45,7
celkem rok 2008/2009	305,0	204,7	100,2
2007/2008			
mateřské školy	56,3	42,6	13,7
základní školy	166,7	127,1	39,6
základní umělecké školy	11,7	10,3	1,5
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	11,1	9,3	1,7
školní družiny a kluby	14,0	14,0	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,0	3,0	1,0
dětské domovy	0,0	0,0	0,0
zařízení školního stravování	43,7	0,0	43,7
celkem rok 2007/2008	307,6	206,3	101,2
2006/2007			
mateřské školy	57,8	43,3	14,6
základní školy	168,5	127,0	41,5
základní umělecké školy	11,5	10,0	1,5
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	9,8	8,5	1,3
školní družiny a kluby	14,0	14,0	0,0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,1	3,0	1,1
zařízení školního stravování	43,2	0,0	43,2
celkem rok 2006/2007	309,0	205,8	103,2
2005/2006			
mateřské školy	61,2	45,5	15,7
základní školy	165,1	125,5	39,7
základní umělecké školy	11,5	10,0	1,4
gymnázia	0,0	0,0	0,0
mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
základní školy pro žáky se SVP	8,6	7,6	1,0
školní družiny a kluby	15,6	15,0	0,6
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,0	2,8	1,3
zařízení školního stravování	44,4	0,0	44,4

Typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
celkem rok 2005/2006	310,4	206,3	104,1

Zdroj: Výkazy MŠMT

3.1.3. Základní vzdělávání

V ORP Hlinsko je celkem jedenáct základních škol, z nichž sedm je úplných (Základní škola, Včelákov, okres Chrudim, Základní škola, Hlinsko, Resslerova 603, Základní škola, Hlinsko, Smetanova 403, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, Základní škola a Mateřská škola Kameničky, Základní škola a mateřská škola Krouna, Základní škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim) a čtyři malotřídní (Základní škola a mateřská škola Holetín, Základní škola Miřetice, Základní škola Raná, Základní škola a mateřská škola Svratouch). Pro větší přehlednost je počet úplných a neúplných škol je patrný v tabulce 20. Podle dotazníkového šetření mezi rodiči žáků, které provedl tým ORP v roce 2014, jsou školy vhodně rozmístěné a jejich dopravní dostupnost je velmi dobrá.

Tabulka 20: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

ORP Hlinsko Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	11	7	4
Hlinsko	3	3	0
Holetín	1	0	1
Kameničky	1	1	0
Krouna	1	1	0
Miřetice	1	0	1
Raná	1	0	1
Svratouch	1	0	1
Trhová Kamenice	1	1	0
Včelákov	1	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve správním obvodu Hlinsko není samostatná škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. ZŠ praktická a ZŠ speciální v Hlinsku je součástí Základní školy Hlinsko, Ležáků 1449. Ve školním roce 2012/2013 ZŠ praktickou a ZŠ speciální navštěvovalo 24 žáků. Podle Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů je stanoveno, že vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá jednak formou individuální integrace, kdy je dítě nebo žák se speciálními vzdělávacími potřebami začleněn do třídy běžné školy se současným zajištěním nezbytné speciálněpedagogické nebo psychologické podpory, jednak ve formě tzv. integrace skupinové. Podle Krajské ročenky školství Pardubického kraje se počty hendikepovaných žáků v běžných školách mírně zvyšuje. V běžných třídách základních škol v Pardubickém kraji bylo ve školním roce 2010/2011 cca 4,59 % hendikepovaných žáků. Poměrně vysoký podíl individuálně integrovaných žáků je dán především tím, že na základní škole je absolvována povinná školní docházka, a pokud jsou pro integraci podmínky, je pro rodiče žáků (zejména v případě lehčích forem zdravotního posti-

žení) ve většině případů výhodnější umístit dítě do běžné základní školy než do školy zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, která je hůře dopravně dostupná. V případě integrace hendikepovaného žáka do základní školy je v mnoha případech nutné splnit určité požadavky a vytvořit příznivé podmínky a předpoklady k jeho úspěšnému vzdělávání a výchově. Jedním z nich je opatření speciálních pomůcek a zařízení, které postižený žák potřebuje k úspěšné účasti na vyučování. Podle vyjádření ředitelů základních škol v současné době nejsou všechny školy v ORP Hlinsko zcela vybaveny na přijetí dětí s různými hendikepy.

Jak už bylo dříve uvedeno, v ORP Hlinsko se nachází čtyři malotřídní školy. Problém, se kterým se některé v současnosti potýkají, je nedostatek žáků. Což není záležitost pouze škol samotných, ale i obcí, protože podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů doplácí zvýšené výdaje na vzdělávací činnost. Rodiče mnohdy malým školám nepomáhají, neboť žáky umísťují místo do místní školy do velkých škol v Hlinsku. Tým ORP se pokusil najít důvody sníženého zájmu o malotřídní školy, proto oslovil 30 rodičů, kteří mají děti na prvním stupni základní školy a bydlí v obci, která zřizuje malotřídní školu. Mezi nejčastější důvody, proč rodiče přihlásili svoje děti do malotřídních škol, patří to, že děti nemusejí každodenně dojíždět, mají individuální přístup, jsou vedeny k samostatnosti a je zde menší pravděpodobnost šikany a jiných problémů v kolektivu. Navíc učitelé i ostatní rodiče se dobře znají a rodičovská sdružení mají charakter spíše společenské události. Naproti tomu rodiče, kteří zvolili úplnou školu, uvádějí, že se obávají nízké kvality výuky, zastaralých výukových metod, malého zaměření na cizí jazyky a problémů při integraci žáka na druhý stupeň.

Z tabulky 21 a 22 je zřejmé, že počet žáků v regionu rok od roku klesá, což se projevuje i ve snižování stavu učitelů. Příčiny tohoto jevu lze nalézt v nepříznivém demografickém vývoji a častému odchodu mladých lidí, kteří v regionu nemohou najít adekvátní pracovní uplatnění. Počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka se ve sledovaném období příliš nezměnil, neboť se od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013 snížil o jednoho, což svědčí o tom, že se stavy učitelů snižují úměrně s počty žáků.

Tabulka 21: Počty tříd a žáků v ZŠ ve školním roce 2012/2013

ORP Hlinsko Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
celkem	11	91	1 656	151	18
Hlinsko	3	47	1 024	341	22
Holetín	1	2	24	24	12
Kameničky	1	9	130	130	14
Krouna	1	9	172	172	19
Miřetice	1	3	17	17	6
Raná	1	2	20	20	10
Svratouch	1	3	51	51	17
Trhová Kamenice	1	9	113	113	13
Včelákov	1	7	105	105	15

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 22: Počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	11	1 656	130,0	13
2011/2012	11	1 655	131,7	13
2010/2011	11	1 678	134,3	12
2009/2010	11	1 706	137,7	12
2008/2009	11	1 762	140,1	12
2007/2008	11	1 813	139,1	13
2006/2007	11	1 872	144,4	13
2005/2006	11	1 968	141,2	14

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 23: Počet tříd, žáků na jednoho pedagogického pracovníka, na třídu a na školu

školní rok	počet ZŠ	Samost. ZŠ	počet běž- ných tříd	počet speci- álních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedagog.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	11	7	87	4	1 656	169,2	10	19	151
2011/2012	11	7	86	7	1 655	170,2	10	19	150
2010/2011	11	7	84	6	1 678	173,2	10	20	153
2009/2010	11	7	86	6	1 706	175,8	10	20	155
2008/2009	11	7	87	5	1 762	174,4	10	20	160
2007/2008	11	7	91	5	1 813	170,1	11	20	165
2006/2007	11	7	90	6	1 872	175,4	11	21	170
2005/2006	11	7	90	5	1 968	175,4	11	22	179

Zdroj: Výkazy MŠMT

Je logické, že nejvíce žáků ukončuje školní docházku v devátém ročníku a ani ORP Hlinsko není v tomto ohledu výjimkou. Mimo to všeobecné gymnázium v Hlinsku otevírá kromě čtyřletého studia i jednu třídu pro osmileté studium, proto část žáků odchází ze základních škol z pátých tříd. Počty žáků a ročníky, kdy žáci ukončili školní docházku v základních školách, jsou patrné v tabulce 24.

Tabulka 24: Počet absolventů ZŠ v ORP

Žáci, kteří ukončili školní docházku - ročník		2005/06		2006/07		2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/12		2012/13	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	1. – 5.	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	6.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	7.	1	0	1	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0
	8.	9	0	4	0	5	0	3	1	4	1	7	1	4	0	3	0
	9.	259	2	246	8	233	10	215	4	218	7	190	9	171	9	137	14
	10.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	Z 5. ročníku	24	0	30	0	30	0	17	0	25	0	24	0	29	0	23	0
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Součet kapacity všech základních škol v ORP znázorňuje tabulka 25. V tuto chvíli je zaplněna bez mála z 50 %, což znamená, že je zcela dostačující, spíše je zde problém s jejím naplněním. V současné době není známo, že by některá základní škola v ORP rozšiřovala nebo snižovala kapacitu, popř. není plánován vznik nových škol nebo rušení stávajících. Vzhledem k nízké podpoře rodiny ze strany státu a k situaci v ORP Hlinsko, kdy se mladí lidé stěhují za kvalifikovanými pracovními příležitostmi do jiných měst, se předpokládá pokles počtu žáků k 30. 9. 2018 a 2023. Počet žáků ve správním obvodu v příštích letech závisí na mnoha faktorech, proto si tým ORP nedovoluje jejich počet odhadovat.

Tabulka 25: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků/kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	2 992	----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	0	----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2013	1 438	1 554	48%

Zdroj: Výkazy MŠMT, dotazníkové šetření realizované týmem ORP, 2014

V ORP Hlinsko pracuje celkem 183 učitelů, z nichž naprostou většinu představují ženy. Podrobnější přehled o počtech učitelů je patrný v tabulce 26. Ve školách v regionu nejsou zaměstnaní asistenti pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním, psychologové ani speciální pedagogové. Všechny úplné školy mají výchovného poradce, což dokládá tabulka 27.

Tabulka 26: Počet pedagogů v roce 2013

ORP Hlinsko		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem		celkem	z toho ženy
celkem učitelé		183		119	94,8
v tom vyučující	na 1. stupni			56,4	53,2
	na 2. stupni			62,6	41,6

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 27: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP v roce 2013

ORP Hlinsko		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti	pro žáky se zdravotním postižením	6	6	3,9	3,9
pedagoga	pro žáky se sociálním znevýhodněním	0	0	0	0
psychologové		0	0	0	0
speciální pedagogové		0	0	0	0
výchovní poradci		7	5	7	5

Zdroj: Výkazy MŠMT

V regionu se nachází pět sloučených základních a mateřských škol. Pozitivním jevem je, že součástí každé školy je školní družina a téměř všechny školy mají školní jídelnu nebo výdejnu. Počty součástí jednotlivých škol znázorňuje tabulka 28.

Tabulka 28: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Název obce	Počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ (výdejny)	Jiné
Celkem	11	11	5	11	10	24
Hlinsko	3	3	0	3	2	8
Holetín	1	1	1	1	1	2
Kameničky	1	1	1	1	1	2
Krouna	1	1	1	1	1	4
Miřetice	1	1	0	1	1	2
Raná	1	1	0	1	1	3
Svratouch	1	1	1	1	1	1
Trhová Kamenice	1	1	0	1	1	1
Včelákov	1	1	0	1	1	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, dotazníkové šetření realizované týmem ORP, 2014

Popis jiných součástí jednotlivých škol:

- Základní škola a mateřská škola Holetín - školní zahrada, hřiště
- Základní škola Miřetice - tělocvična, školní zahrada
- Základní škola Raná - tělocvična, zahrada, hřiště
- Základní škola a mateřská škola Svratouch - relaxační místo
- Základní škola, Škroupovo náměstí 55, Včelákov – hřiště
- Základní škola, Hlinsko, Resslerova 603 - tělocvična, školní zahrada
- Základní škola, Hlinsko, Smetanova 403 - 2x tělocvična, dopravní hřiště, multifunkční hřiště s běžeckým oválem (společné se ZŠ Ležáků)
- Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449 -praktická a speciální škola, tělocvična, multifunkční hřiště s běžeckým oválem (společné se ZŠ Smetanova)
- Základní škola a Mateřská škola Kameničky - hřiště, tělocvična
- Základní škola a mateřská škola Krouna - hřiště, dětské hřiště, parkový areál,
- Základní škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim - multifunkční hřiště.

Tabulka 29 blíže popisuje základní školy v ORP Hlinsko, a to z hlediska kapacity, počtu žáků a bližšího popisu školy a jejího školního vzdělávacího programu. Co se zaplněnosti kapacity malotřídních škol v roce 2012/2013 týká, nejméně volných míst měla Základní škola a mateřská škola Svratouch, jejíž kapacita je zaplněna z 85% a naopak nejméně žáků vzhledem ke kapacitě měla Základní škola Miřetice, která byla zaplněna pouze z 12%. Podíváme-li se na úplné školy, nejvíce žáků vzhledem ke kapacitě docházelo do Základní školy Hlinsko, Ležáků 1449, která byla zaplněna ze tří čtvrtin a na druhou stranu nejhůře si v tomto srovnání vedla Základní škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim, jejíž kapacity byla zaplněna pouze z 36%.

Tabulka 29: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis
Celkem za SO ORP		2 992	1 656	1 348	
Základní škola a mateřská škola Holetín	Holetín	60	26	36	Základní škola a mateřská škola Holetín sdružuje malotřídní školu se dvěma třídami a pěti postupnými ročníky a mateřskou školu. Základní školu navštěvují převážně žáci z Holetína. Druhý stupeň základní školy žáci absolvují v základních školách v Hlinsku nebo ve Včelákově. Výuka je vedena podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání POZNÁVÁM SVĚT. Od roku 2005 do 2012 budova školy prošla rekonstrukcí.
Základní škola Miřetice	Miřetice	140	18	123	V budově školy jsou umístěny 2 třídy. Ve škole je v letošním školním roce 13 žáků ve třech ročnících. Vzdělání ve škole je vedeno podle školního vzdělávacího programu Já člověk a planeta Země. Základní školu navštěvují převážně žáci z Miřetic. Druhý stupeň základní školy žáci dokončují v zá-

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis
					kladní škole ve Včelákově.
Základní škola Raná	Raná	35	9	27	Základní škola Raná se v současné době potýká s nedostatkem žáků, protože ji navštěvuje pouze 8 dětí. Škola je zapojena do sítě Tvořivých škol se zaměřením na ekologickou výchovu a výchovu ke zdravému životnímu stylu. Školu navštěvují převážně žáci z Rané a Vojtěchova. Druhý stupeň základní školy žáci absolvují v základních školách v Hlinsku nebo v základní škole v Prosetíně.
Základní škola a mateřská škola Svratouch	Svratouch	60	52	9	V současné době se vyučuje ve 3 třídách 5 ročníků. Téměř všichni žáci jsou místní, pouze jeden dojíždí z nedaleké obce. Výuka ve všech ročnících ZŠ vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, 2. verze.
Základní škola, Včelákov, okres Chrudim	Včelákov	175	106	70	Ročníky prvního stupně jsou spojovány podle aktuálního počtu žáků. Na druhém stupni je otevřeno po jedné třídě v každém ročníku. Škola zajišťuje výuku velké většiny dětí ze širokého okolí, převážně z obcí Včelákov a Miřetice, částečně také z obcí Holetín, Tisovec, Smrček (ORP Chrudim). Škola vyučuje podle školního vzdělávacího programu Tvořivá škola.
Základní škola, Hlinsko, Resslova 603	Hlinsko	620	367	255	Do ZŠ dojíždějí žáci z Kameniček, Hamrů, Vortové, Jeníkova, Holetína, Studnic, Stružince (ORP Chotěboř), Vítanova a Vrbatova Kostelce (ORP Chrudim). ZŠ vyučuje podle školního vzdělávacího programu UČÍME SE PRO ŽIVOT.
Základní škola, Hlinsko, Smetanova 403	Hlinsko	560	233	328	Vzdělávání v ZŠ probíhá podle Školního vzdělávacího programu Škola v pohybu. Třípatrová budova školy propojená chodbou se dvěma oddělenými tělocvičnami a školní družinou vytváří velmi přehledný školní komplex. Do ZŠ dojíždějí žáci z Hamrů, Vojtěchova, Pokřikova, Rané, Vortové, Holetína, Studnic, Vítanova a Všeradova.

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis
Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449	Hlinsko	572	428	145	Výuka na ZŠ se řídí podle školního vzdělávacího programu Krok za krokem. ZŠ Ležáků je nejnovější školou v Hlinsku z roku 1984. Mezi lety 1997 až 1999 škola prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Počtem žáků se řadí ke středně velkým ZŠ. Do ZŠ dojíždějí žáci z Jeníkova, Holetína, Studnic, Hamrů, Vítonova, Všeradova, Vojtěchova, Pokřikova a Rané.
Základní škola a Mateřská škola Kameničky	Kameničky	225	130	95	Výuka v ZŠ probíhá podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Základní škola a Mateřské škola Kameničky. ZŠ je úplnou školou s 1. až 9. postupným ročníkem. Školu navštěvují žáci z Kameniček a ze spádových obcí Jeníkov, Dědová a Chlumětín-Krejcar (ORP Žďár nad Sázavou).
Základní škola a mateřská škola Krouna	Krouna	245	173	73	Výuka v ZŠ je organizována v devíti třídách po jednotlivých ročnících. V ZŠ probíhá výuka podle vzdělávacího programu pro základní vzdělávání "Základní škola". Školu navštěvují převážně žáci z Krouny dále z obcí Otradov, Kladno a Svratouch, Pustá Kamenice (ORP Polička) a Pokřikov.
Základní škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim	Trhová Kamenice	300	114	187	V ZŠ probíhá výuka podle školního vzdělávacího programu Brána života. ZŠ navštěvují žáci z Trhové Kamenice, Horního Bradla (ORP Chrudim), Vysočiny, Libice nad Doubravou (ORP Chotěboř) a Hlinska. Stálým problémem je dosud nedořešená otázka chybějící tělocvičny, kdy za nepříznivého počasí výuka tělesné výchovy probíhá v kulturním domě.

Zdroj: Výkazy MŠMT, webové stránky škol, 2014

3.1.4. Předškolní vzdělávání

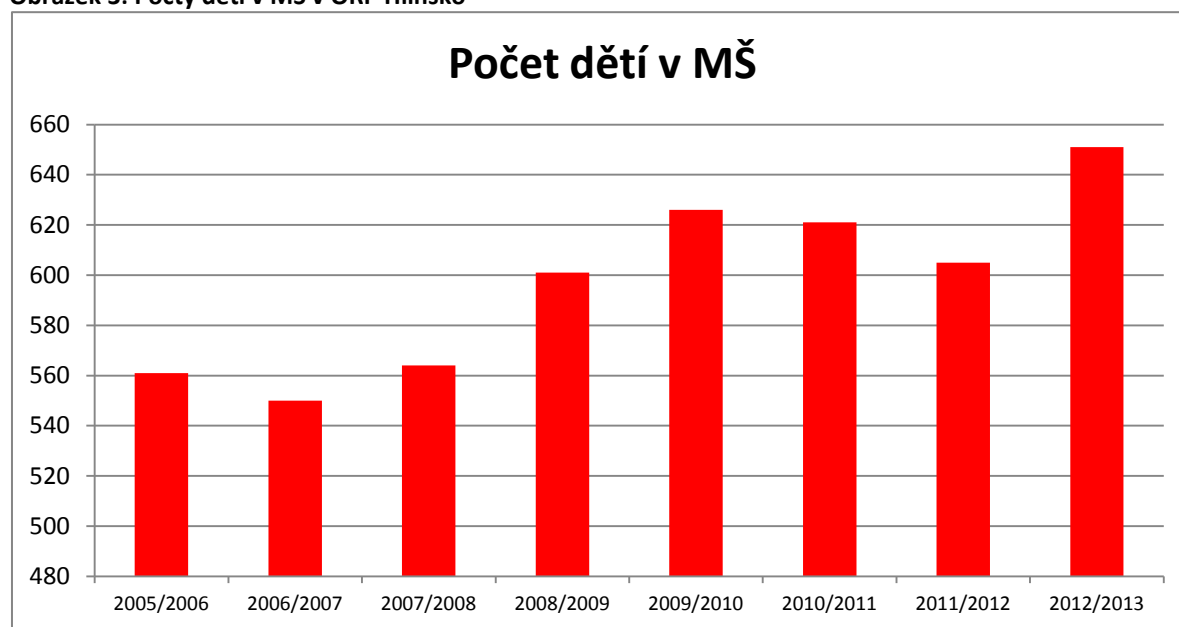
V ORP Hlinsko se nachází devět mateřských škol, z nichž čtyři jsou sloučeny se základní školou. Tabulka 30 uvádí vývoj počtu mateřských škol, dětí a tříd do školního roku 2005/2006 až do roku 2012/2013. Počet mateřských škol se ve sledovaném období snížil, protože v roce 2006 byla zrušena Mateřská škola Tisovec a v roce 2007 byla sloučena Mateřská škola Milíčova 296, Hlinsko s Mateřskou školou, Hlinsko, Rubešova 1250, a Mateřská škola Milíčova 296 se stala jejím odloučeným pracovištěm. Vývoj počtu dětí je demonstrován na obrázku 3, kde je zřejmé, že děti v mateřských školách pouze s drobnými výkyvy rok od roku přibývá.

Tabulka 30: Celkové počty MŠ v ORP

Školní rok	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013	9	651	26	635	1	16
2011/2012	9	605	24	590	1	15
2010/2011	9	621	25	607	1	14
2009/2010	9	626	25	611	1	15
2008/2009	9	601	23	586	1	15
2007/2008	9	564	21	549	1	15
2006/2007	10	550	21	535	1	15
2005/2006	11	561	22	546	1	15

Zdroj: Výkazy MŠMT

Obrázek 3: Počty dětí v MŠ v ORP Hlinsko

Zdroj: Výkazy MŠMT

Z tabulky 31 je zřejmé, že ve sledovaném období roste počet úvazků pedagogů a počet dětí na školu a naopak klesá počet dětí na třídu a počet dětí na jeden pedagogický úvazek. Z tohoto trendu lze usuzovat, že mateřské školy řeší růst počtu dětí otíráním nových tříd a zvyšováním počtu pedagogických úvazků, než zvyšováním počtu dětí ve třídách.

Tabulka 31: MŠ zřizované obcí

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet běžných tříd/speciál. tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	9	5	26	651	53,5	12	25	72
2011/2012	9	5	24	605	52,2	12	25	67
2010/2011	9	5	25	621	52,6	12	25	69
2009/2010	9	5	25	626	52,2	12	25	70
2008/2009	9	5	23	601	48,0	13	26	67
2007/2008	9	5	21	564	44,7	13	27	63
2006/2007	10	6	21	550	40,5	14	26	55
2005/2006	11	7	22	561	38,4	15	26	51

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 32 znázorňuje vývoj počtu přepočtených pedagogů od školního roku 2005/2006 až do roku 2012/2013. Tato tabulka odkrývá pozitivní jev a to, že naprostá většina pedagogů má odpovídající kvalifikaci pro svoje zaměstnání.

Tabulka 32: Počet pedagogických pracovníků

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	53,5	4,1	8%
2011/2012	52,2	6,0	11%
2010/2011	52,6	3,2	6%
2009/2010	52,2	4,6	9%
2008/2009	48,0	3,0	6%
2007/2008	44,7	3,4	8%
2006/2007	40,5	2,0	2%
2005/2006	38,4	1,0	3%

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 33 blíže popisuje mateřské školy v ORP Hlinsko a to z hlediska kapacity a počtu dětí. Kapacita mateřských škol je prozatím dostatečná, protože ve školním roce 2012/2013 byla zaplněná bezmála z 90% a v následujícím školním roce se předpokládá, že bude obsazeno 93% kapacity mateřských škol.

Tabulka 33: Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis / komentář
Celkem		736	651	88	
Mateřská škola, Hlinsko, Budo- vatelů 1229	Hlinsko	200	166	36	V současné době je v MŠ otevřeno 6 oddělení. 4 ve starší budově, z toho 2 pro mladší děti od 2,5 – 4 let a 2 pro děti od 4 – 5 let. Na přístavbě 2 oddělení předškolních dětí. Komplex budov MŠ je umístěn na okraji sídliště. K MŠ náleží zahrada a hřiště. MŠ vyučuje podle Školního vzdělávacího programu „Čas otázek a odpovědí“ je rozpracováno v třídních vzdělávacích programech do týdenních plánů. MŠ navštěvují děti z Hlinska a blízkého okolí. V roce 2014 proběhne rekonstrukce budovy této školy.
Mateřská škola, Hlinsko, Rubešova 1250	Hlinsko	170	165	6	Sídlištní mateřská škola pavilónového typu se skládá ze tří jednopatrových budov, zahrady a hřiště. V každém pavilonu jsou 2 třídy, tyto pavilony jsou spojeny spojovací chodbou s hospodářskou budovou, kde se nachází školní jídelna. V současné době je zde 7 tříd, z toho 1 speciální – logopedická. MŠ vyučuje podle školního vzdělávacího programu "ROK NA VYSOČINĚ". MŠ navštěvují děti z Hlinska a blízkého okolí.
Mateřská škola, Hlinsko, Rubešova 1250 - odloučené pracoviště ul. Milíčova	Hlinsko	50	50	0	Odloučené pracoviště Milíčova 296 byla původně závodní MŠ Technolen, provoz začal v roce 1979. Je to jednopatrová budova s dvěma třídami. V roce 2014 bude škola rekonstruována.
Mateřská škola, Pokřikov, okres Chrudim	Pokřikov	40	28	12	Mateřská škola je jednotřídní a navštěvují jí děti ze tří okolních vesnic. V budově se nacházejí dvě prostorné třídy. V prvních poschodí je prostorná třída rozdělena na hernu a učebnu. Součástí MŠ je školní jídelna a školní zahrada s travnatým a asfaltovým povrchem. Na školní zahradě jsou nově pořízené hrací prvky.

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis / komentář
Základní škola a mateřská škola Holetín	Holetín	30	26	4	Mateřská škola je jednotřídní s celodenním provozem. Vzdělávání v mateřské škole je realizováno podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání „Mecháčkovo království“. V uplynulém období byla provedena výměna oken v celé budově, modernizace školní jídelny, rekonstrukce hygienických zařízení a schodišť. Zahrada a hřiště prošly kompletní obnovou včetně povrchu a zařízení. MŠ navštěvují děti z Holetína a blízkého okolí.
Základní škola a mateřská škola Krouna	Krouna	56	56	0	V MŠ jsou dvě smíšené třídy. MŠ navštěvují děti především z Krouny, Pusté Kamenice (ORP Hlinsko), Kladna, Otradova a Vojtěchova.
Mateřská škola Miřetice, okres Chrudim	Miřetice	65	50	15	Mateřská škola Miřetice je samostatná dvoutřídní mateřská škola s celodenním provozem. Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje školní zahrada. MŠ navštěvují děti z Miřetic a blízkého okolí.
Mateřská škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim	Trhová Kamenice	55	44	11	V současné době jsou v MŠ v provozu dvě třídy s provozem celodenním a polodenním. MŠ navštěvují děti nejen z Trhové Kamenice a z obce Vysočina. MŠ pracuje podle nového Rámcového programu předškolního vzdělávání.
Základní škola a Mateřská škola Kameničky	Kameničky	30	35	5	Mateřskou školu navštěvují děti z Kameniček a ze spádových obcí Jeníkov, Dědová a Chlumětín-Krejcar (ORP Žďár nad Sázavou). MŠ pracuje podle vlastní koncepce výchovně vzdělávací práce, zaměřené na zdravý vývoj dítěte pro stránce tělesné, psychické a sociální.
Základní škola a mateřská škola Svratouch	Svratouch	40	31	9	Mateřská škola byla otevřena v roce 1983. Mateřská škola vychovává a vzdělává i děti se specifickými potřebami a chce do budoucna rozvíjet děti talentované formou zájmových kroužků. MŠ pracuje podle nového Rámcového programu. MŠ navštěvují děti ze Svratouchu a blízkého okolí.

Zdroj: Výkazy MŠMT, webové stránky škol, 2014

V současné době není známo, že by některá mateřská škola v ORP rozšiřovala nebo snižovala kapacitu a není plánován vznik nových mateřských škol nebo rušení stávajících. Tabulka 34 původně měla obsahovat počty dětí v roce 2018 a 2023. Tým ORP tuto informaci vynechal, protože na vývoj populace působí široké spektrum vlivů a je velmi obtížné určit konkrétní hodnotu.

Tabulka 34: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	683	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	0	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	632	51	93%

Zdroj: Výkazy MŠMT, ředitelé mateřských škol, 2014

3.1.5. Zařízení jeslového typu

Jesle nebo jiné zařízení pro děti do tří let v ORP Hlinsko chybí. Základní škola a mateřská škola Svratouch a Mateřská škola, Hlinsko, Budovatelů 1229 přijímají děti do tří let, pokud mají volnou kapacitu.

V ORP Hlinsko jsou dvě mateřská centra:

- MC Hlinečánek - Hlinsko, děti od 0 do 7 let
- MaCeK - Krouna, děti od 0 do 7 let

3.1.6. Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Součástí všech základních škol v regionu je školní družina. Vývoj počtu žáků ve školních družinách v ORP Hlinsko od školního roku 2005/2006 až do roku 2012/2013 zachycuje tabulka 34. Je zřejmé, že počet zapsaných účastníků až na drobné výkyvy roste a naprostá většina účastníků navštěvuje první stupeň. V ORP jsou pouze školní družiny, které zřizují obce. Tabulka 35 obsahuje údaje o pracovnících ve školních družinách. Podle vyjádření ředitelů škol jsou jejich počty dostatečné, ale chybí finance na vybavení školních družin, a proto je zde umístován vyřazený nábytek ze školy. Školní kluby se nacházejí pouze ve městě Hlinsko a to školní klub Pohoda, který je určen na žáky od 7 do 15 let a Pohoda Cool, který je zaměřen na mládež od 15 do 26 let.

Tabulka 35: Školní družiny a školní kluby v ORP

Školní rok	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013	21	507	2	509
2011/2012	19	497	0	497
2010/2011	19	493	0	493
2009/2010	19	504	0	504
2008/2009	19	494	1	495
2007/2008	18	475	0	475
2006/2007	18	463	2	465
2005/2006	18	452	4	456

Tabulka 36: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedagog. pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
obcemi	23	22	0	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Co se základních uměleckých škol týká, ve správním obvodu se nachází pouze jedna a to Základní umělecká škola Hlinsko, Poděbradovo náměstí 305, která nabízí výtvarný a hudební obor. V této základní škole vyučuje celkem 17 osob, přičemž součet jejich úvazků je 10,6.

Zaměříme-li se na střediska volného času v ORP Hlinsko, je u MŠMT zaregistrován pouze Dům dětí a mládeže Hlinsko, okres Chrudim, který nabízí 34 kroužků pro žáky prvního i druhého stupně základních škol a pořádá letní tábory. Počet účastníků, kteří mají zájem o aktivity domu dětí a mládeže, je patrný v tabulce 37 a počet a charakteristika pracovníků je zřejmý z tabulky 38. Velká část kroužků je vedena externími pedagogy a zaměření kroužku odráží zájem žáků. Mimo to všechny základní školy v ORP Hlinsko organizují kroužky, které jsou zajišťovány jak učiteli, tak i externími osobami, což je důležité zejména ve školách v menších obcích, jejichž žáci nemusejí dojíždět do Hlinska.

Tabulka 37: SVC zřizované obcemi v ORP

Název obce	počet zájmových útvarů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci, studenti VOŠ	děti	ostatní	celkem
Hlinsko	34	361	53	22	436

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 38: Údaje o pracovnících SVC v ORP

SVC v ORP	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
Hlinsko	7	4	3,4	14	5	3	0,8	2

Zdroj: Výkazy MŠMT

Kromě DDM volnočasové aktivity v Hlinsku organizuje:

- Centrum Jana XXIII. - mládež,
- Mateřské centrum Hlinečánek - rodiny s dětmi,
- Maják - mládež,
- Skaut - mládež,
- MEDEA - o.s., Hlinsko - volnočasové klubové i pobytové aktivity pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí, rizikovou a delikventní mládež.

Předmětem další analýzy je školní stravování. Pozitivní stránkou je, že v ORP není žádná základní nebo mateřská škola, která by neměla zajištěno stravování pro děti a žáky. Tabulka 39 zobrazuje počty stravovaných žáků v základních a dětí v mateřských školách a cílové kapacity kuchyně. Cílové kapacity kuchyní jsou zcela dostačující. Ačkoliv jsou ve městě Hlinsko tři úplné základní školy, nula není ve sloupci ZŠ chybnou hodnotou, protože stravování pro základní školy zajišťuje soukromá společnost SCOLAREST - zařízení školního stravování spol. s r.o.

Jednotlivé mateřské a základní školy mají zajištěno stravování následujícím způsobem:

- Základní škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Základní škola a Mateřská škola Kameničky - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449 - obědy zajišťuje společnost SCOLAREST - zařízení školního stravování spol. s r.o.
- Základní škola, Hlinsko, Smetanova 403 - obědy zajišťuje společnost SCOLAREST - zařízení školního stravování spol. s r.o.
- Základní škola, Hlinsko, Resslerova 603 - obědy zajišťuje společnost SCOLAREST - zařízení školního stravování spol. s r.o.
- Základní škola, Včelákov, okres Chrudim - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Základní škola a mateřská škola Svratouch - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Základní škola Raná - pouze výdejna, obědy jsou dováženy ze Základní školy a mateřské školy Holetín.
- Základní škola Miřetice - pouze výdejna, obědy jsou dováženy z Mateřské školy Miřetice, okres Chrudim
- Mateřská škola, Trhová Kamenice, okres Chrudim - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Mateřská škola Miřetice, okres Chrudim - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Základní škola a mateřská škola Krouna - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Základní škola a mateřská škola Holetín - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Mateřská škola, Pokřikov, okres Chrudim - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Mateřská škola, Hlinsko, Rubešova 1250 - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí
- Mateřská škola, Hlinsko, Budovatelů 1229 - vlastní školní jídelna zřizovaná obcí

Tabulka 39: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	14	1 270	666	604	1 690
Hlinsko	3	409	409	0	440
Holetín	1	51	26	25	100
Kameničky	1	154	35	119	200
Krouna	2	218	56	162	300
Miřetice	2	81	65	16	100
Raná	1	20	0	20	35
Svratouch	1	81	31	50	100
Trhová Kamenice	2	154	44	110	225
Včelákov	1	102	0	102	150

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 40 uvádí údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP. Ve školních jídelnách, které jsou zřizovány obcemi, je zaměstnáno 43 pracovníků na 32,1 úvazku. V řádku soukromé jsou uvedeni zaměstnanci a úvazky společnosti SCOLAREST - zařízení školního stravování spol. s r.o., která zajišťuje obědy pro základní školy v Hlinsku. Společnost SCOLAREST - zařízení školního stravování spol. s r.o. v Hlinsku provozuje jídelnu v ulici Ležáků s kapacitou 150 míst, kam na obědy chodí žáci a zaměstnanci Základní školy Hlinsko, Ležáků 1449 a Základní školy Hlinsko, Smetanova 403 a výdejnu obědů v ulici Máchova s kapacitou cca 90 míst, kam docházejí na obědy žáci Základní školy, Hlinsko, Resslerova 603 a studenti Gymnázia K. V. Raise.

Tabulka 40: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem	0	0
obcemi	43	32,1
církví	0	0
soukromé	21	19

Zdroj: Výkazy MŠMT, Monika Holomková - vedoucí školní jídelny provozované společností SCOLAREST - zařízení školního stravování spol. s r.o., 2014

3.1.7. Financování

Další kapitola analytické části se zabývá financování škola a školských zařízení v ORP Hlinsko. Hodnoty v tabulce 41 představují platy, ostatní osobní náklady, související odvody a ostatní neinvestiční výdaje, které byly základním a mateřským školám vyplaceny mezi lety 2006 až 2012 prostřednictvím MŠMT.

Tabulka 41: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

ZŠ/MŠ/jiné	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň) (v mil. Kč)	28,31	30,77	33,11	28,85	21,44	39,11	25,12
ZŠ (jen 1. stupeň) (v mil. Kč)	0,05	0,62	1,16	0,57	1,40	0,56	1,08
MŠ (v mil. Kč)	5,46	5,63	6,23	6,86	6,62	7,96	5,41
Jiné (v mil. Kč)	2,08	1,49	3,36	1,30	2,01	2,04	3,90
Celkem	35,90	38,51	43,85	37,60	31,47	49,67	35,51

Zdroj: MFČR

V tabulce 42 jsou uvedeny částky, které byly základním a mateřským školám vyplaceny prostřednictvím MŠMT. Ačkoli se za posledních osm let počet pedagogických pracovníků ve školách snižuje, výdaje na platy se zvyšují. Tento trend lze vysvětlit vyšší kvalifikací pedagogických pracovníků, která je umožňuje zařadit do vyšší platové třídy. Vyšší kvalifikace pedagogických pracovníků vede k zvýšení úrovně školství.

Tabulka 42: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem (v mil. Kč)	66,06	68,58	69,54	69,79	71,44	68,88	73,47	74,18
z toho	Platy (v mil. Kč)	65,69	68,26	69,04	69,45	71,02	72,73	73,38
	ostatní osobní náklady (v mil. Kč)	0,37	0,32	0,50	0,34	0,42	0,74	0,80
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje (v mil. Kč)	26,11	27,16	27,20	26,89	26,91	25,41	26,70	27,95
neinvestiční výdaje celkem (v mil. Kč)	92,17	95,74	96,73	96,68	98,35	94,28	100,17	102,13

Zdroj: Výkazy evidované Odborem sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, 2014

Součástí analýzy jsou ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání rozdělené podle druhu školy nebo školského zařízení. Takto členěná data nemá Odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko k dispozici, proto jsou využita data, která byla poskytnuta SMO. Údaje jsou dopočítány podle Metodického upřesnění školství č. 3 a jsou patrné v tabulce 43.

Tabulka 43: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

Druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	22 139 875,49	34 865,95	383,14
základní školy	60 285 615,39	36 404,36	400,05
gymnázia	0,00	0,00	0,00
stravování MŠ, ZŠ	6 947 073,32	5 470,14	60,11
školní družiny a kluby	4 997 057,52	10 958,46	120,42
základní umělecké školy	4 340 700,00	15 230,53	167,37
využití volného času	1 550 640,00	3 556,51	39,08
celkem použité finanční prostředky	100 260 961,71	106 485,94	1 170,18

Zdroj: Výkazy MŠMT

Z tabulky 44 jsou zřejmá výše finančních prostředků z RUD a celkových provozních nákladů v roce 2013, které jsou členěny podle obcí. Celkové provozní náklady jsou vyjádřeny jako součet platů, ostatních osobních nákladů, souvisejících odvodů a ostatních neinvestičních výdajů, které byly školám a školským zařízením vyplaceny prostřednictvím MŠMT a příspěvků na provoz z obecních rozpočtů. Finanční prostředky z RUD byly vypočítány dle metodiky, tedy počet žáků * 8 000. Takto vyčíslené celkové provozní náklady značně přesahují finanční prostředky z RUD.

Tabulka 44: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové provozní náklady
Celkem	18 432 000,00	23 288 234
Hlinsko	11 216 000	10 110 190
Holetín	400 000	557 773
Kameničky	1 320 000	3 537 568
Krouna	1 824 000	3 375 306
Miřetice	536 000	1 200 002
Pokřikov	224 000	355 422
Raná	160 000	481 160
Svratouch	656 000	514 260
Trhová Kamenice	1 256 000	2 161 871
Včelákov	840 000	994 682

Zdroj: www.rozpocetobce.cz

Tým ORP provedl dotazníkové šetření, jehož účelem bylo zjistit nezbytné investiční potřeby ve školách. Některé školy odmítly dotazník vyplnit, proto v tabulce 45 figurují potřeby pouze části škol. Z odpovědí ředitelů vyplývá, že stav školních budov hodnotí až na výjimky jako velmi dobrý a jejich potřeby jsou zaměřeny převážně na investice do vnitřního vybavení škol. Dále většina ředitelů hodnotí pozitivně vybavení výpočetní technikou a naopak v některých školách je nutné rekonstruovat nebo vybudovat zázemí pro tělesnou výchovu. Součástí dotazníkového šetření bylo zjistit, zda mají školy adekvátní vybavení, aby mohly přijmout hendikepované žáky. Většina škol má bezbariérový přístup do části školy, ale nedisponují speciálními pomůckami, které by mohly usnadnit vzdělávání hendikepovaných žáků a jejich pořízení řeší až s potřebami žáků.

Tabulka 45: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023

Obec	název a popis investice	odhadovaný rok	orientační částka
celkem			61 250 000
Hlinsko, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim	Rekonstrukce odborné pracovny fyziky a chemie včetně příslušného vybavení	2015 - 2020	1 500 000
Hlinsko, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim	Kompletní rekonstrukce podlahy v tělocvičně	2015 - 2020	3 000 000
Hlinsko, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim	Odborná pracovna přírodopisu – pořízení laboratorní techniky, obměna přírodopisných sbírek	2015 - 2020	600 000
Hlinsko, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim	Revitalizace travnaté plochy vedle pavilonu učeben, včetně vybudování relaxační a odpočinkové zóny pro žáky	2015 - 2020	3 500 000
Hlinsko, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim	Obměna šatních skříněk a sedacího nábytku v prostorách šaten	2015 - 2020	600 000

Obec	název a popis investice	odhadovaný rok	orientační částka
Hlinsko, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim	Revitalizace počítačové učebny – softwarové vybavení školy	2015 - 2020	500 000
Hlinsko, Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim	Rekonstrukce prostor společenské místnosti školy, včetně vybavení	2015 - 2020	1 000 000
Hlinsko, Základní škola, Hlinsko, Resslova 603, okres Chrudim	Vybavení školní dílny pro žáky pro technické činnosti	2016	200 000
Hlinsko, Základní škola, Hlinsko, Resslova 603, okres Chrudim	Oplocení areálu školy	2015	300 000
Hlinsko, Základní škola, Hlinsko, Resslova 603, okres Chrudim	Vybavení učebny fyziky a počítačové učebny (pomůcky, nábytek, PC technika)	2016	400 000
Hlinsko, Základní škola, Hlinsko, Resslova 603, okres Chrudim	Vybudování jazykové učebny	2015	300 000
Hlinsko, Základní škola, Hlinsko, Resslova 603, okres Chrudim	Opravy garáží a skladových prostor u školy	2017	250 000
Hlinsko, Základní škola, Hlinsko, Resslova 603, okres Chrudim	Sportovní hala pro výuku tělesné výchovy a činnost sportovních klubů Města Hlinska, v návaznosti úprava a rozšíření budovy Adámkova 681	2017	50 000 000
Hlinsko, Základní škola, Hlinsko, Resslova 603, okres Chrudim	Obnova školního mobiliáře	2015	1 200 000
Hlinsko, Základní školy Hlinsko, Smetanova 403	Rozšíření zázemí pro tělesnou výchovu	2015 - 2020	300 000
Hlinsko, Základní školy Hlinsko, Smetanova 403	Rekonstrukce družiny	2016 - 2021	300 000
Raná	Obnova školní zahrady a hřiště včetně zařízení	2015 - 2016	300 000
Miřetice	Počítačová učebna – modernizace	2015 - 2017	50 000
Miřetice	Školní zahrada - hřiště, altán, dětský koutek	2014 - 2020	150 000
Miřetice	Vybudování bezbariérového přístupu	2017 - 2019	50 000
Miřetice	Suterén – celkové stavební úpravy	2019 - 2020	150 000
Miřetice	Potřeby pro volnočasové aktivity	2014 - 2015	25 000
Miřetice	Vybavení školní družiny – počítače a hry	2019 - 2020	75 000
Miřetice	Celkové zmodernizování výuky – digitální technologie	2015 - 2020	150 000

Obec	název a popis investice	odhadovaný rok	orientační částka
Krouna	Digitalizace výuky v ZŠ Krouna	2015 - 2018	7 100 000
Krouna	Zateplení budov ZŠ a MŠ Krouna; 3 budovy; rekonstrukce zdrojů tepla	2018	40 000 000
Krouna	Vybudování fotovoltaické base na střeše ZŠ Krouna; cílem je snížení energetické náročnosti provozu	2017	8 000 000
Krouna	Vybudování sportoviště v areálu ZŠ Krouna	2017-2018	2 500 000
Krouna	Rozšíření dětského hřiště v areálu ZŠ Krouna; hřiště je provozováno školou a je volně přístupné široké veřejnosti	Kdykoliv 2015 – 2017	300 000
Krouna	Vybudování tělocvičny ZŠ Krouna včetně příslušenství;	2018 – 2020	48 000 000
Krouna	Vybudování výtahu v budově ZŠ Krouna; cílem je zajistit bezbariérový přístup pro žáky do všech vyučovacích pater a prostor školy.	2016 – 2020	3 500 000
Včelákov	Rekonstrukce jídelny	2016 – 2020	1 000 000
Včelákov	Rekonstrukce školní družiny	2016 – 2020	1 000 000
Včelákov	Rekonstrukce školní zahrady	2015 – 2020	1 000 000
Včelákov	Rekonstrukce vnitřních prostor školy	2015 – 2020	2 000 000
Včelákov	Vybavení tříd, tělocvičny a učeben	2015 – 2020	1 000 000
Holetín	Výměna střešní krytiny, žlabů a svodů	2015 - 2020	500 000
Holetín	Oprava sociálního zařízení v MŠ	2015 - 2020	200 000
Holetín	Oprava fasády ZŠ a MŠ Holetín	2015 - 2020	300 000

*Zdroj: Dotazníkové šetření realizované týmem
ORP, 2014*

3.1.8. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Tabulka 46: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti (žáky) v MŠ, ZŠ	bezpečnost dětí	odliv dětí do jiných škol	rodičovské sdružení	komunikace s rodiči
	vysoká kvalita výuky		webové stránky (individuální přihlášení)	porovnání výsledků žáků s ostatními školami
	individuální přístup		školní zpravodaj	
	kvalifikovaní učitelé		zveřejnění kontaktu na učitele	
	zajištění družiny		osobní komunikace s učitelem	
	jídelna s kvalitní stravou			

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
	pomoc při výběru povolání			
	dobrá komunikace se školou			
	dobré vybavení školy			
	nabídka volnočasových aktivit			
	moderní školní vzdělávací program			
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	bezpečnost dětí	výběr jiného zařízení	prohlídka školy	zajištění bezpečnosti dětí
	vysoká kvalita výuky		dny otevřených dveří	zajištění kvality výuky
	individuální přístup		škola nanečisto pro předškoláky	zaměstnání kvalifikovaných učitelů
	kvalifikovaní učitelé			zajištění družiny
	družina			zajištění jídelny s kvalitní stravou
	jídelna s kvalitní stravou			pomoc při výběru povolání
	pomoc při výběru povolání			zlepšení komunikace se školou
	dobrá komunikace se školou			zlepšení vybavení školy
	dobré vybavení školy			zajištění nabídky volnočasových aktivit
	nabídka volnočasových aktivit			vytvoření moderního školního vzdělávacího programu
	moderní školní vzdělávací program			zajištění komunikace s obcemi
	dobrá dopravní dostupnost			komunikace s obcemi
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	dobré vybavení školy	nízká úroveň vzdělání	webové stránky	besedy, exkurze
	individuální přístup	psychické problémy	komunikace s dětmi	trpělivý přístup
	pomoc při problémech	opuštění školy		

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
	vzdělání vedoucí k uplatnění se ve společnosti	apatie, nezájem		
	zábava			
	osobnostní rozvoj			
Pedagogové a další zaměstnanci	vhodné podmínky pro výkon povolání	vyhoření	porady	zajištění dobrých pracovních podmínek
	adekvátní platové ohodnocení	nezájem o žáky		vstřícný přístup vedení školy
	dobrý kolektiv			
	možnost profesního růstu			
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	dobré fungování školy	rušení škol	pravidelné zprávy o činnosti	kontrola
	nízké náklady na provoz			reference rodičů a dětí
	další rozvoj školy			
	zodpovědné hospodaření			
	vysoká kvalita vzdělávání			
	dostatečný počet žáků			
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	snadná dostupnost školy	odliv rodin s dětmi		pravidelné informování
	nízké příspěvky			
	dobré vybavení škol			zajištění dopravního spojení
	vysoká kvalita vzdělání	rušení škol	spolupráce s obcemi	pravidelné schůzky
Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO, ...)	dobrá spolupráce			společné akce
	fungující zařízení	ztráta zájmu o školu		schůze
Představitelé obcí SO ORP	dobré zajištění a dostupnost vzdělání v ORP	nedostatek finančních prostředků v rozpočtech obcí		
Kraje	vyhovující síť škol	nedostatečné pokrytí školami	pravidelné přehledy	pravidelné přehledy
	efektivní financování	nízká úroveň vzdělání	výroční zprávy	statistiky

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
	dobrá komunikace s ORP		komunikace odborů školství ORP a KÚ	
	vysoká úroveň vzdělání	odliv rodin s dětmi	statistiky počtu žáků a učitelů	
Stát	dostatečná síť škol	nedostatečné pokrytí školami	pravidelné přehledy	hodnocení úrovně škol
	efektivní financování	nízká úroveň vzdělání	komunikace ORP a MŠMT	
	vysoká úroveň vzdělání	kumulace rodin s dětmi		
	kvalifikování učitelé			
Média	transparentnost financování		komunikace se školami	
	vysoká úroveň vzdělávání		regionální tisk	regionální tisk
	přístup k informacím	negativní mediální obraz	reportáže z akcí	reportáže z akcí

Zdroj: Vlastní zpracování

V analýze rizik jsou rizika rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týká se například rozmístění škol, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem – např. se týkají kvality škol).

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie.

Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5, kdy hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost).

Tabulka 47: Analýza rizik oblasti školství

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	4	12	zodpovědné finanční řízení, jistota ze strany státu	obec zřizující ZŠ, MŠ, krajský úřad, MŠMT
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	využití financí z fondů EU	obec zřizující ZŠ, MŠ, krajský úřad, MŠMT

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke	Vlastník rizika
Nedostatek financí na platy (motivační odměny)	2	4	8	zodpovědné finanční řízení, jistota ze strany státu	obec zřizující ZŠ, MŠ, krajský úřad, MŠMT
Organizační riziko					
Špatná dostupnost ZŠ, MŠ v rámci území	2	3	6	analýza potřeb území, rušení ZŠ, MŠ	zřizovatel, rodiče s dětmi
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	5	20	tvorba prognóz demografického vývoje území, motivace mladých lidí zakládat rodinu	zřizovatel
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	2	4	8	prioritní zaměření hromadné dopravy pro děti (žáky), apelování na kraj a obce	zřizovatel, rodiče s dětmi
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	1	4	4	vysvětlení obcím výhody plynoucí ze spolupráce	zřizovatelé, rodiče s dětmi
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	2	3	6	komunikace s krajem	zřizovatelé, krajský úřad
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	2	3	6	sledování možných změn v legislativě, informování ostatních škol a zakládání iniciativ	zřizovatelé
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	3	5	15	sledování možných změn v legislativě, informování ostatních škol a zakládání iniciativ	zřizovatelé, MŠMT
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	2	5	10	revize budov, tvorba finančních rezerv	obec zřizující ZŠ, MŠ, vedení ZŠ a MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	4	12	sledování trendů v ostatních školách	obec zřizující ZŠ, MŠ, vedení ZŠ a MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	2	4	8	vzdělávání ředitelů, kontroly	obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	2	4	8	plošné testování žáků, zavedení norem	vedení ZŠ, MŠ

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke	Vlastník rizika
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	2	2	4	pořádání akcí pro předškolní děti, prezentace školy v médiích	ZŠ, MŠ, rodiče
Personální rizika (aprobovanou, fluktuace, věk, ...)	3	5	15	vzdělávání učitelů, motivování učitelů, teambuilding, kontrola práce učitelů	vedení ZŠ, MŠ, zřizovatel

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.9. SWOT analýza školství

Tabulka 48: SWOT analýza oblasti školství

Silné stránky:	Slabé stránky:
Dostatečný počet škol	Nenaplněná kapacita ve třídách
Dostatečná kapacita škol	Preferování velkých škol
Vhodné umístění škol (dostupnost)	Vysoké příspěvky na provoz školy od obce
Dobré vybavení škol výpočetní technikou	Chybějící střední školství, učiliště
Dobrý technický stav škol - zateplení, výměna oken, omítky,...	Chybějící zařízení pro péči o děti do tří let
Kvalifikovaný personál	Chybějící třídy pro děti se zvláštními potřebami v mateřských školách
Individuální přístup k žákům ve vesnických školách	Menší počet sňatků, nízká prorodinná motivace ze strany státu
Dobré dopravní spojení do škol	Nedostatek kvalitního školního nábytku
Volnočasové aktivity	Nedostatečné vybavení školních družin (vyřazený nábytek ZŠ)
Zájem kvalifikovaných učitelů o místa v regionu	Nedostatečná připravenost na přítomnost hendikepovaných žáků (bezbariérový přístup, pomůcky)
Dostatečná nabídka volnočasových aktivit dětí	
Nerušení škol v malých obcích (dotace obcí)	
Dostatečná kapacita školních jídelen	
Příležitosti:	Hrozby:
Realizace projektů z fondů EU pro nové aktivity	Rušení škol s malým počtem žáků zejména v malých obcích
Větší spolupráce mezi školami	Odliv rodin s dětmi
Zkvalitňování úrovně vzdělávání, růst personálu	Neúnosné příspěvky na provoz škol ze strany obcí
Zájem dětí a rodičů o nové aktivity	Nedostatek financí na investice a zlepšení zázemí
Zpestřování výuky	Malá podpora rodin s dětmi ze strany státu (přídavky, mateřská,...)
Rozšíření volnočasových aktivit o nové	Celkový posun věku rodiček (málo dětí)
Spolupráce mezi jednotlivými úrovněmi škol v regionu (MŠ, ZŠ a SŠ)	Přehnané administrativní nároky na pracovníky školy
Rozšíření počtu doplňkových zařízení	Snižování úrovně kvality škol
	Snížení dostupnosti škol omezením veřejné dopravy

Zdroj: Vlastní zpracování

Pozitivní stránkou oblasti škol v ORP Hlinsko je dostatečný počet škol, které jsou situovány tak, že jsou velmi dobře dostupné. Školy mají kvalifikované pracovníky. Zejména v malých školách je silnou stránkou individuální přístup k žákům, který ale jde ruku v ruce se slabou stránkou oblastí školství ve správním obvodu a to malý počet žáků v malotřídních školách, což vytváří tlak na obecní rozpočet. Problém není malý počet dětí v obcích, ale to, že rodiče preferují velké školy.

Dalším problematickou oblastí je nepřipravenost základních a mateřských škol na hendikepované žáky a děti a vybavení družin, které se mnohdy stávají odkladištěm vyřazeného nábytku.

Příležitosti jsou spatřovány v realizování projektů, které budou hrazeny z fondů Evropské unie a ve větší spolupráci mezi školami a mezi jednotlivými úrovněmi škol.

3.1.10. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V ORP Hlinsko je jedenáct základních škol, z toho sedm úplných a čtyři neúplné, které mají pouze první stupeň. Ve správním obvodu jsou pouze školy zřizované obcemi. Problémem hlavně malých škol je kolísavá naplněnost tříd, kdy mají nedostatečný počet žáků a bojují o přežití. Personální zajištění škol je dostačující. V regionu není samostatná škola pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami, speciální a praktická škola je součástí základní školy v Hlinsku.

Ve správním obvodu Hlinsko je devět mateřských škol. Kapacita některých je naplněna, ale nepředpokládá se výrazné rozšiřování kapacit škol nebo budování nových. V ORP není žádné zařízení určené pro děti do tří let. Děti do tří let přijímají pouze některé mateřské školy při splnění některých podmínek. Ve správním obvodu jsou dvě mateřská centra.

Všechny základní i mateřské školy mají zajištěné školní stravování. Všechny školní jídelny jsou zřizovány obcemi, kromě obědů pro základní školy v Hlinsku, kterým obědy dodává soukromý subjekt.

Dále se v Hlinsku nachází základní umělecká škola, která nabízí výtvarný a hudební obor, středisko volného času a školní kluby.

Co se týká středního školství, v Hlinsku má dlouhou tradici všeobecné gymnázium, které nabízí čtyř i osmi-letý obor studia. Problém v této oblasti je chybějící střední technické vzdělávání, neboť o pracovníky v tohoto zaměření je v ORP nouze. Navíc v důsledku malé nabídky středního vzdělání mladí lidé odcházejí do jiných měst a po absolvování studia se do regionu nevracejí.

Jako největší riziko je hodnoceno nedostatek dětí, personální riziko a reformy, které zhorší podmínky pro kvalitu výuky. V regionu panuje dobrá nálada ve spolupráci mezi obcemi, proto je jako nejmenší riziko hodnoceno nezájem či neochota obcí na spolupráci. V ORP je poměrně hustá síť základních a mateřských škol, které jsou ve vyhovujícím stavu a dobře vybavené, proto je riziko nezájmu rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ hodnoceno hodnotou 4.

3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma předškolního a základního vzdělávání, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň

sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti předškolního a základního vzdělávání.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma předškolního a základního vzdělávání.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců odborníků z MěÚ Hlinsko, vedení škol a obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma předškolního a základního vzdělávání.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

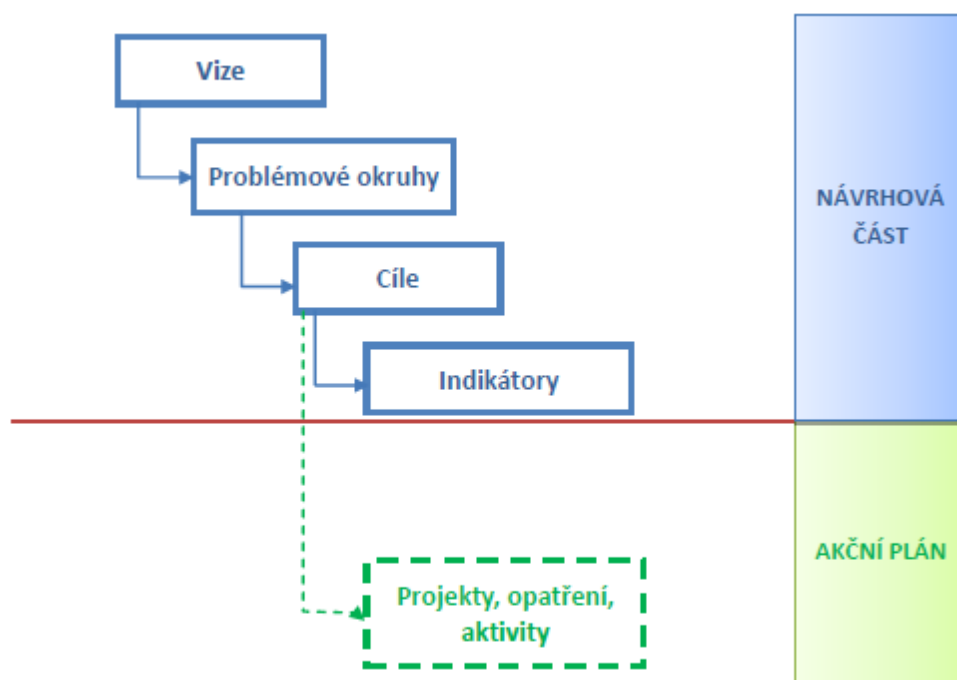
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v obrázku 5.

Obrázek 4: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu předškolního a základního vzdělávání je uvedena v níže uvedeném schématu.

Tabulka 49: Struktura problémových oblastí v tématu předškolního a základního vzdělávání

Vize meziobecní spolupráce: Dostatečná kapacita předškolních zařízení, odpovídající technické vybavení škol včetně školního stravování, nabídka mimoškolních aktivit plně odpovídá požadavkům dětí, mládeže i jejich rodičů	
Předškolní a základní vzdělávání	Problémová oblast: Nedostatečné vybavení škol pro potřeby hendikepovaných dětí a žáků
	Cíl: Vytvoření společného skladu pomůcek pro hendikepované děti a žáky

Zdroj: Vlastní zpracování

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Správní obvod ORP Hlinsko prostřednictvím Technických služeb, které vlastní Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, jednotně zajišťuje efektivní odpadové hospodářství včetně bioodpadu.

Obce správního obvodu Hlinsko disponují společným komunitním plánem v oblasti sociálních služeb a naplňují jeho cíle s důrazem na skupiny seniorů a zdravotně hendikepovaných, včetně nabídky sociálního bydlení.

Obce správního obvodu Hlinsko mají dostatečnou kapacitu, odpovídající technické vybavení škol včetně školního stravování. Nabídka mimoškolních aktivit plně odpovídá požadavkům dětí, mládeže i jejich rodičů.

Obce správního obvodu Hlinsko spolupracují v oblasti cestovního ruchu v duchu hesla „Hlinecko – srdce Českomoravské vrchoviny“ – společná pro-

pagace území, kvalitní služby a infrastruktura, ve spolupráci s podnikatelským sektorem rozšiřují okruh nositelů značky „Kvalita z Hlinecka“.

Problémový okruh č. 1 - Nedostatečné vybavení škol pro potřeby hendikepovaných dětí a žáků

Právo na vzdělání se stalo v posledních dekádách základním ukazatelem vyspělosti současných společností. Každý člověk je unikát a vyniká různými schopnostmi, zájmy a potřebami, ale ne všichni jedinci jsou schopni svým běžným potřebám čelit bez obtíží.

Podle Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů je stanoveno, že vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá jednak formou individuální integrace, kdy je dítě nebo žák se speciálními vzdělávacími potřebami začleněn do třídy běžné školy se současným zajištěním nezbytné speciálněpedagogické nebo psychologické podpory, jednak ve formě tzv. integrace skupinové. Podle Krajské ročenky školství Pardubického kraje nejvíce zdravotně postižených dětí z celkového počtu dochází do speciálních tříd běžných MŠ (1,29 % ze všech dětí v MŠ). Naopak nejméně dětí je individuálně integrovaných v mateřských školách, kdy jejich podíl na všech dětech v mateřských školách v roce 2010/11 činil pouze 0,58 %.

Podíl handicapovaných žáků na celkovém počtu žáků v základních školách je vyšší, což je dáno plněním povinné školní docházky. V běžných třídách základních škol bylo ve školním roce 2010/11 cca 4,59 % hendikepovaných žáků. Poměrně vysoký podíl individuálně integrovaných žáků je dán především tím, že na základní škole je absolvována povinná školní docházka. Důležitým faktorem je i to, že pokud jsou pro integraci podmínky, je pro rodiče žáků (zejména v případě lehčích forem zdravotního postižení) ve většině případů výhodnější umístit dítě do běžné základní školy než do školy zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, která má nižší kvalitu vzdělání a je hůře dopravně dostupná.

V případě integrace hendikepovaného žáka do základní školy je v mnoha případech nutné splnit určité požadavky a vytvořit příznivé podmínky a předpoklady k jeho úspěšnému vzdělávání a výchově. Jedním z nich je pořízení speciálních pomůcek a zařízení, které postižený žák potřebuje k úspěšné účasti na vyučování. V současné době nejsou všechny školy v ORP Hlinsko zcela vybaveny na přijetí dětí s různými hendikepy. Školy ne vždy disponují například bezbariérovou úpravou vjezdu do školy, vyřešením přesunu vozíčkáře mezi patry, bezbariérovým bezprahovým vjezdem do třídy apod. Počet dětí s různými formami poruch vyžaduje také vybavení speciálními pomůckami, které mohou být velmi finančně nákladné. Proto školy nemohou hendikepované žáky přijmout a navíc se pomůcky stávají nepotřebnými po absolvování žáka.

Důsledkem neřešení tohoto problému je neumožnění integrace hendikepovaných žáků do základních škol a tím i snižování úrovně jejich vzdělání anebo nutnost žáka dojíždět do škol, které jsou adekvátně vybaveny.

3.2.3. Popis cílů v oblasti školství

Tabulka 50: Problémový okruh 1

Problémový okruh 1	Nedostatečné vybavení škol pro potřeby hendikepovaných dětí a žáků
Cíl 1.1	Vytvoření společného skladu pomůcek pro hendikepované děti a žáky
Popis cíle	Podle Krajské ročenky školství Pardubického kraje se podíl hendikepovaných žáků na celkovém počtu žáků v základních školách zvyšuje. Pro přijetí hendikepovaného žáka do základní školy je v mnoha případech nutné vytvořit příznivé podmínky a předpoklady k jeho úspěšnému vzdělávání. Jedním z nich je pořízení speciálních pomůcek a zařízení, které dítě nebo žák potřebuje k účasti na vyučování. V současné době nejsou všechny školy v ORP Hlinsko zcela vybaveny na přijetí dětí nebo žáků s různými hendikepy. Děti a žáci s různými formami poruch vyžadují také vybavení speciálními pomůckami, které mohou být velmi finančně nákladné. Proto školy nemohou hendikepované děti a žáky přijmout a navíc se pomůcky stávají nepotřebnými po jejich absolvování. Dle rozhodnutí fokusní skupiny tento problém vyřeší společný nákup pomůcek pro hendikepované děti a žáky, kdy si budou moci školy vybavení po nezbytně nutnou dobu půjčit a po absolvování předškolní nebo školní docházky vybavení vrátí, aby ho mohly používat ostatní školy.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none">• Analýza potřeb hendikepovaných dětí a žáků,• výběr vybavení a pomůcek,• nákup vybavení a pomůcek• stanovení pravidel pro jejich půjčování.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet hendikepovaných žáků a dětí navštěvujících školy v regionu
Správce cíle	Starosta obce Holetín

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2.4. Indikátory

Tabulka 51: Indikátor výsledku - předškolní a základní vzdělávání

Problémový okruh	Nedostatečné vybavení škol pro potřeby hendikepovaných dětí a žáků		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Zpracování analýzy potřeb hendikepovaných dětí a žáků		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starosta obce Holetín		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	V současné době nejsou všechny školy v ORP Hlinsko zcela vybaveny na přijetí dětí nebo žáků s různými hendikepy. Analýza potřeb hendikepovaných dětí a žáků stanoví zejména přehled vybavení a pomůcek, popř. jejich výběr a pravidla pro jejich půjčování.		
Metodika a výpočet:	Zpracování/nezpracování analýzy, případně její další zpřesnění		
Zdroj čerpání dat:	Informace z mateřských a základních škol		

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 52: Indikátor výstupu - předškolní a základní vzdělávání

Cíl	Vytvoření společného skladu pomůcek pro hendikepované děti a žáky		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Počet hendikepovaných žáků a dětí navštěvující školy v regionu		
Měrná jednotka	POČET		
Správce měřítka	Starosta obce Holetín		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Měřítkem je počet dětí a žáků, kteří se díky zapůjčenému vybavení mohou integrovat do běžných základních a mateřských škol v regionu – tedy v blízkosti svého bydliště.		
Metodika a výpočet:	Počet		
Zdroj čerpání dat:	Ředitelé mateřských a základních škol		

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejich změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 53 Složení řídicí skupiny - předškolní a základní vzdělávání

Složení řídicí skupiny
Starosta obce Holetín
Starosta obce Raná
Starosta obce Včelákov

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 54 Správci cílů - předškolní a základní vzdělávání

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Vytvoření společného skladu pomůcek pro hendikepované děti a žáky	Starosta obce Holetín

Zdroj: Vlastní zpracování

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 55 Gestoři cílů - - předškolní a základní vzdělávání

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet hendikepovaných žáků a dětí navštěvující školy v regionu	Ředitel ZŠ Holetín
1.1	Vytvoření společného skladu pomůcek pro hendikepované děti a žáky	Ředitel ZŠ Holetín

Zdroj: Vlastní zpracování

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 56 Zodpovědnost v procesu implementace strategie - předškolní a základní vzdělávání

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 57 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: Vlastní zpracování

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tabulka 58 Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Zdroj: Vlastní zpracování

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde bu-

dou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

V ORP Hlinsko je dostatečný počet základních a mateřských škol, které mají dostatečnou kapacitu. Všechny školy mají zajištěné školní stravování a volnočasové aktivity pro svoje děti a žáky. Problémem školství v ORP Hlinsko je nízký počet žáků především v malotřídních školách a nedostatečné vybavení škol pomůckami pro hendikepované žáky a děti.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie vznikla v rámci projektu Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Analytická část Strategie byla zpracována týmem ORP v prvním pololetí roku 2014 na základě dat z Českého statistického úřadu, Ministerstva mládeže, školství a tělovýchovy, Registru sociálních služeb a informací získaných od odborníků na jednotlivá témata v území a z dotazníkových šetření realizovaných v regionu. Realizační tým se po celou dobu držel metodických doporučení a jednotlivé kroky byly konzultovány nejprve s odborníky v ORP Hlinsko a s motivujícími starosty. V červnu 2014 byla analytická část zaslána odbornému týmu Svazu měst a obcí k oponentuře. Přípomínky odborného týmu byly do analytické části zapracovány.

Problémové okruhy v návrhové části byly nejprve konzultovány s odborníky na jednotlivé oblasti v ORP a s motivujícími starosty. Poté byly prezentovány a prodiskutovány s představiteli ostatních obcí v březnu 2014 na Prvním oficiálním setkání starostů v Hlinsku. Návrhová část byla zpracována na základě metodického doporučení odborného týmu Svazu měst a obcí, konzultací s motivujícími starosty a odborníky v ORP.

Celý dokument byl zaslán odbornému týmu Svazu měst a obcí ke druhé oponentuře v prosinci 2014. Přípomínky z druhé oponentury byly zapracovány a dokument byl po druhé opraven.

3.5. Přílohy

3.5.1. Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

3.5.2. Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování

s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, a nebo konektivita celých škol.

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních

služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.

- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Podle Českého statistického úřadu je v ORP Hlinsko téměř o 2 % vyšší počet seniorů, než je republikový průměr, mapování MPSV ukazuje, že se na území ORP nenachází žádná vyloučená lokalita a Městská policie Hlinsko, která působí i v obcích ORP, dosud nezaznamenala žádné problémy s národnostními menšinami. To je důvodem, proč jsou sociální služby zaměřeny zejména na kategorii osob starších 65 let.

V této analýze jsou zařízení sociálních služeb rozdělena podle toho, zda sídlí v ORP Hlinsko nebo zde pouze poskytují služby pro občany. Dále je součástí analýzy porovnání aktuální situace v sociálních službách s Registrem sociálních služeb. Tabulka 58 uvádí počet zařízení sociálních služeb, jejichž sídlo se nachází v ORP Hlinsko v roce 2012.

Tabulka 59: Počet jednotlivých typů zařízení poskytující sociální služby sídlících v ORP

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	0
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	0
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	1
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	1
Sociálně terapeutické dílny	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	1
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Ostatní	0
celkem	5

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2012

Podle Registru sociálních služeb má v ORP Hlinsko sídlo Domov seniorů Drachtinka (domov pro seniory, centrum denních služeb), pobočku FOKUS Vysočina (sociální rehabilitace), Most pro o.p.s. (odborné sociální poradenství) a Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU (azylový dům). Ředitelství FOKUSu Vysočina se nachází v Havlíčkově Brodě, v Hlinsku má středisko, rovněž o.p.s. Dlaň životu nemá přímo ředitelství ve správním obvodu Hlinsko, je zde umístěn azylový dům, sídlo organizace je v Ostravě. Obdobně i Most pro o.p.s. má ředitelství v Pardubicích, v Hlinsku pro obyvatele města Hlinska a okolí provozuje Občanskou poradnu.

Největším zařízením pro péči o osoby důchodového věku je Domov seniorů Drachtinka, který je bytovým zařízením sociálních služeb poskytující celoroční ubytování, stravování, zdravotní, ošetrovatelskou a sociální péči. Kapacita zařízení je 87 míst a v současné době je zaplněná. Zřizovatelem Domova seniorů Drachtinka je město Hlinsko. Příspěvková organizace hospodaří s majetkem ve vlastnictví města Hlinska, který jí byl svěřen do správy. Uživateli domova jsou lidé důchodového věku převážně z ORP Hlinsko, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, onemocnění nebo zdravotního postižení a potřebují částečnou nebo úplnou podporu při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu. Domov seniorů Drachtinka je za své aktivity hodnocen jako vzorové zařízení pro péči o seniory v Pardubickém kraji.

Od roku 2012 je součástí Domova seniorů Drachtinka centrum denních služeb Motýl. Zřizovatelem centra je Město Hlinsko, provozovatelem Domov seniorů Drachtinka Hlinsko. Posláním centra denních služeb je poskytovat podporu lidem s mentálním a kombinovaným postižením při zvládnání běžných denních činností, při začleňování a zapojování do běžného života.

Občanské sdružení FOKUS Vysočina je centrum sociálně rehabilitačních služeb, jehož posláním je podporovat osoby s duševním onemocněním, případně jiným handicapem, v posílení jejich samostatnosti a sebedůvěry tak, aby mohli vést plnohodnotný život podle svých představ. Toto zařízení přijímá klienty z celého správního obvodu Hlinsko. Mimo to koordinuje dobrovolnickou činnost.

Nově zřízeným zařízením sociálních služeb v ORP Hlinsko je Občanská poradna a poradna pro cizince - pobočka Most pro o.p.s. Její služby jsou určeny občanům České republiky a cizincům, kteří se ocitli v tíživé sociální situaci nebo jim taková situace hrozí, hledající pomoc a informace při prosazování svých práv a oprávněných zájmů.

Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU provozuje azylový dům pro těhotné ženy v tísní a další služby v oblasti podpory rodiny. Přednostně je sociální služba v azylovém domě určena těhotným ženám v tísní a v jakémkoliv stadiu těhotenství. Spádovost je celorepubliková.

V ORP Hlinsko kromě výše uvedených sociálních zařízení sídlí další organizace, které svým charakterem doplňují sociální zařízení a jejich aktivity nebo sociálním zařízením pomáhají či s nimi spolupracují, a to zejména v oblasti volného času jejich klientů:

- Svaz tělesně postižených m.o. Hlinsko - dospělí a děti,
- Klub seniorů (volnočasové aktivity pro seniory),
- Centrum Jana XXIII. (volnočasové aktivity pro mládež),
- MC Hlinečánek (volnočasové aktivity pro rodiny s dětmi),
- MaCeK Krouna (volnočasové aktivity pro rodiny s dětmi)
- Maják (volnočasové aktivity pro mládež),
- Skaut (volnočasové aktivity pro mládež),

- Klub českých turistů (volnočasové aktivity pro širokou veřejnost),
- Sdružení přátel dobré hudby (volnočasové aktivity pro široko veřejnost),
- MEDEA - o.s., Hlinsko (volnočasové klubové i pobytové aktivity pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, rizikovou a delikventní mládež).

K dalším důležitým organizacím regionálního významu, které vykonávají základní nebo odborné poradenství v oblasti sociální patří také:

- Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Pardubicích – Kontaktní pracoviště Hlinsko,
- Městský úřad Hlinsko, Odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví (sociálně právní ochrana dětí, činnosti sociální práce)
- Pedagogicko - psychologická poradna Pardubice – organizační útvar Chrudim – pracoviště Hlinsko (psychologická a speciálně-pedagogická péče pro děti a mládež od 3 – 19 let, jejich rodiče a pedagogické pracovníky škol a školských zařízení).

V Tabulce 59 je uveden počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb, které v rámci ORP Hlinsko poskytují služby pro obyvatele správního obvodu Hlinsko, ale sídlí na území jiného ORP.

Tabulka 60: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) se sídlem mimo ORP Hlinsko

Druh zařízení sociálních služeb	Počet zařízení
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
Domovy pro seniory	5
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
Noclehárny	1
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	4
Sociálně terapeutické dílny	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	3
Pracoviště rané péče	4
Intervenční centra	1
Služby následné péče	0
Ostatní	0
celkem	22

Zdroj: vlastní šetření – databáze Krajského úřadu Pardubického, pracovníci Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, 2014

Tabulka 60 uvádí seznam zařízení, která poskytují sociální služby v ORP Hlinsko a který byl sestaven na základě databáze Krajského úřadu Pardubického kraje a informací pracovníků Městského úřadu Hlinsko, odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví.

Tabulka 61: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo území ORP Hlinsko působící na území ORP

Č.	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
1	ALZHEIMER'S SUPPORT CENTER CZECH REPUBLIC, o.p.s.	Sociální poradna	ALZHEIMER'S SUPPORT CENTER CZECH REPUBLIC, o.p.s.	Chrudim
2	AUTISTIK	Sociální poradna	Magistrát hlavního města	Praha
3	Krizové centrum J.J. Pestalozzi	Sociální poradna, dům na půli cesty, noclehárna	Krizové centrum J.J.	Chrudim
4	Domov pro seniory	Domov pro seniory	Domov u fontány	Přelouč
5	Domov seniorů H. Městec	Domov pro seniory	Město Heřmanův Městec	Chrudim
6	Domov se zvláštním režimem	Domov se zvláštním režimem	Domov u fontány	Přelouč
7	DSS Slatiňany, chráněné bydlení	Chráněné bydlení	Pardubický kraj	Chrudim
8	DSS Slatiňany, denní stacionář	Denní stacionář	Pardubický kraj	Chrudim
9	Dům na hradě Rychmburk	Domov pro seniory	Pardubický kraj	Chrudim
10	Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím	Intervenční centrum	SKP-CENTRUM, o.p.s	Pardubice
11	Občanské sdružení Romodrom	Centrum sociálně rehabilitačních služeb	Občanské sdružení Romodrom	Praha
12	Oblastní charita Havlíčkův Brod	Pracoviště rané péče	Oblastní charita	Havlíčkův Brod
13	Poradna NRZP ČR pro Pardubický kraj	Sociální poradna	Národní rada osob se zdravotním postižením ČR	Pardubice
14	Rytmus Chrudim, o.p.s.	Centrum sociálně rehabilitačních služeb	Rytmus o.p.s. Chrudim	Chrudim
15	Sanatorium Topas Seč	Domov pro seniory	Město Seč	Chrudim
16	Sdružení pro ranou péči v Pardubicích - Středisko rané péče v Pardubicích	Pracoviště rané péče	Sdružení pro ranou péči	Pardubice
17	SeniorCentrum Skuteč	Domov pro seniory	Město Skuteč	Chrudim
18	Středisko rané péče SPRP Olomouc	Pracoviště rané péče	Středisko rané péče SPRP Olomouc	Olomouc
19	Středisko rané péče Tamtam Olomouc	Pracoviště rané péče	Centrum pro dětský sluch TAMTAM, o.p.s., Praha	Olomouc
20	Tyfloservis, o.p.s. Pardubice, ambulanti a terénní sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých	Centrum sociálně rehabilitačních služeb	Tyfloservis, o.p.s.	Hradec Králové

Zdroj: vlastní šetření – databáze Krajského úřadu Pardubického, pracovníci Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, 2014

V oblasti využití služeb občanů v domech pro seniory mimo ORP město Hlinsko nevede evidenci klientů ze svého území, avšak je známo, že do domů seniorů mimo území ORP jsou umísťováni obyvatelé ORP. Podle počtu takových klientů přispívá Město Hlinsko a ostatní obce na základě žádosti zařízení na poskytování dané služby. Město Hlinsko takto přispívá Domu seniorů Heřmanův Městec, Domu na hradě Rychmburk, SeniorCentru Skuteč a Domovu u fontány Přelouč.

Databáze Krajského úřadu Pardubického kraje uvádí, že v ORP Hlinsko působí zařízení sociálních služeb Autistik, ALZHEIMER'S SUPPORT CENTER CZECH REPUBLIC, o.p.s., Domov pro seniory, Domov SI-MEON, Domov sv. Josefa, DSS Slatiňany, chráněné bydlení, DSS Slatiňany, denní stacionář, DSS Slatiňany, domov pro osoby se zdravotním postižením, Hospic Anežky České, Oblastní charita Havlíčkův Brod, Podpora rodiny a Sdružení pro ranou péči v Pardubicích - Středisko rané péče v Pardubicích, Poradna NRZP ČR pro Pardubický kraj, Tyfloservis, o.p.s. Pardubice, denní stacionář Oblastní charity Nové Hrady. O četnosti využívání těchto zařízení sociálních služeb obyvateli z ORP Hlinsko se nepodařilo získat bližší informace, ačkoliv je kontaktoval dotazníkovým šetřením. U některých zařízení, která jsou svými službami velmi specifická, pro úzkou skupinu klientů, je velmi komplikované získat sofistikovaná data o jejich uživateli za jednotlivé obce, neboť i bez narušení ochrany osobních údajů je zřetelné, o které osoby se v rámci jednotlivých obcí může jednat.

Sdružení AUTISTIK spolupracuje přímo s rodinami, zde nemáme bližší informace z důvodu ochrany osobních údajů, na některých dílčích projektech spolupracuje s Domovem seniorů Drachtinka. Centrum J.J.Pestalozzi obyvatelé z ORP Hlinsko využívají, přesnou evidenci počtu klientů se týmu nepodařilo zjistit. Město Hlinsko podporuje Středisko rané péče SPRP Olomouc, Středisko rané péče Tamtam Olomouc. Zařízení, která sídlí v Chrudimi (30 km) a Pardubicích (40 km), jsou poměrně dobře dostupná hromadnou dopravou (vlak, autobus).

V tabulce 61 figurují pouze typy sociálních služeb, které poskytují zařízení sociálních služeb, které mají sídlo nebo pobočku na území ORP Hlinsko.

Tabulka 62: Počet jednotlivých typů sociálních služeb sídlících na území ORP

	Druh sociální služby	Počet
	Sociální poradenství	1
Služby sociální péče	Osobní asistence	0
	Pečovatelská služba	7
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	0
	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	0
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	0
	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0
Služby sociální prevence	Raná péče	0
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0

	Druh sociální služby	Počet
	Azylové domy	1
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	0
	Sociální rehabilitace	1

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2012

Co se týká pečovatelských služeb ve správním obvodu Hlinsko, Registr poskytovatelů sociálních služeb uvádí, že na území ORP Hlinsko sídlí pečovatelská služba města Hlinska, městyse Trhová Kamenice, obce Krouna, obce Svratouch, obce Vysočina, obce Kameničky a Oblastní charity Nové Hrady u Skutče. Skutečnost je ale odlišná, protože pečovatelská služba Krouna a Trhová Kamenice byla zrušena a její činnost v současné době zajišťuje Oblastní charita Nové Hrady u Skutče. Oblastní charita Nové Hrady u Skutče zajišťuje pečovatelskou službu i ve městě Hlinsko, pečovatelská služba jakožto organizační složka MÚ Hlinsko byla zrušena. Město Hlinsko disponuje dvěma domy s pečovatelskou službou, které jsou určeny pro seniory z ORP Hlinsko. První s kapacitou 21 bytových jednotek a druhý s 62 bytovými jednotkami. Pečovatelskou službu v těchto domech opět zajišťuje Oblastní charita Nové Hrady u Skutče.

Jak bylo výše uvedeno, v ORP Hlinsko působí pečovatelské služby obcí Svratouch, Kameničky a Vysočina. Pečovatelská služba obce Svratouch je zaměřena na seniory a osoby s jiným zdravotním postižením, kteří bydlí na území obce, její maximální kapacita je 50 osob. Posláním Pečovatelské služby obce Svratouch je poskytnutí pomoci v domácnostech uživatelů služby nebo v Domě klidného stáří ve Svratouchu. Pečovatelská služba obce Kameničky poskytuje jak terénní služby pro seniory, tak i pobytové v Domě s pečovatelskou službou Kameničky, který je zřizován obcí a nachází se v něm 5 bytových jednotek. Pečovatelská služba poskytuje své služby občanům Kameniček, Chlumětína a Jeníkova. Klienty Pečovatelské služby obce Vysočina jsou osoby s chronickým onemocněním starší 40 let a senioři. Pečovatelská služba poskytuje pouze terénní služby, její kapacita je 15 osob, které bydlí na území obce. Ve všech obcích ORP Hlinsko působí pečovatelská služba Oblastní charity Nové Hrady u Skutče.

Porovnání skutečné situace v ORP v oblasti sociálních služeb, které sídlí v ORP Hlinsko, a Registru sociálních služeb, kromě pečovatelských služeb, které jsou uvedeny výše, je následující:

- Domov seniorů Drachtinka - domovy pro seniory
- Domov seniorů Drachtinka - centra denních služeb - centrum denních služeb Motýl je nyní součástí DS Drachtinka, tudíž je uveden duplicitně,
- FOKUS Vysočina - sociální rehabilitace - mimo sociální rehabilitace FOKUS Vysočina poskytuje i dobrovolnickou péči,

- Most pro o.p.s. - odborné sociální poradenství - od března poskytuje svoje služby v Hlinsku 2x týdně,
- Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU - azylové domy.

Tabulka 62 uvádí počet jednotlivých typů sociálních služeb, které v rámci ORP Hlinsko pouze působí, tedy sídlí na území jiného ORP.

Tabulka 63: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP) se sídlem mimo ORP Hlinsko

	Druh sociální služby	Počet
Služby sociální péče	Sociální poradenství	3
	Osobní asistence	1
	Pečovatelská služba	7
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	4
	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	5
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	Raná péče	4
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	1
	Azylové domy	1
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	1
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	1
	Sociální rehabilitace	3

Zdroj: vlastní šetření – databáze Krajského úřadu Pardubického, pracovníci Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, 2014

Některá zařízení uvedená v tabulce 62, nabízí několik druhů sociálních služeb:

- AESKULAP spol. s r.o. - sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče,
- ALZHEIMER'S SUPPORT CENTER CZECH REPUBLIC, o.p.s. - sociální poradna,
- Amalthea o.s. - sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi,
- AUTISTIK - sociální poradna,
- Centrum J.J.Pestalozzi – sociální poradenství, dům na půli cesty, noclehárna,
- Centrum terénních programů Pardubického kraje - terénní program,
- Centrum zprostředkování simultánního přepisu - tlumočnické služby,
- Domov pro seniory - domov pro seniory,
- Domov seniorů Heřmanův Městec - domov pro seniory,
- Domov se zvláštním režimem - domov se zvláštním režimem,
- Domov SIMEON - odlehčovací služba,
- Domov sv. Josefa - odlehčovací služba,
- DSS Slatiňany - chráněné bydlení, denní stacionář, domov pro osoby se zdravotním postižením, odlehčovací služby,
- Dům na hradě Rychumburk - domov pro seniory,
- Hewer - občanské sdružení - osobní asistence,
- Hospic Anežky České - odlehčovací služba,
- Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím - intervenční centrum,
- Linka důvěry Ústí nad Orlicí - telefonická krizová pomoc,
- Občanské sdružení Romodrom - centrum sociálně rehabilitačních služeb,
- Oblastní charita Havlíčkův Brod - pracoviště rané péče,
- Papežská misijní díla - sbírka pro misije,
- Podpora rodiny - sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi,
- Poradna NRZP ČR pro Pardubický kraj - sociální poradna,
- Rytmus Chrudim, o.p.s. - pracovní rehabilitace,
- Sanatorium Topas Seč - domov pro seniory,
- Sdružení pro ranou péči v Pardubicích - Středisko rané péče v Pardubicích - pracoviště rané péče,
- SeniorCentrum Skuteč - domov pro seniory,
- Středisko rané péče SPRP Olomouc - pracoviště rané péče,
- Středisko rané péče Tamtam Olomouc - pracoviště rané péče,
- Tyfloservis, o.p.s. Pardubice, ambulantní a terénní sociální rehabilitace nevidomých a slabozrakých - centrum sociálně rehabilitačních služeb.

S občanským sdružením Amalthea spolupracuje OSPOD při MÚ Hlinsko již od r. 2008 a zprostředkovává pro klienty sociálně aktivizační služby (tj. nakupuje a hradí ze státní dotace) rodinám v evidenci. Obdobně takto spolupracuje s Oblastní charitou Nové Hradky u Skutče. Občanské sdružení Hewer město Hlinsko oslovilo na základě jejich nabídky v několika případech, zatím v ORP není zřízena z finančních důvodů pobočka organizace, a proto není poskytování služby příliš pružné. Přesný přehled o využití obyvateli z území ORP, jako je u většiny doplňkových služeb úzce specializovaných na určitou skupinu klientů nebo služeb, však nelze dohledat. Město Hlinsko je partnerem Intervenčního centra pro osoby ohrožené domácím násilím. Poskytl centru zázemí, kde se jednou za čtrnáct dní mohou pracovníci centra setkávat s klienty. Tato služba však vzhledem k malému počtu pracovníků na území Pardubického kraje není někdy

schopna reagovat pružně. Dále město Hlinsko podporuje Linku důvěry Ústí nad Orlicí - telefonická krizová pomoc, ale přehled o využití služby se nepodařilo dohledat. Občanské sdružení Romodrom využívá městské prostory. Nabídka služeb pro osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody je však částečně duplicitní k náplni práce sociálního kurátora (zaměstnanec MÚ) i k agendě zaměstnanosti Úřadu práce.

Oblastní charita Nové Hradky u Skutče ovšem neposkytuje pro obyvatele ORP Hlinsko pouze pečovatelskou službu, ale i sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, centrum osobní asistence, denní stacionář a sociálně terapeutické dílny.

Podle vedoucích pracovníků sociálních zařízení, starostů obcí a pracovníků Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko v ORP Hlinsko chybí zařízení a služby:

- chráněné bydlení pro osoby s duševním onemocněním,
- streetworker, který by pracoval s mládeží,
- oddělení se zvláštním režimem,
- zařízení pro postižené děti, o které rodiče nemohou pečovat
- tréninkové byty
- krizové služby.

Do budoucna by ORP přivítalo také zakládání sociálních podniků, chráněné nebo terapeutické dílny, tato aktivita však musí vycházet ze strany podnikatelů, případně jiných sdružení.

Předmětem další analýzy budou pouze zařízení sociálních služeb, která mají v ORP Hlinsko ředitelství nebo pobočku.

Z tabulky 63 je patrné, že ORP Hlinsko nesídlí žádné zařízení sociálních služeb zřizované MPSV, krajem, obcí, církví nebo fyzickou osobou. Zřizovatelem ve sloupci obec je město Hlinsko. Centrum denních služeb je od roku 2012 registrovaná služba Domova seniorů Drachtinka zřizovaného obcí (Město Hlinsko). Ve sloupci Jiný jsou hodnotami reprezentovány: spolek (FOCUS Vysočina), obecně prospěšná společnost (Azylový dům Dlaň životu), občanské sdružení (Most pro o.p.s.).

Tabulka 64: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Hlinsko					
Typ zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb	0	0	1	0	0	0
Denní stacionáře	0	0	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	0	1	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0	1
Sociální poradny	0	0	0	0	0	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	1
Ostatní	0	0	0	0	0	0
celkem	0	0	2	0	0	3

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2012

Tabulka 64 uvádí v sloupci Jiný pečovatelskou službu Biskupství Královéhradecké (Oblastní charita Nové Hradky u Skutče), sociální rehabilitace spolek (FOCUS Vysočina), azylové domy- obecně azylové domy - prospěšná společnost (Azylový dům Dlaň životu), sociální poradna- občanské sdružení (Most pro o.p.s.)

Denní stacionář je od roku 2012 registrovanou službou Domova seniorů Drachtinka zřizovaného obcí (Město Hlinsko).

V ORP Hlinsko působí Pečovatelská služba obce Svratouch (zřizovatel obec Svratouch), Pečovatelská služba obce Kameničky (zřizovatel obec Kameničky), Pečovatelská služba obce Vysočina (zřizovatel obec Vysočina) a Pečovatelská služba Oblastní charity Nové Hrady u Skutče (zřizovatel Biskupství královéhradecké).

Tabulka 65: Počet sociálních služeb dle zřizovatele

Typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel - 21 265	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
	Posuzovaný správní obvod	ORP Hlinsko					
	typ sociální služby						
	Sociální poradenství	0	0	0	0	0	1
Služby sociální péče	Pečovatelská služba	0	0	3	0	0	1
	Centra denních služeb	0	0	1	0	0	
	Domovy pro seniory	0	0	0	0	0	1
Služby sociální prevence	Azylové domy	0	0	0	0	0	1
	Sociální rehabilitace	0	0	0	0	0	1
	celkem	0	0	7	0	0	5

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2012

V řádku Ostatní tabulky 65 jsou uvedeny údaje o financování pečovatelské služby obce Vysočina, Svratouch a Kameničky.

- Pečovatelská služba obce Vysočina byl v roce 2012 přidělen příspěvek od obce (147 907 Kč), od kraje (44 000 Kč), z úhrad uživatelů (12 158 Kč) a z jiných zdrojů (3 248 Kč).
- Pečovatelská služba obce Svratouch byla v roce 2012 financována z obecních zdrojů (218 000 Kč) a z prostředků MPSV (165 000 Kč).
- Pečovatelské službě obce Kameničky v roce 2012 přispěla obec (55 000 Kč) a obdržela příspěvek zřizovatele (278 348 Kč).

Tabulka 66: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 v ORP Hlinsko

Druh služby	finanční prostředky						
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje
Centra denních služeb	308 000	50 000	304 608	0	214 057	0	58 720
Domovy pro seniory	4 819 000	5 000	825 000	2 343 348	15 859 072	927 412	5 534 839
Azylové domy	0	50 000	1 607 600		219 314	0	5 593 343
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	0	2 986 415
Ostatní	877 000	365 907	44 000	0	12 158	0	168 248
Celkem za všechna zařízení	5 127 000	55 000	2 737 208	2 343 348	16 078 386	927 412	14 114 597

Zdroj: Dotazníkové šetření provedené týmem ORP, 2014

Společnost Most pro o.p.s. se odmítla poskytnout informace o příspěvcích.

Oblastní charita Nové Hrady u Skutče (pečovatelská služba) neeviduje příspěvky podle správních obvodů, proto poskytla informace o příspěvcích na všechny klienty tohoto zařízení. Výše příspěvků jsou uvedeny v komentáři, aby nedošlo k výraznému zkreslení výpočtu v tabulce:

Kraj	1 003 000 Kč
Obce	1 665 000 Kč
Příspěvek zřizovatele	0 Kč
Úhrady už.	3 406 000 Kč
Sponzor. Dar	24 000 Kč
Jiný	488 000 Kč

Tabulka 66 uvádí kapacity zařízení sociálních služeb sídlících v ORP Hlinsko v roce 2012. Domov seniorů Drachtinka (domovy pro seniory) poskytuje pobytovou službu pro seniory s počtem lůžek 87. Maximální kapacita centra denních služeb Motýl je 30 klientů. Kapacita ambulantních služeb FOKUSU Vysočina (sociální rehabilitace) je 25 a kapacita terénních služeb je 25 klientů. Most pro o.p.s. (odborné sociální poradenství) poskytuje pouze ambulantní služby s tím, že maximální počet intervencí (30. min. jednání) je 100 a maximální počet kontaktů (10 min. jednání) je 500. Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU (azylové domy) poskytuje pobytové služby pro těhotné ženy a ženy s dětmi v tísni. Kapacita azylového domu je 14 lůžek.

V řádku Ostatní tabulky 66 jsou uvedeny:

- Obec Kameničky (pečovatelská služba) - terénní - počet klientů: 25
- Obec Svatouch (pečovatelská služba) - terénní - počet klientů: 50
- Obec Vysočina (pečovatelská služba) - terénní - počet klientů: 15
- Oblastní charita Nové Hrady u Skutče (pečovatelská služba) terénní - počet klientů: 530 ambulantní - počet klientů: 20

Tabulka 67: Kapacita zařízení sociálních služeb

	pobytová lůžka	ambulantní			terénní
		klienti	kontakty	intervence	klienti
Druh zařízení sociálních služeb					
Centra denních služeb	0	30	0	0	0
Domovy pro seniory	87	0	0	0	0
Azylové domy	14	0	0	0	0
Sociální poradny		0	500	100	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	25	0	0	25
Ostatní	0	20	0	0	610

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2012

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením - Centrum denních služeb MOTÝL (částka za všechny služby).

Tabulka 68: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečovatelská služba	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Tlumočnické služby
Příjmy z úhrad uživatelů	323 750	0	0
Výdaje	1 232 005	935 385	0
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	26 %	0 %	0

Zdroj: Dotazníkové šetření provedené týmem ORP, 2014

Tabulka 69: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012

Pečovatelská služba	42
Osobní asistence	0
Tísňová péče	0
Průvodcovské a předčitatelské služby	0
Podpora samostatného bydlení	0
Odlehčovací služby	0
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0

Zdroj: Dotazníkové šetření provedené týmem ORP, 2014

Neuspokojené klienty uvádí Pečovatelská služba Svratouch (42 osob).

Tabulka 70: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

	Centra denních služeb		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	7	8

	Sociální rehabilitace		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	17	37

	Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	38	91

	Azylové domy		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	23	0	21

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2012

Most pro o.p.s. (sociální poradna) odmítl poskytnout údaje o počtu klientů.

Oblastní charita Nové Hrady u Skutče - všichni klienti bez ohledu na správní členění:

Muži	83
Ženy	198
Děti do 18 let	43

Tabulka 71: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Centra denních služeb	935 385	0	0	0
Domovy pro seniory	16 070 016	0	0	1 060
Azylové domy	2 436 257	0	0	605
Centra sociálně rehabilitačních služeb	Nepodařilo se zjistit	0	0	605
ostatní	15 400 000	404	156	0

Zdroj: Dotazníkové šetření provedené týmem ORP, 2014

V řádku Ostatní tabulky 70 je uvedena Oblastní charita Nové Hradky u Skutče – výše celkových nákladů je vyčíslena za všechny klienty tohoto zařízení sociálních služeb

Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012 - dle dat MV

Na území ORP Hlinsko činnost dobrovolníků funguje velmi dobře a je koordinována FOKUSEM Vysočina. Podle zdrojů Ministerstva vnitra poskytoval FOKUS Vysočina v ORP Hlinsko činnost dobrovolníků pouze v roce 2011, tento údaj není pravdivý. FOKUS Vysočina poskytoval dobrovolnickou službu i v roce 2010 a 2012. Projekt je jeden, ale dobrovolnictví se realizuje v různém počtu přijímajících organizací a v domácím prostředí.

Nadace Adra finančně podpořila projekt FOKUSU Vysočina s názvem "Dobrovolnické centrum - moje zázemí" z grantového programu NIF. Cílem projektu je zajistit dobrovolníkům materiální zázemí, aby mohli své nápady a dobrovolnickou činnost realizovat bez investice vlastních prostředků.

Dobrovolníci nejčastěji pomáhají v následujících zařízeních:

- FOKUS Vysočina (pomoc při organizování volnočasových aktivit klientů, pomoc při organizování propagačních akcí pro veřejnost, fundraisingová činnost)
- Domov seniorů Drachtinka (vyplnění volného času seniorů, pomoc při jednorázových akcích pořádaných domovem) – nejvíce dobrovolníků
- Centrum denních služeb Motýl (asistence a pomoc při organizování volnočasových aktivit)
- Dům s pečovatelskou službou (návštěvy klientů na pokoji)
- Dlaň životu o.p.s. (pomoc a podpora maminek s péčí o dítě, chod domácnosti a výchovu dětí vytváření společného programu pro děti i maminky)
- Centrum Jana XXIII. (pomoc při organizování volného času dětí a mládeže, výroba dárkových předmětů, vedení výtvarných kroužků, prázdninové výlety, propagace činnosti centra, pomoc při nácviku kulturního představení dětí)
- Hlinečánek (hlídání dětí v době probíhajícího programu pro matky, pomoc při organizování programu)
- Oblastní charity Nové Hradky u Skutče (Tříkrálová sbírka)
- Město Hlinsko (pomoc při organizování projektu Zdravé město)
- Návštěvy v domácnostech klientů (podle individuálních potřeb klientů)

Dobrovolnická centra FOKUS Vysočina pořádají každoročně předávání ceny pro dobrovolníky „Křesadlo – cena pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci.“ Pravidelně jednou za tři měsíce pořádá FOKUS Vysočina supervizní setkání pro naše dobrovolníky pod dozorem kvalifikovaného supervizora, jehož úkolem je zprostředkování nezatíženého náhledu na činnost, kterou dobrovolník vykonává, s cílem vyvarovat se chyb, s cílem osobního a profesního růstu nebo s cílem potvrzení kvality této činnosti.

Zaměření projektu v letech 2010, 2011 a 2012 - dle dat MV

FOKUS Vysočina takto projekty nerozlišuje, něco se dá vyčíst ze zaměření přijímající organizace (domov seniorů = zřejmě senioři, případně osoby ohrožené sociálním vyloučením atd).

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Tabulka 72: Analýza dotčených skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Klienti	vysoká kvalita služeb	nevyužívání služeb	terénní pracovníci	dotazování klientů
		časová a místní dostupnost sociálních služeb a zařízení	sociální vyloučení	odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví městského úřadu	informační schůzky
		nízká finanční spoluúčast	nevyhovující kvalita služeb	regionální tisk	
		informovanost	finanční neúnosnost	Informační leták	
		vstřícný personál		osobní setkání, odborné poradenství	
				kabelová televize pro území Hlinska (reportáže na webu pro ostatní)	
2.	Rodinní příslušníci klientů	vysoká kvalita služeb	nevědomost	terénní pracovníci	brožury, internet
		časová a místní dostupnost sociálních služeb a zařízení		odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví městského úřadu	
		informovanost – poradenství, podpora			
		vstřícný personál			
3.	Zařízení sociálních služeb	dostatek klientů – naplnění kapacity	rušení sociálních zařízení	komunikace s KÚ	sledování nákladů služby / zařízení
		dostatečné finanční zdroje na službu	špatná kvalita služeb	spolupráce zřizovatele s KÚ	sledování využití zařízení / služby
		vhodné prostory	nedostatečné personální obsazení		
		finanční na investice a další rozvoj (vzdělávání pracovníků)	nedostatečné vybavení		

		apod.)			
		finance na odborný personál			
4.	Zřizovatel	podpora obce			
		dostačující kapacita	plýtvání finančními prostředky	pravidelné schůzky	komunitní plán obce
		dostupnost služeb	špatná kvalita služeb	výroční zpráva	komunitní plán ORP
		kvalita služeb	nedostatečné personální obsazení		meziobecní spolupráce
		hospodárné využití finančních prostředků	nedostatečné vybavení		
5.	Zaměstnanci v sociálních službách	stabilní financování dostatečné finanční zdroje na službu	nevyhovující indikátory kvality/výkonu služby		
		adekvátní finanční ohodnocení	malé pracovní nasazení nízké finanční ohodnocení, demotivace	platové ohodnocení	hodnocení práce zaměstnanců
		vhodné zázemí	přetížení	odborné vzdělávání	
		možnost vzdělávat se		teambuilding	
6.	Obce, které mají zařízení sociálních služeb	udržení veřejného pořádku	nezajištění vhodných prostor	výroční zpráva	prosazování společných zájmů
		umístění svých občanů	zajištění infrastruktury		zajištění informací o zařízení
		dostačující kapacita			meziobecní spolupráce
		Pokrytí potřeb občanů obce v sociální oblasti			
		nízké náklady na provoz			
		vodné umístění			
7.	Obce, které nemají zařízení sociálních služeb	spolupráce s ostatními obcemi nebo zařízeními	občané nemohou služby/zařízení využívat		zajištění informací o zařízení
		nízké příspěvky za poskytování služby/užívání zařízení			meziobecní spolupráce
8.	Občané	pokrytí potřeb občanů v sociální oblasti			

		jistota, že o ně bude v nepříznivých životních situacích postaráno		noviny, letáky, plakáty, televize	
9.	Představitelé obcí SO ORP	informace			
		uspokojení poptávek občanů	nedostatek zdrojů na financování sociálních služeb	komunikace s odborníky, zástupci poskytovatelů	informační schůzky
		optimalizace příspěvků na provoz sociálních zařízení	častá změna požadavků, nereálná očekávání		meziobecní spolupráce
		zmapování služeb	špatné rozmístění poskytovatelů v rámci území		
10.	Kraje		neochota spolupracovat, nezájem, jiné priority		
		uspokojení poptávek občanů na území kraje	špatné rozmístění poskytovatelů v rámci území kraje	komunikace s odborníky, zástupci poskytovatelů	podpora meziobecní spolupráce
		optimalizace sítě zařízení		jednání s obcemi	prosazování společných zájmů krajů a obcí
11.	Stát	uspokojení občanů na území ČR	nevhodná alokace zdrojů, struktura financování zejména z veřejných zdrojů	komunikace se zástupci obcí, se zájmovými sdruženími, odborníky, zástupci poskytovatelů	prosazování zájmů společných veřejné správě (legislativních, ekonomických)
		dostupnost zařízení/služeb	špatné rozmístění poskytovatelů v rámci ČR		jasné vymezení kompetencí mezi státem, krajem a obcemi

Zdroj: vlastní šetření, pracovníci Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, rozhovory se starosty, 2014

V analýze rizik jsou rizika rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týká se například rozmístění škol, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem – např. se týkají kvality škol).

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie.

Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5, kdy hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost).

Tabulka 73: Analýza rizik

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	nedostatek financí na provoz zařízení / poskytování služby	4	5	20	odpovědné financování	zřizovatel, klient
		klienti nejsou schopni se na službě finančně podílet	4	4	16	vhodné nastavení spoluúčasti	zřizovatel, klient
		výdaje na mimořádné události	2	4	8	tvorba finančních rezerv	zřizovatel, klient
		nedostatek financí na investice do vybavení	4	4	16	tvorba finančních rezerv, využití fondů EU, dotací	zřizovatel, klient
2.	Organizační riziko	nedostatek pracovníků zařízení	3	4	12	systematické vyhledávání pracovníků, rekvalifikace	zařízení sociálních služeb
		nedostatečná kvalifikace pracovníků sociálních služeb	3	4	12	vzdělávání pracovníků, motivování	zařízení sociálních služeb
		nedostatečné vybavení	3	4	12	sledování trendů, tvorba finančních rezerv	zřizovatel, zařízení sociálních služeb
		špatná dostupnost zařízení sociálních služeb	3	3	9	analýza potřeb obyvatel a sociálních zařízení, spolupráce v regionu	zřizovatel
3.	Právní riziko	změna legislativy	3	3	9	lobby u zákonodárců	klienti, organizace, zřizovatel
4.	Technické riziko	Špatný technický stav zařízení a vybavení	2	4	8	tvorba finančních rezerv, využití fondů EU, dotací	zřizovatel
5.	Věcné riziko	nedostatečná informovanost	2	2	4	informační kampaně	obce
		Zneužití příspěvků k jiným účelům	1	3	3	morální kodex zaměstnance, zodpovědné vedení organizace	zřizovatel, organizace
		špatné řízení zařízení	3	4	12	zavedení standardů sociálních služeb	zřizovatel

Zdroj: vlastní šetření, pracovníci Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, rozhovory se starosty, 2014

4.1.4. SWOT analýza oblasti

Tabulka 74: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
1. dostatečné množství typů služeb a zařízení pro různé skupiny hendikepovaných osob (80 %)	1. chybějící komunitní plán sociálních služeb
2. dobrá úroveň péče o seniory (služby, vybavení, kvalifikovaný personál)	2. nedostatek míst v domovech s pečovatelskou službou
3. nabídka setkávání a komunikace mezi sebou, příležitosti pro setkávání hendikepovaných osob	3. absence streetworkerů pro těžko podchytitelnou mládež a děti
4. dobrá komunikace klientů a zařízení s odborem sociálních věcí, školství a zdravotnictví MěÚ Hlinsko	4. nedostatek financí na provoz stávajících zařízení a vybudování nových zařízení
5. velmi dobrá spolupráce NNO mezi sebou, dobrá atmosféra	5. neexistence sociálního bydlení, tréninkových bytů a krizových služeb
6. síť dobrovolníků a ochota pomáhat	6. nedostatečně zaměstnávání zdravotně znevýhodněných
Příležitosti	Hrozby
1. zajištění chybějících typů služeb pro hendikepované osoby (100 %)	1. zhoršení schopnosti financování provozu sociálních zařízení
2. využití zdrojů z EU pro dobudování chybějících a nových zařízení	2. zvýšení počtu klientů (stárnutí regionu)
3. vytvoření chráněných pracovních míst	3. nejasné financování sociálních služeb ze strany státu
4. spolupráce ORP s podnikatelskými subjekty v oblasti sociálního podnikání	4. změna legislativy ČR - EU
5. rekonstrukce objektu bývalé Kampeličky v Hlinsku - Blatno s využitím na sociální bydlení	5. nekvalitní personální obsazení
6. dostupnost a existence dalších možností informačních toků	6. změna podmínek standardů pro provoz sociálních zařízení (hrozba pozastavení služby nebo její zrušení)
7. zřízení krizového lůžka	
8. zlepšení informovanosti ze strany ORP a obcí	

Zdroj: vlastní šetření, pracovníci Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, rozhovory se starosty, 2014

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V ORP Hlinsko je téměř o 2 % více seniorů, než je republikový průměr, proto jsou sociální služby zaměřeny zejména na tuto kategorii. Významným poskytovatelem sociálních služeb v regionu je Oblastní charita Nové Hrady u Skutče, která působí ve všech obcích ORP. Dále v ORP Hlinsko má ředitelství nebo pobočku Domov seniorů Drachtinka (domov pro seniory, centrum denních služeb), FOKUS Vysočina (sociální rehabilitace), Most pro o.p.s. (odborné sociální poradenství) a Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU (azylový dům). Dále na území ORP sídlí pečovatelská služba obce Svratouch, obce Vysočina, obce Kameničky. Město Hlinsko vlastní 2 objekty – domy s pečovatelskou službou. Dobrovolnická činnost, kterou v ORP Hlinsko koordinuje FOKUS Vysočina, je zajištěna velmi dobře.

Neuspokojené klienty uvádí pouze pečovatelské služby obce Svratouch. Čtvrtina dotázaných starostů uvedla, že nemají problémy v oblasti sociálních služeb.

Jako největší riziko je hodnoceno finanční riziko a to zejména nedostatek financí na provoz zařízení, investice do vybavení a výše příspěvků, které jsou vybírány od klientů na poskytování služeb. Naopak

jako nejmenší riziko je hodnoceno zneužití příspěvků k jiným účelům a nedostatečná informovanost. V ORP Hlinsko chybí sociální bydlení, tréninkové byty, zařízení pro krizové služby a dále by mohlo být rozšířeno sociální podnikání.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nedefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců odborníků z MěÚ Hlinsko, zástupců zařízení sociálních služeb a obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

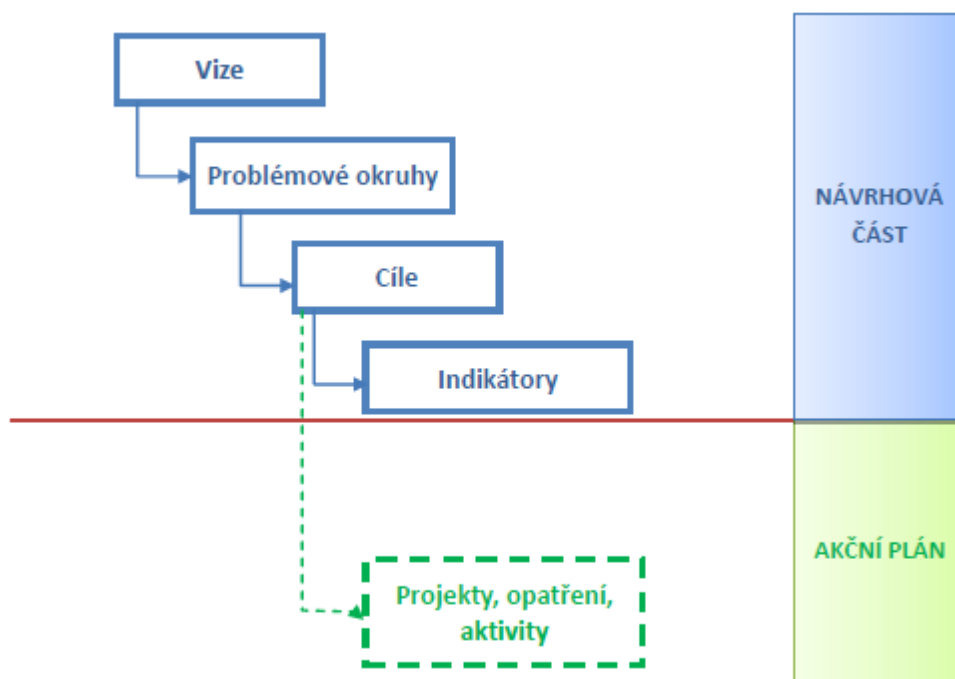
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 5: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Tabulka 75: Struktura problémových oblastí v tématu sociálních služeb

Vize meziobecní spolupráce: Společný komunitní plán v oblasti sociálních služeb s důrazem na skupiny seniorů a zdravotně handicapovaných, včetně nabídky sociálního bydlení	
Sociální služby	Problémová oblast: Nepřehlednost systému poskytování sociálních služeb v ORP
	Cíl: Vytvoření společného komunitního plánu sociálních služeb

Zdroj: Vlastní zpracování

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Správní obvod ORP Hlinsko prostřednictvím Technických služeb, které vlastní Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, jednotně zajišťuje efektivní odpadové hospodářství včetně bioodpadu.

Obce správního obvodu Hlinsko disponují společným komunitním plánem v oblasti sociálních služeb a naplňují jeho cíle s důrazem na skupiny seniorů a zdravotně handicapovaných, včetně nabídky sociálního bydlení.

Obce správního obvodu Hlinsko mají dostatečnou kapacitu, odpovídající technické vybavení škol včetně školního stravování. Nabídka mimoškolních aktivit plně odpovídá požadavkům dětí, mládeže i jejich rodičů.

Obce správního obvodu Hlinsko spolupracují v oblasti cestovního ruchu v duchu hesla „Hlinecko – srdce Českomoravské vrchoviny“ – společná propagace území, kvalitní služby a infrastruktura, ve spolupráci s podnikatelským sektorem rozšiřují okruh nositelů značky „Kvalita z Hlinecka“.

Problémový okruh č. 1 – Nepřehlednost systému poskytování sociálních služeb v ORP

Největším poskytovatelem sociálních služeb v ORP Hlinsko je Oblastní charita Nové Hradky u Skutče, která ovšem nevede evidenci klientů podle ORP a počty klientů v jednotlivých obcích lze získat poměrně složitě. Spolehlivým zdrojem informací je Registr poskytovatelů sociálních služeb Krajského úřadu Pardubického kraje, který uvádí zařízení sociálních služeb působících ve správním obvodu Hlinsko. Ale během analýzy bylo zjištěno, že tento výčet není vyčerpávající. Dalším zdrojem informací o sociálních službách poskytovaných obyvatelům regionu je možné získat u pracovníků Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, kteří ovšem mají pouze výčet zařízení sociálních služeb, která žádají město Hlinsko o příspěvky na občany města. Podle tvrzení vedoucích zařízení sociálních služeb se i proto zařízení sociálních služeb mnohdy setkávají s odmítavým postojem představitelů obcí, když žádají o příspěvky za klienty na území jejich obce. Starostové v mnoha případech nevědí, že zařízení sociálních služeb, která žádají o příspěvky, existuje, natož, že poskytuje služby klientů na území dané obce.

Služby jsou navíc špatně kontrolovatelné, protože organizace nemohou sdělovat konkrétní osoby, které některé sociální služby využívají z hlediska ochrany osobních údajů. Je pochopitelné, že tato data jsou dosti citlivá a nemělo by s nimi být volně nakládáno, ovšem jejich použití je nezbytné pro posouzení potřeb regionu a jeho dalšího směřování v oblasti sociálních služeb.

Schůzky se starosty ukázaly, že pro čtvrtinu obcí jsou největším problémem chybějící finance určené pro sociální služby, druhá čtvrtina představitelů obcí uvedla, že jejich obec nemá problémy. Obyvatelé regionu o sociálních službách prakticky nemají přehled do doby, než sami potřebují pomoc a informují se na Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, což není dobrá zpráva i kvůli potenciálním sponzorům a dobrovolníkům.

Příčinou tohoto problému je neexistence jednotné koncepce, která by respektovala zájmy zadavatelů (obcí, krajů) s poskytovateli (jednotlivými organizacemi) a uživateli (klienty), jejímž cílem by bylo zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb, zajištění dostatečné informovanosti obcí, zařízení sociálních služeb i klientů, koordinace nabídky a poptávky v sociálních službách, rozšíření a zkvalitnění poskytování sociálních služeb a v neposlední řadě poznání požadavků a potřeb uživatelů a poznání plánů a představ samotných poskytovatelů sociálních služeb.

Pokud nebude zavedeno společné plánování sociálních služeb, sociální služby nebudou moci pružně reagovat na změny potřeb obyvatel regionu a dále je možné tímto způsobem dosáhnout vyšší efektivity poskytování sociálních služeb a úspor finančních prostředků vynaložených na jejich poskytování.

4.2.3. Popis cílů v oblasti sociálních služeb

Tabulka 76: Problémový okruh 1 – sociální oblast

Problémový okruh 1	Nepřehlednost systému poskytování sociálních služeb v ORP
Cíl 1.1	Vytvoření společného komunitního plánu sociálních služeb
Popis cíle	V ORP Hlinsko neexistuje přehled, ze kterého by bylo zřejmé, které sociální služby jsou pro obyvatele regionu poskytovány a v jaké míře. Tím jsou obtížně kontrolovatelné, což může vést ke snížení jejich kvality. Je nutné ověřit, zda sociální služby odpovídají místním potřebám, reagují na lokální odlišnosti a zda finanční prostředky vynakládané na služby jsou efektivně využívány. Navíc z porovnání běžných výdajů obcí na sociální služby na obyvatele v ORP Hlinsko a ostatními ORP v Pardubickém kraji vyplývá, že v roce 2012 byly v ORP Hlinsko nejvyšší. Tyto nedostatky pomůže odstranit společný komunitní plán sociálních služeb pro území ORP Hlinsko.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření pracovní skupiny, • analýza sociálních služeb v regionu, • zapojení všech zainteresovaných subjektů (obcí, krajů, jednotlivých organizací a klientů), • ekonomická analýza, • vytvoření společného plánu sociálních služeb, • implementace komunitního plánu, • průběžná revize a aktualizace.
Název indikátorů k hodnocení cíle	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO KOMUNITNÍHO PLÁNU
Správce cíle	Vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví města Hlinska

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.4. Indikátory

Tabulka 77: Indikátor - sociální oblast

Cíl	Vytvoření společného komunitního plánu sociálních služeb		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO KOMUNITNÍHO PLÁNU		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví města Hlinska		
Roky	2013	2017	2020
Plán		22	22
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Pro efektivní plánování sociálních služeb ORP Hlinsko je vhodné zapojit všechny obce		
Metodika a výpočet:	Počet		
Zdroj čerpání dat:	Komunitní plán ORP Hlinsko		

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 78 Složení řídicí skupiny - sociální služby

Složení řídicí skupiny
Vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví města Hlinska
Starosta obce Vítanov
Starosta obce Vysočina

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí

spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 79 Správci cílů - sociální služby

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1	Vytvoření společného komunitního plánu sociálních služeb	Vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví města Hlinska

Zdroj: Vlastní zpracování

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 80 Gestoři cílů - sociální služby

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO KOMUNITNÍHO PLÁNU	Vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví města Hlinska

Zdroj: Vlastní zpracování

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 81 Zodpovědnost v procesu implementace strategie - sociální služby

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Projednáání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 82 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: Vlastní zpracování

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tabulka 83 Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Zdroj: Vlastní zpracování

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která

bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

V ORP Hlinsko je téměř o 2 % více seniorů, než je republikový průměr, proto jsou sociální služby zaměřeny zejména na tuto kategorii. Významným poskytovatelem sociálních služeb v regionu je Oblastní charita Nové Hrady u Skutče, která působí ve všech obcích ORP. Dále v ORP Hlinsko má ředitelství nebo pobočku Domov seniorů Drachtinka (domov pro seniory, centrum denních služeb), FOKUS Vysočina (sociální rehabilitace), Most pro o.p.s. (odborné sociální poradenství) a Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU (azylový dům). Dále na území ORP sídlí pečovatelská služba obce Svratouch, obce Vysočina, obce Kameničky. Město Hlinsko vlastní 2 objekty – domy s pečovatelskou službou. Dobrovolnická činnost, kterou v ORP Hlinsko koordinuje FOKUS Vysočina, je zajištěna velmi dobře.

Neuspokojené klienty uvádí pouze pečovatelské služby obce Svratouch. Čtvrtina dotázaných starostů uvedla, že nemají problémy v oblasti sociálních služeb.

Jako největší riziko je hodnoceno finanční riziko a to zejména nedostatek financí na provoz zařízení, investice do vybavení a výše příspěvků, které jsou vybírány od klientů na poskytování služeb. Naopak jako nejmenší riziko je hodnoceno zneužití příspěvků k jiným účelům a nedostatečná informovanost. V ORP Hlinsko chybí sociální bydlení, tréninkové byty, zařízení pro krizové služby a dále by mohlo být rozšířeno sociální podnikání.

Největším poskytovatelem sociálních služeb v ORP Hlinsko je Oblastní charita Nové Hrady u Skutče, která ovšem nevede evidenci klientů podle ORP a počty klientů v jednotlivých obcích lze získat poměrně složitě. Služby jsou navíc špatně kontrolovatelné, protože organizace nemohou sdělovat konkrétní osoby, které některé sociální služby využívají z hlediska ochrany osobních údajů. Je pochopitelné, že tato data jsou dosti citlivá a nemělo by s nimi být volně nakládáno, ovšem jejich použití je nezbytné pro posouzení potřeb regionu a jeho dalšího směřování v oblasti sociálních služeb. Příčinou tohoto problému je neexistence jednotné koncepce, která by respektovala zájmy zadavatelů (obcí, krajů) s poskytovateli (jednotlivými organizacemi) a uživateli (klienty), jejímž cílem by bylo zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb, zajištění dostatečné informovanosti obcí, zařízení sociálních služeb i klientů, koordinace nabídky a poptávky v sociálních službách, rozšíření a zkvalitnění poskytování sociálních služeb a v neposlední řadě poznání požadavků a potřeb uživatelů a poznání plánů a představ samotných poskytovatelů sociálních služeb. Tento problém může být vyřešen společným komunitním plánem pro obce v ORP Hlinsko.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie vznikla v rámci projektu Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Analytická část Strategie byla zpracována týmem ORP v prvním pololetí roku 2014 na základě dat z Českého statistického úřadu, Ministerstva mládeže, školství a tělovýchovy, Registru sociálních služeb a informací získaných od odborníků na jednotlivá témata v území a z dotazníkových šetření realizovaných v regionu. Realizační tým se po celou dobu držel metodických doporučení a jednotlivé kroky byly konzultovány nejprve s odborníky v ORP Hlinsko a s motivujícími starosty. V červnu 2014 byla analytická část zaslána odbornému týmu Svazu měst a obcí k oponentuře. Připomínky odborného týmu byly do analytické části zapracovány.

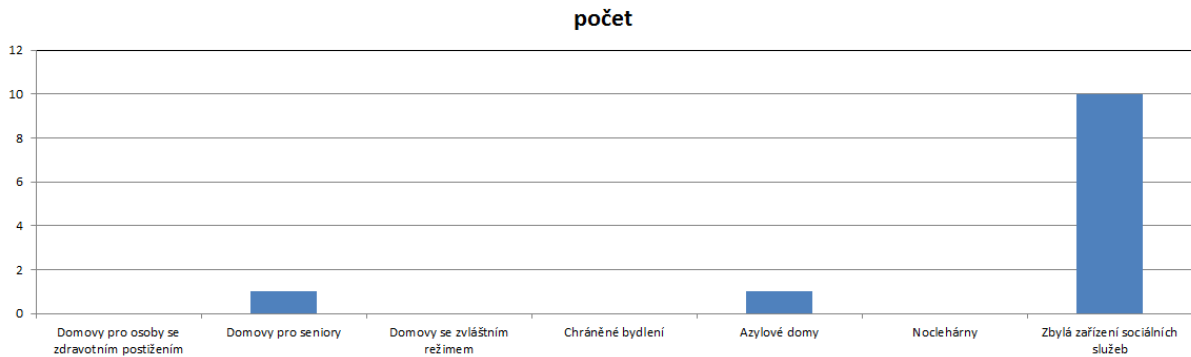
Problémové okruhy v návrhové části byly nejprve konzultovány s odborníky na jednotlivé oblasti v ORP a s motivujícími starosty. Poté byly prezentovány a prodiskutovány s představiteli ostatních obcí v březnu 2014 na Prvním oficiálním setkání starostů v Hlinsku. Návrhová část byla zpracována na základě metodického doporučení odborného týmu Svazu měst a obcí, konzultací s motivujícími starosty a odborníky v ORP.

Celý dokument byl zaslán odbornému týmu Svazu měst a obcí ke druhé oponentuře v prosinci 2014. Připomínky z druhé oponentury byly zapracovány a dokument byl po druhé opraven.

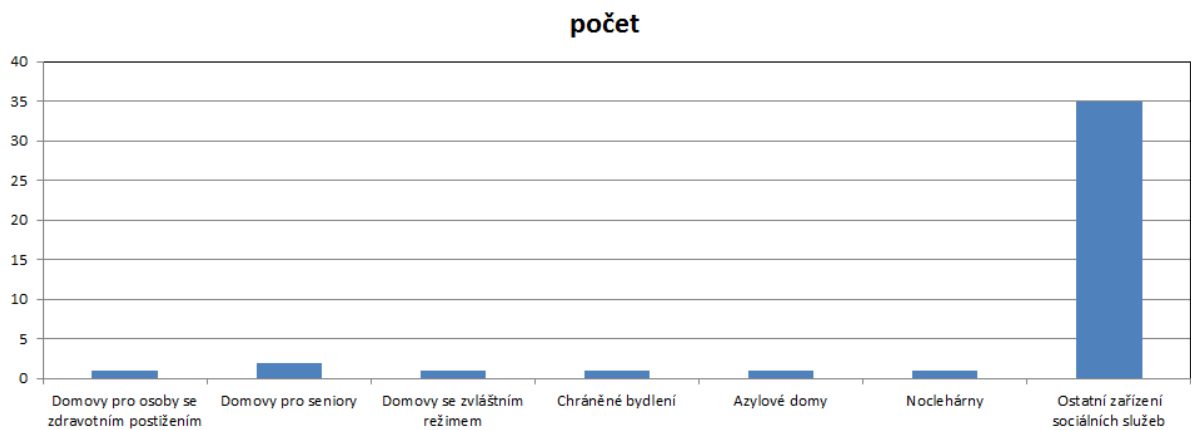
4.5. Přílohy

Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

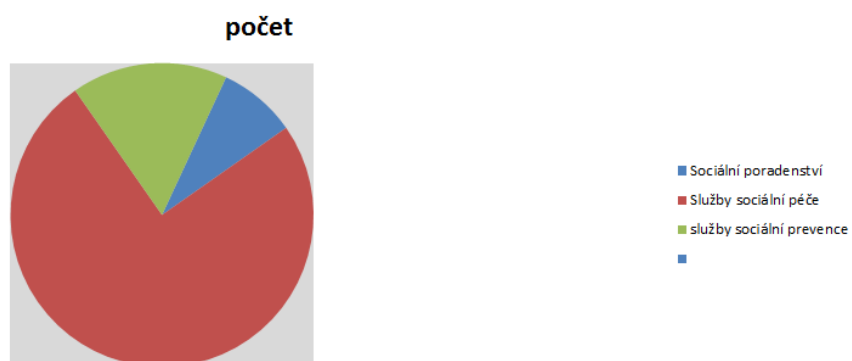
Obrázek 6: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

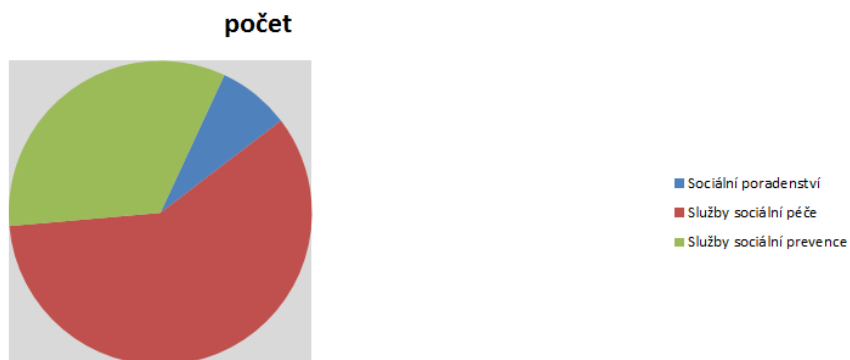
Obrázek 7: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Obrázek 8: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

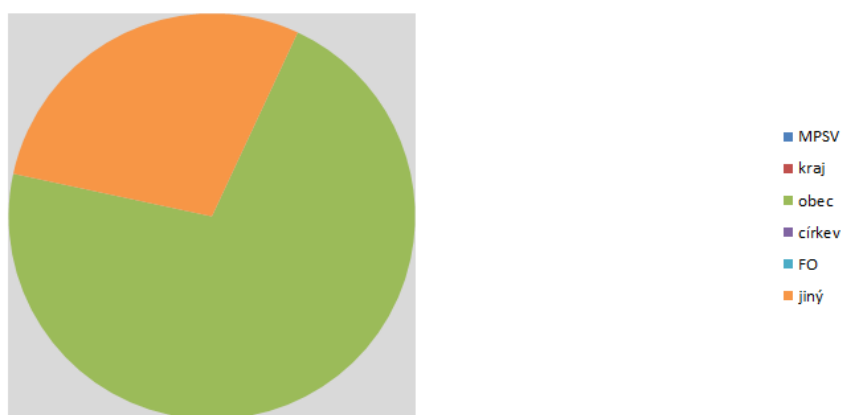

Obrázek 9: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

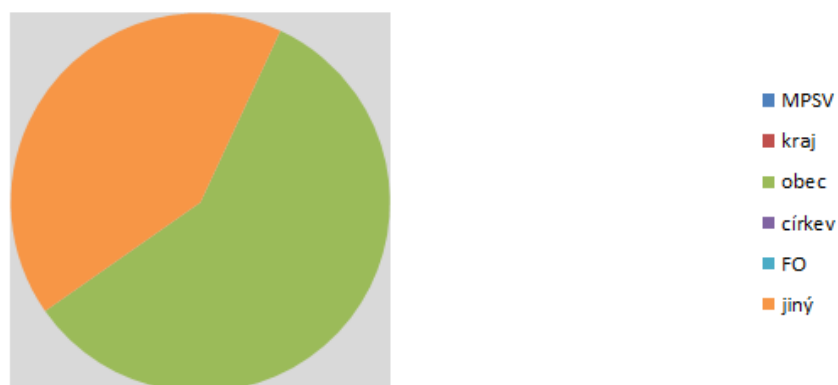
Obrázek 10: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Celkem zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP

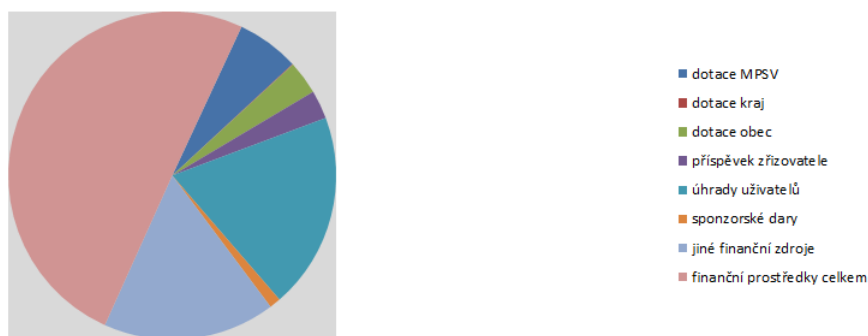
Obrázek 11: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Celkem zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP

Obrázek 12: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

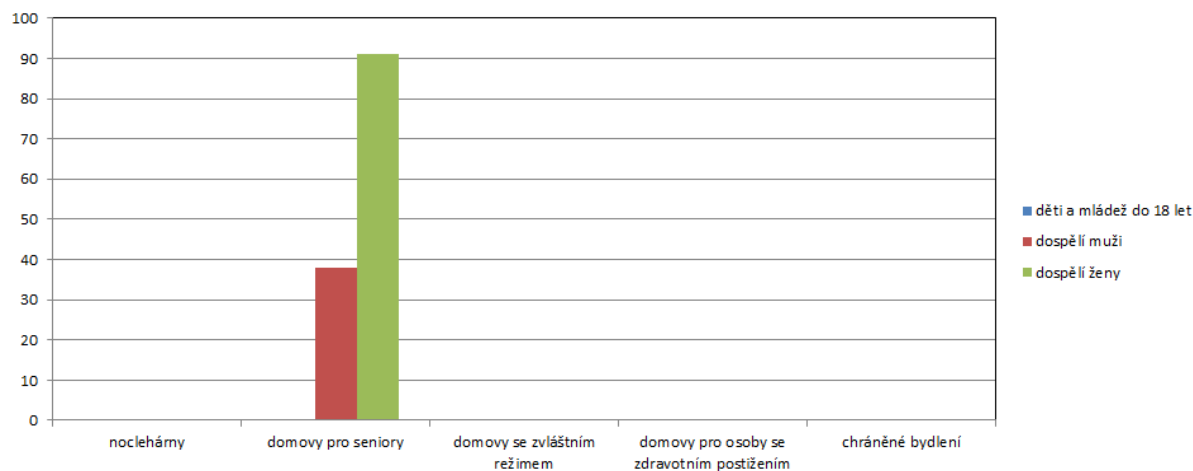
Celkem zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP

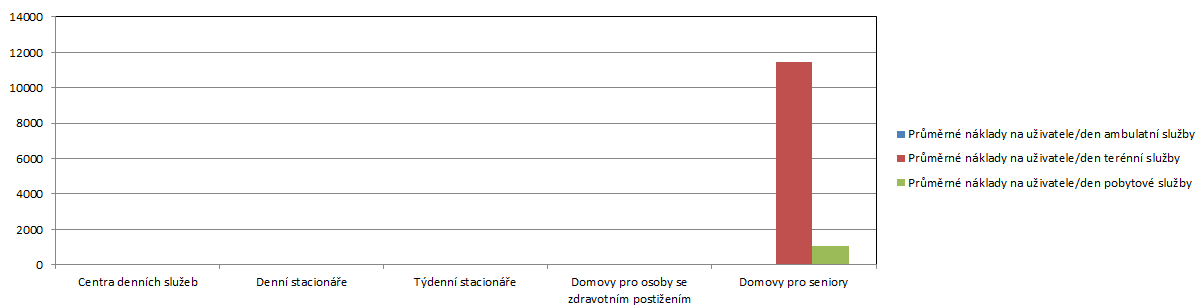
Obrázek 13: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Obrázek 14: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Obrázek 15: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění

- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu

Všechny obce, které patří do ORP Hlinsko, spolupracují v oblasti shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění prostřednictvím dobrovolného svazku obcí Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko.

Ve vlastnictví Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko je řízená skládka odpadů, kompostárna, sběrný dvůr a dále zařízení na svoz komunálního odpadu, sběr a svoz nebezpečného odpadu, sběr a třídění separovaného odpadu. Provozovatelem zařízení, skládky odpadů a sběrného dvora jsou Technické služby Hlinsko, s.r.o., jejichž výhradním vlastníkem je opět Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko. Dobrovolný svazek obcí Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko sdružuje 28 obcí – tedy 22 obcí patřících do ORP Hlinsko a dále městys Bojanov (ORP Chrudim), obec Horní Bradlo (ORP Chrudim), obec Krásné (ORP Chrudim), obec Hodonín (ORP Chrudim), obec Chlumětín (ORP Žďár nad Sázavou) a obec Mrákotín (ORP Chrudim).

Klíčovým aktérem odpadového hospodářství v ORP Hlinsko jsou tedy Technické služby Hlinsko, s.r.o., které provozují sběrný dvůr, zařízení na svoz komunálního odpadu, řízenou skládku komunálního odpadu a kompostárnu, zajišťují sběr a svoz nebezpečného odpadu a sběr a třídění separovaného odpadu

Cena za svoz odpadu u Technických služeb Hlinsko, s.r.o. není stanovena za tunu svezeneho odpadu, ale za obyvatele a to následujícím způsobem:

- 52 svozů směsného komunálního odpadu, jednou za 14 dní svoz plastů, jednou za měsíc svoz papíru a skla, dvakrát ročně mobilní svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu – 656,94 Kč/poplatník/rok,
- 26 svozů směsného komunálního odpadu, jednou za 14 dní svoz plastů, jednou za měsíc svoz papíru a skla, dvakrát ročně mobilní svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu – 511,75 Kč/poplatník/rok.

Ve sběrném dvoře provozovaném Technickými službami Hlinsko, s.r.o. je prováděno oddělené shromažďování, skladování, sběr, třídění a přeprava ostatních i nebezpečných odpadů. Mimo to přijímá i textil, elektroodpady a kovy, slouží také jako místo zpětného odběru použitých kompletních elektrozařízení a splňuje technické a legislativní požadavky pro krátkodobé shromažďování jednotlivých složek komunálního odpadu. Území, pro které je určen sběrný dvůr Technických služeb Hlinsko, nelze přesně specifikovat. V současné době je využíván především občany Hlinska, pro které je jeho užívání bezplatné. Ovšem mohou jej využít občané z celé svozové oblasti, ale již ne bezplatně a stejně tak i podnikatelé. Určité druhy odpadu jsou zpoplatněny pro všechny osoby (např. stavební odpad, pneumatiky).

Součástí sběrného dvora je dotřídovací linka, která slouží k třídění separovaného odpadu (především plastů) na požadovanou čistou konečnou surovinu předávanou oprávněným osobám k dalšímu zpracování a využití. Jsou zde dotřídovány plasty z mobilního svozu z obcí, které patří do správního obvodu Hlinsko, a dále z obcí ze širokého okolí (Bojanov, Hodonín, Horní Bradlo, Chlumětín, Mrákotín, Krásné, Luže, Chroustovice, Žumberk, Bor u Skutče, Budislav, Čankovice, Čepí, Desná, Hluboká, Horka, Horní Újezd, Chotěnov, Jenišovice, Jezbořice, Lozice, Lubná, Lukavice, Makov, Nové Hradky, Perálec, Poříčí u Litomyšle, Prosetín, Předhradí, Rosice, Řestoky, Sebranice, Smrček, Svídnice, Trojovice, Vidlatá Seč, Zaječice, Zderaz).

Kapacita třídící linky je dvě tuny zapracovávaného materiálu v jedné pracovní směně. Efektivitu třídící linky vzhledem k nákladům vynaloženým na provoz považuje provozovatel za interní záležitost, proto odmítl sdělit konkrétní čísla. Konstatoval ovšem, že není prodělečná. Vytříděný papír a sklo je předáváno odběrateli netříděné. Odběratelé jsou vybráni dle aktuální ceny na trhu.

Technické služby Hlinsko jsou provozovatelem řízené skládky odpadů skupiny S-003 Hlinsko – Srní, na kterou je svážen odpad ze všech obcí, kde Technické služby Hlinsko sváží odpad, tedy i v ORP Hlinsko. Skládky slouží k ukládání odpadů kategorie ostatní, zejména komunálních odpadů. Volná kapacita skládky je 227 041 m³, která je dostatečná do roku 2028. Dále je pro tuto skládku vydán souhlas k provozování zařízení k využívání odpadů na povrchu terénu - rekultivace skládky Srní (rekultivace I. a II. etap skládky). Cena za uložení jedné tuny směšného komunálního odpadu na skládku komunálního odpadu v Srní je 1 468 Kč včetně DPH.

Identifikace problémů

Podle dotazníkového šetření naprostá většina starostů hodnotí systém nakládání s odpady v ORP Hlinsko kladně. Představitelé zejména malých obcí vidí problém v dle jejich názoru vysokých poplatcích za svoz odpadu.

Nejčastěji uváděnými problémy obcí v ORP Hlinsko jsou podle jejich představitelů černé skládky a mimo to se některým jeví jako problém nedostatečná informovanost a nedisciplinovanost občanů, nedostačující síť kontejnerů, krádeže a poškozování nádob na tříděný odpad.

Spolupráce v odpadovém hospodářství na území ORP Hlinsko

Jak bylo uvedeno výše, všechny obce, které patří do ORP Hlinsko, spolupracují v oblasti shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění prostřednictvím dobrovolného svazku obcí Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko. Nejvyšším orgánem dobrovolného svazku obcí je valná hromada, kde má každá obec jeden hlas. Valná hromada je usnášeníschopná, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů svazku. K platnému usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů. Dalšími orgány svazku jsou výbor svazku, předseda výboru svazku, místopředseda výboru svazku, jednatel výboru svazku, hospodář výboru svazku a revizní komise.

Dobrovolný svazek obcí je financován z příspěvků členů svazku, kdy výši stanoví valná hromada podle počtu obyvatel obcí k 1. lednu daného roku, finančními prostředky získanými z dotací a grantů, příspěvků od státních regionálních a ostatních institucí a orgánů, dary a odkazy institucí nebo jednotlivců.

Zařízení pro nakládání s odpady

Sběrné dvory a sběrná místa

Tabulka 84: Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatel zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Purum s.r.o.	Poličská 444	Hlinsko	571393	Nepodařilo se zjistit	Nepodařilo se zjistit	S
2.	Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	571393	Nepodařilo se zjistit	Nepodařilo se zjistit	S

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka 85: Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatel zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Purum s.r.o.	Poličská 444	Hlinsko	571393	Nepodařilo se zjistit	Nepodařilo se zjistit	S
2.	Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	571393	Nepodařilo se zjistit	Nepodařilo se zjistit	S

Zdroj: Vlastní šetření

V ORP Hlinsko jsou dva sběrné dvory, jejichž provozovatelem jsou Purum s.r.o. a Technické služby Hlinsko, s.r.o., jejichž přehled na území ORP zobrazuje tabulka 84 a 85.

Sběrný dvůr Purum s.r.o. přijímá odpad pouze od podnikatelských subjektů v Hlinsku. Největší sběrný dvůr je provozovaný Technickými službami Hlinsko, s.r.o. Do tohoto sběrného dvora jsou předávány odpady ze všech obcí ORP Hlinsko a dále pak od původců z ORP Chotěboř a Chrudim. Je zde prováděno oddělené shromažďování, skladování, sběr, třídění a přeprava ostatních i nebezpečných odpadů. Sběrný dvůr přijímá i textil, elektroodpady, stavební odpad a pneumatiky a slouží také jako místo zpětného odběru použitých kompletních elektrozařízení. Zpětný odběr je realizován v rozsahu, který zajišťují společnosti ASEKOL, ELEKTROWIN, EKOLAB a ECOBAT. Splňuje technické a legislativní požadavky pro krátkodobé shromažďování jednotlivých složek komunálního odpadu. Pro všechny obce v ORP mimo město Hlinsko Technické služby Hlinsko, s.r.o. dvakrát ročně sváží velkoobjemového a nebezpečného odpad mobilními kontejnery. Dle vyjádření zástupce Technických služeb je sběrný dvůr kapacitně dostačující, ale i přes to se uvažuje o rozšíření a revitalizaci sběrného dvora, jenž bude financován prostřednictvím dotace.

Celková okamžitá kapacita skladu nebezpečných odpadů je deset tun, kapacita venkovního stání kontejnerů je 20 tun a 35 tun vytríděných separovaných odpadů.

Svozové společnosti

Tabulka 86: Svozové společnosti

Č.	Svozové společnosti na území ORP	Adresa provozu v území ORP			Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
1.	Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	569267	S
4.	AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Nasavrky 296	Nasavrky	571911	S
5.	SAVE CZ s.r.o.	Rváčovská 1639	Hlinsko	571393	S
6.	ODPADY Hlinecko s.r.o.	Třebízského 92	Hlinsko	571393	S

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka 86 zobrazuje svozové společnosti, které působí na území ORP Hlinsko. Svoz komunálního, velkoobjemového a nebezpečného odpadu provádí Technické služby Hlinsko, s.r.o. Společnost SAVE CZ s.r.o. zajišťuje odvoz tekutých průmyslových odpadů, VŽP kat. 2 a 3, odvoz tuhých nebezpečných i ostatních odpadů a odpadu velkého objemu. Společnosti AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. a ODPADY Hlinecko s.r.o. se zaměřují na svoz odpadu od podnikatelských subjektů. Podrobnější rozbor cen služeb pro obce se kvůli nespolupráci uvedených společností nepodařilo získat, proto je nelze porovnat s okolními ORP ani s daty Pardubického kraje.

Třídící linky

Tabulka 87: Třídící linka na území ORP

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	571393	504	390	S

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka 88: Třídící linky v blízkosti ORP Hlinsko

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Miroslav Odvárka - ODAS	Jihlavská 20	Žďár nad Sázavou	595209	3 000	Nezjištěno	S	Třídící linka na plast
2.	ODAS ODPADY s.r.o.	Brněnská 2277/48	Žďár nad Sázavou	595209	3 500	Nezjištěno	S	Třídící linka na papír
3.	Technické služby Havlíčkův Brod	Reynkova 2886	Havlíčkův Brod	568414	Nezjištěno	Nezjištěno	O	Třídící linka na plast
4.	LIKO SVITAVY a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	1 000	1 084	O	Třídící linka na plast
5.	EPR PRAHA s.r.o.	Zámecká	Svitavy	577731	30 000	20 862	S	Třídící linka na papír

Zdroj: Vlastní šetření

Jak již bylo uvedeno výše, třídící linka na plasty se nachází v Hlinsku s maximální kapacitou 504 tun a s průměrně využitou roční kapacitou 309 tun a jsou na ní tříděny plasty ze všech obcí ORP Hlinsko. Třídící linky v okolí ORP uvádí tabulka 88.

Sběrná síť pro tříděný sběr

Co se týká třídění odpadu, ve všech obcích v ORP Hlinsko se nacházejí sběrné nádoby na papír, plasty, barevné a bílé sklo a zajišťují odběr obalových odpadů pro systém EKO-KOM, a.s. V obcích jsou na sběrných místech umístěny kontejnery na textil, elektroodpady a kovy. Město Hlinsko má mimo to i kontejnery na bioodpad a dále je zde možnost třídění oleje a tuky z domácností.

Tabulka 89: Hustota sběrné sítě dle jednotlivých ORP - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, 1. čtvrtletí roku 2014

ORP v Pardubickém kraji	Počet obyvatel	Obyv./průměrné hnízdo
Česká Třebová	18 487	187
Hlinsko	21 265	135
Holice	17 084	142
Chrudim	80 834	126
Králíky	8 910	74
Lanškroun	23 101	125
Litomyšl	26 841	116

ORP v Pardubickém kraji	Počet obyvatel	Obyv./průměrné hnízdo
Moravská Třebová	25 218	114
Pardubice	125 987	223
Polička	19 671	114
Přelouč	23 636	183
Svitavy	31 051	129
Ústí nad Orlicí	26 642	147
Vysoké Mýto	32 267	134
Žamberk	29 284	161
Průměr za kraj	510 278	141
Průměr za ČR	10 480 704	148

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z tabulky 90 je patrný počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo rozdělený podle ORP v Pardubickém kraji za první čtvrtletí roku 2014. V tomto měření dosahuje ORP Hlinsko velmi dobrých výsledků, neboť se 135 obyvateli na průměrné sběrné místo se nachází pod průměrem kraje, který je ve výši 141, a pod republikovým průměrem. Porovnáme-li ORP Hlinsko s ORP s podobným počtem obyvatel (v tabulce 73 jsou vyznačeny tučně), ORP Hlinsko počet obyvatel na sběrné místo nevychází již tak pozitivně.

Zařízení pro nakládání s bioodpady

Tabulka 90: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	SAVE CZ s.r.o.	Rychnov	Krouna	571581			S
2.	Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	571393	950,00	210,00	S

Zdroj: Vlastní šetření

V současné době Technické služby provozují kompostárnu na tělese skládky, která s ohledem na zaplněnost skládky již nebude dále provozována. Bude fungovat pouze kompostárna, která je nově budována. Nová kompostárna Technických služeb Hlinsko, s.r.o. bude využívána pro BRO rostlinného původu. Co se týká BRO živočišného původu a zbytků jídel týká, bylo by možné za určitých podmínek rovněž na nové kompostárně zpracovat, ale to se nepředpokládá z důvodu náročnosti a rizika, jako je zápach, výskyt hlodavců a nutné hygieně nádob odvezeného odpadu.

Společnost SAVE CZ s.r.o. do kompostárny ukládá biologicky rozložitelné odpady, zejména o zelený odpad z kuchyní a zahrad, výkopovou zeminu a další odpady od domácností. Mimo to nabízí prodej kompostu. Další informace o kompostárnách uvádí tabulka 91.

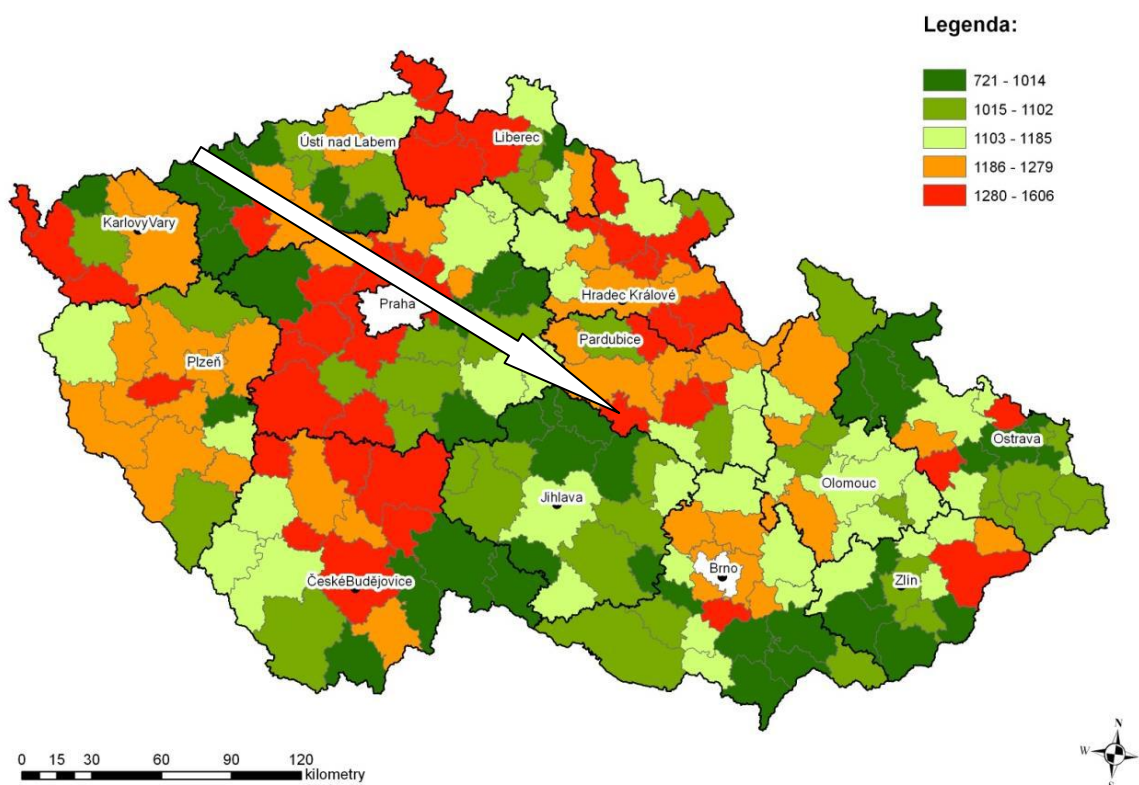
Skládky odpadů

Tabulka 91: Skládky na území ORP

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů	Stav skládky	Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	569267	OO	Kapacita do roku 2028	S

Zdroj: Vlastní šetření

Jediným koncovým zařízením pro nakládání s odpady v ORP Hlinsko je skládka provozována Technickými službami Hlinsko s.r.o. Jedná se o řízenou skládku odpadů skupiny S-003 Hlinsko – Srní, která slouží k ukládání odpadů kategorie ostatní, zejména komunálních odpadů. Volná kapacita skládky je 227 041 m³, která je dostatečná do roku 2028. Dále je pro tuto skládku vydán souhlas k provozování zařízení k využívání odpadů na povrchu terénu - rekultivace skládky Srní (rekultivace I. a II. etap skládky). Cena za uložení jedné tuny směsného komunálního odpadu na skládku komunálního odpadu je 1 468 Kč včetně DPH, což je podle celorepublikového srovnání poměrně vysoká částka, jak dokládá obrázek 16.

Obrázek 16: Náklady na skládkování SKO v obcích bez skládky na svém území v rámci ORP r. 2012

Zdroj: IURMO, 2013

Černé skládky odpadu a ekologické zátěže

V roce 1997 bylo společností GeoVision provedeno mapování skládek odpadu včetně jejich vyhodnocení. Jako nejrizikovější v ORP Hlinsko byla vyhodnocena uzavřená skládka TKO Hamřík u Hlinska. Začátek řízeného skládkování se datuje do období konce 70. let a byl zde ukládán jak komunální odpad, tak i odpad z průmyslových závodů a výroben. V současné době je skládka uzavřena, část jejího povrchu je urovňována, zčásti pomezována zeminou, na části povrchu jsou navezeny hromady různého odpadového

a výkopového materiálu. Je zpracována riziková analýza obsahující návrh na likvidaci skládky. Provedený monitoring škodlivých látek neprokázal aktuální úniky do ovzduší ani do povrchových či podzemních vod. Předmětem projektu je realizace návrhu likvidace uložených odpadů. V květnu 2012 byl od Bioanalytiky CZ spol. s r.o. zpracován projekt na rekultivaci skládky odpadů Hamřík, v červenci 2012 vydáno územní rozhodnutí na tento projekt, v září 2012 podána žádost na dotaci z operačního programu životní prostředí a žádost byla podpořena, předpokládané náklady 45 mil. Kč bez DPH a předpokládaná realizace 2014. V současné době již byla rekultivace skládky v hodnotě 25 milionu Kč zahájena a bude dokončena ke konci roku 2014. Město Hlinsko na tuto akci získalo 90% dotaci ze státního rozpočtu a 5% dotaci od Pardubického kraje. Rekultivace skládky byla zadána společnosti AVE CZ.

Počet černých skládek nelze přesně určit, protože mapování černých skládek je již staršího data. Jedná se především o černé skládky menšího rozsahu, kde se nachází stavební suť. Bylo by vhodné provést nové mapování černých skládek, aby mohla být posouzena závažnost této problematiky a případně vyčísleny náklady na jejich likvidaci.

Produkce všech odpadů v letech 2008–2012

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkcí odpadů v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevyhovující (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Tabulka 92: Celková produkce odpadů, produkce NO a OO na území ORP za období 2008 až 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	20 170,2	14 149,2	16 546,5	15 125,3	17 810,7	16 514,6
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	970,0	674,3	598,4	559,1	598,2	573,1
Celková produkce (OO a NO)	21 282,1	14 823,6	17 144,8	15 684,3	18 408,9	17 087,8

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Z tabulky 92 je patrné, že produkce nebezpečného odpadu se ve sledovaném období měnila pouze nepatrně. Trend produkce ostatních odpadů je značně kolísavý. Množství vyprodukovaného odpadu bylo nejnižší v roce 2008, v roce 2009 se zvýšilo, v roce 2010 nastal pokles a v roce 2011 vzrostlo a bylo nejvyšší za sledované období, zatímco v roce 2012 nastal mírný sestup. Možný vliv na kolísání produkce odpadů může mít stavební činnost.

Vývoj produkce odpadů je v souladu k Plánu odpadového hospodářství České republiky. Produkce nebezpečných odpadů je relativně nízká, neboť v ORP Hlinsko se nenachází velké průmyslové podniky, které patří mezi největší producenty nebezpečných odpadů.

Tabulka 93: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Hlinsko	21 265	234,47	11,03	8 923,04	419,61	9 157,51	430,64
Pardubický kraj	516 440	7 995,73	15,48	271 172,68	525,08	279 168,41	540,56

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 93 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 54 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 2% z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 46 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje ORP nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 12,6 kg nižší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 29,7 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tabulka 94: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	5,48	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	481,12	227,03	103,28	164,91	147,79
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	369,74	193,60	156,60	240,10	299,32
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	390,42	400,93	456,83	495,72	398,10
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	6,75	6,60	5,70	6,00	8,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,78	0,00	0,00	0,00	0,00
07	Odpady z organických chemických procesů	401,51	335,27	343,60	322,47	308,99
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	16,39	14,07	12,33	13,31	35,86
09	Odpady z fotografického průmyslu	1,27	1,24	1,31	0,98	1,09
10	Odpady z tepelných procesů	219,60	351,35	258,69	61,67	389,22
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	131,28	89,79	113,34	107,04	109,18
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	276,74	70,94	130,26	167,10	305,22
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	47,93	49,51	50,82	85,26	41,24
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	2,41	1,40	1,11	1,64	0,98

15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	867,36	571,82	604,51	1 031,62	761,84
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	256,84	180,75	203,62	249,60	196,38
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	3 895,05	3 788,17	5 089,69	4 001,61	3 811,94
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	16,97	25,43	31,44	63,52	61,65
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	422,30	209,27	727,11	4 074,46	1 236,23
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	7 019,11	10 627,67	7 394,08	7 316,45	8 974,74
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		14 823,6	17 144,8	15 684,3	18 408,9	17 087,8

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Z tabulky 96 je patrné, že mezi suverénně nejvíce zastoupenou skupinou odpadů je komunální odpad. Druhým v pořadí jsou stavební a demoliční odpady. Podle databáze GROUP ISOH jsou třetím nejvíce zastoupeným odpadem Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely. Zde se ovšem jedná o chybu, protože v ORP Hlinsko se nenachází čistírna průmyslových vod. Proto jsou mezi pět nejvíce množstevně zastoupených skupin dále zařazeny:

- odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené,
- odpady z kožedělného, kožesnického a textilního průmyslu,
- odpady z tepelných procesů.

Odpady vznikají z provozované činnosti, tedy se odpady odvíjí od podnikatelské činnosti dané lokality.

Produkce komunálního odpadu a odpadu podobného komunálnímu v letech 2008–2012

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tabulka 95: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a SKO)

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	14 823,56	17 144,84	15 684,31	18 408,93	17 087,75
Celková produkce KO	7 830,41	11 165,03	7 969,36	8 313,10	9 706,89
Celková produkce SKO	5 931,83	6 284,16	5 526,52	5 665,36	5 612,03

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Tabulka 96: Celková a měrná produkce KO a SKO, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce odpadů) (2012)

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Hlinsko	21 265	7 734,03	363,70	4 969,05	233,67	225,81
Pardubický kraj	516 440	181 106,16	350,68	102 610,26	198,69	210,08

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce 96 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 79,7 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 88,5 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 20,3 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 5,9 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 23,4 kg vyšší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Produkce separovaného sběru odpadů

Tabulka 97: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012 od všech původců odpadu

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	741,8	559,7	642,74	666,39	757,03
Sklo	150107, 200102	267,5	300,8	311,28	295,66	278,96
Plast	150102, 200139	229,6	209,0	220,95	239,62	275,60
Nápojové kartony	150105	0,00	0,00	0,95	0,20	0,28
Celkem separovaný sběr		1 238,9	1 069,6	1 175,9	1 201,8	1 311,8

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Tabulka 98: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Hlinsko	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]	Měrná produkce za ČR [kg/obyv.]
Papír	150101, 200101	248,36	11,68	25,18	29,56
Plast	150102, 200139	180,00	8,46	7,48	10,01
Sklo	150107, 200102	272,32	12,81	12,54	10,96
Nápojové kartony	150105	0,25	0,01	0,19	0,28
Kovy	200140, 150104	1114,47	52,41	26,14	40,61
Celkem separovaný sběr		1815,40	85,37	71,53	91,42

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 98 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 14%, produkce skla tvoří 15 %, produkce plastů tvoří 10 % a produkce nápojových kartonů tvoří 0 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí.

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj téměř totožná. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj zhruba o polovinu vyšší.

Tabulka 99: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	Katalogové číslo	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	150101, 200101	21 265	6,98	20,14
Plast	150102, 200139		8,23	11,32
Sklo	150107, 200102		12,67	11,92
Nápojové kartony	150105		0,01	0,28
Kovy	200140, 150104		1,37	29,30

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce 99 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj

nižší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nepatrně vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u skla. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vyříděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,8, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tabulka 100: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Pardubický kraj	20,24	11,61	12,14	0,32	25,89	70,2
(0 až 500 obyv. včetně)	5,24	11,97	12,88	0,31	1,22	31,62
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,06	11,2	11,67	0,41	3,78	35,13
(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,9	12,87	12,84	0,36	7,90	46,87
(4001 až 10000 obyv. včetně)	24,91	13,24	12,00	0,45	51,05	101,65

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

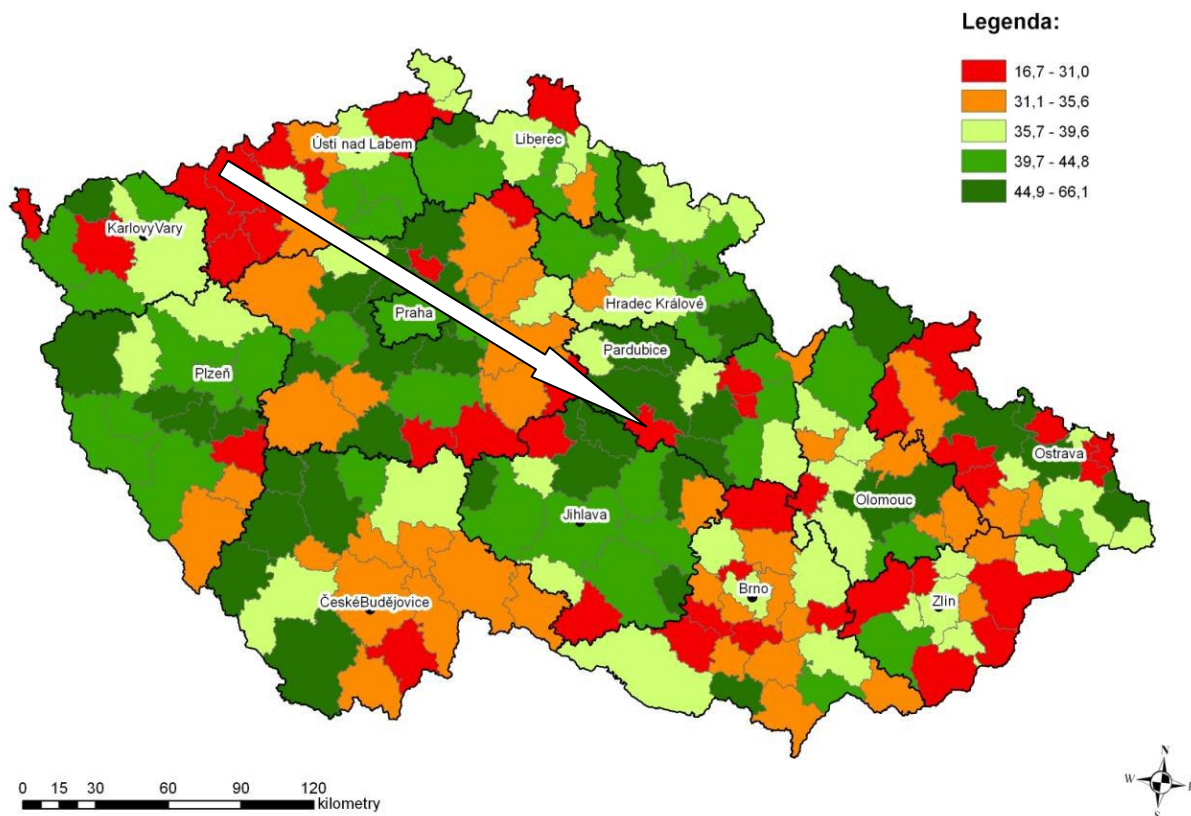
Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích do 500 obyvatel, kterých je v ORP Hlinsko téměř 60%. Nejvíce odpadu vyřídí občané v obcích od 4 001 do 10 000 obyvatel. Této velikostní skupině odpovídají v ORP pouze město Hlinsko. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 135 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji vyšší, přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Polička, ORP Lanškroun a ORP Přelouč) vykazuje ORP Hlinsko druhou nejvyšší nižší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je mírně nadprůměrná.

Tabulka 101: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vyříděných odpadů), rok 2012

Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008	2009	2010	2011	2012	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Počet obyvatel v území ORP	21 530	21 503	21 505	21 447	21 349	
Měrná produkce tříděného papíru	34,45	26,03	29,89	31,07	35,46	28,43
Měrná produkce tříděného skla	12,43	13,99	14,47	13,79	13,07	12,05
Měrná produkce tříděného plastu	10,67	9,72	10,27	11,17	12,91	12,92
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů	0	0	0,04	0,01	0,01	0,19
Měrná produkce tříděného odpadu	57,55	49,74	54,68	56,04	61,45	33,28

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Z tabulky 101 je patrné, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj sedm kg vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj téměř o jeden kg vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj pouze o setinu nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty vzhledem k průměrným hodnotám nižší u papíru, skla, plastů, nápojových kartonů, kovů a vyšší u papíru, skla a plastů.

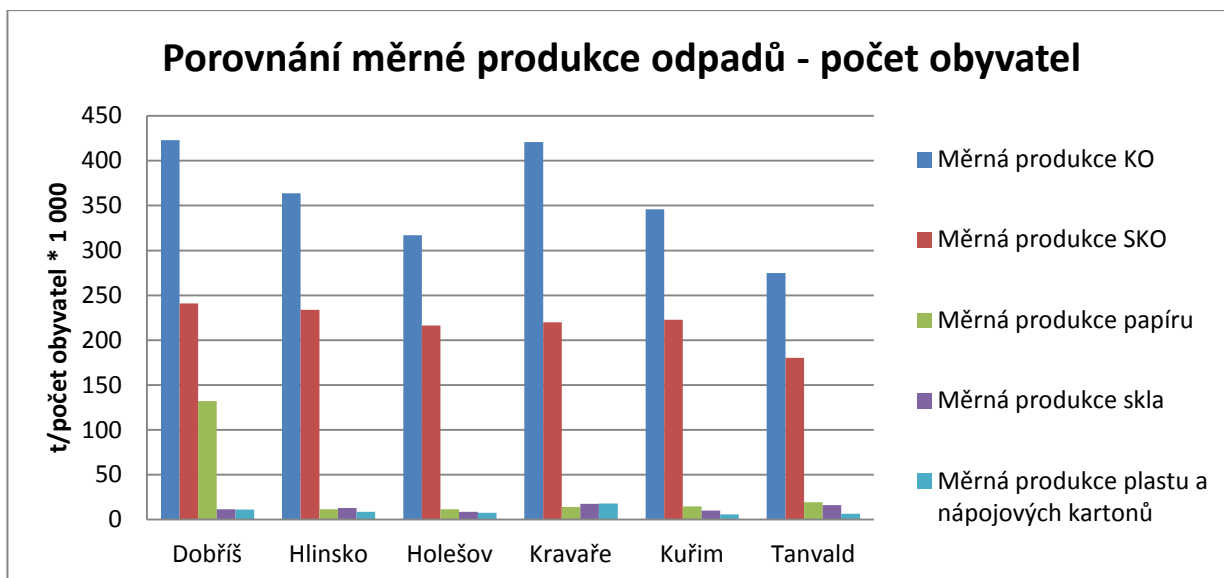

Obrázek 17: Výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP v r. 2012

Zdroj: IURMO, 2013

Z obrázku 17 je zřejmé, že výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP Hlinsko byl v roce 2012 pouze v rozmezí mezi 16,7 až 31,0 tunami za rok, což je v porovnání z ostatními ORP v České republice jedna z nejhorších hodnot. Podobně je ORP hodnoceno i z pohledu výtěžnosti plastů, kdy se množství plastů pohybuje do 7,2 do 9,4 kg na obyvatele za rok. Důvodem tohoto negativního hodnocení je podle vyjádření starostů nedisciplinovanost občanů. Naopak poměrně dobře si ORP Hlinsko vede, co se týká třídění skla, jak dokládá obrázek, kdy je vytříděno 12,3 – 13,2 kg na obyvatele za rok.

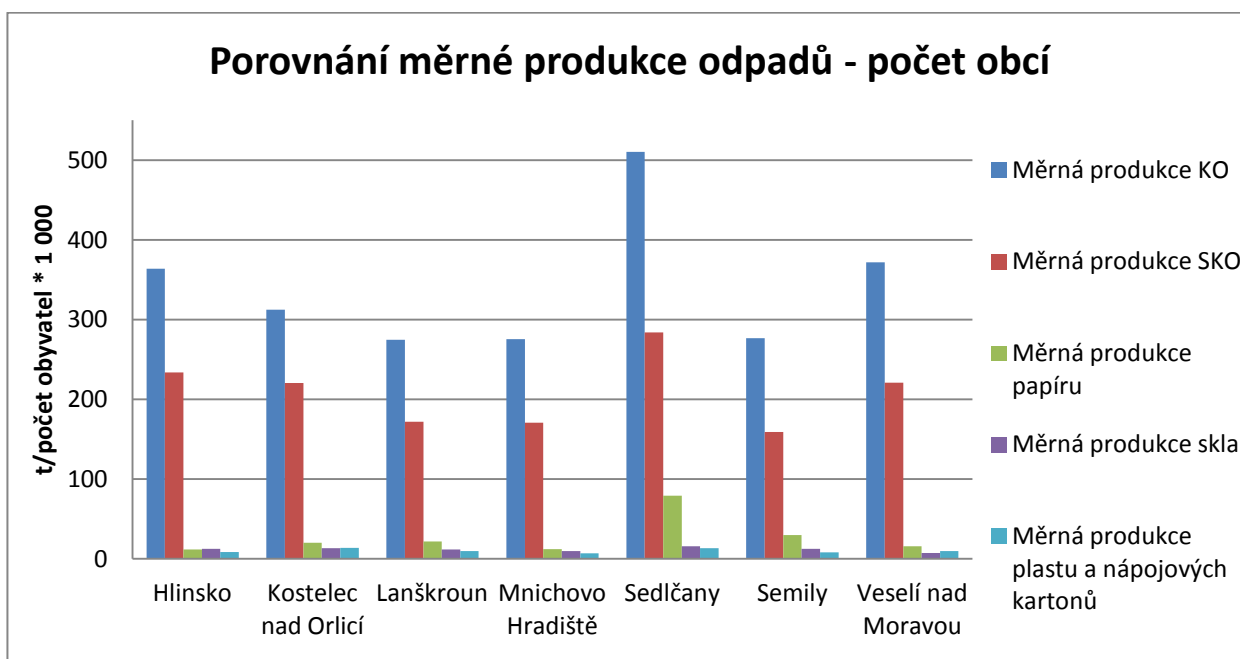
K porovnání odpadového hospodářství ORP Hlinsko s ostatními ORP byla využita i benchmarkingová aktivita v rámci Projektu meziobecní spolupráce Svazu měst a obcí České republiky. ORP, která jsou srovnávána s ORP Hlinsko, jsou vybrána podle počtu obyvatel a podle počtu obcí. Co se týká počtu obyvatel v ORP, byly vybrány regiony s počtem obyvatel od 21 000 do 22 000. Výsledek tohoto měření je patrný na obrázku 18. Hodnoty ORP Hlinsko z tohoto srovnání vycházejí mírně pod průměrem uvedených ORP.

Obrázek 18: Porovnání měrné produkce odpadů - počet obyvatel

Zdroj: Benchmarkingová aktivita v rámci PMOS SMO ČR

Dále byl správní obvod Hlinsko porovnán s ORP se stejným počtem obcí. Takovýchto ORP je celkem sedm. Co se týká měrné produkce KO, SKO a skla, pohybuje se ORP Hlinsko nad průměrem uvedených ORP, ale naopak hluboce zaostává v měrné produkci papíru a nápojových kartonů. Konkrétní hodnoty jsou patrné z obrázku 19.

Obrázek 19: Porovnání měrné produkce odpadů - počet obcí

Zdroj: Benchmarkingová aktivita v rámci PMOS SMO ČR

Produkce biologicky rozložitelného odpadu v letech 2008–2012

Tabulka 102: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	7 991,09	7 796,09	7 812,80	11 299,30	8 845,49
z toho celková produkce BRKO	6 282,61	6 998,25	6 525,68	6 495,76	6 819,31

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

V tabulce č. 102 (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočet na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce 102 primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Tabulka 103: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce BRO (200201) [t]	Měrná produkce BRO (200201) [kg/obyv.]
ORP Hlinsko	21 265	5 866,79	275,89	188,44	8,86
Pardubický kraj	516 440	143 289,78	277,46	13 417,24	25,98

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 104 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je

obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 86 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 14 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nepatrně vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o XX kg nižší/vyšší hodnoty měrné produkce BRKO a o 12,3 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém zatím nebyl v obcích ORP Hlinsko zaveden. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém je zaveden pouze ve městě Hlinsko.

Nakládání s odpady v území v letech 2008–2012

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území SO ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území SO ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území SO ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tabulka 104: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	1 998	2 048	2 907	3 187	3 547	3 035
		9	14	17	20	19	18
	Energetické využití	0	0	0	0	0	0
	Celkem vybrané způsoby využití	1 978	2 048	2 907	3 187	3 547	3 035
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		9	14	17	20	19	18
Celková produkce odpadů		21 283	14 824	17 145	15 684	18 409	17 088
Odstranění	Skládkování	40 379	18 432	18 230	16 545	15 427	15 935
	Spalování						
		0	0		0	0	0
	Jiné uložení	0	0		0	0	0

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

V následujících tabulkách je uvedeno množství odpadů, které je využito nebo odstraněno v zařízeních na území ORP Hlinsko. Data nezahrnují odpady, které se využívají nebo odstraňují mimo úze-

mí ORP. Tabulka 105 znázorňuje množství odpadu, které bylo využito a odstraněno v zařízení na území ORP Hlinsko. V ORP Hlinsko je odpad pouze materiálově využit a odstraněn skládkováním, protože v blízkosti ORP Hlinsko ani v Pardubickém kraji není spalovna komunálního odpadu. Spalovny v Práchevích, Luži a Pardubicích slouží pouze pro odstraňování dílčích druhů odpadů a nelze je využívat pro komunální odpad. Využití jiných spaloven je z důvodu vzdálenosti nereálné. Na skládku v Srní u Hlinska je ukládán odpad z obcí, které jsou členy dobrovolného svazku obcí Sdružení obcí mikroregionu Hlinsko, tedy všechny obce patřící do ORP Hlinsko a dále městyso Bojanov (ORP Chrudim), obec Horní Bradlo (ORP Chrudim), obec Krásné (ORP Chrudim), obec Hodonín (ORP Chrudim), obec Chlumětín (ORP Žďár nad Sázavou) a obec Mrákov (ORP Chrudim).

V období mezi lety 2008 až 2012 se množství odpadu, který je uložen na skládku snižuje a naopak se zvyšuje podíl materiálově využitého odpadu, což je bezpochyby pozitivním trendem. To samé platí pro komunální odpad a směsný komunální odpad v tabulce 106 a obrázku 20. Na skládce v Srní je v největším množství zastoupen komunální odpad.

Tabulka 105: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difERENCE OPROTI ROKU 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	387,13	886,01	1 766,27	1 514,43	1 461,69	2 674,53	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
			6,25	11,32	15,82	19,00	17,58	27,55	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	355,80	886,01	1 766,27	1 514,43	1 461,69	2 674,53	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
		5,75	11,32	15,82	19,00	17,58	27,55		
	Celková produkce KO [t]			6 192,27	7 830,41	11 165,03	7 969,36	8 313,10	9 706,89
	Odstranění	Skládkování			14 338,74	13 356,96	13 104,66	12 178,58	11 944,56
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Celkem vybrané způsoby odstranění			14 338,7	13 356,9	13 104,6	12 178,5	11 944,5		
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

	způsoby využití					
Odstranění	Skládkování	12 955,6	11 471,1	11 167,6	10 569,6	10 617,2
	Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění	12 955,66	11 471,15	11 167,60	10 569,67	10 617,28

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Tabulka 106: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo třídného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	129,39	207,46	131,59	103,74	129,63
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	33,81	32,01	45,06	1,24	1,60
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,44	7,18	0,00	2,24	0,00
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	159,63	320,45	158,30	144,48	136,28
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Co se týká nakládání se separovaným sběrem je situace následující:

- plast je dotříděn na třídící lince Technických služeb v Hlinsku a poté je prodán k dalšímu materiálovému využití,
- papír je prodán k dalšímu materiálovému využití,
- a sklo je prodáno k dalšímu materiálovému využití.

Tyto komodity jsou svázeny ze všech obcí ORP Hlinsko a dále z obcí ze širokého okolí (Bojanov, Hodonín, Horní Bradlo, Chlumětín, Mrákotín, Krásné, Luže, Chroustovice, Žumberk, Bor u Skutče, Budislav, Čankovice, Čepí, Desná, Hluboká, Horka, Horní Újezd, Chotěnov, Jenišovice, Jezbořice, Lozice, Lubná, Lukavice, Makov, Nové Hrady, Perálec, Poříčí u Litomyšle, Prosetín, Předhradí, Rosice, Řestoky, Sebranice,

Smrček, Svídnice, Trojovice, Vidlatá Seč, Zaječice, Zderaz). V tabulce 108 je patrné nakládání se separovaným odpadem mezi lety 2008 až 2012. Podle tabulky je ORP Hlinsko materiálově využito pouze papír.

Tabulka 107: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s BRO a BRKO [t]								
BRO	Využití	Materiálové využití		1 960	2 835	2 990	3 290	1 394
		Energetické využití		0	0	0	0	0
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		13 702	12 625	12 525	11 622	11 614
		Spalování		0	0	0	0	0
		Jiné uložení		0	0	0	0	0
BRKO	Využití	Materiálové využití		666	730	731	995	917
		Energetické využití		0	0	0	0	0
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	13 669	12 595	12 480	11 621	11 418
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	6 171	10 976	10 114	10 021	9 331
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓					
			148	510	470	466	435	429
		Spalování		0	0	0	0	0
	Jiné uložení		0	0	0	0	0	

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

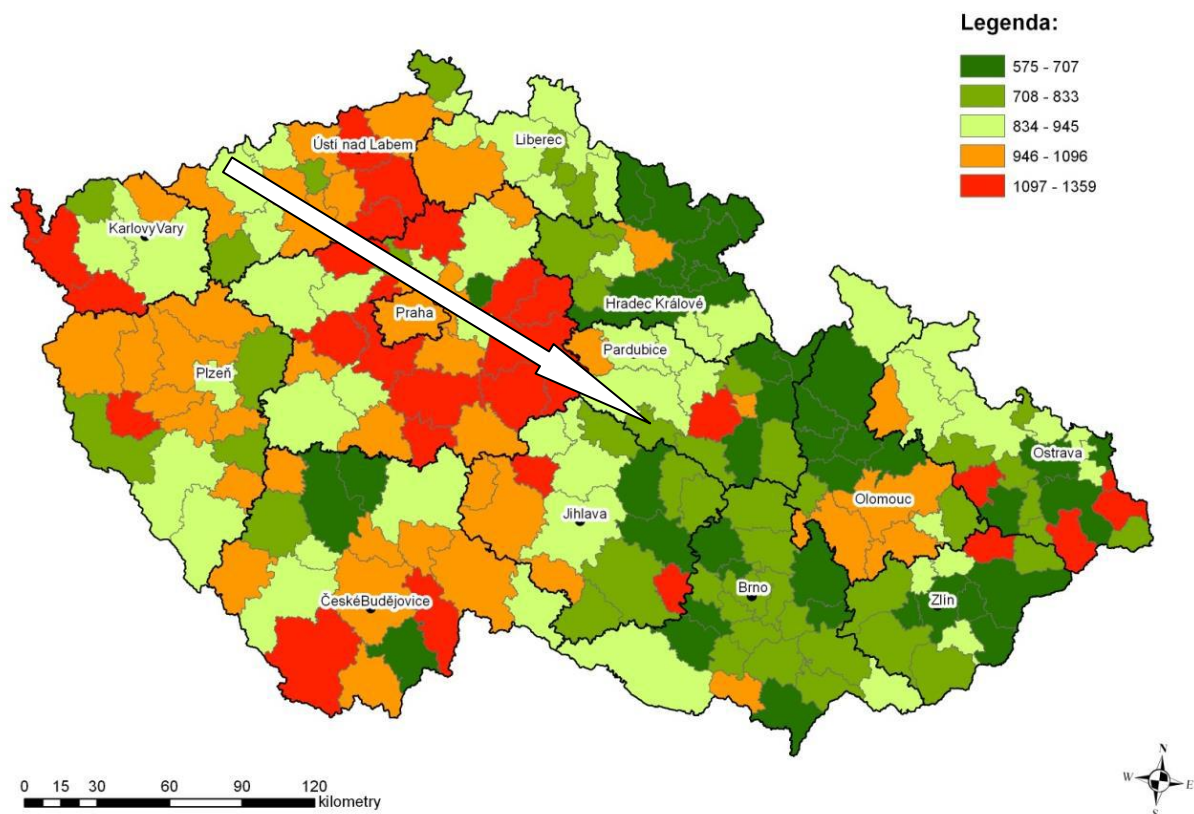
Tabulka 107 prezentuje nakládání s rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012. BRO i BRKO je v ORP využité pouze materiálově a odstraňováno pouze skládkováním. Ve sledovaném období se množství BRO i BRKO příliš nezměnilo.

Cílem je snižování podílu biologicky rozložitelné složky ve směsném komunálním odpadu a podílu skládkování. Samostatné kontejnery na biologicky rozložitelný komunální odpad jsou umístěny pouze ve městě Hlinsko, svoz tohoto odpadu je dále realizován velkoobjemovými kontejnery, které jsou přistavovány čtyřikrát ročně dle sezonních potřeb obyvatel majících zahradu. Svoz BRKO provádí Technické služby Hlinsko s.r.o. Takto svezenny odpad je používán k rekultivaci skládky provozované Technickými službami Hlinsko s.r.o. v Srní. V okolních obcích je taktéž prováděn čtyřikrát do roka svoz BRKO pomocí velkoobjemových kontejnerů Technickými službami Hlinsko s.r.o., ale obyvatele ve větší míře řeší likvidaci tohoto odpadu vlastním kompostováním, zavezením do zemědělského družstva nebo BRKO přidávají do směsného komunálního odpadu.

Porovnání nákladů na odpadové hospodářství

Pro porovnání nákladů obcí na odpadové hospodářství byla použita studie IURMO a benchmarkingová aktivita v rámci Projektu meziobecní spolupráce Svazu měst a obcí České republiky.

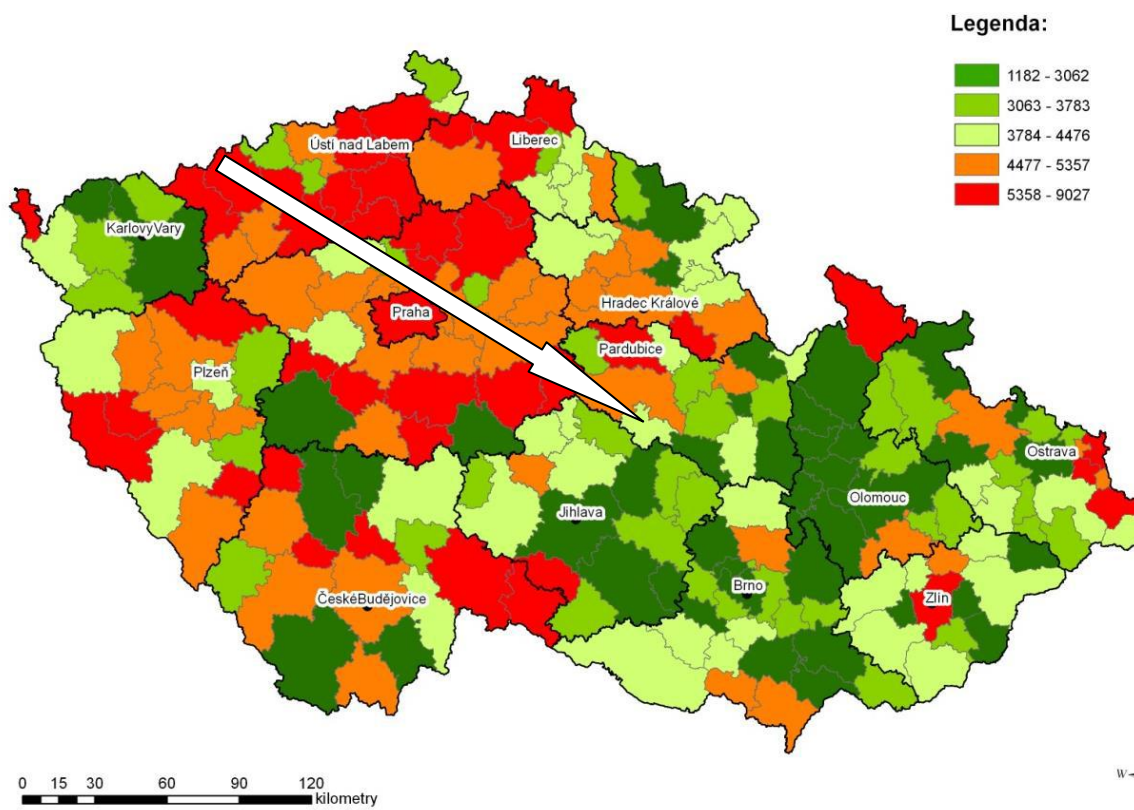
Podle studie IURMO jsou Celkové náklady na odpadové hospodářství (Kč/obyvatel) za rok 2012 přijatelné, protože se pohybují v rozmezí 708 - 833 Kč. Do celkových nákladů na odpadové hospodářství obcí jsou v tomto měření zahrnuty veškeré činnosti, které souvisí se systémem nakládání s komunálním (a dalším) odpadem, který podle zákona o odpadech produkuje obce. Jedná se především o náklady na směsný komunální odpad, tříděný sběr využitelných odpadů, objemný odpad, nebezpečné odpady, sběrné dvory apod. V posledních letech začínají narůstat náklady na sběr a využití odpadů ze zeleně. Do nákladů lze zahrnout také odpadkové koše, likvidaci černých skládek, odpady z veřejných prostranství apod. Celkové porovnání je patrné na obrázku 24.

Obrázek 20: Celkové náklady na odpadové hospodářství (Kč/obyvatel) v rámci ORP

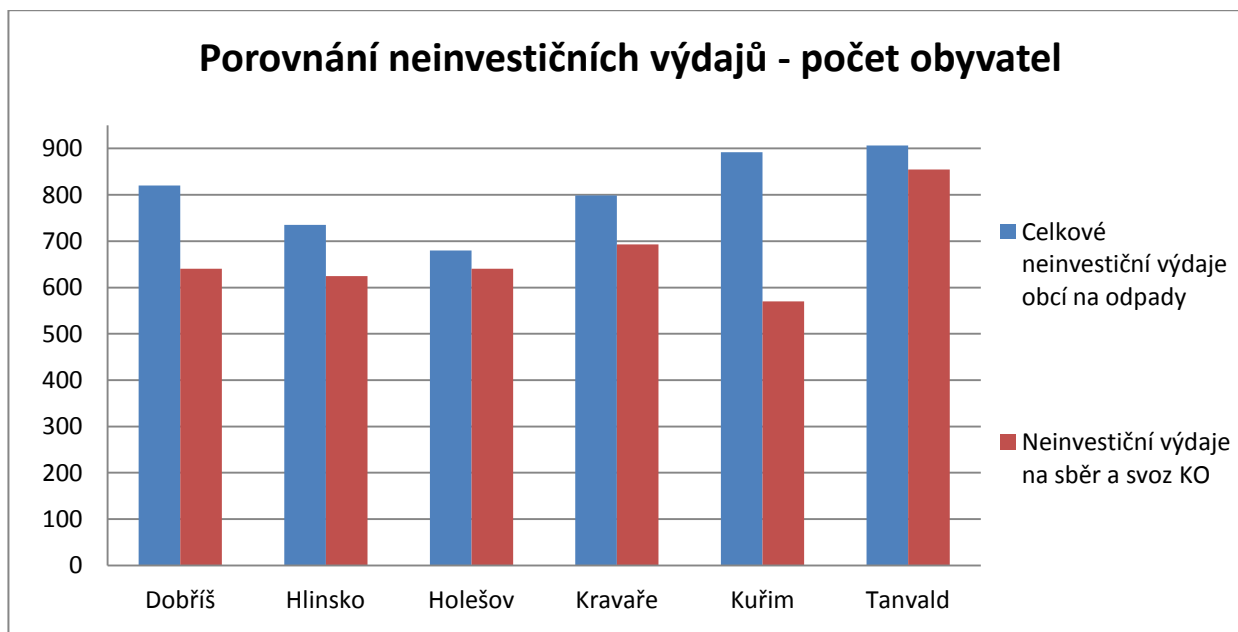
Zdroj: IURMO 2013

Náklady na tříděný v tomto případě v sobě zahrnují v praxi zajištění sběru (včetně pronájmu a údržby sběrné sítě), svozu (přemístění odpadů z nádob do svozového automobilu, případně doprovodný úklid stanovitě), přepravy (přeprava odpadů do zařízení – většinou se jedná o dotřídňovací linku nebo případně mezisklad odpadové firmy) a v řadě případů i zajištění úpravy odpadů. Porovnání ORP Hlinsko s ostatními ORP je patrné na obrázku 25.

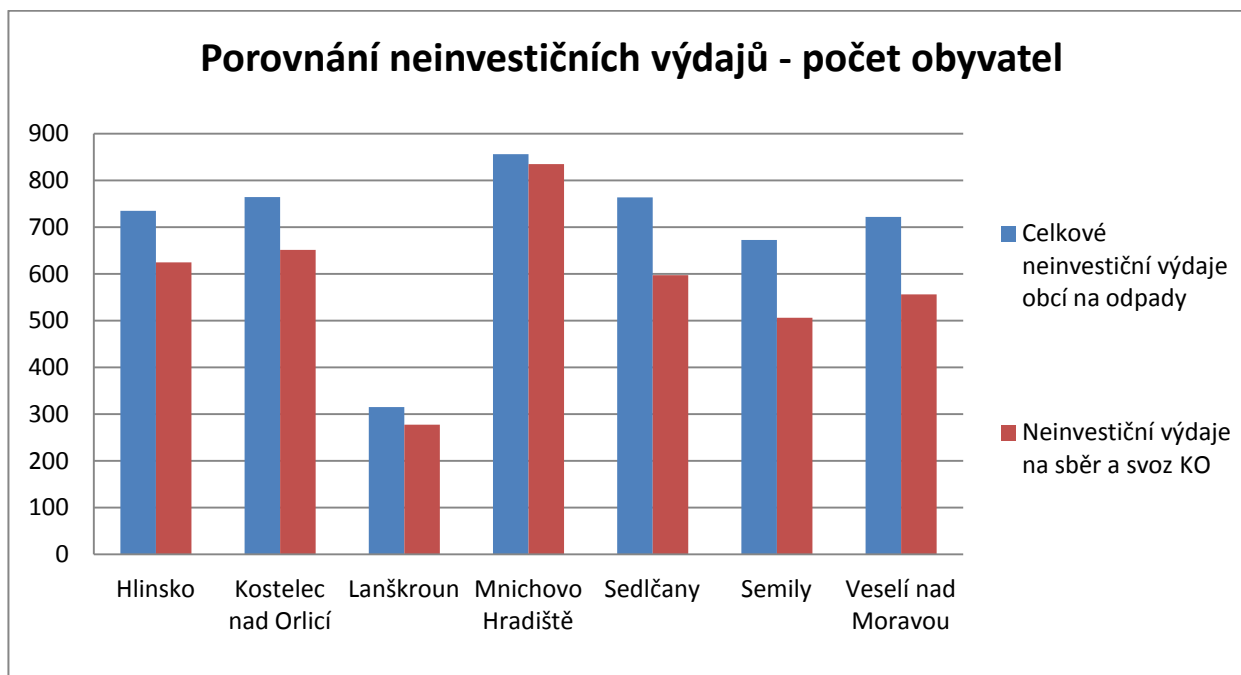
Obrázek 21: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr využitelných odpadů v území ORP za r. 2012
 Zdroj: IURMO 2013

Obrázek 22 uvádí srovnání neinvestičních výdajů na odpady ORP, kde žije 21 000 až 22 000 obyvatel. V tomto ohledu ORP Hlinsko vede velice dobře, protože celkové neinvestiční výdeje na obyvatele jsou o 70 Kč nižší než průměr ORP uvedených v obrázku a neinvestiční výdeje na sběr a svoz KO jsou nižší o 46 Kč.

Obrázek 22: Porovnání neinvestičních výdajů - počet obyvatel
 Zdroj: Benchmarkingová aktivita v rámci PMOS SMO ČR

Naproti tomu z porovnání celkových neinvestičních výdajů na obyvatele za rok 2012 s ORP s 22 obcemi, ORP Hlinsko nevychází již tak dobře, protože má třetí nejvyšší ceny, jak dokládá obrázek 23.

Obrázek 23: Porovnání neinvestičních výdajů - počet obyvatel

Zdroj: Benchmarkingová aktivita v rámci PMOS SMO ČR

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 108: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Občané	nízký poplatek za svoz odpadu	neplacení poplatku za svoz odpadu	tisk (noviny, letáky)	zefektivnění svozu odpadů, rozšíření svozu o další využitelné materiály a odpady
	pravidelný a dostačující odvoz odpadu	odkládání odpadu na nevhodná místa	místní kabelová televize	rozšiřování svozu využitelných odpadů
	dostupnost nádob na tříděný odpad	nedisciplinovanost při třídění odpadu	plakáty	zpracování dlouhodobé komunikační kampaně
	dostupnost sběrných dvorů a míst	netřídění využitelných složek komunálního odpadu		optimalizace sběrných míst

	čistota veřejných prostranství a přírody	netřídění využitelných složek		vhodné rozmístění odpadkových košů
	dostupnost informací	nevědomost		vzdělávání
Obce	nízké náklady na svoz odpadu a pronájem nádob na odpad	zatížení obecního rozpočtu	tvorba rozpočtových výhledů	zlepšení systému svozu odpadu
	spokojenost občanů	stížnosti občanů, odstěhování se	dotazování	diskuse s občany
	odstranění černých skládek a předcházení jejich vzniku	možnost ekologické katastrofy		monitorování černých skládek, jejich likvidace
	vhodné umístění nádob na odpad	špatná dostupnost nádob na odpad		monitorování rozmístění nádob na odpad
Technické služby Hlinsko, s.r.o.	spolehlivá technika	narušení systému nakládání s odpady	osobní kontakt	naléhání na provozovatele
	dostačující kapacita zařízení			
	včasné platby	hrozba druhotné platební neschopnosti	navázání smluvního vztahu	navázání smluvního vztahu
	maximalizace zisku	krach společnosti	účetní audit	
	kvalifikovaní zaměstnanci	nejsou	úřad práce	péče o zaměstnance
EKO-KOM, a.s.	vhodné umístění nádob na odpad	nízký podíl tříděného odpadu	informovanost	prodej nádob na odpad obcím
	masivní podpora třídění odpadů	narušení systému sběru tříděného odpadu		
	dostačená kapacita			
Podnikatelské subjekty - původci se samostatným OH	odstraňování odpadů z provozu	nevhodné využívání a odstraňování odpadů	manuál nakládání s nebezpečnými odpady	nastavení jasných pravidel
	nenáročná administrativa		seznámení podnikatelů se zákonem	
	fungující systém svozu			
	informovanost			
Podnikatelské subjekty - původci se zapojením do OH obcí	odstraňování odpadů z provozu	nevhodné využívání a odstraňování odpadů	manuál nakládání s nebezpečnými odpady	nastavení jasných pravidel
	nenáročná administrativa		seznámení podnikatelů se zákonem	
	fungující systém svozu			
	informovanost			

Zdroj: Vlastní šetření

Rizika spojená s obcemi jsou minimalizována především pro to, že odpadové hospodářství je řízeno prostřednictvím dobrovolného svazku obcí a tím pádem se obce mohou přímo zapojit do rozhodování v této problematice. Rozhovory se starosty ukázaly, že občané obcí v regionu hodnotí odpadové hospodářství pozitivně.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 109: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	nedostatek financí na provoz	1	5	5	zodpovědné finanční řízení	Technické služby Hlinsko s.r.o.
		nedostatek financí na investice	3	3	9	zodpovědné finanční řízení	Technické služby Hlinsko s.r.o.
		nedostatek financí na likvidaci starých ekologických zátěží a černých skládek	5	4	20	využití finančních prostředků u fondů EU	obce
2.	Organizační riziko	nedostatečný svoz odpadů	1	4	4	uzavírání smluv	obce
		nedostatečná kapacita zařízení	1	4	4	udržování volné kapacity	obce
3.	Právní riziko	změny legislativy v oblasti skládkování	2	3	6	vytvoření záložního plánu	obce
		změny legislativy v oblasti technické vybavenosti	2	4	8	vytvoření záložního plánu	obce
4.	Technické riziko	nedostatek vhodného prostoru pro umístění nádob na odpad	1	2	2	budování ploch pro umístění nádob na odpad	obce

		špatné zajištění skládky	1	5	5	kontrola zajištění	Technické služby Hlinsko s.r.o.
		zastaralá technika na nakládání s odpady	1	3	3	tvorba finančních rezerv na obnovování techniky	Technické služby Hlinsko s.r.o.
5.	Věcné riziko	nedodržování smluv	1	3	3	sankce	Technické služby Hlinsko s.r.o., obce
		nedisciplinovanost občanů	3	3	9	informovanost	občané

Zdroj: Vlastní šetření

Jako největší riziko v oblasti odpadového hospodářství se jeví nedostatek financí na likvidaci starých ekologických zátěží a černých skládek, které nejsou řádně zmapované, a proto nelze jejich rozsah přesně určit. Dalším rizikem je nedostatek finančních prostředků na investice a nedisciplinovanost občanů.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tabulka 110: SWOT analýza oblasti

Silné stránky	Slabé stránky
1. Zavedení jednotného systému nakládání s odpady v rámci celého mikroregionu, výhodná dostupnost skládky, mobilní svozy objemného a nebezpečného odpadu, zpětný odběr použitých elektrozařízení	1. Nevyužívání odpadu k energetickým účelům
2. Zvyšování podílu tříděného odpadu	2. Značná vzdálenost spaloven komunálního odpadu
3. Rozmístění nádob na tříděný odpad	3. Nedostatek financí na likvidaci starých ekologických zátěží a černých skládek
4. Vliv samospráv na odpadové hospodářství	4. Nízká výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů v obecních systémech
5. Celkové neinvestiční náklady obcí na odpadové hospodářství jsou srovnatelné s ORP se podobným počtem obyvatel a stejným počtem obcí	5. Vyšší měrná produkce KO a SKO než je průměr kraje
	6. nižší měrná produkce papíru a plastů než je průměr kraje
	7. Informovanost občanů
Příležitosti	Hrozby
1. Podpora materiálového využití odpadů	1. Změna legislativy - omezení skládkování, nutné investice
2. Průběžné rozšiřování počtu sběrných míst	2. Složitá administrativa

tříděného odpadu, rozšiřování sortimentu odděleně sbíraných materiálů a odpadů	
3. Zmapování a odstranění černých skládek a starých ekologických zátěží	

Zdroj: Vlastní šetření

Silnou stránkou odpadového hospodářství v regionu je jednotný systém nakládání s odpady v rámci celého mikroregionu, který navíc umožňuje obcím ovlivňovat odpadové hospodářství. Ale nevýhodou tohoto systému je, že odpad je ukládán na skládku a není zde žádné jiné zařízení pro využívání a odstraňování odpadů. Z tohoto faktu vyplývají i hrozby spojené se skládkami odpadů, kterými jsou změny legislativy týkající se skládkování a omezená kapacity skládky odpadů. V ORP je výrazná snaha o co největší informování občanů o zásadách třídění odpadů a jsou zde dostatečně rozmístěny nádoby na tříděný odpad, ale ani to není v boji s nedisciplinovaností některých občanů dostatečné.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz

Všechny obce, které patří do ORP Hlinsko, spolupracují v oblasti shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění prostřednictvím dobrovolného svazku obcí Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko. Ve vlastnictví Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko je řízená skládka odpadů, kompostárna, sběrný dvůr a dále zařízení na svoz komunálního odpadu, sběr a svoz nebezpečného odpadu, sběr a třídění separovaného odpadu. Provozovatelem zařízení, skládky odpadů a sběrného dvora jsou Technické služby Hlinsko, s.r.o., jejichž výhradním vlastníkem je opět Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko. Klíčovým aktérem odpadového hospodářství v ORP Hlinsko jsou tedy Technické služby Hlinsko, s.r.o.

Na území ORP Hlinsko jsou dva sběrné dvory. Největší z nich je sběrný dvůr provozovaný Technickými službami Hlinsko, s.r.o. Je zde prováděno oddělené shromažďování, skladování, sběr, třídění a přeprava ostatních i nebezpečných odpadů. Sběrný dvůr přijímá i textil, elektroodpady, stavební odpad a pneumatiky a slouží také jako místo zpětného odběru použitých kompletních elektrozařízení. Zpětný odběr je realizován v rozsahu, který zajišťují společnosti ASEKOL, ELEKTROWIN, EKOLAB a ECOBAT. splňuje technické a legislativní požadavky pro krátkodobé shromažďování jednotlivých složek komunálního odpadu.

Co se týká třídění odpadu, ve všech obcích v ORP Hlinsko se nacházejí sběrné nádoby na papír, plasty, barevné a bílé sklo a zajišťují odběr obalových odpadů pro systém EKO-KOM, a.s. V obcích jsou na sběrných místech umístěny kontejnery na textil, elektroodpady a kovy. Město Hlinsko má mimo to i kontejnery na bioodpad a dále je zde možnost třídít oleje a tuky z domácností.

Počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo je v ORP Hlinsko 135, což je méně, než činí průměr kraje, který je ve výši 141, a hluboce pod republikovým průměrem.

Kompostárna Technických služeb Hlinsko, s.r.o. bude využívána pro BRO rostlinného původu. Společnost SAVE CZ s.r.o. do kompostárny ukládá biologicky rozložitelné odpady, zejména o zelený odpad z kuchyní a zahrad, výkopovou zeminu a další odpady od domácností.

Jediným koncovým zařízením pro nakládání s odpady v ORP Hlinsko je skládka provozována Technickými službami Hlinsko s.r.o. Jedná se o řízenou skládku odpadů skupiny S-003 Hlinsko – Srní, která slouží k ukládání odpadů kategorie ostatní, zejména komunálních odpadů. Počet černých skládek nelze přesně určit, protože mapování černých skládek je již staršího data.

Co se produkce odpadů týká, měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší, měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší a dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj téměř totožná. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší a měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj zhruba o polovinu vyšší.

Náklady na odpadové hospodářství se v ORP Hlinsko příliš neliší od nákladů v podobných ORP.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců odborníků z MěÚ Hlinsko a obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

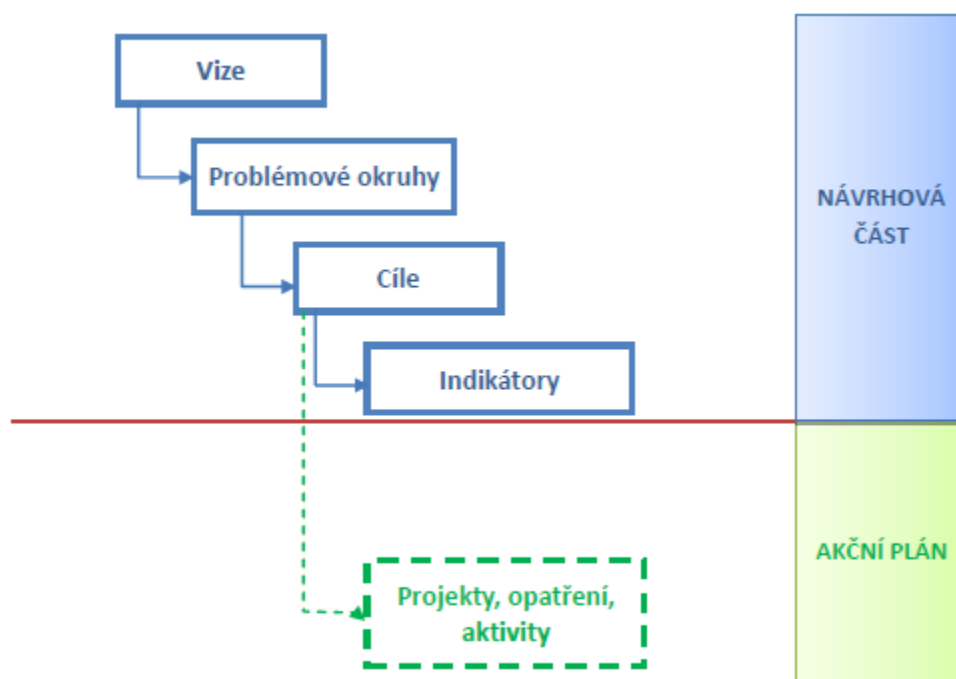
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se

chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 24: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Tabulka 111: Struktura problémových oblastí v tématu odpadové hospodářství

Vize meziobecní spolupráce: Prostřednictvím Technických služeb je zajištěno efektivní odpadové hospodářství včetně bioodpadu		
Odpadové hospodářství	Problémová oblast 1: Nízká výtěžnost využitelných odpadů v obecních systémech	
	Cíl 1.1: Optimalizace sběrné sítě	Cíl 2.1: Zvýšení informovanosti obyvatel

Zdroj: Vlastní zpracování

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Správní obvod ORP Hlinsko prostřednictvím Technických služeb, které vlastní Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, jednotně zajišťuje efektivní odpadové hospodářství včetně bioodpadu.

Obce správního obvodu Hlinsko disponují společným komunitním plánem v oblasti sociálních služeb a naplňují jeho cíle s důrazem na skupiny seniorů a zdravotně handicapovaných, včetně nabídky sociálního bydlení.

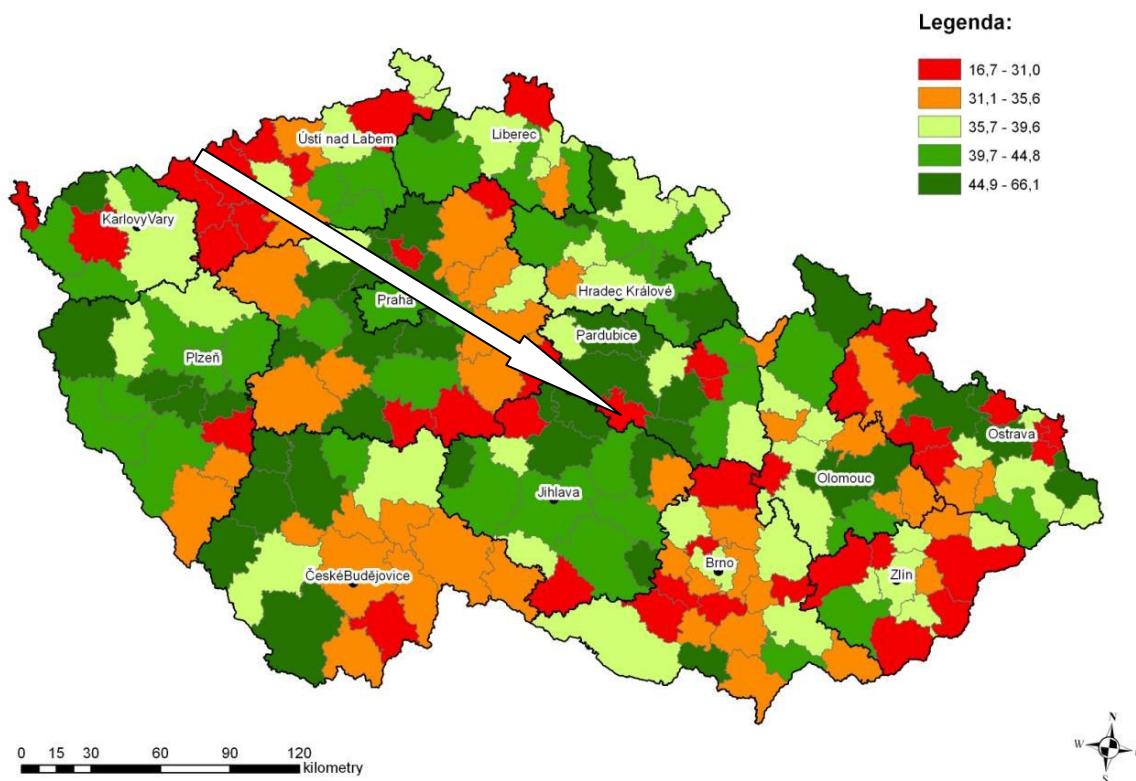
Obce správního obvodu Hlinsko mají dostatečnou kapacitu, odpovídající technické vybavení škol včetně školního stravování. Nabídka mimoškolních aktivit plně odpovídá požadavkům dětí, mládeže i jejich rodičů.

Obce správního obvodu Hlinsko spolupracují v oblasti cestovního ruchu v duchu hesla „Hlinecko – srdce Českomoravské vrchoviny“ – společná propagace území, kvalitní služby a infrastruktura, ve spolupráci s podnikatelským sektorem rozšiřují okruh nositelů značky „Kvalita z Hlinecka“.

Problémový okruh č. 1: Nízká výtěžnost využitelných odpadů v obecních systémech

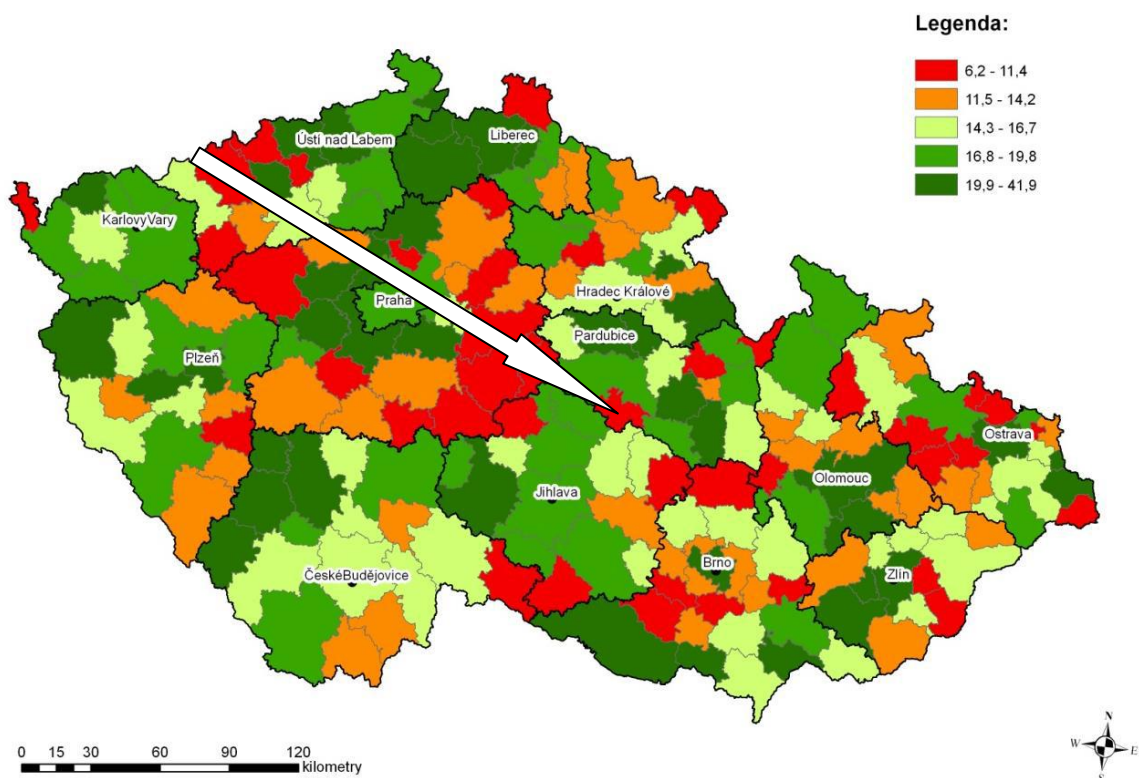
Komunální odpad je veškerý odpad, který vzniká především v domácnostech. Lze jej rozdělit na směsný a tříděný odpad. Směsný odpad obsahuje i řadu využitelných složek jako je sklo, papír, plast, bioodpad, elektroodpad, atd. Podle Českého statistického úřadu vyprodukuje průměrný Čech až 200 kg odpadů za rok, a proto je nutné složky, které lze dále zpracovat, správně vytrídít do příslušných kontejnerů pro tříděný odpad. Třídění umožňuje recyklaci, ze které jsou získávány nové zdroje surovin a energie. A také je ušetřeno místo na skládkách.

Podle studie IURMO je v ORP Hlinsko velmi nízká výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (obrázek 25) a sběru papíru (obrázek 26). Ale ve srovnání počtu sběrných hnízd na obyvatele se ORP Hlinsko pohybuje nad průměrem kraje i státu.

Obrázek 25: Výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP v r. 2012

Zdroj: IURMO, 2013

Obrázek 26: Výtěžnost tříděného sběru papíru (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP za rok 2012

Zdroj: IURMO, 2013

5.2.3. Popis cílů v oblasti odpadového hospodářství

Tabulka 112: Problémový okruh 1 – cíl 1

Problémový okruh 1	Nízká výtěžnost využitelných odpadů v obecních systémech
Cíl 1.1	Optimalizace sběrné sítě
Popis cíle	Podle studie IURMO je v ORP Hlinsko nízká výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů a sběru papíru. Ale ve srovnání počtu sběrných hnízd na obyvatele se ORP Hlinsko pohybuje nad průměrem kraje i státu. Dále je třeba řešit sběr bioodpadu v souladu s novou legislativou. Řešením tohoto problému je revize současné sběrné sítě, zvýšení komfortu občanů zejména snížením maximální docházkové vzdálenosti. Tohoto cíle bude dosaženo ve spolupráci se společností EKO-KOM a.s. a dalších kolektivních systémů, společného nákupu nebo pronájmu kontejnerů a společné poptávky. Zvýšením vytříděných složek odpadu se dostaví pozitivní efekt i pro obyvatele jednotlivých obcí, protože dojde k zvýšení výnosu obcí za druhotně vytříděné suroviny a tím budou mít prostředky k zlepšení služeb pro občany.
Hlavní opatření	Zajištění sběrných nádob a míst, kam tyto nádoby umístit
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě v ORP
Správce cíle	Starosta města Hlinska

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 113: Problémový okruh 1 - cíl 2

Problémový okruh 1	Nízká výtěžnost využitelných odpadů v obecních systémech
Cíl 1.2	Zvýšení informování obyvatel
Popis cíle	Výtěžnost využitelných odpadů v obecních systémech by měla být zvýšena intenzivní informační kampaní v obcích ORP Hlinsko pro širokou veřejnost. Kampaň se bude týkat nejen správného třídění odpadů, ale i způsobu jak předcházet vzniku odpadů. Dále budou občané seznámeni s rozsahem odděleného sběru odpadu a nakládáním s dalšími složkami komunálních odpadů. Zvýšení výtěžnosti využitelných odpadů v obecních systémech pomůže i zpracování výsledků odpadového hospodářství v regionu za určité časové období pro ORP Hlinsko, neboť většina informačních kampaní probíhá pro vyšší územní celky, které občanům nejsou tak blízké. Vytvoření analýzy odpadového hospodářství v ORP Hlinsko srozumitelné pro běžného občana může změnit jeho chování, tedy co se týká třídění a produkce odpadů.
Hlavní opatření	Zajištění potřeb pro informační kampaň
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost
Správce cíle	Starosta města Hlinska

Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.4. Indikátory

Tabulka 114: Indikátor problémového okruhu 1 - odpadové hospodářství

Problémový okruh	Nízká výtěžnost využitelných odpadů v obecních systémech		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Optimalizace sběrné sítě (nádoby, další sběrné prostředky) s ohledem na plnění zákonných povinností pro využití komunálních odpadů, zvýšení podílu separovaného odpadu a realizace společné informační kampaně		
Měrná jednotka	Produkce papíru (150101, 200101), plastu (150102, 200139), skla (150107, 200102) a nápojových kartonů (150105)		
Správce měřítka	Starosta města Hlinska		
Roky	2012	2017	2020
Plán		Papír - 273,20 t Plast - 198,00 t Sklo - 299,55 t Nápojové kartony - 0,28 t	Papír - 300,52 t Plast - 217,80 t Sklo - 329,51 t Nápojové kartony - 0,30 t
Skutečnost	Papír - 248,36 t Plast - 180,00 t Sklo - 272,32 t Nápojové kartony - 0,25 t		
Popis měřítka:	Indikátorem je produkce jednotlivých komodit v tunách - papír (150101, 200101), plast (150102, 200139), sklo (150107, 200102), nápojové kartony (150105)		
Metodika a výpočet:	Porovnání produkce jednotlivých komodit v tunách s předchozím rokem uvedeným výše		
Zdroj čerpání dat:	ISOH, evidence obcí		

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 115: Indikátor cíle 1 - odpadové hospodářství

Cíl	Optimalizace sběrné sítě		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě v ORP		
Měrná jednotka	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě v ORP		
Správce měřítka	Starosta města Hlinska		
Roky	2013	2017	2020
Plán		13	22
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor bude měřit, kolik obcí se zapojilo do optimalizace sběrné sítě v ORP		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě v ORP		
Zdroj čerpání dat:	Organizátor optimalizace sběrné sítě		

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 116: Indikátor cíle 2 - odpadové hospodářství

Cíl	Zvýšení informování obyvatel		
Číslo indikátoru	1.2		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost		
Měrná jednotka	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost		
Správce měřítka	Starosta města Hlinska		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15	22
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost		
Zdroj čerpání dat:	Organizátor realizace dlouhodobé informační kampaně		

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 117 Složení řídicí skupiny - odpadové hospodářství

Složení řídicí skupiny
Starosta města Hlinska
Starosta obce Hamry
Starosta obce Svratouch

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí

spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 118 Správci cílů - odpadové hospodářství

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1	Optimalizace sběrné sítě	Starosta města Hlinska
2	Zvýšení informování obyvatel	Starosta města Hlinska

Zdroj: Vlastní zpracování

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 119 Gestoři cílů - odpadové hospodářství

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě v ORP	Starosta obce Miřetice
1.2	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě v ORP	Vedoucí Technických služeb Hlinsko s.r.o.

Zdroj: Vlastní zpracování

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 5.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 120 Zodpovědnost v procesu implementace strategie - odpadové hospodářství

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí

Projednáání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí
--	----------------	---------------------------

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 121 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: Vlastní zpracování

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tabulka 122 Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Zdroj: Vlastní zpracování

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která

bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

V ORP Hlinsko odpadové hospodářství funguje bez větších obtíží. Představitelé obcí nemají zájem takto nastavený systém výrazně měnit. Starostové se shodli, že problémem v řešené oblasti je nízká výtežnost tříděného odpadu, což bude řešeno zvýšením počtu sběrných míst a informačními kampaněmi.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie vznikla v rámci projektu Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Analytická část Strategie byla zpracována týmem ORP v prvním pololetí roku 2014 na základě dat z Českého statistického úřadu, Ministerstva mládeže, školství a tělovýchovy, Registru sociálních služeb a informací získaných od odborníků na jednotlivá témata v území a z dotazníkových šetření realizovaných

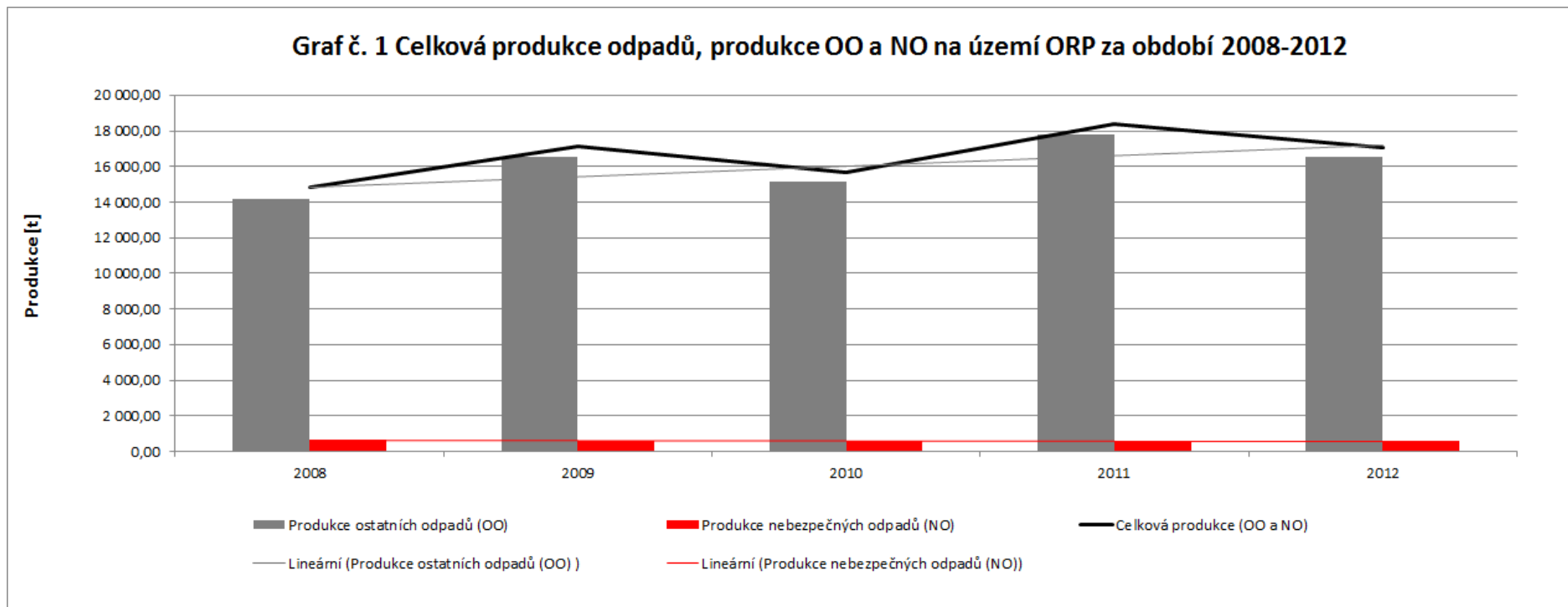
v regionu. Realizační tým se po celou dobu držel metodických doporučení a jednotlivé kroky byly konzultovány nejprve s odborníky v ORP Hlinsko a s motivujícími starosty. V červnu 2014 byla analytická část zaslána odbornému týmu Svazu měst a obcí k oponentuře. Připomínky odborného týmu byly do analytické části zapracovány.

Problémové okruhy v návrhové části byly nejprve konzultovány s odborníky na jednotlivé oblasti v ORP a s motivujícími starosty. Poté byly prezentovány a prodiskutovány s představiteli ostatních obcí v březnu 2014 na Prvním oficiálním setkání starostů v Hlinsku. Návrhová část byla zpracována na základě metodického doporučení odborného týmu Svazu měst a obcí, konzultací s motivujícími starosty a odborníky v ORP.

Celý dokument byl zaslán odbornému týmu Svazu měst a obcí ke druhé oponentuře v prosinci 2014. Připomínky z druhé oponentury byly zapracovány a dokument byl po druhé opraven.

5.5. Přílohy k tématu 3: odpadové hospodářství

Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

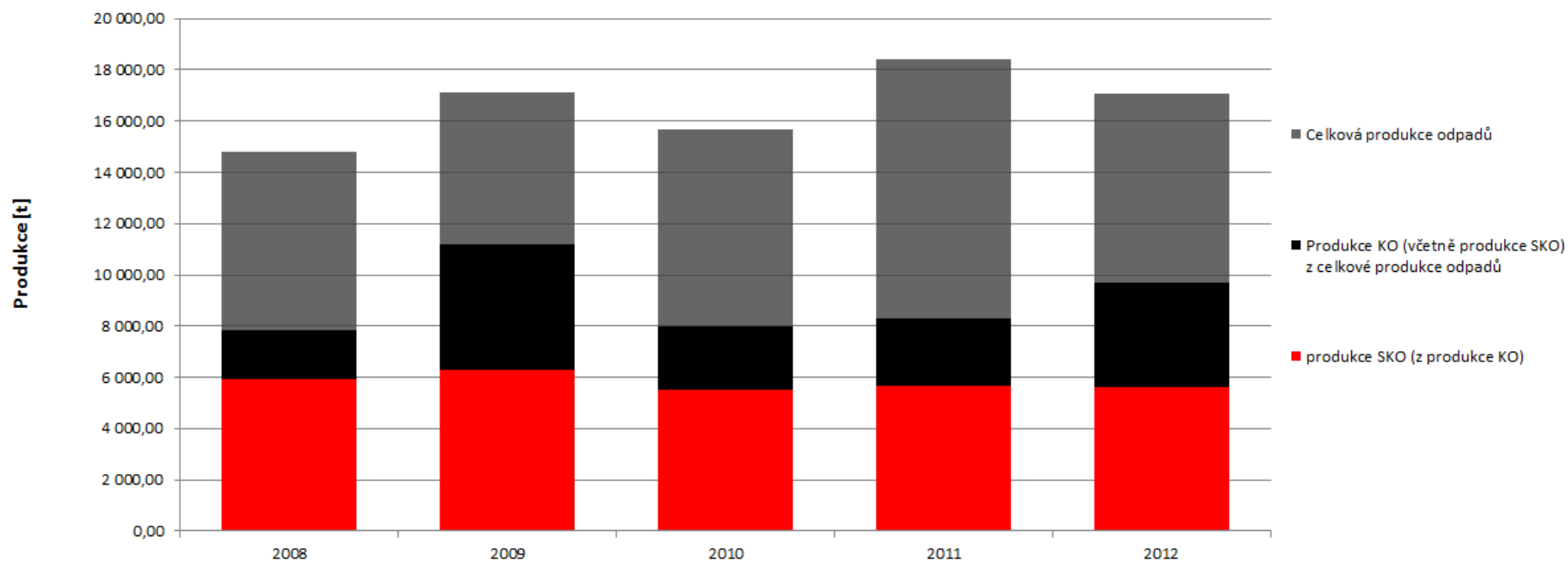
Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	101,77	130,95	165,15	170,68	209,22
200102	Sklo	O	259,18	297,81	302,21	292,25	272,35
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	2,31	2,35	2,39	2,40	0,41
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	41,92	27,58	34,33	28,93	22,63
200113*	Rozpouštědla	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200114*	Kyseliny	N	0,10	0,01	0,03	0,04	0,05
200115*	Zásady	N	0,12	0,00	0,02	0,03	0,05
200117*	Fotochemikálie	N	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
200119*	Pesticidy	N	0,04	0,12	0,13	0,55	0,19
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,09	0,05	0,05	0,04	0,05
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlor-fluoruhlodíky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,35	0,31	0,39	0,16	7,19
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	1,75	2,26	0,99	0,65	1,39
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	3,33	4,17	5,53	10,32	19,65
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,47	0,34	0,29	0,54	0,43
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,37	0,12	0,53	0,11	0,17
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	0,48	1,22	0,03	0,06	0,12
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	0,97	0,01	0,25	0,08	0,21
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	0,00	0,00	0,81	0,00	1,01
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	47,53	18,09	14,12	5,61	73,41
200139	Plasty	O	125,21	150,46	162,35	174,56	177,85

200140	Kovy	O	79,28	222,78	118,29	86,43	1 454,52
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,56	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	51,89	67,86	230,98	104,28	452,89
200202	Zemina a kameny	O	36,43	2 778,65	0,00	0,00	0,00
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	224,79	147,22	275,89	255,03	218,70
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	5 931,83	6 284,16	5 526,52	5 665,36	5 612,03
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	3,02	3,67	1,00	0,00	8,68
200304	Kal ze septiků a žump	O	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	105,01	466,96	551,80	518,34	441,54
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	20,54	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	640,03	428,78	477,59	495,71	547,80
150102	Plastové obaly	O	104,42	58,60	58,60	65,05	97,75
150103	Dřevěné obaly	O	7,83	10,26	4,81	0,21	11,86
150104	Kovové obaly	O	4,52	5,01	4,64	2,66	2,95
150105	Kompozitní obaly	O	0,00	0,00	0,95	0,20	0,28
150106	Směsné obaly	O	34,20	1,81	10,95	426,65	61,77
150107	Skleněné obaly	O	8,39	3,02	9,07	3,41	6,61
150109	Textilní obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	11,65	29,05	8,48	2,51	2,91
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,27	0,84	0,21	0,25	0,22
Celková produkce KO			7 830,41	11 165,03	7 969,36	8 313,10	9 706,89
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			6 282,61	6 998,25	6 525,68	6 495,76	6 819,31
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			3 114,07	3 396,72	3 257,05	3 179,70	3 586,32

Graf č. 2 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 3 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

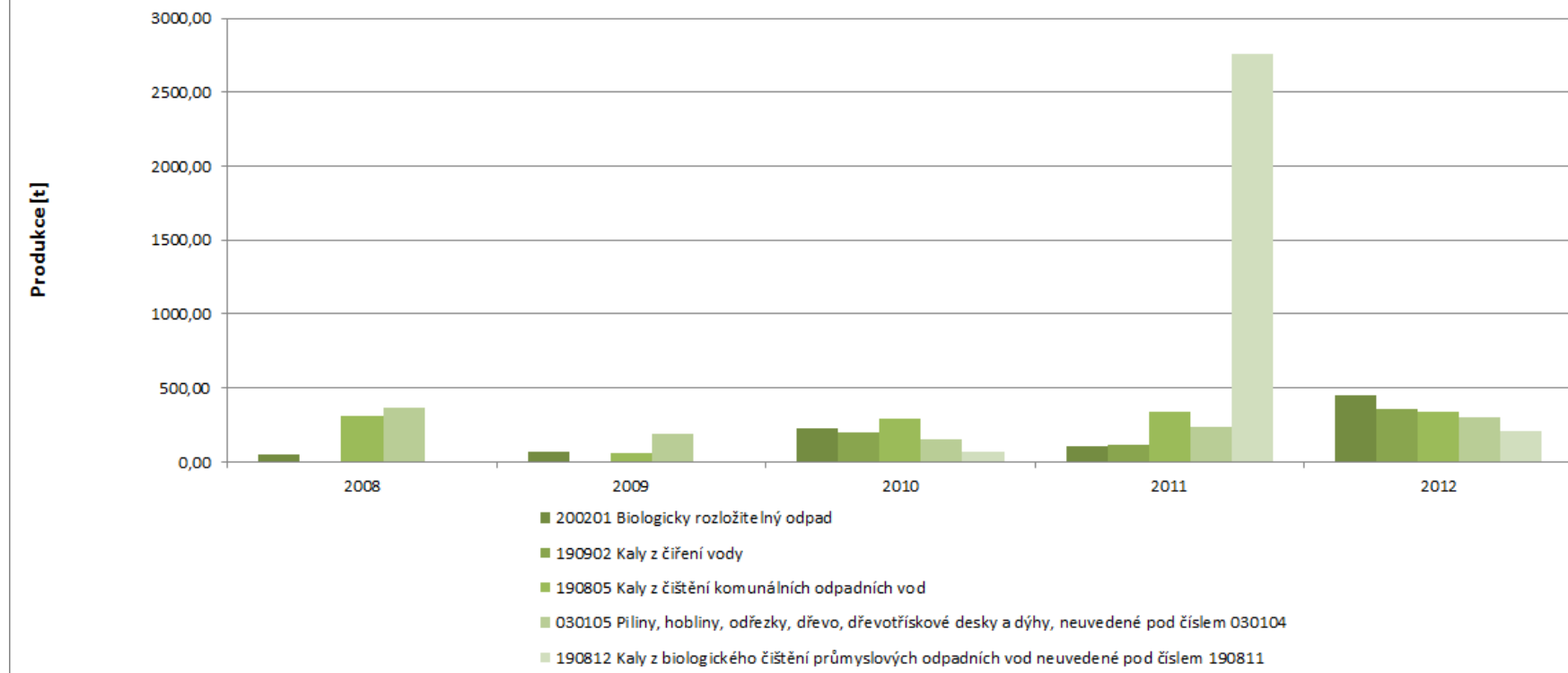
Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	11,58	34,23	8,14	0,00	0,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	28,00	25,00	20,00	25,00	28,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	7,71	7,33	11,46	7,02	5,44
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	2,22	9,42	15,52	104,84	13,16
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	307,52	0,00	0,00	0,00	0,00

020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	1,16	0,26	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	0	0,00	0,00	2,10	2,40	1,95
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	0	369,47	192,96	156,60	240,10	299,32
030301	Odpadní kůra a dřevo	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030309	Odpadní kaustifikační kal	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	0,00	1,00	0,05	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	640,03	428,78	477,59	495,71	547,80
150103	Dřevěné obaly	O	7,83	10,26	4,81	0,21	11,86
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	5,00	3,40	0,00	3,40	5,88
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	716,60	203,16
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	312,66	55,21	296,09	335,62	339,22

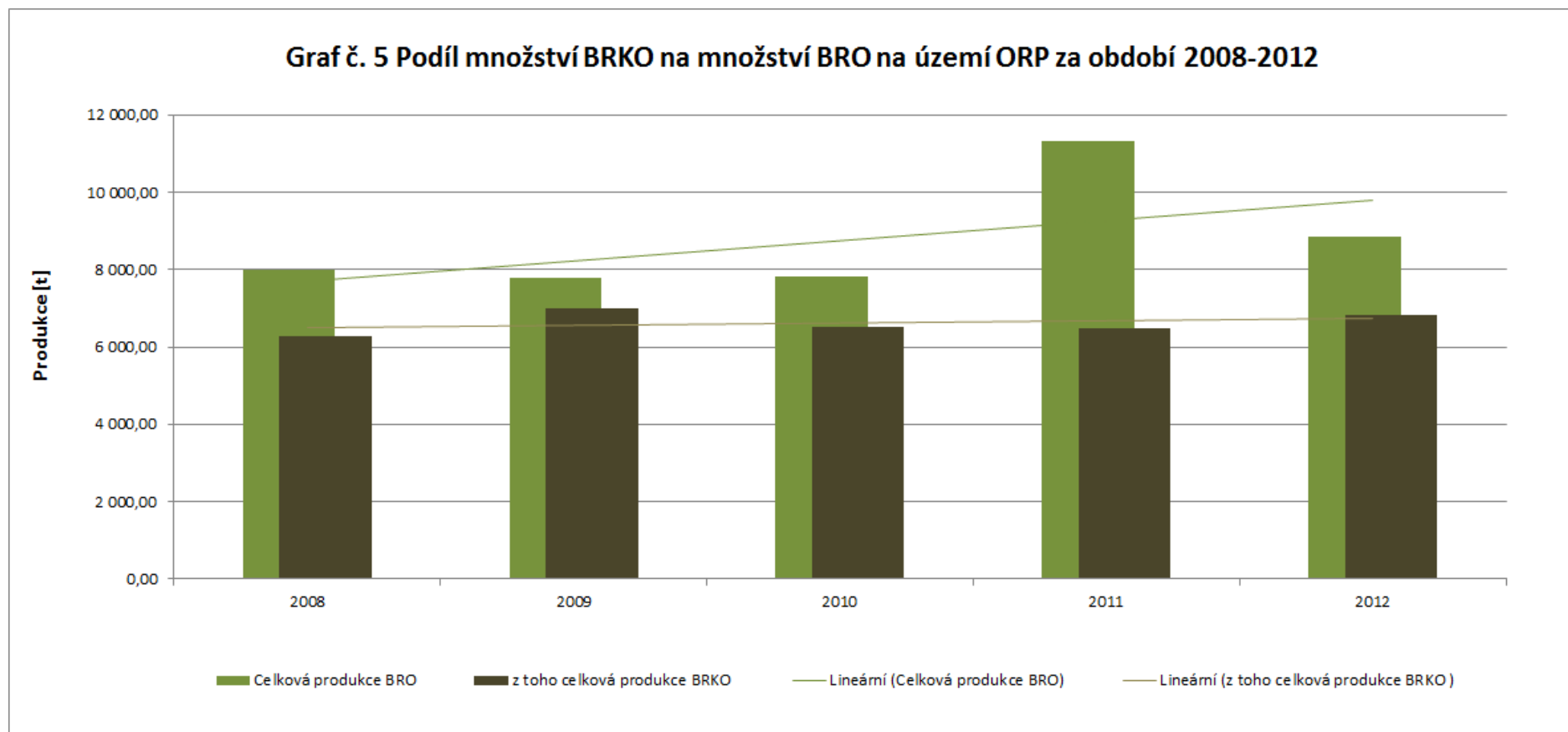
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	15,00	30,00	35,00	0,00	4,00
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	64,36	2 758,00	212,06
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	O	0,00	0,00	195,40	114,64	354,34
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	101,77	130,95	165,15	170,68	209,22
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	2,31	2,35	2,39	2,40	0,41
200110	Oděvy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály	O	41,92	27,58	34,33	28,93	22,63
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,35	0,31	0,39	0,16	7,19
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	47,53	18,09	14,12	5,61	73,41
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	51,89	67,86	230,98	104,28	452,89
200301	Směsný komunální odpad	O	5 931,83	6 284,16	5 526,52	5 665,36	5 612,03
200302	Odpad z tržišť	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	105,01	466,96	551,80	518,34	441,54
Celková produkce BRO			7 991,09	7 796,09	7 812,80	11 299,30	8 845,49

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množství nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Příloha č. 4 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 5 - Produkce odpadů

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro pro- dukci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	20 170,2	14 149,2	16 546,5	15 125,3	17 810,7	16 514,6
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	970,0	674,3	598,4	559,1	598,2	573,1
Celková produkce (OO a NO)	21 282,1	14 823,6	17 144,8	15 684,3	18 408,9	17 087,8

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 6 - Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupi- ny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	5,48	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	481,12	227,03	103,28	164,91	147,79
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	369,74	193,60	156,60	240,10	299,32
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	390,42	400,93	456,83	495,72	398,10
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	6,75	6,60	5,70	6,00	8,00

06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,78	0,00	0,00	0,00	0,00
07	Odpady z organických chemických procesů	401,51	335,27	343,60	322,47	308,99
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	16,39	14,07	12,33	13,31	35,86
09	Odpady z fotografického průmyslu	1,27	1,24	1,31	0,98	1,09
10	Odpady z tepelných procesů	219,60	351,35	258,69	61,67	389,22
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	131,28	89,79	113,34	107,04	109,18
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	276,74	70,94	130,26	167,10	305,22
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	47,93	49,51	50,82	85,26	41,24
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	2,41	1,40	1,11	1,64	0,98
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	867,36	571,82	604,51	1 031,62	761,84
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	256,84	180,75	203,62	249,60	196,38
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	3 895,05	3 788,17	5 089,69	4 001,61	3 811,94

18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	16,97	25,43	31,44	63,52	61,65
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	422,30	209,27	727,11	4 074,46	1 236,23
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	7 019,11	10 627,67	7 394,08	7 316,45	8 974,74
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		14 823,6	17 144,8	15 684,3	18 408,9	17 087,8

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 7 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	14 823,56	17 144,84	15 684,31	18 408,93	17 087,75
Celková produkce KO	7 830,41	11 165,03	7 969,36	8 313,10	9 706,89
Celková produkce SKO	5 931,83	6 284,16	5 526,52	5 665,36	5 612,03

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 8 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	741,80	559,73	642,74	666,39	757,03
Sklo	150107, 200102	267,56	300,84	311,28	295,66	278,96
Plast	150102, 200139	229,63	209,06	220,95	239,62	275,60
Nápojové kartony	150105	0,00	0,00	0,95	0,20	0,28
Celkem separovaný sběr		1 238,99	1 069,63	1 175,91	1 201,86	1 311,86

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 9 - Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
200201	Biologicky rozložitelný odpad	51,89	67,86	230,98	104,28	452,89
190902	Kaly z čiření vody	0,00	0,00	195,40	114,64	354,34
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	312,66	55,21	296,09	335,62	339,22
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	369,47	192,96	156,60	240,10	299,32
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 10 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a sklád- kování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	1 998,15	2 047,61	2 907,00	3 187,24	3 547,04	3 035,10
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		9,39	13,81	16,96	20,32	19,27	17,76
	Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	1 977,95	2 047,61	2 907,00	3 187,24	3 547,04	3 035,10
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
	9,29	13,81	16,96	20,32	19,27	17,76	
Celková produkce odpadů		21 282,93	14 823,56	17 144,84	15 684,31	18 408,93	17 087,75
Odstranění	Skládkování	40 378,61	18 431,69	18 230,00	16 544,65	15 427,08	15 935,20
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →					
	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		18 431,69	18 230,00	16 544,65	15 427,08	15 935,20

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 11 - Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	387,13	886,01	1 766,27	1 514,43	1 461,69	2 674,53	
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
			6,25	11,32	15,82	19,00	17,58	27,55	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	355,80	886,01	1 766,27	1 514,43	1 461,69	2 674,53	
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
		5,75	11,32	15,82	19,00	17,58	27,55		
	Celková produkce KO [t]		6 192,27	7830,41	11165,03	7969,36	8313,10	9706,89	
	Odstranění		Skládkování		14 338,74	13 356,96	13 104,66	12 178,58	11 944,56
			Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné uložení				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Celkem vybrané způsoby odstranění				14 338,74	13 356,96	13 104,66	12 178,58	11 944,56	
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění		Skládkování		12 955,66	11 471,15	11 167,60	10 569,67	10 617,28
			Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Celkem vybrané způsoby odstranění		12 955,66	11 471,15	11 167,60	10 569,67	10 617,28

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 12 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	129,39	207,46	131,59	103,74	129,63
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	33,81	32,01	45,06	1,24	1,60
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,44	7,18	0,00	2,24	0,00
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	159,63	320,45	158,30	144,48	136,28
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 13 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	2008	2009	2010	2011	2012			
Nakládání s BRO a BRKO [t]										
BRO	Využití	Materiálové využití		1 959,9	2 835,0	2 989,8	3 289,7	1 394,0		
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		13 702,5	12 625,3	12 524,6	11 621,8	11 614,4		
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
BRKO	Využití	Materiálové využití		666,0	729,5	730,8	995,3	917,3		
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		13 668,6	12 595,4	12 479,5	11 620,6	11 417,7	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		6 171,1	10 976	10 114,1	10 021,0	9 331,3	9 168,4
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)		Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓					
			148,0	509,8	470,4	465,9	435,1	429,5		
		Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →								

	Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Počet obyvatel v území ORP		21 530	21 503	21 505	21 447	21 349

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Příloha 14: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	20 170,24	14 149,21	16 546,45	15 125,25	17 810,74	16 514,61	70,15	82,03	74,99	88,30
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	970,07	674,35	598,39	559,06	598,19	573,14	69,52	61,68	57,63	61,66
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →						-30,48	-38,32	-42,37	-38,34
Celková produkce (OO a NO)	21 282,93	14 823,56	17 144,84	15 684,31	18 408,93	17 087,75	69,65	80,56	73,69	86,50
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-30,35	-19,44	-26,31	-13,50
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		95,45	96,51	96,44	96,75	96,65				
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		4,55	3,49	3,56	3,25	3,35				
Měrné produkce odpadů na obyvatele]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		21 530	21 503	21 505	21 447	21 349				
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		688,51	797,32	729,33	858,35	800,40				

NO)					
Měrná produkce OO	657,19	769,50	703,34	830,45	773,55
Měrná produkce NO	31,32	27,83	26,00	27,89	26,85
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →	10,43	9,27	8,66	9,29	8,94
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →	-89,57	-90,73	-91,34	-90,71	-91,06

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

6. Téma 4.: Cestovní ruch

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

ORP Hlinsko se nachází v jižní části turistické destinace Chrudimsko – Hlinecko. Většinu vymezené oblasti ORP Hlinsko tvoří zvlněná krajina CHKO Železné hory a CHKO Žďárské vrchy. Nejvýše položenou obcí je obec Svatouch - 665 m. n. m. oproti tomu nejnižší položenou obcí v území je obec Miřetice, která se nachází ve 390 m. n. m. Hlinsko, které je jediným městem v ORP se nachází v nadmořské výšce 582 m. n. m. Vzhledem k množství zajímavých geologických úkazů se na polovině území ORP Hlinsko rozprostírá také Národní geopark Železné hory. Z tohoto je patrné, že oblast disponuje nadprůměrným přírodním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Kulturní potenciál by se dal hodnotit jako průměrný. Významnější potenciál lze ovšem spatřovat v udržování kulturních tradic a jejich využití pro rozvoj cestovního ruchu (např. Masopustní obchůzky a masky jsou zapsány na seznamu nehmotného kulturního dědictví UNESCO, výroba dřevěných hraček, ručně tkané textilie, včelařství, Adámkovy folklorní slavnosti, Výtvarné hlinecko, Den dřeva, Artsy Fartsy, jarmarky atd.

6.1.2. Popis ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

ORP Hlinsko nezdobí žádný středověký hrad ani honosný zámek, nýbrž množství malebných chaloupek a selských stavení roztroušených po vesničkách, které jsou ukázkami lidové architektury.

ORP Hlinsko je převážně venkovského typu. Hlinsko je jediným městem ORP Hlinsko. Představuje však jeho přirozenou součást, neboť je spjaté s venkovskými tradicemi.

Nejen památková rezervace Betlém v Hlinsku odráží dřívější život na venkově. Připomíná ho i Městské muzeum a galerie v Hlinsku, které ve spolupráci s Národní galerií v Praze pořádá v letních měsících pravidelné výstavy pod názvem Výtvarné Hlinecko.

Na podzim roku 2011 bylo otevřeno Multifunkční centrum v Hlinsku. Nacházejí se zde dva víceúčelové sály – větší divadelní sál s kapacitou přes 300 míst a menší kinosál s 112 sedadly. Oba sály lze také využít jako společenské prostory, např. při konání plesů, tanečních soutěží apod. Provoz multifunkčního centra zabezpečuje Městský kulturní klub Hlinečan.

V obci Kameničky se nachází Galerie Antonína Slavíčka, významného českého malíře. Galerie je otevřena v období letních prázdnin a je provozována s podporou Pardubického kraje.

Tabulka 123: Finanční analýza ORP Hlinsko

ORP Hlinsko	Vnitřní obchod (2141)	Cestovní ruch (2143)
	365879,93	2912963,6

Zdroj: Vlastní zpracování

Očekávaný vývoj

Díky své poloze s množstvím přírodních a kulturně-historických atraktivit disponuje ORP Hlinsko vysokým potenciálem na rozvoj venkovského cestovního ruchu. Území je ideálním místem na rozvoj rybaření, včelaření, cykloturistiky, hipoturistiky, agroturistiky, gastroturistiky, firemní turistiky, teambuldingů apod. Především je vhodné rozšířit základní služby o služby doplňkové. Například kromě ubytování na ekofarmě, by mělo být návštěvníkovi nabídnuto zapojení se do zemědělských prací a výroby bioproduktů, sklizně ovoce a zeleniny nebo péči o domácí zvířata. Obce v území poskytují prostor pro různé akce (jarmarky zaměřené na tradiční řemesla a výrobky nebo výstavy). Stravovací zařízení by se měla více zaměřovat na speciality místní kuchyně vařených podle tradičních postupů a receptur např. rybí speciality, zvěřinové hody, zabijačkové hodny. Očekává se také vývoj lepší propagace, aby se návštěvníci na území zdrželi na delší čas a rádi se do této destinace vraceli. Turistické informační neustále vyjednává s cestovními agenturami a kanceláři a nabízí jim balíčky jednodenních pobytů, víkendových pobytů nebo vícedenních pobytů dle potřeb návštěvníků.

Památky na území ORP Hlinsko

Veselý Kopec

Veselý Kopec je součástí Souboru lidových staveb a řemesel Vysočina. Jedná se o seskupení roubených domů z 18. a 19. století, které připomíná tradiční venkovskou zástavbu této oblasti. Některá stavení jsou původní, většina však byla dovezena z různých míst Českomoravské vrchoviny. Interiéry roubenek dokládají život řemeslníků a rolníků v 18. a 19. století. Expozice bývají doplňovány programy a akcemi zaměřenými na lidové tradice, zvyky, svátky a řemesla. Na Veselém Kopci se pravidelně pořádají jarmarky a další tradiční akce např. (Velikonoce na Veselém kopci, Hrnčířská sobota, Veselokopecský jarmark, zajímavý je i doprovodný program Veselý kopec patří dětem a jejich rodičům atd.), kterých se účastní lidoví výrobci z celé republiky.

Na internetových stránkách Souboru lidových staveb Vysočina se dočteme o historii Veselého Kopce. Osada byla založena již v první polovině 16. století. Část původních roubených chaloupek postupem času zanikla, některé změnilu podobu, jedna jediná se dochovala dodnes. Na počátku 70. let 20. století byly do objektu přenášeny památky lidového stavitelství. Dnes nalezneme na Veselém Kopci téměř třicet staveb, které dohromady tvoří osadu s rozptýlenou zástavbou. Zemědělské usedlosti doplňují jak drobné vesnické stavby jako špýchar, chlívky, haltýř apod., tak i technické památky na vodní pohon. Nejvýznamnější z nich je vodní mlýn přenesený z Oldřetic na základy původního mlýnu, který na Veselém Kopci stával. V blízkosti mlýnu se nachází vodní olejna, pila a stupník na tlučení třísla. Voda k těmto památkám je přiváděna původním náhonem z 16. století.

K jedinečným památkám lidového stavitelství patří čtrnáctiboká stodola přenesená ze Sádku u Poličky. Ze zemědělských usedlostí stojí za zmínku obydlí drobného rolníka z počátku 19. století přenesené z Lezníku u Poličky. Na konci prohlídkové cesty pak stojí statek z Mokré Lhoty u Nových Hradů s krásným klasickým průčelím. Tento statek doplňuje roubený špýchar a podstáj. Na Veselém Kopci uvidíme i další zajímavé usedlosti a stavby jako např. sušky, bělidlo, včelín nebo zvoničku. Atmosféru tehdejšího způsobu života a hospodaření dokresluje drobné políčko, předzahrádka a také hospodářská zvířata.

Zdroj: www.vesely-kopec.eu

Památková rezervace Betlém

Památková rezervace Betlém (lidová architektura v centru města) - Betlém, ležící ve středu města Hlinsko, je stejně jako Veselý Kopec a Svobodné Hamry součástí Souboru lidových staveb Vysočina. V roce 1995 byl vyhlášen památkovou rezervací lidové architektury. Betlém je ojedinělou zástavbou roubených a zděných domů drobných řemeslníků z 18. a 19. století. Během prohlídky si návštěvník vytvoří představu o životě tkalce, výrobce hraček nebo ševce. Prohlídky jsou doplňovány různými tematickými programy, které jsou věnovány například vánočním a velikonočním svátkům a zvykům.

V opravených objektech návštěvníci naleznou nejen ukázky dílen a bydlení původních obyvatel, ale také stálou Expozici masopustních obchůzek a masek na Hlinecku otevřenou od října 2012 v domku č. 362. Suvenýry si mohou návštěvníci zakoupit v prodejně upomínkových předmětů nebo v krámku Bylinka. Posedět mohou v příjemné kavárně, cukrárně nebo stylové hospůdce. Je tu i prodejna hudebních nástrojů s funkčním orchestrionem. V domě čp. 178 se konají výstavy a vzdělávací programy pro školy i širokou veřejnost. V domku čp. 561 našlo nové sídlo Turistické informační centrum Hlinsko s podkrovní expozicí dřevěných hraček z Hlinecka s názvem "Příběh dřevěné panenky". Rodiny s dětmi ocení také nedaleké dětské hřiště. Mezi roubenými objekty se v letních měsících konají kulturní programy, např. Hlinecké duhové léto, kde každá z kulturních akcí má svůj duhový odstín. Návštěvníci se mohou v rámci Duchové léta v Hlinsku těšit na letní prázdninovou sérii divadelních představení, letních kin, dnů s tematikou medu a dřeva, jarmarky s lidovými řemesly, Adámkovy folklorní slavnosti, Hubertův country festival nebo několikadenní festival kreativity Artsy Fartsy.

Zdroj: <http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/duhove-let-2014>

Městské muzeum

Městské muzeum (historická expozice nejstarších dějin Hlinecka, expozice tradiční Textilní výroby a zaniklých řemesel) - Hlinecké muzeum vzniklo 1874 a patří k nejstarším v Čechách, sběrným programem jako první okresní muzeum.

První úvahy o založení samostatné obrazové galerie se začaly objevovat v roce 1960. Bylo vytvořeno a předloženo několik návrhů. Ani jeden nebyl přijat. Po skončení prvního ročníku Výtvarného Hlinecka hlinecký rodák, akademický sochař Karel Lidický muzeu daroval sádrovou plastiku Mistra Jana Husa do nově zbudované galerie. Muzejní galerie byla zpřístupněna 1. října 1960. Městské muzeum a galerie ve spolupráci s Národní galerií v Praze v letních měsících pořádá pravidelné výstavy s názvem Výtvarné Hlinecko.

Stálá expozice muzea:

Historická expozice nejstarších dějin postihuje vývoj společnosti na Hlinecku od nejstarších zmínek o osídlení oblasti až do konce 19. století, kdy se město stalo sídlem okresního zastupitelstva se starostou Karlem Adámkem. Kulturní úroveň Hlinska je úzce spojena se vznikem a rozvojem spolkové činnosti, ke které přispěli i učitelé hlineckých škol, s připomenutím působení Karla Václava Raise.

Textilní expozice

Tradiční textilní výroba má na Hlinecku velkou tradici. Odedávna zde byla rozšířena výroba plát-na spojená s pěstováním lnu.

Samostatný kraj se na Hlinecku nevytvořil, ale mezi krojové zvláštnosti patřil kanafas. K nejzajímavějším součástem obleku patřily bílé vyšívané uzlíčkové čepce, barevné vlněné šátky či plachetky a žinylkové šály.

Nejnádhernejším a nejtypičtějším kusem mužského kroje byly dlouhé, bílé vyšíváné kožichy. Samostatnou součástí této expozice tvoří starobylá technika tisku - modrotisk, žinylková výroba, zpracování vlasů a výroba hřebenu.

V současné době na textilní tradici navazuje pan Josef Fidler držitel certifikátu „Kvalita z Hlinecka“, který se ručně tkaným textiliím se zaměřením na bavlněné a akrylové šály věnuje více než 20 let. V kolekci Hlinecké šály nalezneme převahu tradičních motivů, barev a vzorů, které jsou a byly typické pro území Hlinecka. Při tkaní se snaží zachovat tradiční způsob výroby na čtyřlístovém stavu s použitím akrylové a bavlněné příze. K dalšímu tkanému sortimentu pana Fidera patří i ubrusy, tkané tašky a koberečky.

Národopisná expozice ukazuje život venkovského lidu a prostředí, ve kterém žil. Jako protiklad slouží zařízený měšťanský, čili panský pokoj.

Zaniklá řemesla

K nejstarším řemeslům na Hlinecku patřilo **hrnčířství**. Bohatá ložiska kvalitního jílu poskytovala hrnčířů výbornou surovinu. Hrnčíři byli sdruženi v samostatný cech a řídili se přípisem majestátu z roku 1488.

Na hrnčířství navazuje netradiční formou paní Věra Luňáčková, která založila Čertovinský ateliér. Ateliér leží v místní části Čertovina, nabízí celodenní programy, výtvarné kurzy užité keramiky, mozaiky, točení na kruhu nebo speciální kurzy s netradiční náplní uprostřed krásné přírody Železných hor a Žďárských vrchů. Okolí nabízí spoustu možností pro výlety.

K nejpůvabnějším exponátům muzea bezpochyby patří výrobky skelných hutí. **Sklářství** na Vysočině vyrůstalo z dostatku dřeva, vodní energie a levné pracovní síly. Početně jsou nejvíce zastoupeny výrobky Mílovské skelné huti a Mariánské skelné huti u Herálce.

Rozvinutá výroba dřevěného nářadí vytvářela optimální podmínky pro vznik **hračkářství**. Na konci 19. století se střediskovými obcemi výroby hraček staly Krouna a Dědová.

V další části expozice nechybí výrobky současných hračkářů, zvláště z dílny Bukáčkových z Krouny, kteří navazují na tradiční výrobu hraček.

Expozice je doplněna výrobky železných hutí, sirkáren a ukázkami tvorby řezbářské dovednosti našich předků.

Městská galerie

Stálá expozice galerie

Na sklonku roku 2004 došlo k reinstalaci Pamětní síně hlineckého rodáka, sochaře Karla Lidického, trvající bez větších změn od roku 1982. V expozici je ponechán reprezentativní soubor Lidického plastik vhodně skloubený s tvorbou malířů Hlinecka. Nechybí obrazy od Oldřicha Blažička, Františka Kavana, Gustava Macouna, Ludvíka Kuby, Karla Beneše, Rudolfa Hanycha, Jaroslava Sodomky, Jaroslava Polanského, Karla Wagnera, Jaromíra Trojana, Bohumíra Komínka, Jiřího Zemana, Jiřího Vaňka a Miroslavy Zychové.

V letních měsících, po dobu konání Výtvarného Hlinecka, nabízí stálá expozice galerie své prostory k pořádání autorských a tematických výstav výtvarného umění.

NKP Ležáky

Nedaleko obce Miřetice se nachází osada Ležáky. Do historie se tragicky zapsala 24. 6. 1942, kdy byla celá osada vypálena nacisty jako odvěta za protinacistickou činnost skupiny „Silver A.“, která měla svoji vysílačku „Libuši“ umístěnou právě na Ležákách a dodávala zprávy naší exulantské vládě v Londýně. Dospělí obyvatelé Ležáků byli ještě toho dne popraveni v pardubickém Zámečku. Děti byly převezeny do koncentračních táborů, pouze dvě z nich – sestry Štulíkovy, které byly na převýchově v německých rodinách, se po válce vrátily do vlasti. Celá osada měla být navždy vymazána z mapy, a proto nacisté zničili všechny domy, rybník a změnili i koryto potoka. Osada Ležáky nebyla už nikdy obnovena a stala se národní kulturní památkou. Na místech bývalých domů jsou dnes pomníky s vytesanými kříži. Každoročně je zde konán pietní akt na uctění památky obětí. Nachází se zde muzeum s expozicí dochovaných historických předmětů, které patříly ležáckým obyvatelům.

Přírodní zajímavosti - Kopce a vrchy

Vrch Hrobka - kopec v otevřené krajině

Kopec leží vedle vyššího vrchu Pešava, který je oddělen silnicí vedoucí z Hlinska do Kameniček. Na táhlém, ale mírném jižním svahu kopce stojí vesnice Jeníkov. Naopak na severozápadním svahu, který je mnohem členitější, roste les s množstvím palouků a záhybů a na jeho úpatí je vesnice Hamry.

Hadí vrch - vrch uprostřed lesa

Hadí vrch leží uprostřed hlubokého lesa zvaného Lány. Z hlavní cesty vedoucí od Hamrů do Vortové je v místech autobusové zastávky odbočka na jednu stranu k Hamerské nádrži, na druhou stranu směrem do lesa, nahoru k Hadímu vrchu. Otvírá se odtud výhled na hluboké lesy v okolí Hlinska, Jeníkova nebo Kameniček.

Vrch Volákův kopec - kopec s lomem v otevřené krajině

Vojtěchův kopec, známý v malířské tradici jako kopec Volákův, patří k nejvýše položeným místům Chrudimska. Geologicky náleží ke svrateckému krystaliniku Českomoravské vrchoviny a je tvořen rulami. Jezírko na vrcholu kopce vzniklo zatopením kamenolomu, který tu v minulém století byl. V jarních a podzimních měsících, kdy ještě nejsou koruny stromů plné zelených listů, je z vrcholu skály na Volákově kopci vidět hladinu nejen vrcholového jezírka, ale i rybníku Krejcar. Volákův Kopec je jednou ze zastávek turistické trasy Krajem Chrudimky.

Vrch Skalka a Urnový háj - malé skalní útvary

Výrazný vrch nad Hlinskem se skalkou na vršku. Nedaleko vyhlídky U Lípy. Od okraje Hlinska vede cesta do příkrého kopce, lemovaná jeřáby, vedoucí pod vrchol skalky.

Žákova hora - výrazný zalesněný kopec v krajině

Významný geodetický bod, Stříbrná studánka je jedním z pramenů řeky Svratky, na naučné stezce je maketa milíře, zbytky pralesa.

Vrch Pešava - zalesněný kopec

Vrch Pešava je vrcholem táhlého kopce, táhnoucího se od Hlinska k Jeníkovu, kde se láme a klesá dolů ke Kameničkám. Severní svahy jsou převážně pokryté smrkovým lesem - Ratajským lesem. Na druhé, jižní straně kopce, leží vesnice Jeníkov, která je položena na celém svahu až k úpatí kopce, končícím na Jeníkovských loukách. Přes oba svahy vede hlavní cesta vedoucí z Hlinska do Kameniček a dál na Svratku. V zimě je

tento kopec často vyhledáván jako místo lyžařských běžeckých tras vedoucích až k Hamerské přehradě nebo do Kameniček. Na vrcholu kopce stojí věž s telefonními parabolami.

Přírodní zajímavosti - Skály a rokle

Hamřík - malá skalka za městem

Malé údolí táhnoucí se podél řeky Chrudimky od Hamrů až po samotný okraj Blatna, součástí města Hlinska. Řeka tu vytváří malý kaňon s roztroušenými skalkami a svahy porostlými statnými smrkem a borovicemi. Na dně údolí se klikatí řeka v četných záhybech a hustý zelený porost tu vytváří neproniknutelné houští. V některých místech vytváří řeka tmavé tůně s dostatkem vody.

Přírodní památky a rezervace

Bahna (přírodní památka) - louky u lesního celku „Na bahnech“ asi jeden km jihovýchodně od obce Dědová na Hlinecku. V pramenné oblasti Chrudimky se zachovala společenstva rašelinných luk s výskytem ohrožených druhů rostlin a živočichů. Od roku 1990 je území chráněné jako přírodní památka.

Louky v Jeníkově (přírodní památka) - louky bezprostředně jihovýchodně před obcí Jeníkov jsou od roku 1990 chráněny jako přírodní památka. Zachovalý komplex společenstev vlhkých rašelinných luk, mokřadů a rákosin na místě bývalých rybníků je lokalitou bohatého výskytu řady ohrožených rostlin a živočichů.

Buchtovka v Trhové Kamenici (přírodní památka) - rašelinná louka jižně od Trhové Kamenice v okrese Chrudim. Chráněné území tvoří mírně východně ukloněné vlhké louky rašelinného a slatinného typu, včetně přechodových rašelinišť. Území patří mezi botanicky nejbohatší lokality CHKO Železné hory.

Zlámanec ve Vortové (přírodní památka) - rybník s přilehlými mokřady asi šest set m jižně od obce Vortová je chráněn jako přírodní památka od roku 1990. Společenstva rašelinných luk a mokřadů rybníka v pramenné oblasti Vortovského potoka hostí řadu chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Ratajské rybníky - soustava rybníků se zachovalými rašelinnými loukami a s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin.

Lomy u Trhové Kamenice - těžba žuly zahájena v roce 1895. Ukázka revitalizace po zásahu člověka (samozaplavení, v okolí se vysemenili stromy).

Upolíny u Trhové Kamenice – Vlhké slatinné louky s množstvím ohrožených druhů rostlin.

Louka u Čekova - Louka s výskytem vzácných rostlin

Louka u Rváčová - Louka s chráněnou květenou.

Rozhledny

Rozhledna Vojtěchov

Typ/materiál: rozhledna kombinovaná – kámen, železo a dřevo

Lokalita: návrší „Na hrbovatkách“, cca 0,5km jižně od Vojtěchova u Hlinska, cca 30 km jihovýchodně od Chrudimi

Nadmořská výška: 590 m

Období výstavby: 2008 - léto 2010

Oficiální zpřístupnění: 10. července 2010

Celková výška: 16,35 m

Výška vyhlídkové plošiny: 11,70 m

Počet schodů: 59

Otevírací doba: Duben až červen a září, říjen 2011 - sobota, neděle a svátky 9:00-17:00, červenec a srpen 2011 - denně 9:00-19:00, září a říjen 2011. Mimo tuto dobu lze sjednat návštěvu na telefonu.

Přístup: rozhledna se nachází při silnici č. 34 spojující Hlinsko a Poličku, cca 6 km za Hlinskem u odbočky na Vojtěchov; v blízkosti rozhledny vede cyklotrasa č. 4122.

Historie výstavby vojtěchovské rozhledny sahá do roku 2008, kdy začal být realizován několik let starý plán místních občanů na výstavbu vyhlídkové věže asi 0,5 km jižně od obce na návrší „Na hrbovatkách“. Zahájení stavby pomohla především dotace pardubického krajského úřadu. Její dokončení a otevření turistické veřejnosti proběhlo v létě 2010.

Zvláštností rozhledny, jejíž plán vyhotovil projektant Milan Chvojka, je žulový kámen tvořící obklad spodní části stavby. Obec ovšem nepoužila místní žulu z Hlinecka, ale nechala si ji pro její netradiční „zrzavou“ barevnost dovézt až z Horních Dvorců u Jindřichova Hradce. Na kameninovém podkladu stojí ocelová konstrukce pokrytá dřevěným pláštěm.

V létě 2010 byla na rozhlednu umístěna webová kamera, která na stránky obce (www.obecvojtechov.cz) přenáší aktuální výhled z rozhledny.

Obrázek 27: Rozhledna Vojtěchov

Zdroj: rozhledny.webzdarma.cz/vojtechov.htm

Rozhledna na Zuberském kopci

Technický popis:

- výška objektu: 55 m
- plošina rozhledny: 39 m
- nadmořská výška 615 m n. m.

Na jaře roku 2003 byla v blízkosti obce Zubří nedaleko Trhové Kamenice postavena ocelová příhradová konstrukce vysílače všech mobilních operátorů. Do zhruba třetiny z celkové výšky věže 55 m je obložena dřevem. Původně zde měla vyrůst věž s tubusovým válcem, tuto podobu však odmítli představitelé CHKO Železné hory. Vyhlídková plošina na vysílači je umístěna ve výšce 39 metrů a vede na ní celkem 182 schodů. Zpřístupněna byla 5. 6. 2004 a je odtud dobrý výhled na Železné hory, Žďárské vrchy a za jasného počasí lze i vidět Orlické hory a Krkonoše.

Obrázek 28: Rozhledna na Zuberském kopci
Zdroj: www.trhovakamenice.cz/rozhledna/

Cyklotrasy

V regionu ORP Hlinsko i jeho okolí prochází mnoho cyklotras i několik celostátních i mezinárodních značených cyklostezek. Díky rozsáhlým lesům v okolí a husté síti cest se dá vyjízďet do okolí i mimo doporučené nebo značené cesty. Většina úseků je poměrně dobře sjízdná a plná zajímavých úseků.

Žlutá turistická značka

- Hlinsko - Dědová 6 km
- Hlinsko - Trhová Kamenice 9,6 km
- Hlinsko - Vítanov 3,5 km
- Hlinsko – Holetín 6 km
- Dřevíkov - Chlum 8 km
- Všeradov - Vysočina 2,3 km

Červená turistická značka

- Trhová Kamenice - Hlinsko 9,6 km
- Dědová – Krouna 5,9 km
- Svratka - Polička 34 km

Modrá turistická značka

- Holetín - Včelákov 4,4 km
- Holetín - Miřetice 7,2 km
- Miřetice - Včelákov - Holetín – Hlinsko

Naučné stezky

Vlastivědná stezka krajem Chrudimky - naučná stezka střední náročnosti vedoucí od Filipovského pramene Chrudimky (západně od severního okraje obce Svatouch). Podél stezky je instalováno třicet sedm informačních tabulí, které informují o místní přírodovědě a vlastivědě. Stezka má délku padesát sedm km, kopíruje řeku Chrudimku po turistických stezkách. V CHKO Žďárské vrchy má čtrnáct zastávek a měří 15 km. Stezka opouští CHKO Žďárské vrchy v Trhové Kamenici a dále pokračuje v CHKO Železné hor.

Krajem žulových lomů - Z Hlinska vycházíme po této trase směrem na Vítanov. Přes Stan přijdeme až na Královu Pilu. Po louce přijdeme na Veselý Kopec. Pokračujeme do Dřevíkova, Svobodných Hamrů až do Velké Kamenice. Odtud jdeme do Petrkova, Srní až přijdeme do Babákova. Z Babákova zamíříme zpět do Hlinska. Památkami na cestě jsou Soubor lidových staveb Vysočina, renesanční zámek, železný hamr nebo roubená hospoda. Přímo v Hlinsku je Betlém. Celková délka stezky je 18 km.

Za inspirací malířů Vysočiny - Turistická trasa začíná v Hlinsku, přes Rataje pokračuje do Dědové, Kameníček až se dostaneme do obce Hamry. Z Hamrů se vracíme zpět do Hlinska. K památkám na trase patří kostel Nejsvětější Trojice. Zajímavostí je výstavní síň A. Slavíčka. Celková délka stezky je 17 km.

Geostezka Klíč - Hlinsko - naučná, rekreační, herní, reprezentativní geostezka na zahradě Praktické školy Klíč. Jsou zde umístěny ukázky různých druhů hornin s popiskami. Byly zde vysázeny nové stromy a keře.

Naučná stezka K památníku v Ležákách - stezka vedoucí po stopách odboje a tragických ležáckých událostí za druhé světové války. Turistická trasa začíná v Hlinsku a pokračuje přes Horní a Dolní Babákov, Včelákov, Ležáky, Dachov do Miřetic. Pak jdeme přes obec Žumberk až do Zaječic. Vlakem se vracíme do Hlinska. Na cestě je z památek k vidění kostel sv. Máří Magdalény a pietní území Ležáky. Celková délka stezky je 20 km.

Cestou K. H. Borovského, k chaloupkám našich předků - trasa je vedena z Hlinska přes obce Studnice, Chlum, Jasné Pole, Milesimov. Dále projdeme Veselý Kopec, Královu Pilu, Stan, Vítanov a po té se opět dostáváme do Hlinska. K zajímavostem na trase patří pohled na Hamerskou přehradu, cesta K. H. Borovského a Soubor lidových staveb Vysočina. Celková délka trasy je 20 km.

Loukami a hájky, za masopustními maškarami - Výchozím bodem této turistické trasy je Hlinsko. Přes Poděbradovo náměstí směřujeme do Svatojánských Lázní, odkud se dostaneme až do Hamrů. Dále pokračujeme do osady Lány a osady Lhoty. Odtud je to kousek do obce Vortová. Další část vede přes les a louky do Zalíbeného. Po silnici ze Zalíbeného dojdeme až do Studnic. Ze Studnic se vracíme do Hlinska. Pokud tuto trasu půjdete v období konání masopustů, jistě nebudete litovat. Za shlédnutí ale bude také jistě např. pohled na Hamerskou přehradu. Celková délka stezky je 17 km.

Divokým údolím Krounky - Výlet začíná v obci Krouna. Směřuje přes Otradov, Miřetín, Kutřín, Rychmburk až do Předhradí. Na cestě si prohlédneme a navštívíme kostel sv. Bartoloměje, skalnaté údolí Kablaně a hrad Rychmburk.

Rozhlédni se k Veselému Kopci - Trasu nazvanou Rozhlédni se k Veselému Kopci začínáme v Trhové Kamenici. Pokračujeme lesní cestou k rybníku Rohlík a rybníku Velká Kamenice. Dále se dostaneme do Svobodných Hamrů a po té na okraj Dřevíkova. Odtud naše cesta vede do Možděnice a Zubří. Ze Zubří se vracíme zpět do Trhové Kamenice. Atraktivitou na trase je golfové hřiště a Soubor lidových staveb Vysočina. Celková délka stezky je 15,5 km.

Hřebenem Železných hor - Trasa vychází z Trhové Kamenice do Zubří. Následně projdeme přírodní rezervací Polom, obcemi Horní Bradlo, Lipka, Velká Střítež, Spálava, Chloumek, Křemenice až do obce Polom. Odtud se opět vrátíme do obce Zubří a cílové Trhové Kamenice. Zajímavostmi jsou např.

kostel sv. Filipa a Jakuba, fara, přírodní rezervace Polom a hrobka rodiny Kustošů. V zimních měsících můžeme navštívit lyžařskou sjezdovku v Trhové Kamenici nebo v Hluboké.

Naučná geologická cyklostezka Magma – Hlinsko - unikátní cyklotrasa nabízí pohled do světa geologie. Stezka je 56 km dlouhá, vede územím Železných hor z Hlinska do Chrudimi a má 8 informačních zastávek. Název je odvozen od pojmenování „MAlebný Geologický MAGlajz“. Stezka je vedena po pevných komunikacích, většinou již cyklisticky značených a propojuje Hlinsko v Čechách s Chrudimí. Je vhodná pro všechny věkové kategorie a její délka je 56 km.

Naučné oddychové trasy města Hlinska

Trasy navazují na stávající cyklotrasy a vedou z části nejen Hlinskem, ale také do přírody v blízkosti Hlinska. Každá z tras má různé tematické zaměření - historické osobnosti, živočichové, rostliny, historie Hlinska atd. Součástí tras je vybavení materiálně technickou základnou, kterou tvoří např. informační panely nebo lavičky.

Po stopách historie města – naučná oddychová trasa označená zelenou barvou

Za poznáním krajiny a přírody – naučná oddychová trasa označená modrou, červenou a žlutou barvou

Zdroj: <http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/tipy-na-vylety/turistika>

Hipostezka

Délka hipostezky je na území ORP Hlinsko je 30 km. A prochází těmito obcemi: Trhová Kamenice, Vysočina, Všeradov, Vítanov, Hlinsko.

Zimní sporty na území ORP Hlinsko

Zimní stadion Hlinsko

Zimní stadion byl zastřešen v polovině roku 2001, kompletní rekonstrukce strojovny a ledové plochy proběhla již v roce 1999. Majitelem je město Hlinsko. Správcem je příspěvková organizace - Městská sportoviště Hlinsko. Provoz pro hokejovou činnost a bruslení je vyhrazen od poloviny září až do poloviny března. V ostatních měsících je možné plochu využít pro potřeby jiných sálových sportů. V roce 2004 byl zakoupen povrch pro in-line hokej. V budově naleznete též hernu stolního tenisu. Kolem celé plochy jsou mantinely z umělé hmoty a odrazová tvrzená skla. Zázemí tvoří dostatečný počet šaten se sociálním zařízením, které jsou k dispozici oddílům ledního hokeje i ostatním nájemcům. Zimní stadion se nachází ve Sportovním areálu Olšinky.

Rozměry ledové plochy: 28 x 58 m

Kapacita stadionu: 1500 diváků, tribuny na stání

Skiareály na území ORP Hlinsko

Sjezdovka Trhová Kamenice

Parametry sjezdovky:

- délka 300 metrů, převýšení 42 metrů
- nadmořská výška 580 m/n.m.
- vlek LV315 (poma) a LV 200 (kotvičkový)
- osvětlení, zasněžování zatím není

Počátky sportovního lyžování žáky a dorostenci v Trhové Kamenici jsou datovány od roku 1978.

Tabulka 124: Návštěvnost sjezdovky Trhová Kamenice

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet návštěvníků za sezónu v tisících	-	3 600	-	1 900	-

Zdroj: Radek Rulík, člen výboru sjezdovka Trhová Kamenice

V letech 2009, 2011 a 2013 nám zástupce ze sjezdovky Trhové Kamenice nemohl dodat počet návštěvníků za danou sezónu. Domnívá se, že v těchto letech se nelyžovalo nebo jen krátce kvůli špatným klimatickým podmínkám. Pokud trvá sezóna alespoň jeden měsíc, návštěvnost sjezdovky o víkendech je cca tři sta osob na den.

Ski Hluboká

Nabízí výuku pro úplné začátečníky i pro pokročilé lyžaře a snowboardisty. Výuka je založena na bezpečnosti a efektivitě. Kolektiv je tvořen zkušenými a proškolenými instruktory, kteří vlastní licenci akreditovanou MŠMT. V lyžařském středisku Hluboká je pro děti začátečníky připraven zdarma dětský vlek.

- délka 400 metrů, převýšení 60 metrů
- nadmořská výška 580 m/n.m.
- vlek typ POMA
- technické zasněžování, úprava tratí, osvětlení, parkoviště zdarma, občerstvení

Návštěvnost lyžařského areálu se odvíjí od délky sezóny, která je v našich podmínkách velmi proměnlivá. Za posledních pět let se pohybovala v rozmezí třicet pět dní (sezóna 2013/14) až po osmdesát dva dní (sezóna 2010/11). Počet návštěvníků areálu ovlivnila spolupráce s firmou SKI Fanatic, která zde od roku 2012 provozuje lyžařskou školku a výuku dětí z mateřských a základních škol.

Skiareál Hlinsko

Skiareál v Hlinsku byl založen v roce 1961. Do roku 2006 provozován na dvou svazích začínajících pod silnicí v půli kopce.

V roce 2006 došlo k přemostění silnice I/34 a vzniku jedinečné sportovní sjezdovky v délce půl kilometru. To byl skok ve kvalitě lyžování a přinesl velký zájem o sjezdové lyžování v Hlinsku. Toto pojetí je jediné ve střední Evropě.

V roce 2006/7 - historicky poprvé byl vybudován vlek s dvojkotvami. Do té doby byly vleky pouze na kotvičky, respektive později s jednomístnými tyčovými unašeči. Tím se více než zdvojnásobila kapacita přepravy - dnes činí až 1800 osob/hod.

Vše již od 70. let doplněno večerním osvětlením. Od roku 1997 je v hlineckém skiareálu umělé zasněžování a svahy se upravují rolbou. Sezóna se tak prodloužila na průměrných devadesát dnů.

Zlepšují se služby, jež jsou na úrovni srovnatelné s horskými středisky a zahrnují restauraci, skiservis a půjčovnu. K tomu parkoviště přímo u sjezdovek zdarma. Tři roky tu působí aktivní je lyžařská škola Ski Fanatic. Každý rok naučí lyžovat na 609 prvňáků a předškoláků z Pardubicka a Chrudimska. Ruku v ruce s tím stoupá i obliba a návštěvnost tohoto příměstského areálu. Typický lyžař přijíždí ze vzdálenosti do 50 km a tráví zde půl dne. Spádová oblast zahrnuje jižní polovinu Pardubického kraje, část kraje Vysočina k Havlíčkovu Brodu a část Středočeského kraje prakticky až ke Kolínu.

Vybavení areálu

LYŽAŘSKÉ VLEKY

- dva lyžařské vleky s tyčovými teleskopickými unašeči a plynulou regulací rychlosti, usnadňující nástup dětí a začátečníků (kapacita vleků 1100 osob/hodinu)
- jeden dvoukotvový vlek (kapacita vleku 1000 osob/hodinu)
- 2x délka vleků 250 m, převýšení 35-50 m
- 1x délka vleku 450 m, převýšení 92 m
- dětský lanový vlek, délka 70 m, převýšení cca. 3 m ZDARMA

ZASNĚŽOVACÍ SYSTÉM

- 2x zasněžovací sprchy
- 5x sněžné dělo Areco
- 2 čerpací stanice / 2 rozvody tlakové vody s hydranty

SNĚHOVÁ ROLBA

- Kässbohrer PB 200
- Kässbohrer PB 240

PARKOVIŠTĚ

- přímo u skiareálu parkoviště pro tři sta osobních automobilů zdarma

Tabulka 125: Návštěvnost Skiareálu Hlinsko

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet návštěvníků za sezónu v tisících	8000	9000	11000	15000	10000

Zdroj: Ing. Robert Vokáč – předseda Ski klubu Hlinsko

Běžecské lyžování

V okolí Hlinska si přijdou na své také běžkaři, kteří se ve stopě mohou projet až na Novoměstsko. Využijte skútreu upravované a nově značené běžecské stopy, které vedou na trase Hlinsko - Svratka (s možností odbočit v obci Ovčín do Kameniček). Trasa je udržována pravidelně o víkendech a v případě příznivého počasí také v ostatních dnech. Celkem je na území ORP Hlinsko v zimní sezóně upravováno přes 40 km běžecských tras.

Trasy jsou vyznačené v zimní mapě, kterou si může návštěvník vyzvednout v některém z turistických informačních center oblasti nebo si ji stanout z webových stránek města.

Národní geopark Železné hory

CHKO Železné hory byla vyhlášena v roce 1991. Její plocha je 380 km². Tato oblast zahrnuje celkem dvacet tři maloplošných chráněných území a prochází tudy osm naučných stezek. V oblasti se rovnoměrně střídají lesní porosty a zemědělské plochy. Dodnes se zde vyskytují zachované suťové lesy.

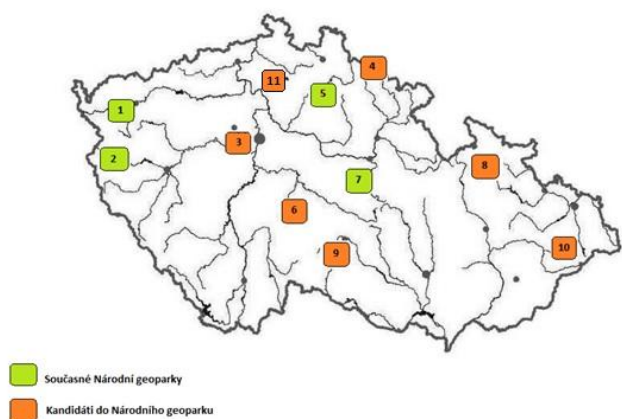
Geopark

Geopark Železné hory se rozkládá na ploše 777,5 km². Převážná část území leží v Pardubickém kraji, oblast kolem Ždírcu nad Doubravou a Chotěboře zasahuje do kraje Vysočina. Přibližně z jedné třetiny je území tvořeno Chráněnou krajinnou oblastí Železné hory, mimo tuto oblast je na území celá řada dalších maloplošně chráněných území.

Vedle přírodního bohatství je na území i mnoho kulturně historických cenností, unikátních muzeí a četné sportovní a rekreační objekty a území. Oblast Geoparku Železné hory je rájem pro pěší turistiku a cykloturistiku. Celé území je velmi hustě pokryto dobře značenou sítí turistických a cykloturistických tras. Vedle toho je zde i několik desítek kilometrů koňských jezdeckých stezek a v zimě též značených běžkařských tras. Geopark Železné hory tuto infrastrukturu využívá a zároveň ji doplňuje o geotopy, tedy lokality se zajímavým geologickým obsahem.

Z geologického pohledu je území Železných hor obsáhlou učebnicí geologie. Ve více než šest set milionů let dlouhé historii zde vznikla řada geologických jevů, které je možné spatřit za dva až tři dny. Za relativně malý časový okamžik je tedy možné na území geoparku spatřit to, co by na celém území České republiky trvalo několik týdnů při ujetí tisíců kilometrů. Vznikla zde geologická skládanka, kterou je možné „složit“ za velmi krátkou dobu.

Jedná se o geologicky cenné území, kde jsou ve spolupráci s místními obyvateli a organizacemi (státními, neziskovými i soukromými) rozvíjeny aktivity na podporu rozvoje oblasti a podporu návštěvnosti a vzdělanosti. Vedle geologických objektů a jevů jsou důležité i další zajímavosti, jako jsou kulturní a ekologické fenomény, archeologické a historické památky. Nejedná se o území, které by nějakým způsobem omezovalo lidskou činnost vyjma oblastí, které již mají nějaký ochranný status (CHKO, přírodní památky, přírodní rezervace apod.). Geopark spojuje propagaci geologického dědictví s regionálním rozvojem a vhodným způsobem seznamuje veřejnost s geologickými procesy, významem přírodních zdrojů a jejich využitím v hospodářské a kulturní historii.

Obrázek 29: Orientační lokalizace národních a kandidátských geoparků na území ČR

Zdroj: www.geology.cz/narodnigeoparky

Tradice na území ORP Hlinsko

Masopust

Po několik generací obyvatelé na Hlinecku udržují obyčej, při němž ožívají tradiční masky a rituály. Kořeny tohoto zvyku jsou prastaré. Tak jako většina starobylých výročních obyčejů nebyl ani masopust pouze zábavní záležitostí. Bylo v něm mnoho magie, pověrečných rituálů a víry lidí, že právě tímto chováním si zabezpečí reprodukci vlastního rodu i prosperitu hospodářství. Pod názvem masopust se skrývá celé období od Tří králů až do začátku postní doby, hlavně však poslední tři dny, jímž toto období končí. Můžeme se setkat i pojmenováním fašank, fašinek nebo ostatky. Nejde o církevní svátek, ale

byl zařazen do církevního kalendáře, takže jeho termín se určuje podle Velikonoc. Odehrává se před Popeleční středou, která zahajuje předvelikonoční postní období. A protože Velikonoce jsou pohyblivým svátkem, může být masopustní neděle v rozmezí od 1. února až do 7. března. Tato spontánně konaná akce se koná v téměř nezměněné podobě od konce 19. století, každá z masopustních masek má svoji tradiční podobu a funkci, masopustní průvod se zastaví u každého domu, kde popřejí štěstí, zdraví, zahrají a zatančí, místní obyvatelé připraví tradiční pohoštění (především koblihy a alkohol) a peněžitou odměnu, obchůzka je ukončena obřadem porážení kobyly (jedna z masek), večer se koná taneční zábava.

Pro svoji jedinečnost byly v listopadu 2010 v Nairobi vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku zapsány na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO. Masopustních obchůzek, které jsou zapsány na seznam UNESCO, se můžete zúčastnit například v obcích Vortová, Studnice, Hamry, Hlinsko - Blatno, Vítanov, Včelákov, Všeradov, na Veselém Kopci nebo v hlineckém Betlémě.

V říjnu roku 2012 byla v památkové rezervaci Betlém Hlinsko, v domku č.p. 362 otevřena stálá Expozice masopustních masek a obchůzek z Hlinecka. Expozici spravuje SLS Vysočina ve spolupráci s Městem Hlinsko.

Město Hlinsko připravilo letos pro hlinecké školy již druhý ročník veselého rozloučení s masopustem, které se vázalo k masopustnímu úterý. Hlinecké školy se sejdou s vybranými třídami před Základní školou Smetanova, kde všem maskám předá symbolickou vládu nad městem starostka města Hlinska. Průvod se poté přemístí kolem DS Drachtinka, kde potěší svým bujarým tancem místní důchodce, do hlineckého Betléma. Zde paní PhDr. Ilona Vojancová představí všem dětem a návštěvníkům funkci každé masky z masopustního průvodu. Poté probíhalo focení jednotlivých tříd, které se tematicky převlékly do masopustních masek.

V odpoledních hodinách si pomyslnou vládu nad městem převezme Blatenská maškara, která si pro povolení dojde na Poděbradovo náměstí k paní starostce a poté svoji obchůzku směřuje na hlinecký Betlém. Masopust je završen tradičním porážením kobyly na Betlémě.

Po celou dobu je na Betlémě připraveno tradiční masopustní občerstvení (zabijačka, koblihy apod.) a také si mohou zájemci prohlédnout expozici masopustních obchůzek a masek z Hlinecka v domku čp. 362.

Dřevěné hračky

Cesta za příběhem tradiční dřevěné hračky nás zavede až do konce 18. století. Podle pověsti se umění výroby dřevěných hraček rozšířilo na Hlinecku díky jakémusi učiteli ze Skašova u Nepomuku – místa, kde má výroba hraček rovněž silnou tradici. Jsou to právě skašovské hračky a hračky z Krouny a Dědové u Hlinska, jejichž podoba bývá považována za umělecky nejzdařilejší. Oproti úrodným nížinám si museli lidé žijící v chudé podhorské krajině Hlinecka zajišťovat svou obživu i jinak než v zemědělství. Zdejší hluboké lesy poskytovaly dostatek kvalitního materiálu jak pro výrobu dřevěných předmětů do domácnosti, tak právě pro vyřezávání hraček.

K roku 1833 se váže první zmínka o továrně na hračky v nedaleké Trhové Kamenici. Rok nato ovšem továrna vyhořela a výroba se přestěhovala do Svobodných Hamrů. Provoz neměl dlouhého trvání, byl ukončen již v roce 1837. Možná právě proto se nám z tohoto období nedochovaly žádné hračky.

Přesuňme se nyní do konce 19. století. Centrem výroby dřevěných hraček se staly obce Dědová a Krouna. Hračkářství poskytovalo přivýdělek také obyvatelům obcí v širokém okolí (Moravská Svratka, Moravský Herálec, Kladno, Otradov atd.).

1. světová válka s sebou přinesla hospodářskou krizi, prudký nárůst cen dřeva a tím pádem také úpadek hračkářského řemesla. Po válce na Hlinecku navíc započal rozvoj tradičního tkalcovství a domácího zpracování žanylkového zboží, což přinášelo řemeslníkům vyšší výdělky.

Před 2. světovou válkou byla založena továrna na výrobu hraček přímo v Hlinsku. Kouzlo tradičního řemesla se ovšem poněkud vytratilo, neboť jednotlivé fáze výroby byly rozděleny mezi různé řemeslníky. Hračka tak již nevznikala v rukou jediného řezbáře jako celek. Továrna po skončení války zanikla, stejně jako většina řemeslné výroby hraček na Hlinecku.

Zdroj: Příběh dřevěné panenky, expozice dřevěných hraček z Hlinecka

Turistickým produktem je soutěž Hračkám v Hlinsku na stopě.

Dalším velkým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu na území ORP Hlinsko je, že v roce 2014 odkoupilo město Hlinsko sbírku pana Františka Kyncla. Jedná se o nejucelenější kolekci českých dřevěných hraček 19. a 20. století (cca 5 000 hraček) rodiny Bukáčkových. Zastoupená je téměř celá Evropa. Hračky jsou i z Afriky, asijských zemí nebo Jižní Ameriky. Sběrka obsahuje také kompletní dokumentaci. Jedním z dalších Ve Společenském domě v Hlinsku v blízkosti Betléma se připravuje interaktivní muzeum těchto dřevěných hraček.

Výrobce dřevěných hraček a folklorních upomínkových předmětů je pan Zdeněk Bukáček, který dostal ocenění ministra kultury Nositel tradice lidových řemesel. S jeho výrobky se můžete setkat v expozici dřevěných hraček v Turistickém informačním centru Hlinsko, Městském muzeu v Hlinsku, ve skanzenu na Veselém Kopci a na Betlémě. Doporučujeme také navštívit jeho dílnu ve vesničce Krouna. V roce 2009 předváděl své výrobky také v sídle UNESCO v Paříži.

Na dlouholetou tradici výroby dřevěných hraček ve vsi Dědová navázal také pan Karel Makovský. Od roku 1992 zde vyrábí dřevěné hračky a drobné dekorativní předměty. Tyto výrobky můžete zakoupit například v prodejně Bylinka v hlineckém Betlémě.

V srpnu roku 2012 byla v nových prostorách Turistického informačního centra (domek č.p. 561) v památkové rezervaci Betlém Hlinsko otevřena nová stálá expozice dřevěných hraček s názvem „Příběh dřevěné panenky“. Expozici spravuje Turistické informační centrum Hlinsko.

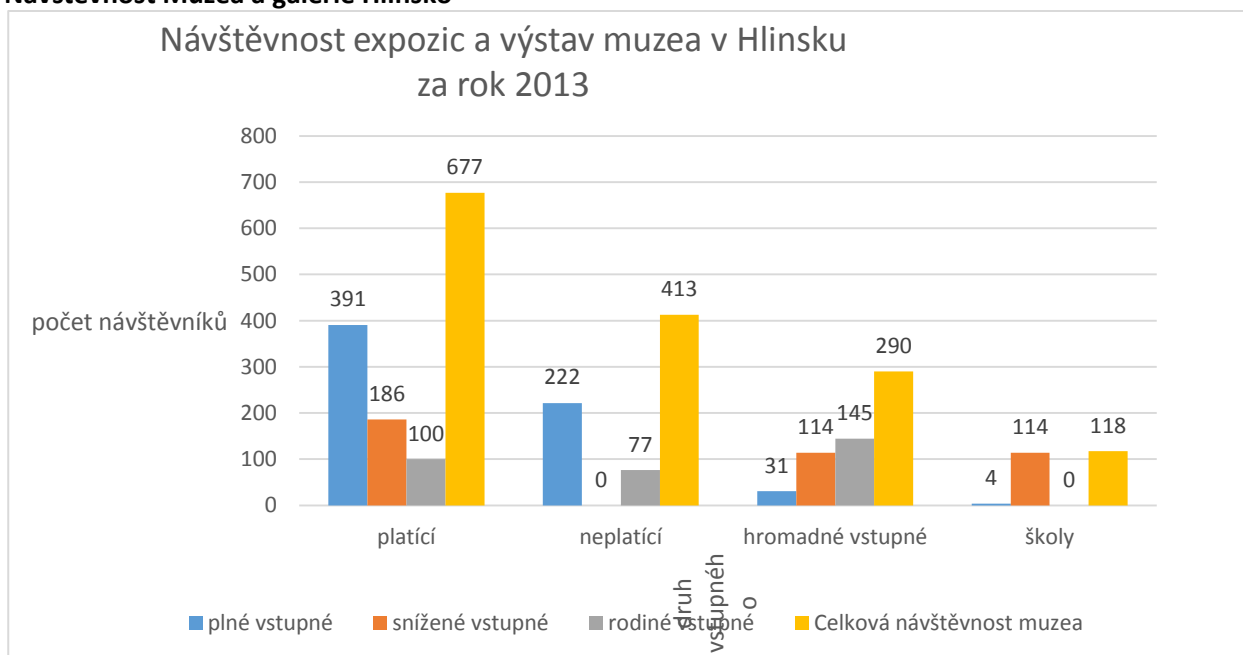
Výtvarná tradice

Malebná hlinecká krajina inspirovala k tvorbě celou řadu známých malířů. Jmenujme například Antonína Slavíčka, Františka Kavána, Václava Lindnera, Gustava Macouna nebo Karla Beneše.

Na výtvarnou tradici na Hlinecku odkazuje známá výstava obrazů s názvem Výtvarné Hlinecko, kterou pořádá Městské muzeum a galerie ve spolupráci s Národní galerií v Praze. Výstava probíhá pravidelně v letních měsících v prostorách Městského muzea a galerie a představuje díla předních českých výtvarných umělců.

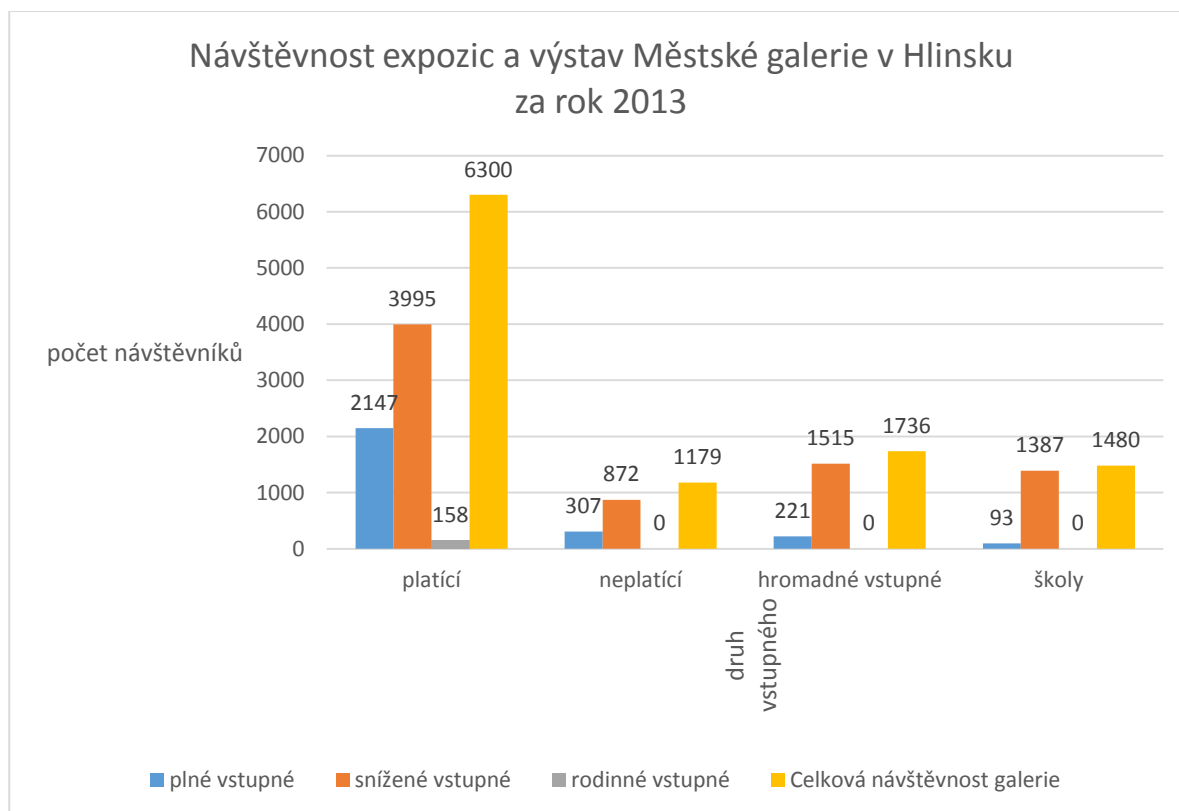
Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů na území ORP Hlinsko

Návštěvnost Muzea a galerie Hlinsko

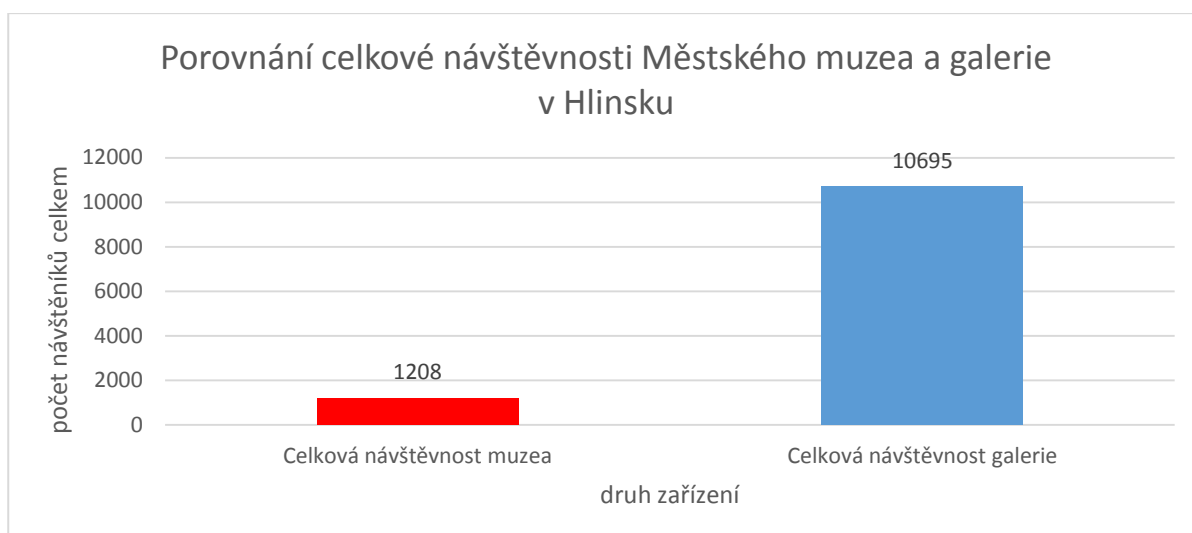
Obrázek 30: Návštěvnost expozic a výstav Městského muzea v Hlinsku za rok 2013

Zdroj: vlastní zpracování dat z výroční zprávy Muzea a Galerie Hlinsko

Obrázek 31: Návštěvnost expozic a výstav Městské galerie v Hlinsku za rok 2013

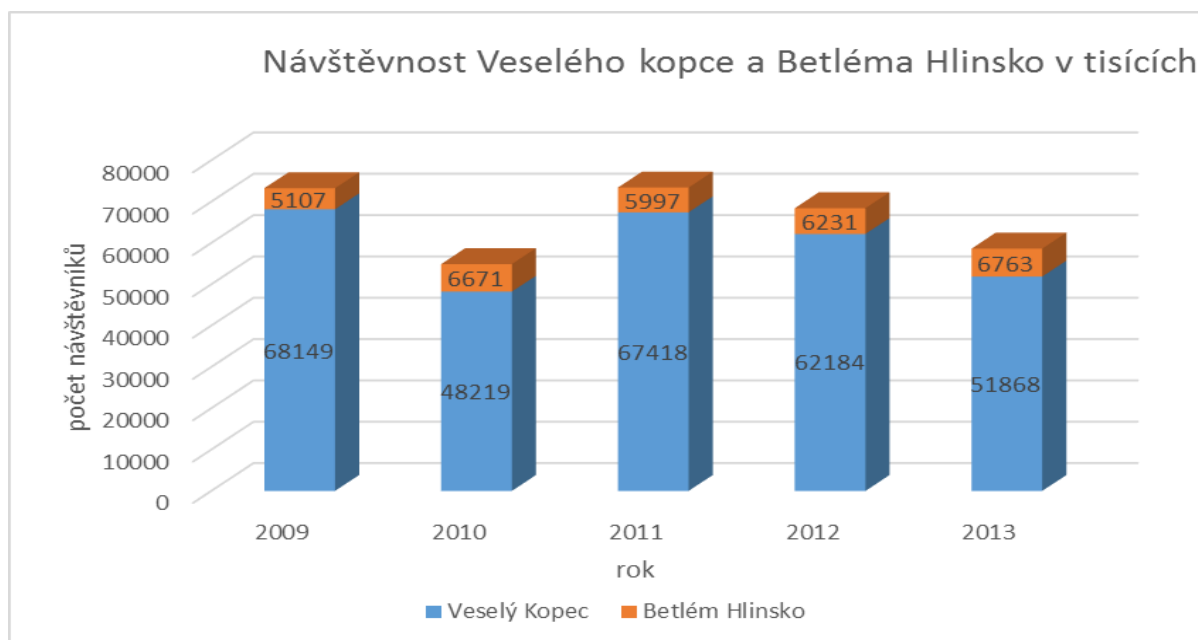
Zdroj: vlastní zpracování dat z výroční zprávy Muzea a Galerie Hlinsko

Obrázek 32: Porovnání celkové návštěvnosti Městského muzea a galerie

Zdroj: vlastní zpracování dat z výroční zprávy Muzea a Galerie Hlinsko

Návštěvnost je ovlivněna převážně výstavní činností. V roce 2013 bylo Městské muzeum a galerie pořadatelem osmi výstav, z toho sedm se uskutečnilo ve výstavních sálech galerie, v sále muzea proběhla jedna výstava v letní sezóně. Celková návštěvnost je neodmyslitelně spojena s projektem letních výstav. 54. ročník Výtvarného Hlinecka v roce 2013 věnovaný tvorbě Vojtěcha Hynaise a doplněný o výstavu obrazů Ludvíka Kuby z jeho hlineckého období se setkala se značným zájmem návštěvníků. Také mistrně instalovaná výstava Vánoční sen přilákala návštěvníky z různých koutů republiky.

Obrázek 33: Návštěvnost Veselého Kopce a Betléma Hlinsko v tisících

Zdroj: RNDr. Ilona Vojancová, ředitelka SLS Vysočina

Dlouhodobě platí, že návštěvnost Veselého kopce a Betléma Hlinsko (SLS Vysočina) ze všeho nejvíce ovlivňuje počasí. Poklesy počtu návštěvníků v roce 2010 a 2013 způsobilo deštivé počasí v období hlavní ná-

vštevnické sezóny. Veselokopecký jarmark je nejnavštěvovanějším programem letní sezóny. Když je počasí příznivé bez deště kolem 20 stupňů, tak přijde až 8000 návštěvníků. Pokud prší nebo je velké horko, přijde lidí méně. Na zvýšení návštěvnosti má výrazný podíl i program, který je připravován a propagace.

Návštěvnost Betléma Hlinsko se mírně navyšuje. Je to spojeno s masopustní expozicí a zvyšujícím se povědomím o kulturních památkách.

Peklo Čertovina

U Hlinska v místní části Čertovina vzniká pohádkové peklo. Netradiční turistickou atrakci staví místní podnikatel v obci Čertovina. Objekt má tvar obrácené lodi, nejnižší patro sahá do hloubky 12 metrů. Novinka, která je určena zejména dětem, by měla být v provozu ještě letos na svatého Mikuláše. Peklo Čertovina má i svoji legendu. Majitel peklo vlastně nebuduje, ale jen ho náhodou objevil. V roce 666 totiž pluli čerti z Ameriky do Austrálie a jejich loď ztroskotala právě v Čertovině. Nakonec se tam pekelníci rozhodli zůstat.

Srdcem pohádkového pekla bude Luciferův trůn. Kromě vládce pekel ale návštěvníci potkají i čertí kuchařku, čertího kováře, čertího karbaníka nebo čerta, který bude zlobit děti na takzvaných trapidlech.

Nejrychlejší cestu do podzemí umožní 22 metrů dlouhá skluzavka. Hodní návštěvníci se mohou těšit na čertí pivo, zlobiví zase na pobyt v mučírně.

Lanové centrum Hlinsko

Lanové centrum se skládá z různých překážek, které mají návštěvníci za úkol překonávat. Mezi stromy jsou různé mosty, "prolézačky", lanové překážky, přejezdy, zhupy, sítě, lávky a další překvapení a výzvy, které na Vás čekají. Mezi překážkami jsou plošiny, kde můžete nabrat dech, případně promyslet jak zdoláte další "nástrahu".

Lanové centrum, které je otevřeno od 1. 5. 2013 se nachází v areálu sjezdovek hned za hotelem Styl. Je umístěné přímo v lese na stromech ve výškách 1 - 10 metrů. Lanové centrum je hlavně zaměřeno na sportovních vyžití malých dětí již od 4 let. Návštěvníci lanové centra si mohou vybrat hned ze tří základních tras, které jsou odstupňovány podle obtížnosti.

Dětský lanáček - trasa pro nejmenší děti je kompletně zajišťovaná a proto děti nemusí mít žádné další jištění. Z poslední překážky vede 50m dlouhá dětská lanovka. Tato trasa je určena pro nejmenší děti od 4 do 10 let.

Trasa střední obtížnosti - je určena pro děti školního věku po 7 do 13 let. Děti se na ní pohybují v maximální výšce 1m a proto není nutné používat samo jištění

Trasa nejvyšší obtížnosti - je určena pro věkovou kategorii od 13 let výše. Návštěvníci zdolávají překážky, které jsou ve výšce 3-5m. U těchto překážek jsou návštěvníci jištění úvazky a předem proškoleni pro bezpečný pohyb v těchto výškách.

Pivovar Rychtář

Pivovar Rychtář byl založen v roce 1913. Pivo se stále vyrábí klasickou technologií, prakticky nezměněnou po celou dobu existence pivovaru z kvalitních českých surovin. Pivovar standardně vyrábí 7 druhů piva. Za svou existenci získal pivovar již mnoho ocenění a certifikátů. V letošním roce obdržel certifikát regionální značky „Kvalita z Hlinecka“. V Pivovaru Rychtář se již řadu let pořádají i exkurze. Zájemci si tak mohou prohlédnout postup přípravy piva, nahlédnout do pivovarských artefaktů spojených s historií Pivovaru Rychtář a také suroviny používané k vlastní výrobě. Prohlídka je zakončena v mini pivnici, kde si mohou dospělí sami načepovat pivo.

Pivovar Rychtář získal velkou oblibu také za pořádání každoročního programu Léto s Rychtářem, konaného v amfiteátru Rychtář. Amfiteátr se stává tradiční zastávkou v letních turné populárních hudebních skupin. Příjemné prostředí, zajímavý kulturní program, prvotřídní pivo a kvalitní zázemí učinily z amfiteátru vyhledávané koncertní místo pro lidi nejen ze širokého okolí.

Značení regionálních produktů

V letošním roce Místní akční skupina Hlinecko ve spolupráci se starosty obcí zavedla po několika jednáních od loňského roku regionální značku „Kvalita z Hlinecka“. Od minulého roku proběhlo několik setkání s potencionálními zájemci, kde se mimo jiné jednalo o podmínkách využívání a udělení značky, certifikačních kritériích, podání žádosti o ochrannou známku na úřadě průmyslového vlastnictví nebo návrhu loga značky. Celkem se o značku ucházelo dvanáct žadatelů.

Značka „Kvalita z Hlinecka“ garantuje především regionální působnost výrobku nebo regionální exkluzivitu služby a také jejich kvalitu a šetrnost k životnímu prostředí. Cílem udělování značky je podpora a propagace regionálních výrobců, zvyšování kvality regionální produkce, zvyšování pocitu sounáležitosti místních obyvatel s regionem a v neposlední řadě propagace regionu Hlinecka v oblasti cestovního ruchu. Hlinecko vždy bylo a bude bohaté na tradice a naši výrobci si mnohdy přenášejí řemesla a umění předků z generace na generaci. Zavedení značky výrazně přispěje k zachování těchto tradic, jejich rozšíření, zvýšení nabídky pro místní obyvatele a návštěvníky regionu. Značka má přispět k rozšíření prodeje výrobků a služeb na různých trzích, jarmarcích nebo veletrzích, na kterých mají držitelé regionální značky často přednost. Důležitá je i spolupráce výrobců a poskytovatelů služeb mezi sebou. Tato spolupráce by je měla motivovat k vytváření nových a zajímavých produktů typických pro náš region.

Zakladatelé regionální značky „Kvalita z Hlinecka“ mají také v plánu vytvoření sítě prodejních míst regionálních produktů na frekventovaných místech, která budou označena logem značky.

Značka „Kvalita z Hlinecka“ je **udělována výrobkům, ubytovacích a stravovacím zařízením** a službám v cestovním ruchu nabízející atraktivní **zážitky** vázané na konkrétní lokalitu nebo aktivitu na území Místní akční skupiny Hlinecko jakožto správcem značky.

Na Hlinecku se od pradávna dodržovaly staré tradice a lidé byli řemeslně velmi zruční. Masopustní obchůzky, zapsané na seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO, jsou toho důkazem. Lidé každoročně pečovali o masopustní kostýmy, doplňovali je krajkami, pentlemi a ručně vyráběnými rúžičkami, dědily se z otce na syna. Masopust je spojen s ruční prací, řemeslnými výrobky, zemědělskými produkty i tradičními pokrmy. Masopustní čepice v logu ochranné známky „Kvalita z Hlinecka“ je symbolem historie celého regionu. Logo je ručně malované, je úctou k ruční práci. Čepice ověšená barevnými pentlemi představuje dřinu vyváženou radostí a veselím.

Červená barva je symbolem krve a lidské dřiny, žlutá je spojena se sluncem, bez kterého by nebyla úroda, zelená s přírodou a lesy, kterými je Hlinecko obklopeno. Modrá pentle představuje rozšiřující se pramen řeky Chrudimky a jejích přítoků a velké množství rybníků. Hnědá barva je spjata s půdou, které pro naše předky byla zdrojem obživy. Hnědá hlína, kdysi obživa místních hrnčírů, dala také našemu regionu jméno – Hlinecko.

Do prvního kola certifikace se přihlásilo osm výrobců či firem produkujících tradiční místní výrobky nebo výrobky zhotovované podle původních receptur. Z okruhu ubytovacích a stravovacích služeb projevili v prvním kole zájem čtyři poskytovatelé.

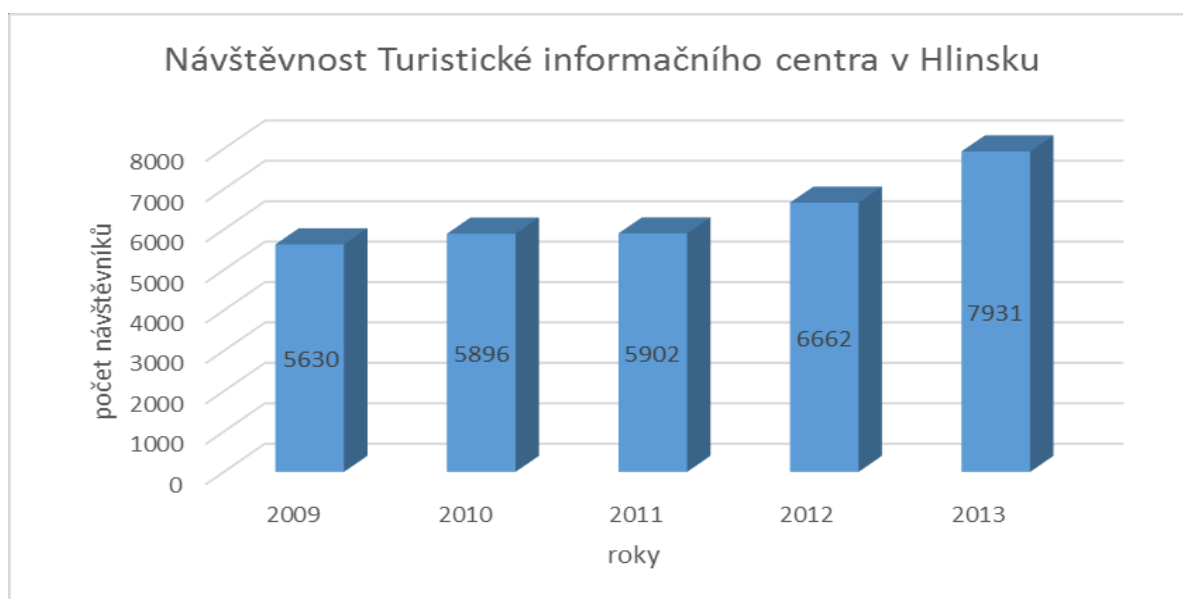
Obrázek 34: Logo regionální značky "Kvalita z Hlinecka"

Prvním certifikovaným výrobcům a poskytovatelům služeb značky „Kvalita z Hlinecka“ byly slavnostně předány certifikáty na „Dni Dřeva“ 26. července 2014 v areálu Betléma v Hlinsku. Po celý cen byl v areálu rezervace Betlém umístěn stánek regionální značky s ukázkou certifikovaných produktů, ochutnávkou certifikovaných výrobků a katalogem certifikovaných výrobků a služeb. Certifikováno bylo prvních 12 producentů z území Místní akční skupiny Hlinecko, konkrétně:

Tabulka 126: Seznam certifikovaných výrobků a služeb na území MAS Hlinecko, o. s.

Oblast výroby a produkty	
František Řezníček Hlinsko	Přírodní kosmetické výrobky: Propolisová mast ve včelím vosku, Propolisová mast s vazelínou, Propolisová tinktura Potravinářské výrobky: Františkova medovina z regionu Hlinecka, Med květový, Med medovicový, Med květový pastovaný, Med z Hlinecka pro mlsné jazýčky
Řeznictví u Švandů Hlinsko	Švandova slanina, Špekáček, Uzená sekaná, Farmářský párek se sýrem, Švandáček, Paštika s medvědí česnekem, Šunka jako dřív, Švandova pikantní klobása, Švandova uzená klobása
MEDOVINKA, s.r.o.	Hlinecká medovina
Pivovar Rychtář, a.s.	Rychtář klasik, Rychtář Standard, Rychtář Premium, Rychtář 15° Speciál, Rychtář Rataj, Rychtář Natur
Alena Linhartová	Betlémské bezové thé, Betlémské bezové thé s přídavkem slivovice
Pekařství Vacek a spol., v.o.s.	Hlinecký chléb z přírodního kvasu
Josef Fidler	Ručně tkané Hlinecké šály z bavlněné a akrylové příze
Karel Makovský dřevovýroba	Kolekce dřevěných hraček, Kolekce dekorativních předmětů ze dřeva
Oblast stravovacích služeb	
MANDALA CZ, s.r.o.	Vegetariánská jídelna Mandala v Hlinsku
DIANA HLINSKO, s.r.o.	Restaurace u sv. Huberta Hlinsko
Oblast ubytovací služeb	
Betlém Hlinsko, spol. s r.o.	Penzion Betlém Hlinsko
Karel a Magdalena Švandovi	Penzion Stanský mlýn

Zdroj: Vlastní zpracování, z údajů od MAS Hlinecko, o.s.

Obrázek 35: Návštěvnost Turistického informačního centra v Hlinsku

Zdroj: Vlastní zpracování z dat od manažerky Turistického informačního centra Hlinsko Ing. Martiny Sedlákové

Turistické informační centrum (TIC) v Hlinsku v červenci 2014 evidovalo 2 100 návštěvníků, což je nejvyšší měsíční návštěvnost v historii hlineckého informačního centra. Pro srovnání byla červencová návštěvnost v roce 2013 necelých 1 300 návštěvníků. Vzárustajícímu trendu v počtu návštěvníků velmi pomohlo přestěhování TIC do památkové rezervace Betlém v srpnu roku 2012. O skokovém nárůstu po otevření Betléma po revitalizaci svědčí návštěvnost z podzimních měsíců roku 2012, kdy se oproti roku 2011 zvýšila návštěvnost často více, než dvojnásobně až trojnásobně. V polovině srpna byla již návštěvnost v roce 2014 na úrovni celoroční návštěvnosti z roku 2012.

Za zvyšující se návštěvností stojí několik faktorů. Jednak je to počáteční zvědavost obyvatel města a regionu na nové informační centrum nebo otevření nové expozice hraček v podkroví TIC. Nárůst návštěvnosti ovlivňuje především vzrůstající počet turistů, kteří Hlinsko navštěvují. Tuto tendenci potvrzují také další subjekty cestovního ruchu, podnikatelé z Betléma i jeho okolí.

6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Tabulka 127: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Turisti	atraktivní lokalita	klesající návštěvnost	webové stránky	dobrá propagace
	volné Internetové připojení	pomalý internet	webové stránky	kontrola provozovatele
	dostatečná kvalita služeb v různé cenové relaci		webové stránky, propagační materiály	kontrola příslušnou institucí např. koordinátorkou zavedené regionální značky „Kvalita z Hlinecka“

	dostatek ubytovacích zařízení všech kategorií	nespokojenost se službami	webové stránky, propagační materiály, billboard	aktualizace webových stránek majitelem
	dostatek stravovacích zařízení	nespokojenost se službami	webové stránky, propagační materiály, billboard	aktualizace webových stránek majitelem
	kulturní atraktivita, památky		webové stránky, propagační materiály, billboard	udržování technického stavu památky, nové a zajímavé programy
	přírodní atraktivita		webové stránky, propagační materiály, billboard	pravidelná údržba přírodní atraktivita
	turistické informační centrum	nedostatečná otevírací doba (nízká flexibilita při zvýšeném počtu návštěvníků), neochota pracovníků, nedostatečná kvalifikace (neznalost regionu atd.)	webové stránky, informační tabule, správa facebooku, vytváření propagačních materiálů, spolupráce na projektech, organizace kulturních akcí, redakce hlineckých novin, prodej vstupenek	webové stránky, informační tabule
	muzeum, galerie, průvodci	Nedostatečná otevírací doba, neochota pracovníků, nedostatečná kvalifikace (neznalost regionu)	webové stránky, informační tabule	webové stránky, informační tabule
	dostatek propagačních materiálů			
	veřejné WC		směrovací šipka	udržování čistoty
	dostatek parkovišť		směrovací šipka	
Podnikatelé	spolupráce s turistickým informačním centrem i s destinačním managementem		email, webové stránky	pravidelné schůzky s podnikateli v cestovním ruchu
	pravidelná informovanost od turistického informačního centra	malá informovanost o možnostech propagace, nedostatek času ze strany podnikatelů	email, webové stránky	pravidelné schůzky s podnikateli v cestovním ruchu, zasílání newsletterů
	pravidelná informovanost od turistického informačního centra	malá informovanost o připravovaných programech v CR	email, webové stránky	pravidelné schůzky s podnikateli v cestovním ruchu

	spolupráce s provozovateli atraktivit, ubytovacích nebo stravovacích zařízení působících v regionu		email, webové stránky, osobní konzultace	
Řemeslníci a tradiční výrobci	Podpora činnosti ze strany neziskových organizací	ochota chodit na informační schůzky	Email, webové stránky, osobní konzultace	informovat cílové skupiny
	podpora od větších měst a obcí	zájem dotčené skupiny	email, webové stránky, osobní konzultace, místní a regionální tisk	zavedení regionální značky
	nabídnutí prodejního místa pro tradiční výrobky z regionu	zajištění dostatečného množství výrobků k prodeji	email, webové stránky, osobní konzultace, místní a regionální tisk	
	propagace v turistickém centru, na kulturních akcích	velké množství tisku propagačních materiálů	email, webové stránky, osobní konzultace	dostatečné množství propagačních materiálů
	Výstavy tradičních výrobců a řemeslníků		email, webové stránky, osobní konzultace	kulturní akce zaměřená na tradiční řemesla
Senioři	rozšířená nabídka pro občany v důchodovém věku	menší spektrum nabídky	email, webové stránky, letáky	komunikace s občany v důchodovém věku
	dostatek informací o regionu	horší propagace přes webové stránky	letáky, nástěnné ukazatele	pořádání seminářů o nabídce cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní zpracování

V analýze rizik jsou rizika rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týká se například rozmístění škol, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem – např. se týkají kvality škol).

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie.

Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5, kdy hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost).

Tabulka 128: Analýza rizik oblasti cestovního ruchu

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	4	12	zodpovědné finanční řízení ze strany poskytovatele služeb	ubytovací a stravovací služby
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	4	12	zodpovědné finanční řízení ze strany poskytovatelé atraktivity	obce, město, stát, nezisková organizace, soukromý majitel
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	využití financí z fondů EU	Poskytovatelé služeb, poskytovatelé atraktivit
Organizační riziko					
Parkování není v blízkosti atraktivity	3	3	9	výstavba nových parkovišť	majitel parkoviště
Špatný technický stav parkovišť	2	3	6	oprava stávajících parkovišť	majitel parkoviště
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu pro návštěvníky	2	4	8	prioritní zaměření hromadné dopravy pro návštěvníky, apelování na kraj a obce	zřizovatel
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	1	3	3	vysvětlení obcím výhody plynoucí ze spolupráce	zřizovatelé
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	3	4	12	sledování možných změn v legislativě	poskytovatelé služeb

Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní poskytování služeb	2	4	8	sledování možných změn v legislativě	poskytovatelé služeb
Technické riziko					
Špatný technický stav komunikací	4	5	20	využití financí z fondů EU	ředitelství silnic a dálnic, obec
Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	3	9	sledování trendů u ostatních poskytovatelů služeb a atraktivit	poskytovatel služeb, atraktivita
Věcné riziko					
Špatné řízení služby	2	3	6	vzdělávání majitelů	poskytovatel služeb, atraktivita
Personální rizika (neochota personálu...)	1	4	4	proškolený personál	poskytovatel služeb, atraktivita
Nezájem zaměstnanců o zlepšení úrovně poskytované služby	1	3	3	motivace personálu	poskytovatel služeb, atraktivita
Absence bezbariérového přístupu	4	4	16	vybudování bezbariérového přístupu v rámci možností	poskytovatel služeb, atraktivita

Zdroj: Vlastní zpracování

6.1.4. SWOT analýza oblasti

Tabulka 129: SWOT Analýza cestovního ruchu na území ORP Hlinsko

Silné stránky	Slabé stránky
Jedinečné prvky lidové architektury nadregionálního významu (Soubor lidových staveb Vysočina)	Nedostatečná dopravní obslužnost
Geografická poloha uprostřed republiky	Nedostatečná skladba ubytovacích kapacit pro větší skupinu návštěvníků
Zdravé a čisté životní prostředí	Nedostatek pracovních příležitostí

Velká část území spadá do Geoparku Železné hory	Nedostatek vodních ploch vhodných ke koupání - přírodních i umělých
Mnoho festivalů s dlouholetou tradicí (Adámkovy folklorní slavnosti, jarmarky na Veselém kopci)	Špatná kvalita komunikací II. a III tříd
Venkovský charakter oblasti	Nízký počet vícedenních návštěvníků
Dobrá znalost území pracovníků TIC Hlinsko	Malá turistická nabídka v pondělí (většina objektů zavřeno)
Značný rozsah přírodních a kulturních památek	Nedostatečně rozvinuté služby a jejich kvalita
Zavedení regionální značky "Kvalita z Hlinecka"	Nedostatečná propagace cestovního ruchu
Dobrá spolupráce TIC v rámci TO Chrudimsko-Hlinecko	Nedostatek informačních tabulí na turistických a cyklistických stezkách
Sdílené společné území s CHKO Železné hory a CHKO Žďárské vrchy	Malá vybavenost pro dětské návštěvníky (dětské hřiště,...)
Zachovalý ráz krajiny	Malá návštěvnost atraktivit mimo hlavní turistickou sezónu
Zimní středisko lokálního významu (sjezdové a běžecké tratě, zimní stadion)	
Potenciál území pro pěší turistiku a cykloturistiku	
Oblast s vysokým výskytem chalupářů	
Jednotná propagace oblasti z hlediska cestovního ruchu (např. V(t)ip karta, Krok za krokem geoparkem, propagační kampaň turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko...	
Masopustní obchůzky a masky zapsané do nemohotného kulturního dědictví UNESCO	
Příležitosti	Hrozby
Spolupráce s TIC v blízkém i širokém okolí	Ohrožení místní krajiny necitlivou zástavbou
Větší zviditelnění lidových řemesel (dřevovýroba, ruční tkaní a další)	Konkurence okolních destinací
Vybudování rozhleden	Nedostatečná spolupráce veřejného a soukromého sektoru
Spolupráce veřejného i soukromého sektoru	Nerespektování ekologických pravidel místními obyvateli i návštěvníky
Zapojení obcí do přípravy nabídky cestovního ruchu na území ORP Hlinsko	Nedostatek finančních prostředků pro rozvoj cestovního ruchu

Zapojení do celostátních projektů s jednotnou propagací	Nedostatečně rozvinutá infrastruktura obcí v oblasti cestovního ruchu
Zvýšení návštěvnosti v mimosezóně	Chátrání kulturních památek
Dostatečně velký počet potencionálních návštěvníků i v malých obcích ORP Hlinsko	Ničení kulturních a přírodních památek
Využití kulturně historického dědictví	Omezení železničních spojů a autobusových linek v území ORP Hlinsko
Zachování a rozvoj kulturních tradic	Znehodnocení přírodního potenciálu vlivem průmyslu na životní prostředí
Rozvoj agroturistiky, ekoturistiky a hipoturistiky	Odliv mladých lidí s vyšším vzděláním do větších měst
Prohloubení spolupráce s ostatními subjekty, které působí v rámci CR	
Rozšíření ubytovacích a stravovacích kapacit	
Rekonstrukce areálu bývalého koupaliště v Hlinsku	
Vytvoření sítě prodejních míst regionálních produktů označených logem „Kvalita z Hlinecka“	
Vybudování naučné masopustní stezky	
Vybudování tematických cyklostezek a cyklotras	
Rozvoj turistické sezóny mimo hlavní sezónu v období června - srpna	
Výstavba dětských hřišť	

Zdroj: Vlastní zpracování

ORP Hlinsko se nachází v srdci České republiky na rozhraní dvou chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory. Z výše uvedené SWOT analýzy vyplývá, že území je vhodné pro budování cyklistických tras, naučných tras, pěstování hipoturistiky, agroturistiky apod. Přes území vedou většinou dálkové trasy bez vzájemného propojení a tematického zaměření. Na trasách chybí odpočívadla, vyhlídka místa apod.

Nově zavedená regionální značka „Kvalita z Hlinecka“ je důkazem, že region je naplněn manuálně zručnými lidmi, kteří se snaží zachovat staré tradice a tradiční způsoby výroby, které se v regionu nacházeli (např. hrnčířství, tkalcovství, dřevovýroba a další). Pro další podporu je potřeba vytvoření sítě prodejních míst regionálních produktů na frekventovaných místech po celém území (např. muzea, restaurace, ubytování atd.). K zachování tradic neodmyslitelně patří i zapsání Masopustních obchůzek a masek na Hlinecku do nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

Pro zlepšení propagace území je zapotřebí lepší informovanost o daných atraktivitách v regionu i mimo vymezení území ORP Hlinsko. V rámci turistické destinace Chrudimsko-Hlinecko je informovanost na dobré úrovni, o čemž svědčí i společné projekty. Je důležité, aby si území zachovalo svoji čistotu, krajinný ráz

a zachovalou přírodu, aby tato destinace byla stále lákavá pro stálé i nové návštěvníky i mimo hlavní turistickou sezónu.

6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Turistický ruch je hodnocen jako oblast, která má největší potenciál k rozvoji regionu. Předpokladem přílivu turistů je velmi dobré životní prostředí, malebné prostředí a zázemí pro návštěvníky regionu. Na čem je potřeba zapracovat jsou zajímavosti a turistická lákadla. Turisticky nejvíce navštěvovaným místem v regionu je Soubor lidových staveb Vysočina – Betlém Hlinsko a Veselý Kopec. Kromě kulturních památek a velkého množství kulturních akcí, jsou zde i široké možnosti sportovního vyžití (zimní stadion, plavecký bazén, Ski areály, běžecké trasy, lanové centrum, golf klub, fit klub apod.). Obyvatelé regionu jsou patřičně hrdí na množství původních řemesel, které se na území dědí z generace na generaci a tradice. Masopustní obchůzky a masky na Hlinecku byly zapsány do nehmotného kulturního dědictví UNESCO. V posledních letech se významně zlepšila propagace regionu dovnitř i navenek. K propojení jednotlivých subjektů působících v cestovním ruchu přispělo zavedení doplňkových aktivit, například zavedení V(t)IP karty, Geoquestingu nebo poznávací soutěž Hračkám v Hlinsku na stopě.

Díky své poloze s množstvím přírodních a kulturně-historických atraktivit disponuje ORP Hlinsko vysokým potenciálem na rozvoj venkovského cestovního ruchu. ORP Hlinsko je ideálním místem na rozvoj rybaření, včelaření, cykloturistiky, hipoturistiky, agroturistiky, gastroturistiky, firemní turistiky, teambuldingů apod. Především je vhodné rozšířit základní služby o služby doplňkové. Například kromě ubytování na ekofarmě, by mělo být návštěvníkovi nabídnuto zapojení se do zemědělských prací a výroby bioproduktů, sklizně ovoce a zeleniny nebo péči o domácí zvířata. Obce v území poskytují prostor pro různé akce (jarmarky zaměřené na tradiční řemesla a výrobky nebo výstavy. Stravovací zařízení by se měla více zaměřovat na speciality místní kuchyně vařených podle tradičních postupů a receptur např. rybí speciality, zvěřinové hody, zabijačkové hodny. Na území zcela chybí ubytovací a stravovací zařízení pro větší skupinu osob. Dále je potřeba rozvíjet ubytování v soukromí na menších obcích, protože většina služeb se nachází v centrální části území v městě Hlinsko. Další z možností rozvoje cestovního ruchu na území ORP Hlinsko je také výstavba dalších turistických tras a cyklotras. Členité a kopcovité území je vhodné na výstavbu dalších rozhleden či zbudování kempů v okolí zdejších rybníků a lomů.

Na území ORP Hlinsko působí dobrá spolupráce s dalšími subjekty, kteří se zabývají rozvoje cestovního ruchu, jako je např. Destinační společnost Východní Čechy, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, MAS Hlinecko, TIC v turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko a v celém Pardubickém kraji, destinační managementy ve Východních Čechách, Asociace průvodců ČR, Klub českých turistů nebo Národní památkový ústav a další.

V neposlední řadě je také důležitý rozvoj spolupráce s cestovními kanceláři a agenturami, kluby seniorů, mateřskými centry apod. Také je důležitý rozvoj spolupráce s incomingovými cestovními kanceláři (Rakousko, Německo, Polsko, Slovensko, Pobaltí apod.). V tomto směru je cestovní ruch na území ORP Hlinsko teprve na začátku. Důležité je region ztraktivnit návštěvníkovi i mimo hlavní turistickou sezónu (červen-srpen). V zimní sezóně jsou hlavní atrakcí pouze masopusty a zimní sporty.

Z analýzy cestovního ruchu na území ORP Hlinsko vycházejí dva problémové okruhy. Prvním okruhem je nedostatečná síť cyklostezek a cyklotras, ke kterým má region díky své poloze, členitosti a čistému ovzduší velký potenciál.

Druhým okruhem je nedostatečná podpora místních řemesel a regionálních produktů. ORP Hlinsko má velký potenciál být atraktivní zejména pro skupinu turistů, kteří vyhledávají aktivní odpočinek formou hipoturistiky, ekofarem apod. K tomu se vážou již zmíněná řemesla, která mají na území dlouholetou tradici a místní

výrobci se snaží řemesla opět přivést k životu. Ideálním místem pro ukázky tradičních řemesel je Veselý kopec a Betlém Hlinsko, kde jsou pravidelně každý rok pořádány jarmarky, nově v Hlinsku Selské trhy nebo tematické akce jako například Den dřeva nebo Medobraní v rámci Duhového léto v Hlinsku.

Oba problémové okruhy jsou podrobně popsány v bodu 6.2.2.

6.2. Návrhová část pro oblast cestovního ruchu

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma cestovní ruch, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti cestovního ruchu.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců infocenta z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma cestovní ruch.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

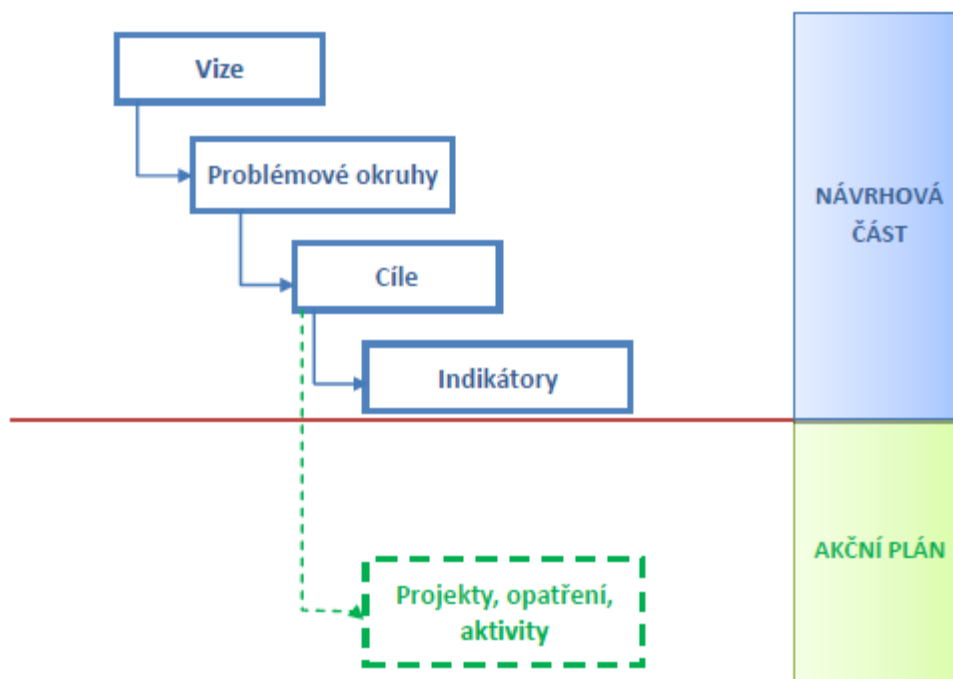
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámeček všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 36: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu cestovní ruch je uvedena v níže uvedeném schématu.

Tabulka 130: Struktura problémových oblastí a cílů k tématu cestovní ruch

Vize meziobecní spolupráce: Zachovat a rozšiřovat spolupráci v oblasti cestovního ruchu v duchu hesla „Hlinecko – srdce Českomoravské vrchoviny“ – společná propagace území, kvalitní služby a infrastruktura, ve spolupráci s podnikatelským sektorem rozšiřují okruh nositelů značky „Kvalita z Hlinecka“.	
Rozvoj cestovního ruchu	Problémová oblast 1: Nedostatečná síť cyklostezek a cyklotras
	Cíl 1.1: Rozšíření sítě cyklostezek a cyklotras přesahující i území ORP Hlinsko
Rozvoj cestovního ruchu	Problémová oblast 1: Nedostatečná podpora místních řemesel a regionálních produktů
	Cíl: 2.1 Masivnější podpora zachování místních řemesel, zviditelnění regionálních výrobců a zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky

Zdroj: Vlastní zpracování

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Správní obvod ORP Hlinsko prostřednictvím Technických služeb, které vlastní Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, jednotně zajišťuje efektivní odpadové hospodářství včetně bioodpadu.

Obce správního obvodu Hlinsko disponují společným komunitním plánem v oblasti sociálních služeb a naplňují jeho cíle s důrazem na skupiny seniorů a zdravotně handicapovaných, včetně nabídky sociálního bydlení.

Obce správního obvodu Hlinsko mají dostatečnou kapacitu předškolních zařízení, odpovídající technické vybavení škol včetně školního stravování. Nabídka mimoškolních aktivit plně odpovídá požadavkům dětí, mládeže i jejich rodičů.

Obce správního obvodu Hlinsko spolupracují v oblasti cestovního ruchu v duchu hesla „Hlinecko – srdce Českomoravské vrchoviny“ – společná propagace území, kvalitní služby a infrastruktura, ve spolupráci s podnikatelským sektorem rozšiřují okruh nositelů značky „Kvalita z Hlinecka“.

Problémový okruh č. 1 Nedostatečné množství cyklostezek a cyklotras

Na území ORP Hlinsko se nachází poměrně velké množství cyklostezek a cyklotras, přesto je jich počet nedostatečný pro všechny návštěvníky tohoto regionu. ORP Hlinsko se nachází jižní části turistické destinace Chrudimsko – Hlinecko. Většinu vymezené oblasti ORP Hlinsko zajímá mírně zvlněná krajina CHKO Železné hory a CHKO Žďárské vrchy. Nejvýše položenou obcí je obec Svatouch - 665 m. n. m. oproti tomu nejnižší položenou obcí správního obvodu je obec Miřetice, která se nachází ve 390 m. n. m. Hlinsko se nachází v nadmořské výšce 582 m. n. m. Vzhledem k množství zajímavých geologických úkazů se na polovině území ORP Hlinsko rozprostírá také Národní geopark Železné hory. Z tohoto je patrné, že oblast disponuje nadprůměrným přírodním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Přes území vede několik značených cyklotras, většinou jsou však dálkové bez vzájemného propojení a tematického zaměření, chybí odpočívadla, vyhlídková místa apod. Turistické informační centru v Hlinsku získalo značku Cyklisté vítání a nabízí tak služby pro cyklisty, jako je možnost opravy apod.

Jednou z příčin problémů je nedostatek finančních prostředků na vybudování nebo rozšíření cyklostezek na území. Dále je také problém se zabezpečením vlastnictví pozemků, které mají většinou soukromého majitele. Řešením je výkup nebo pronájem pozemků, na kterých by nové cyklostezky a cyklotrasy mohly vést.

Řešením nedostatku cyklotras a cyklostezek je vybudování tematických cyklostezek s informačními panely zaměřené na lidovou architekturu, tradice oblasti a také na vyzdvižení zapsaných Masopustních obchůzek a masek na Hlinecku do, ideálně interaktivní formou např. soutěž, kde by byly otázky a odpovědi ukryté v panelech apod. Také by bylo vhodné zřídit cyklostezku, která by procházela přes obce, kde si stále zachovávají obyčej Masopustních obchůzek, které jsou od listopadu 2010 zapsány na kulturním seznamu UNESCO. Již existuje trasa Loukami a hájky za masopustními maškarami, která je značená turistickými značkami Klubem českých turistů. Na trase ovšem neexistují informační tabule ani odpočinková místa. Tato trasa by mohla sloužit i jako výuková trasa pro školní výlety. Cyklostezky by také mohly být využívány pro další volnočasovou aktivitu, jako je jízda na kolečkových bruslích, která by přilákala rodiny s dětmi a kočárky nebo školní výlety. Vhodným řešením je i vytvoření mapy s doporučenými cyklotrasami za nejzajímavějšími místy ORP Hlinska s přesahem do celé turistické destinace Chrudimsko-Hlinsko a ostatních destinací. Hlinsko bývá v mapách většinou vyznačeno v pravém dolním rohu oblasti Chrudimska-Hlinecka a směr jih Ždírec nad Doubravou

a východ Svratka, Nové Město na Moravě často chybí a je až na jiných výsecích map. A přitom leží několik kilometrů od Hlinska.

Důsledkem neřešení tohoto problému může být odliv narůstajícího počtu turistů v této čisté a zachovalé přírodě na rozhraní Železných hor a Žďárských vrchů.

Problémový okruh č. 2 – Nedostatečná podpora místních řemesel a regionální produktů

ORP Hlinsko nezdobí žádný středověký hrad ani honosný zámek, nýbrž množství malebných chaloupek a selských stavení roztroušených po vesničkách, které jsou ukázkami lidové architektury. Region je převážně venkovského typu. Hlinsko je jediným městem ORP Hlinsko. Představuje však jeho přirozenou součást, neboť je spjaté s venkovskými tradicemi.

Mezi tradiční řemesla na území patří:

- textilní výroba

Odedávna zde byla rozšířena výroba plátna spojená s pěstováním lnu.

V současné době na textilní tradici navazuje pan Josef Fidler držitel certifikátu „Kvalita z Hlinecka“, který se ručně tkaným textiliím se zaměřením na bavlněné a akrylové šály věnuje více než 20 let. V kolekci Hlinecké šály nalezneme převahu tradičních motivů, barev a vzorů, které jsou a byly typické pro území Hlinecka. Při tkaní se snaží zachovat tradiční způsob výroby na čtyřlístovém stavu s použitím akrylové a bavlněné příze. K dalšímu tkanému sortimentu pana Fidlera patří i ubrusy, tkané tašky a koberečky.

- hrnčířství

Bohatá ložiska kvalitního jílu poskytovala hrnčířů výbornou surovinu. Hrnčíři byli sdruženi v samostatný cech a řídili se přípisem majestátu z roku 1488.

Na hrnčířství navazuje paní Věra Luňáčková, která založila Čertovinský ateliér. Ateliér leží v místní části Čertovina, nabízí celodenní programy, výtvarné kurzy užitné keramiky, mozaiky, točení na kruhu nebo speciální kurzy s netradiční náplní uprostřed krásné přírody Železných hor a Žďárských vrchů.

- hračkářství

Rozvinutá výroba dřevěného nářadí vytvářela optimální podmínky pro vznik hračkářství. Na konci 19. století se střediskovými obcemi výroby hraček staly Krouna a Dědová.

Výrobce dřevěných hraček a folklorních upomínkových předmětů je v dnešní době pan Zdeněk Bukáček, který dostal ocenění ministra kultury Nositel tradice lidových řemesel. V roce 2009 předváděl své výrobky také v sídle UNESCO v Paříži.

Na dlouholetou tradici výroby dřevěných hraček ve vsi Dědová navázal také pan Karel Makovský. Od roku 1992 zde vyrábí dřevěné hračky a drobné dekorativní předměty. V srpnu roku 2012 byla v nových prostorách Turistického informačního centra (domek č.p. 561) v památkové rezervaci Betlém Hlinsko otevřena stálá expozice dřevěných hraček s názvem „Příběh dřevěné panenky“. Expozici spravuje Turistické informační centrum Hlinsko.

Dalším velkým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu na území ORP Hlinsko je, že v roce 2014 odkoupilo město Hlinsko sbírku pana Františka Kyncla. Jedná se o nejucelenější kolekci českých dřevěných hraček 19. a 20. století (cca 5 000 hraček) rodiny Bukáčkových.

Jednou z příčin problémů je malá podpora z řad škol nebo zájmových sdružení tradiční řemesla vyučovat nebo je alespoň předávat nové generaci formou zájmového kroužku.

Důležitým problémem je i podstatný nedostatek finančních prostředků na vybudování učilišť, kde by se tradiční řemesla vyučovala a také nedostatek učitelů, kteří by v daném řemesle měli praxi.

Další příčinou je také nezáměr z řad mladých lidí se tradiční řemesla učit. Nejčastěji se řemesla předávají v rodinách z rodičů na své potomky.

Je třeba do tradičních řemesel postupně zapojovat mladé lidi, kteří by měli zájem v tradičních řemeslech pokračovat a předávat jejich výuku dalším generacím. Jedním z řešení je i podpora nově zavedené regionální značky „Kvalita z Hlinecka“, kde pro certifikované výrobky by měla být zřízena síť prodejných míst v regionu na frekventovaných místech (např. muzea, restaurace, obchůdky s dárkovými předměty apod.). Regionální produkty se tak dostanou do povědomí široké veřejnosti a propojí se tak i jednotlivé subjekty, které na území působí ať už certifikovaných nebo necertifikovaných výrobků a služeb. Je potřeba i větší propagace Selských trhů v Hlinsku a vznik a větší frekvence nových trhů v území, jakožto i prodloužení doby trvání trhů nebo rozšíření o prodej přebytků drobných zemědělců z regionu.

Důsledkem neřešení tohoto problému by mohlo být postupný úpadek až vymizení tradičních řemesel na území regionu. I nedostatek mistrů, kteří by mohli řemesla vyučovat a předávat zkušenosti mladé generaci.

6.2.3. Popis cílů v oblasti cestovního ruchu

Na základě provedených analýz budou stanoveny cíle, které povedou k řešení identifikovaných problémových okruhů, a které budou následně naplňovány prostřednictvím akčních plánů.

Tabulka 131: Problémový okruh 1

Problémový okruh 1	Nedostatečná síť cyklostezek a cyklotras
Cíl 1.1	Rozšíření sítě cyklostezek a cyklotras přesahující i území ORP Hlinsko
Popis cíle	Na území ORP Hlinsko se nachází poměrně velké množství cyklostezek a cyklotras, přesto je jejich počet nedostatečný pro všechny návštěvníky regionu. Díky své geografické poloze na území Geoparku Železné hory a na rozhraní CHKO Železné hory a CHKO Žďárské vrchy je ORP Hlinsko ideálním místem pro rozšíření sítě cyklostezek a cyklotras. Chybí zde především trasy, které by byly tematicky zaměřené a vzájemně propojené i s okolními ORP. O zájmu zvýšení počtu návštěv cyklistů svědčí i připravenost Turistického informačního centra v Hlinsku, které získalo značku Cyklisté vítáni a nabízí tak např. možnost drobné opravy kola. Vybudování tematických cyklostezek a cyklotras by přispělo k lepšímu poznání čisté přírody, kulturních památek, přírodních památek nebo tradičních řemesel, které se v území ORP nachází. Vhodným řešením je i vytvoření mapy s doporučenými cyklostezkami a cyklotrasami s přesahem do celé turistické destinace Chrudimsko-Hlinecko a ostatních destinací. Rozvinula by se tak i spolupráce se sousedními ORP, školami nebo blízkými infocentry. Jedna z navržených cyklostezek by mohla vést přes obce, kde se stále zachovává obyčej Masopustních obchůzek, které jsou od listopadu 2010 zapsány na kulturním seznamu UNESCO. Vybudování hustší sítě cyklostezek a cyklotras by jistě ocenili i milovníci kolečkových bruslí, rodiny s dětmi a kočárky nebo školní výlety.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> Jednání s okolními ORP, zda mají zájem vybudovat nové cyklostezky a cyklotrasy,

	<ul style="list-style-type: none"> • návrh nových cyklostezek, cyklotras od architekta, • jednání s okolními ORP o nově navržených cyklostezkách, cyklotrasách, • zakreslení připomínek k navrženým cyklostezkám, cyklotrasám, • získání finančních prostředků na realizaci cyklostezek, cyklotras, • výkup pozemků na trase nových cyklostezek, cyklotras, • budování nových cyklostezek a cyklotras, • budování příslušenství (odpočívadla, odpadkové škoje, naučné tabule...), • otevření nových cyklostezek a cyklotras, • údržba cyklostezek a cyklotras.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zviditelnění kulturního a přírodního dědictví na území ORP Hlinsko s přesahem do ostatních ORP pomocí vybudování a rozšíření naučných stezek
Správce cíle	Vedoucí Informačního centra v Hlinsku

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 132: Problémový okruh 2

Problémový okruh 2	Nedostatečná podpora místních řemesel a regionálních produktů
Cíl 2.1	Masivnější podpora zachování místních řemesel, zviditelnění regionálních výrobců a zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky
Popis cíle	Region Hlinecka vždy byl a bude bohatý na tradice a místní výrobci si mnohdy přenášejí řemesla a umění předků z generace na generaci. Svě umění si zde předávají výrobci dřevěných hraček, hrnčíři, výrobci textilu a další. Velkým přispěním pro rozvoj a podporu těchto řemesel a tradičních výrobních postupů je i zavedení regionální značky „Kvalita z Hlinecka“, která garantuje regionální působnost výrobku nebo regionální exkluzivitu služby a také jejich kvalitu a šetrnost k životnímu prostředí. Dalším cílem o zatraktivnění regionu návštěvníkům je i zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky. Regionální produkty se tak dostanou do většího povědomí široké veřejnosti a dojde tak i k propojení jednotlivých subjektů. Důležité je také motivace mladých žáků o učební řemeslné obory a zároveň mít dostatečný počet učitelů pro jejich výuku.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora regionálních výrobců, kteří dodržují tradiční výrobní postupy, • vytipování prodejních míst, • získání finančních prostředků na vytvoření prodejních míst a jejich provoz, • vytvoření prodejních míst s regionálními a tradičními výrobky, • zvýšení propagace tradičních řemesel a výrobků, • podpora zavedené regionální značky, • zvýšení zájmu studentů učit se tradiční řemesla, • motivovat školy k vyučování tradičních řemesel,

	<ul style="list-style-type: none"> vytvořit hustou síť selských trhů po celém území ORP Hlinsko.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zvýšení zájmu o regionální produkty a služby
Správce cíle	Vedoucí informačního centra v Hlinsku, koordinátor regionální značky Kvalita z Hlinecka

Zdroj: Vlastní zpracování

6.2.4. Indikátory

Indikátory (někdy též označované jako ukazatele nebo měřítka) jsou důležitým nástrojem, jímž se měří úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Prostřednictvím indikátorů se snažíme popsat míru změny. Indikátory musí být snadno dostupné (zjistitelné), musí být určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová. Zároveň musí být určeni gestoři indikátorů (v souladu s určením gestorů cílů). Níže uvedená pravidla pro výběr indikátorů, stejně jako vzor karty indikátorů, platí obecně pro všechna řešená témata.

Tabulka 133: Indikátor výsledku 1 - cestovní ruch

Problémový okruh	Nedostatečná síť cyklostezek a cyklotras		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Zviditelnění kulturního a přírodního dědictví na území ORP Hlinsko s přesahem do ostatních ORP pomocí vybudování a rozšíření naučných stezek		
Měrná jednotka	Délka v km nových cyklostezek a cyklotras		
Správce měřítka	Vedoucí Informačního centra v Hlinsku		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50	120
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Na území ORP Hlinsko se nachází několik naučných stezek a cyklotras. Oblast ovšem postrádá propojenost s okolními ORP a také tematické zaměření těchto tras. V území se nachází několik obcí, kde se stále zachovává obyčej Masopustních obchůzek, které jsou od listopadu 2010 zapsané na seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO. Nabízí se tak vybudování tematické naučné trasy po těchto obcích, kde by se zřídili informační panely a odpočinková místa. Obyčej by tak byl pro turisty atraktivní po celý rok. Trasa by také mohla být využívána interaktivní formou pro školy. Např. v informačních tabulích by byly ukryté průřezové otázky a odpovědi o území ORP, kulturních památkách či přírodních památkách. Trasa by mohla také soužit turisty na kolečkových bruslích nebo rodiny s dětmi a kočárky.		
Metodika a výpočet:	Počet km		
Zdroj čerpání dat:	Dokumentace k budování nových cyklostezek, mapy		

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 134 Indikátor výstupu 1 – Cestovní ruch

Cíl	Rozšíření sítě cyklostezek a cyklotras přesahující i území ORP Hlinsko		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Zviditelnění kulturního a přírodního dědictví na území ORP Hlinsko s přesahem do ostatních ORP pomocí vybudování a rozšíření naučných stezek		
Měrná jednotka	Délka v km nových cyklostezek a cyklotras		
Správce měřítka	Vedoucí Informačního centra v Hlinsku		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50	120
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Cílem je zvýšit návštěvnost území pomocí vybudování nových atraktivních cyklotras a cyklostezek pro různé věkové kategorie, které by byly propojeny s okolními ORP a zároveň tematicky zaměřené. Například vybudovat tematickou stezku procházející obcemi, kde se dodržuje obyčej masopust, zapsaný na seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO, vybavenou informačními panely, odpočinkovými místy. Další stezka by mohla být zaměřena pro turisty na kolečkových bruslích a rodiny s dětmi a kočárky.		
Metodika a výpočet:	Počet km		
Zdroj čerpání dat:	Dokumentace k budování nových cyklostezek, mapy		

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 135: Indikátor výsledku 2 - Cestovní ruch

Problémový okruh	Nedostatečná podpora místních řemesel a regionálních produktů		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru	Zvýšení zájmu o regionální produkty a služby		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí Informačního centra v Hlinsku, koordinátor regionální značky Kvalita z Hlinecka		
Roky	2013	2017	2020
Plán		20	30
Skutečnost	12		
Popis měřítka:	Počet řemeslníků a regionálních produktů označených regionální značkou. Region Hlinecka vždy byl a bude bohatý na tradice a místní výrobci si mnohdy přenášejí řemesla a umění předků z generace na generaci. Příspěním pro rozvoj a podpory těchto řemesel a tradičních výrobních postupů je i zavedení regionální značky Kvalita z Hlinecka. Ochranná známka označuje produkty, které jsou regionálně významné, vytvořené místními výrobci nebo z místních regionálních potravin. Pro další rozšíření povědomí turistů o značce je zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky. Výrobky by se tak dostaly do většího povědomí široké veřejnosti a dojde tak i k propojení jednotlivých subjektů. Zavedení značky také souvisí s rozvojem podpory akcí zaměřených na místní tradice a řemesla např. jarmarky, trhy, slavnosti apod.		
Metodika a výpočet:	Počet vydaných certifikátů „Kvalita z Hlinecka“		
Zdroj čerpání dat:	Webové stránky regionální značky		

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 136 Indikátor výstupu 2 – cestovní ruch

Cíl	Masivnější podpora zachování místních řemesel, zviditelnění regionálních výrobců a zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru	Zvýšení zájmu o regionální produkty a služby,		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí Informačního centra v Hlinsku, administrátor regionální značky Kvalita Hlinecka		
Roky	2013	2017	2020
Plán		20	30
Skutečnost	12		
Popis měřítka:	Cílem je postupné rozšiřování počtu řemeslníků a regionálních produktů označených regionální značkou. Pro masivnější podporu zachování místních řemesel a zviditelnění regionálních výrobců je důležité zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky v regionu i mimo něj. Propagace místních řemesel a výrobků také souvisí s rozvojem podpory akcí zaměřených na místní tradice a řemesla např. jarmarky, trhy, slavnosti apod.		
Metodika a výpočet:	Počet vydaných certifikátů „Kvalita z Hlinecka“		
Zdroj čerpání dat:	Webové stránky regionální značky		

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 137 Složení řídicí skupiny – Cestovní ruch

Složení řídicí skupiny
Manažer strategie: Manažer Informačního centra v Hlinsku
Správci cílů: Zaměstnanec Informačního centra v Hlinsku, administrátorka regionální značky
Gestoři indikátorů: Manažer Informačního centra v Hlinsku, Koordinátor regionální značky

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle,

bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 138 Správci cílů – Cestovní ruch

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1.	Rozšíření sítě cyklostezek a cyklotras přesahující i území ORP Hlinsko	Zaměstnanec Informačního centra v Hlinsku
2.1	Masivnější podpora zachování místních řemesel, zviditelnění regionálních výrobců a zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky	Vedoucí Informačního centra v Hlinsku
2.1.	Masivnější podpora zachování místních řemesel, zviditelnění regionálních výrobců a zavedení prodejní sítě s regionálními výrobky	Administrátor regionální značky

Zdroj: Vlastní zpracování

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 139 Gestoři cílů – Cestovní ruch

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1.	Zviditelnění kulturního a přírodního dědictví na území ORP Hlinsko s přesahem do ostatních ORP pomocí vybudování a rozšíření naučných stezek	Manažer Informačního centra v Hlinsku
2.1.	Zvýšení zájmu o regionální produkty a služby	Manažer Informačního centra v Hlinsku
2.1.	Zvýšení zájmu o regionální produkty a služby	Koordinátor regionální značky

Zdroj: Vlastní zpracování

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 140 Zodpovědnost v procesu implementace strategie – Cestovní ruch

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.- 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, postupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobro-

volného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 141 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: Vlastní zpracování

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Tabulka 142 Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Zdroj: Vlastní zpracování

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co neefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od

počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

ORP Hlinsko se nachází v srdci České republiky na rozhraní dvou chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory. Předpokladem přílivu turistů je velmi dobré životní prostředí, malebné prostředí a zázemí pro návštěvníky regionu.

Na základě zpracované analytické části v oblasti cestovního ruchu a vlastního šetření vyplynuly následující problémové okruhy:

1. nedostatečná síť cyklostezek a cyklotras,

2. nedostatečná podpora místních řemesel a regionálních produkt,

kteřé byly následně rozpracovány do cílů a indikátorů. Z nich je patrné, že území je v hodné pro budování cyklistických tras, naučných tras, pěstování hipoturistiky a agroturistiky. Na stávajících trasách scházejí vyhlídková místa a odpočívadla.

Dále je potřebné neustále podporovat místní regionální výrobce a poskytovatele služeb. Nově zavedená regionální značka je jedna z mnoha možností. Pro další podporu je potřebné vytvořit síť prodejních míst regionálních produktů po celém území na frekventovaných místech.

Je důležité, aby si území zachovalo svoji čistotu, krajinný ráz a zachovalou přírodu, aby tato destinace byla stále lákavá pro stálé i nové návštěvníky i mimo hlavní turistickou sezónu.

V rámci území ORP Hlinsko je zapotřební stále vylepšovat informovanost o daných atraktivitách v regionu i blízkém okolí. ORP Hlinsko má velký potenciál v oblasti cestovního ruchu. Proto je potřeba tento potenciál systematicky rozvíjet.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie vznikla v rámci projektu Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Analytická část Strategie byla zpracována týmem ORP v prvním pololetí roku 2014 na základě dat z Českého statistického úřadu, Ministerstva mládeže, školství a tělovýchovy, Registru sociálních služeb a informací získaných od odborníků na jednotlivá témata v území a z dotazníkových šetření realizovaných v regionu. Realizační tým se po celou dobu držel metodických doporučení a jednotlivé kroky byly konzultovány nejprve s odborníky v ORP Hlinsko a s motivujícími starosty. V červnu 2014 byla analytická část zaslána odbornému týmu Svazu měst a obcí k oponentuře. Připomínky odborného týmu byly do analytické části zapracovány.

Problémové okruhy v návrhové části byly nejprve konzultovány s odborníky na jednotlivé oblasti v ORP a s motivujícími starosty. Poté byly prezentovány a prodiskutovány s představiteli ostatních obcí v březnu 2014 na Prvním oficiálním setkání starostů v Hlinsku. Návrhová část byla zpracována na základě metodického doporučení odborného týmu Svazu měst a obcí, konzultací s motivujícími starosty a odborníky v ORP.

Celý dokument byl zaslán odbornému týmu Svazu měst a obcí ke druhé oponentuře v prosinci 2014. Připomínky z druhé oponentury byly zapracovány a dokument byl po druhé opraven.

7. Závěr, kontakty

Strategický dokument má dvě části, analytická část byla zpracována v období leden až prosinec 2014 a návrhová část vznikala od září do prosince 2014. Smyslem strategie je vymezení a definování možností meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Hlinsko. Jako nejvhodnější oblasti spolupráce byly vybrány témata, které mají obce v samostatné působnosti - předškolní a základní vzdělávání, sociální služby a odpadové hospodářství a dále téma, které starostové sami vybrali jako vhodné k meziobecní spolupráci s ohledem na potenciál území. V ORP bylo jednomyslně zvoleno téma cestovní ruch.

Obce v ORP již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství, kdy zařízení pro nakládání s odpady v ORP vlastní dobrovolný svazek obcí a je provozován společností, jejímž vlastníkem je taktéž dobrovolný svazek obcí. Co se sociálních služeb týká, jsou koncentrovány ve městě Hlinsko a terénní sociální služby jsou ve většině obcí poskytovány Oblastní charitou Nové Hrady u Skutče. Analýzou bylo zjištěno, že ve správním obvodu není podrobněji zmapováno poskytování sociálních služeb a potřeby jejich uživatelů, což by mohlo být vyřešeno komunitním plánem pro ORP Hlinsko. V oblasti základního a předškolního školství prozatím žádná intenzivnější spolupráce neprobíhá. Ovšem největším problémem je malá naplněnost škol z důvodu nepříznivého demografického vývoje, což je problém, který lze prostřednictvím meziobecní spolupráce řešit je obtížně. Proto bylo zvoleno vybudování společného skladu pomůcek pro hendikepované děti a žáky. V oblasti cestovního ruchu bude dále rozšířena síť cyklostezek a cyklotras a podporování místní řemeslníci, kteří vyrábějí typické produkty pro hlinecko.

Součástí dokumentu jsou rozvojové cíle jako řešení problémových oblastí. Na zpracovanou strategii naváže v roce 2015 její implementace do praxe, tzn. že navržené cíle budou konkretizovány do jednotlivých opatření, které budou realizovány v nejbližším období. Tyto opatření budou vycházet ze zpracovaných akčních plánů. V letech 2018 a 2023 proběhne měření indikátorů vyhodnocení, do jaké míry se daří naplňovat rozvojové cíle.

Realizační tým:

Koordinátor meziobecní spolupráce:

Ing. Olga Ondráčková, tel. 777 111 078, ondrackova@mashlinecko.cz

Pracovník pro analýzy a strategie:

Ing. Lenka Juklová, tel. 731 683 015, juklova@mashlinecko.cz

Tematický expert:

Bc. Hana Rouhová, tel. 728 728 072, rouhova@mashlinecko.cz

Asistentka:

Kateřina Sedláková, tel. 731 470 286, sedlakova@mashlinecko.cz

Motivující starostové:

Jan Břeň

info@obecholetin.cz

PhDr. Magda Křivanová

krivanova@hlinsko.cz

do 30. 11. 2014

Miroslav Krčil, DiS.

krcil@hlinsko.cz

od 1. 12. 2014

Externí poradci:

Školství:

Ing. Jana Dušková - referent školství (výkaznictví, rozpočty) MěÚ Hlinsko

Bc. Martin Vtípil, DiS. - vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví MěÚ Hlinsko

Sociální oblast:

Bc. Martin Vtípil, DiS. - vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví MěÚ Hlinsko

Bc. Michaela Růžičková - vedoucí FOKUSU Vysočina v Hlinsku

Odpadové hospodářství:

Ing. Ivana Kopecká - referent odpadové hospodářství Odboru životního prostředí MěÚ Hlinsko

Petr Stejskal - jednatel Technických služeb Hlinsko s.r.o.

Cestovní ruch:

Ing. Martina Sedláková - vedoucí Turistického informačního centra v Hlinsku

8. Přílohy

Seznam příloh:

Příloha 1: Seznam tabulek

Příloha 2: Seznam obrázků

Příloha 3: Seznam zkratk

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní informace o strategii	1
Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	2
Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty	4
Tabulka 4: Charakteristika území ORP	6
Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP	7
Tabulka 6: Stručná charakteristika školství v území ORP	8
Tabulka 7: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP	9
Tabulka 8 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP	9
Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP	10
Tabulka 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání	11
Tabulka 11: Charakteristika domácností	11
Tabulka 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	12
Tabulka 13: Charakteristika trhu práce v území ORP	12
Tabulka 14: Územní a strategické plánování	15
Tabulka 15: Popis klíčových aktérů	16
Tabulka 16: SWOT analýza	17
Tabulka 17: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání	21
Tabulka 18: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP ve školním roce 2013/2014	22
Tabulka 19: Pracovníci ve školství ORP Hlinsko	23
Tabulka 20: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP	26
Tabulka 21: Počty tříd a žáků v ZŠ ve školním roce 2012/2013	27
Tabulka 22: Počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP	28
Tabulka 23: Počet tříd, žáků na jednoho pedagogického pracovníka, na třídu a na školu	28
Tabulka 24: Počet absolventů ZŠ v ORP	29
Tabulka 25: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP	29
Tabulka 26: Počet pedagogů v roce 2013	30
Tabulka 27: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP v roce 2013	30
Tabulka 28: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP	30
Tabulka 29: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013	31
Tabulka 30: Celkové počty MŠ v ORP	34
Tabulka 31: MŠ zřizované obcí	35
Tabulka 32: Počet pedagogických pracovníků	35
Tabulka 33: Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012/2013	36
Tabulka 34: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP	38
Tabulka 35: Školní družiny a školní kluby v ORP	38
Tabulka 36: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP	39
Tabulka 37: SVČ zřizované obcemi v ORP	39
Tabulka 38: Údaje o pracovnících SVČ v ORP	39
Tabulka 39: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP	40
Tabulka 40: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP	41
Tabulka 41: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi	41
Tabulka 42: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč	42
Tabulka 43: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP	42

Tabulka 44: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013	43
Tabulka 45: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023	43
Tabulka 46: Analýza cílových (dotčených) skupin	45
Tabulka 47: Analýza rizik oblasti školství.....	48
Tabulka 48: SWOT analýza oblasti školství.....	50
Tabulka 49: Struktura problémových oblastí v tématu předškolního a základního vzdělávání.....	53
Tabulka 50: Problémový okruh 1.....	55
Tabulka 51: Indikátor výsledku - předškolní a základní vzdělávání.....	56
Tabulka 52: Indikátor výstupu - předškolní a základní vzdělávání	56
Tabulka 53 Složení řídicí skupiny - předškolní a základní vzdělávání	57
Tabulka 54 Správci cílů - předškolní a základní vzdělávání.....	57
Tabulka 55 Gestoři cílů - - předškolní a základní vzdělávání	57
Tabulka 56 Zodpovědnost v procesu implementace strategie - předškolní a základní vzdělávání.....	58
Tabulka 57 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů.....	59
Tabulka 58 Vzor tabulky akčního plánu.....	59
Tabulka 59: Počet jednotlivých typů zařízení poskytující sociální služby sídlících v ORP	64
Tabulka 60: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) se sídlem mimo ORP Hlinsko	66
Tabulka 61: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo území ORP Hlinsko působící na území ORP.....	67
Tabulka 62: Počet jednotlivých typů sociálních služeb sídlících na území ORP	68
Tabulka 63: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP) se sídlem mimo ORP Hlinsko	70
Tabulka 64: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele.....	72
Tabulka 65: Počet sociálních služeb dle zřizovatele	73
Tabulka 66: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 v ORP Hlinsko	74
Tabulka 67: Kapacita zařízení sociálních služeb	75
Tabulka 68: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012	75
Tabulka 69: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012	75
Tabulka 70: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	76
Tabulka 71: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	77
Tabulka 72: Analýza dotčených skupin.....	78
Tabulka 73: Analýza rizik	81
Tabulka 74: SWOT analýza	82
Tabulka 75: Struktura problémových oblastí v tématu sociálních služeb.....	84
Tabulka 76: Problémový okruh 1 – sociální oblast.....	86
Tabulka 77: Indikátor - sociální oblast.....	87
Tabulka 78 Složení řídicí skupiny - sociální služby	87
Tabulka 79 Správci cílů - sociální služby	88
Tabulka 80 Gestoři cílů - sociální služby	88
Tabulka 81 Zodpovědnost v procesu implementace strategie - sociální služby	88
Tabulka 82 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů.....	90
Tabulka 83 Vzor tabulky akčního plánu.....	90
Tabulka 84: Sběrné dvory na území ORP, současný stav	98

Tabulka 85: Sběrná místa na území ORP, současný stav.....	99
Tabulka 86: Svozové společnosti	99
Tabulka 87: Třídící linka na území ORP.....	100
Tabulka 88: Třídící linky v blízkosti ORP Hlinsko.....	100
Tabulka 89: Hustota sběrné sítě dle jednotlivých ORP - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, 1. čtvrtletí roku 2014	100
Tabulka 90: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav.....	101
Tabulka 91: Sklárky na území ORP	102
Tabulka 92: Celková produkce odpadů, produkce NO a OO na území ORP za období 2008 až 2012.....	104
Tabulka 93: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	104
Tabulka 94: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012.....	105
Tabulka 95: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a SKO).....	107
Tabulka 96: Celková a měrná produkce KO a SKO, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce odpadů) (2012).....	108
Tabulka 97: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012 od všech původců odpadu. 108	
Tabulka 98: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	109
Tabulka 99: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	109
Tabulka 100: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....	110
Tabulka 101: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	110
Tabulka 102: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	113
Tabulka 103: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012.....	113
Tabulka 104: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	114
Tabulka 105: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012.....	115
Tabulka 106: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012.....	116
Tabulka 107: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012.....	117
Tabulka 108: Analýza cílových (dotčených) skupin	121
Tabulka 109: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství).....	123
Tabulka 110: SWOT analýza oblasti.....	124
Tabulka 111: Struktura problémových oblastí v tématu odpadové hospodářství.....	128
Tabulka 112: Problémový okruh 1 – cíl 1	130
Tabulka 113: Problémový okruh 1 - cíl 2	130
Tabulka 114: Indikátor problémového okruhu 1 - odpadové hospodářství.....	131
Tabulka 115: Indikátor cíle 1 - odpadové hospodářství	131
Tabulka 116: Indikátor cíle 2 - odpadové hospodářství	132
Tabulka 117 Složení řídicí skupiny - odpadové hospodářství.....	132

Tabulka 118 Správci cílů - odpadové hospodářství	133
Tabulka 119 Gestoři cílů - odpadové hospodářství	133
Tabulka 120 Zodpovědnost v procesu implementace strategie - odpadové hospodářství	133
Tabulka 121 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	135
Tabulka 122 Vzor tabulky akčního plánu	135
Tabulka 123: Finanční analýza ORP Hlinsko	160
Tabulka 124: Návštěvnost sjezdovky Trhová Kamenice	170
Tabulka 125: Návštěvnost Skiareálu Hlinsko	171
Tabulka 126: Seznam certifikovaných výrobků a služeb na území MAS Hlinecko, o. s.	179
Tabulka 127: Analýza cílových (dotčených) skupin	180
Tabulka 128: Analýza rizik oblasti cestovního ruchu	183
Tabulka 129: SWOT Analýza cestovního ruchu na území ORP Hlinsko	184
Tabulka 130: Struktura problémových oblastí a cílů k tématu cestovní ruch	189
Tabulka 131: Problémový okruh 1	192
Tabulka 132: Problémový okruh 2	193
Tabulka 133: Indikátor výsledku 1 - cestovní ruch	194
Tabulka 134 Indikátor výstupu 1 – Cestovní ruch	195
Tabulka 135: Indikátor výsledku 2 - Cestovní ruch	195
Tabulka 136 Indikátor výstupu 2 – cestovní ruch	196
Tabulka 137 Složení řídicí skupiny – Cestovní ruch	196
Tabulka 138 Správci cílů – Cestovní ruch	197
Tabulka 139 Gestoři cílů – Cestovní ruch	197
Tabulka 140 Zodpovědnost v procesu implementace strategie – Cestovní ruch	198
Tabulka 141 Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	199
Tabulka 142 Vzor tabulky akčního plánu	199

Seznam obrázků

Obrázek 1: Administrativní členění správního obvodu	6
Obrázek 2 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012	8
Obrázek 3: Počty dětí v MŠ v ORP Hlinsko	34
Obrázek 4: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory.....	53
Obrázek 5: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory.....	84
Obrázek 6: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	93
Obrázek 7: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	93
Obrázek 8: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP	93
Obrázek 9: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)	93
Obrázek 10: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele.....	94
Obrázek 11: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	94
Obrázek 12: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP	94
Obrázek 13: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením.....	95
Obrázek 14: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	95
Obrázek 15: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP	95
Obrázek 16: Náklady na skládkování SKO v obcích bez skládky na svém území v rámci ORP r. 2012	102
Obrázek 17: Výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP v r. 2012.....	111
Obrázek 18: Porovnání měrné produkce odpadů - počet obyvatel	112
Obrázek 19: Porovnání měrné produkce odpadů - počet obcí	112
Obrázek 20: Celkové náklady na odpadové hospodářství (Kč/obyvatel) v rámci ORP.....	119
Obrázek 21: Jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr využitelných odpadů v území ORP za r. 2012 ..	120
Obrázek 22: Porovnání neinvestičních výdajů - počet obyvatel.....	120
Obrázek 23: Porovnání neinvestičních výdajů - počet obyvatel.....	121
Obrázek 24: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory.....	127
Obrázek 25: Výtěžnost tříděného sběru využitelných odpadů (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP v r. 2012.....	129
Obrázek 26: Výtěžnost tříděného sběru papíru (kg/obyvatel) v obecních systémech v území ORP za rok 2012	129
Obrázek 27: Rozhledna Vojtěchov.....	166
Obrázek 28: Rozhledna na Zuberském kopci	167
Obrázek 29: Orientační lokalizace národních a kandidátských geoparků na území ČR	172
Obrázek 30: Návštěvnost expozic a výstav Městského muzea v Hlinsku za rok 2013	175
Obrázek 31: Návštěvnost expozic a výstav Městské galerie v Hlinsku za rok 2013	175
Obrázek 32: Porovnání celkové návštěvnosti Městského muzea a galerie.....	176
Obrázek 33: Návštěvnost Veselého Kopce a Betléma Hlinsko v tisících	176
Obrázek 34: Logo regionální značky "Kvalita z Hlinecka.....	178
Obrázek 35: Návštěvnost Turistického informačního centra v Hlinsku.....	180
Obrázek 36: Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory.....	189

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí
DDM	dům dětí a mládeže
MC	mateřské centrum
MF	Ministerstvo financí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
ORP	obec s rozšířenou působností
RUD	rozpočtové určení daní
ŠD	školní družina
SO	správní obvod
ST	peciální třída
SVČ	středisko volného času
ŠJ	školní jídelna
ŠK	školní klub
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola
CHKO	chráněná krajinná oblast
TIC	turistické informační centrum
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization